



การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต  
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

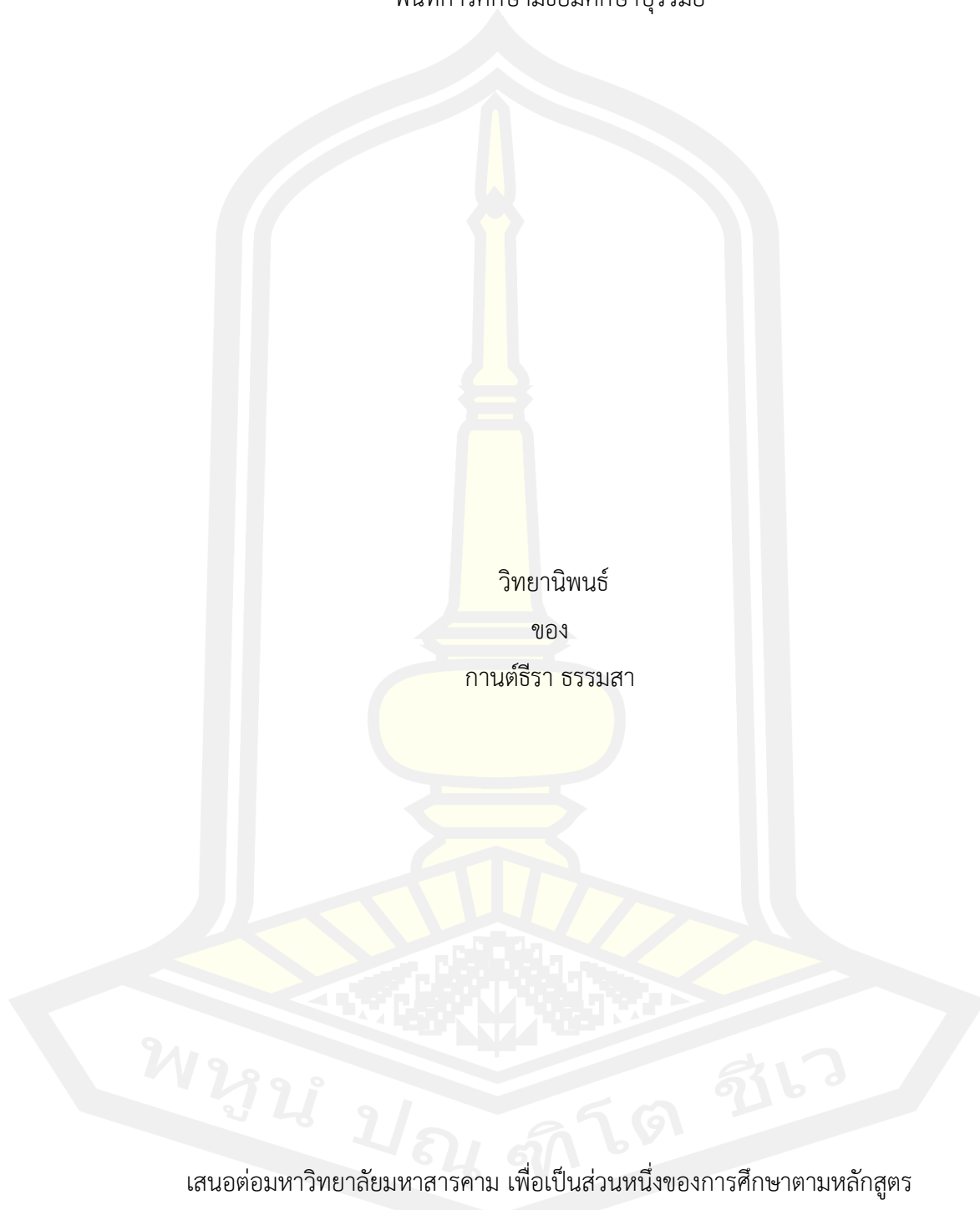
วิทยานิพนธ์  
ของ  
กานต์ธีรา ธรรมสา

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร  
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา

มีนาคม 2565

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต  
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

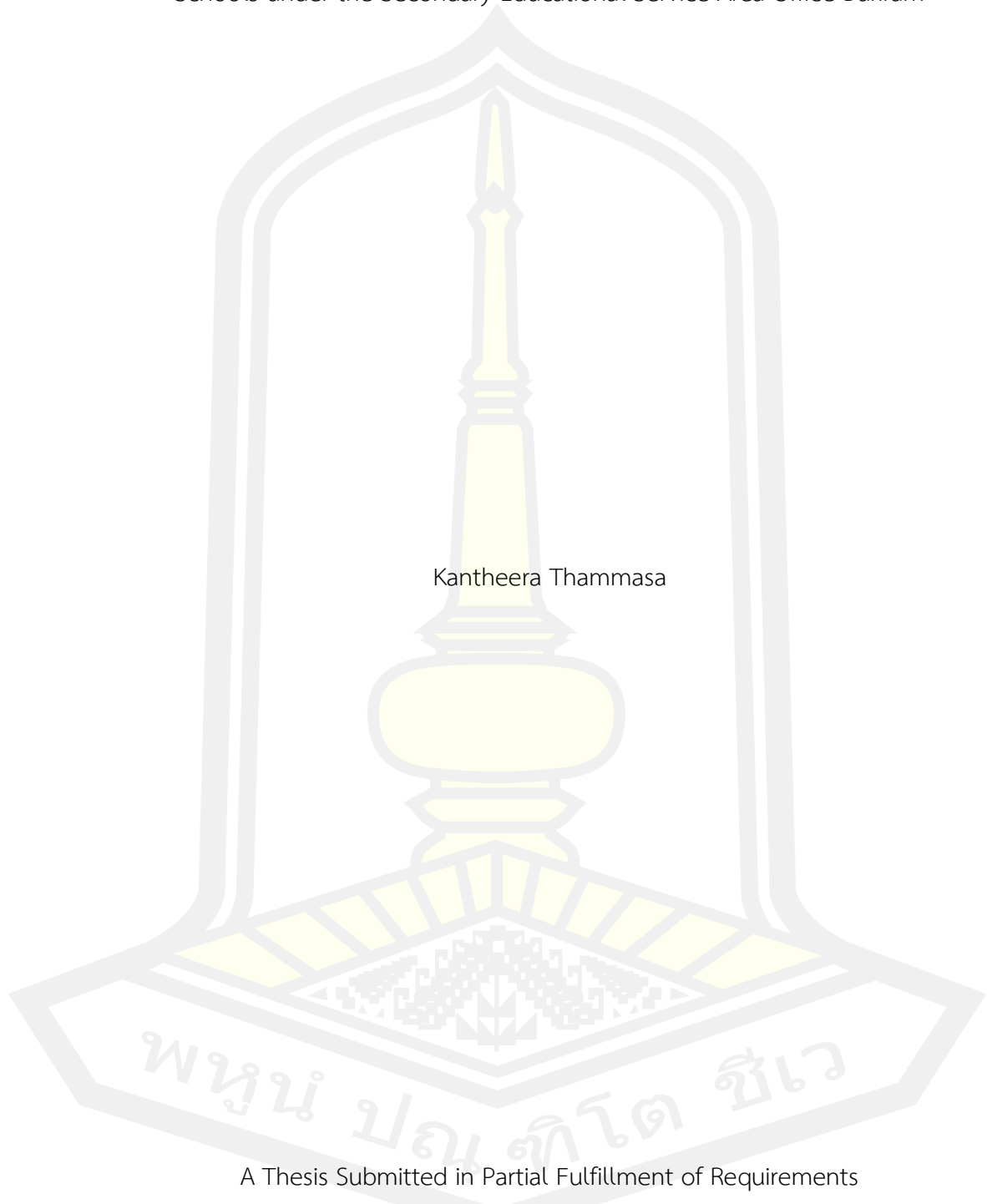


เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร  
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา

มีนาคม 2565

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

The Development of Guidelines for Internal Supervision in Education Era 4.0 of  
Schools under the Secondary Educational Service Area Office Buriram



Kantheera Thammasa

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements  
for Master of Education (Educational Administration and Development)

March 2022

Copyright of Mahasarakham University



คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนางสาวกานต์ธีรา ธรรมสา  
แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา  
การบริหารและพัฒนาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(รศ. ดร. บุญชม ศรีสะอาด )

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รศ. ดร. ธรินทร์ นามวรรณ )

..... กรรมการ

(ผศ. ดร. ธัชชัย จิตรนันท์ )

..... กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(ผศ. ดร. จำเนียร พลหาญ )

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร  
ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา ของมหาวิทยาลัย  
มหาสารคาม

.....  
(รศ. ดร. พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ )

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

.....  
(รศ. ดร. กริสน์ ชัยมูล )

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

<b>ชื่อเรื่อง</b>	การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์		
<b>ผู้วิจัย</b>	กานต์ธีรา ธรรมสา		
<b>อาจารย์ที่ปรึกษา</b>	รองศาสตราจารย์ ดร. ธรินธร นามวรรณ		
<b>ปริญญา</b>	การศึกษามหาบัณฑิต	<b>สาขาวิชา</b>	การบริหารและพัฒนการศึกษา
<b>มหาวิทยาลัย</b>	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	<b>ปีที่พิมพ์</b>	2565

### บทคัดย่อ

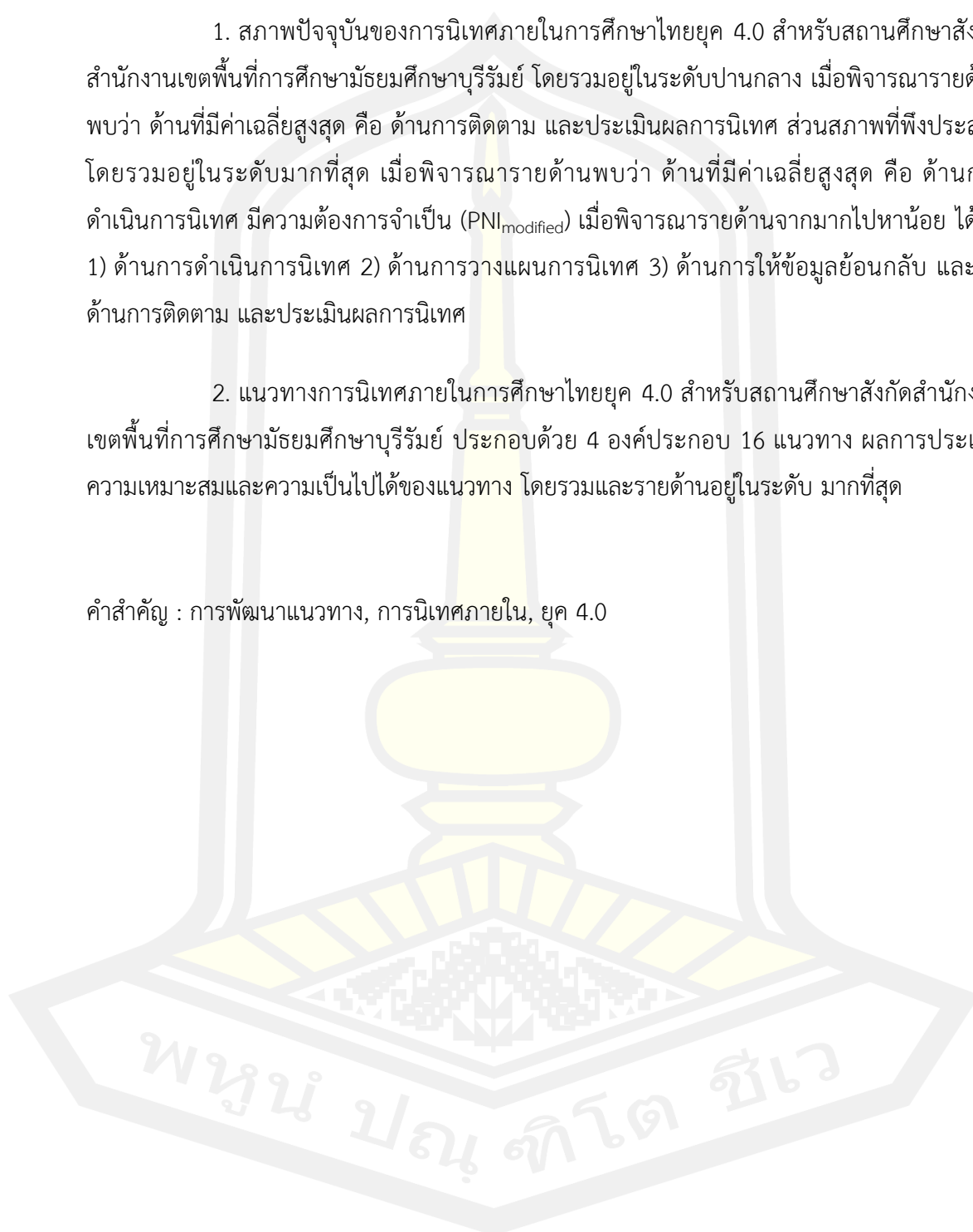
การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ 2) พัฒนาแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ แบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 69 คน และครู จำนวน 275 คน รวม 344 คน ได้มาโดยวิธีกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำ ของ Krejcie และ Morgan ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็นชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดสถานศึกษาเป็นหน่วยในการสุ่ม และใช้เทคนิคการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ และประเมินแนวทางโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

## ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันของกรณีศึกษาในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการติดตาม และประเมินผลกรณีศึกษา ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการดำเนินการกรณีศึกษา มีความต้องการจำเป็น ( $PNI_{modified}$ ) เมื่อพิจารณารายด้านจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ด้านการดำเนินการกรณีศึกษา 2) ด้านการวางแผนกรณีศึกษา 3) ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับ และ 4) ด้านการติดตาม และประเมินผลกรณีศึกษา

2. แนวทางการกรณีศึกษาในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 16 แนวทาง ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับ มากที่สุด

คำสำคัญ : การพัฒนาแนวทาง, กรณีศึกษาภายใน, ยุค 4.0



<b>TITLE</b>	The Development of Guidelines for Internal Supervision in Education Era 4.0 of Schools under the Secondary Educational Service Area Office Buriram		
<b>AUTHOR</b>	Kantheera Thammasa		
<b>ADVISORS</b>	Associate Professor Tharinthorn Namwan , Ed.D.		
<b>DEGREE</b>	Master of Education	<b>MAJOR</b>	Educational Administration and Development
<b>UNIVERSITY</b>	Maharakham University	<b>YEAR</b>	2022

#### ABSTRACT

The purposes of this study were : 1) to examine the current condition, desirable state and priority needs index of guidelines for Internal Supervision in Education 4.0 era of Schools under The Secondary Educational Service Area Office Buriram, 2) to develop of Guidelines for Internal Supervision in Education 4.0 era of Schools under The Secondary Educational Service Area Office Buriram It was divided into 2 phases: the first phase was current condition, desirable state and necessary education of Guidelines for Internal Supervision in Education 4.0 era of Schools under The Secondary Educational Service Area Office Buriram. The samples consisted of 69 school principals and 275 teachers in totaled 344 cases selected by using Krejcie and Morgan's table and Stratified Random Sampling in line with educational institution sizes as along with simple random sampling method. The instruments used were a questionnaire with five-rating scale. The second phase was the Development of Guidelines for Internal Supervision in Education 4.0 era of Schools under The Secondary Educational Service Area Office Buriram as well as the assessment of guidelines by five experts, obtained by selective selection. The instruments used were semi-structured Interview and the appropriate form of supervision approach within Thai education in the era 4.0 for schools under The Secondary Educational Service Area Office Buriram. The statistics used to analyze the obtained data were

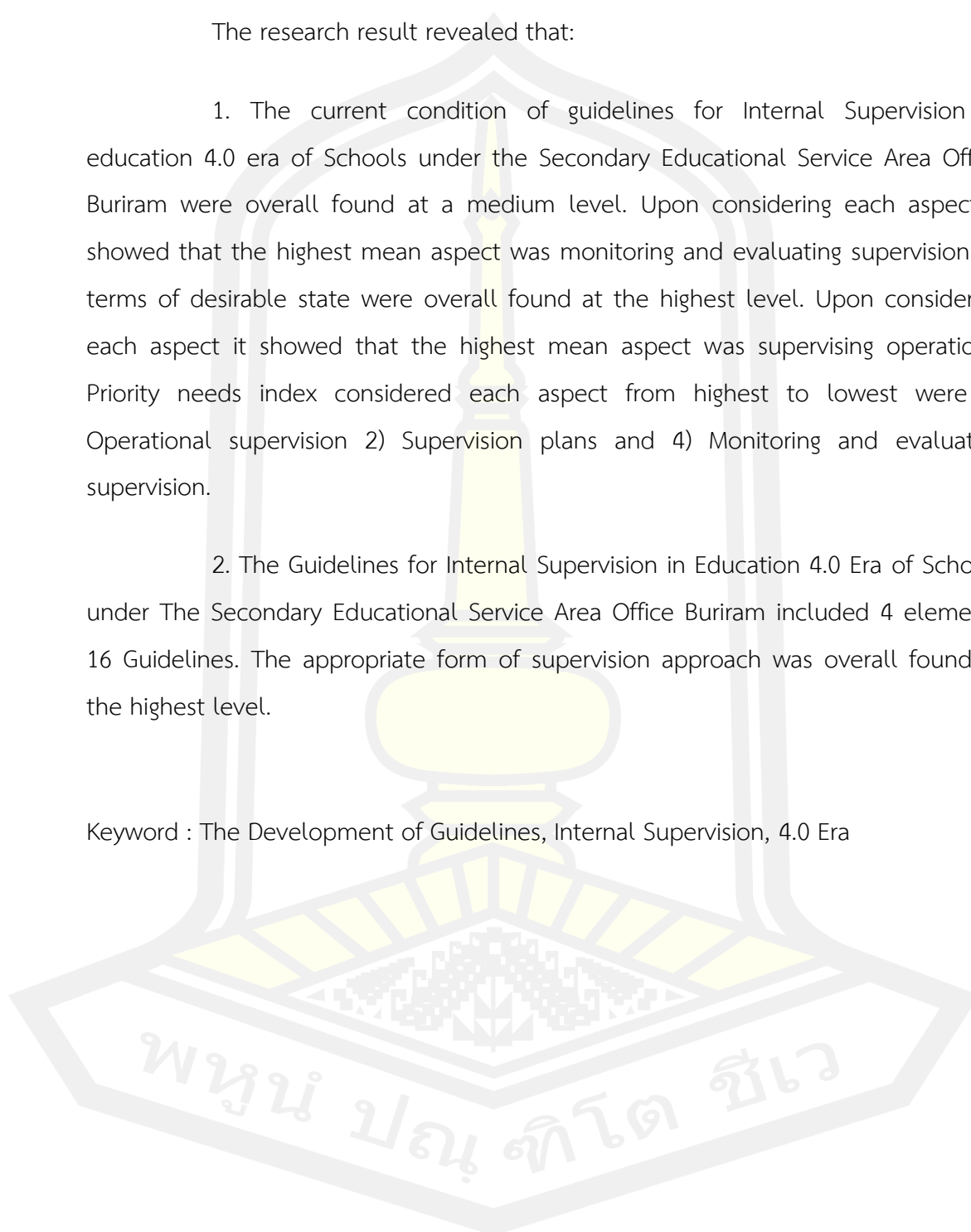
percentage, mean, standard deviation and priority needs index.

The research result revealed that:

1. The current condition of guidelines for Internal Supervision in education 4.0 era of Schools under the Secondary Educational Service Area Office Buriram were overall found at a medium level. Upon considering each aspect it showed that the highest mean aspect was monitoring and evaluating supervision. In terms of desirable state were overall found at the highest level. Upon considering each aspect it showed that the highest mean aspect was supervising operations. Priority needs index considered each aspect from highest to lowest were 1) Operational supervision 2) Supervision plans and 4) Monitoring and evaluating supervision.

2. The Guidelines for Internal Supervision in Education 4.0 Era of Schools under The Secondary Educational Service Area Office Buriram included 4 elements 16 Guidelines. The appropriate form of supervision approach was overall found at the highest level.

Keyword : The Development of Guidelines, Internal Supervision, 4.0 Era





## กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณา และความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่ง จากรองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.บุญชม ศรีสะอาด ประธานกรรมการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัชชัย จิตรนันท์ กรรมการสอบ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำเนียร พลหาญ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ที่ได้กรุณาถ่ายทอดความรู้ แนวคิด วิธีการ คำแนะนำ และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ยิ่ง ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์ ดร.ภาณุวัชร ปุระณะศิริ นายธัญวิษณุ ไตรรัตน์ นายวรากร เสนามาตย์ ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการช่วย ตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย ขอขอบพระคุณ ดร.สัมมนาการณ บัญเรือง ดร.กฤษ ละมูลมอญ นายภูวนาท ยุพานวิทย์ นางสาวอภิญญาณ บุญอุไร และนายสัจจา ประเสริฐกุล ที่ให้ความอนุเคราะห์ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินแนวทาง ให้ข้อเสนอแนะ คำแนะนำและขวัญกำลังใจในการวิจัย ตลอดจนขอขอบพระคุณนักวิชาการ ครูอาจารย์ และผู้วิจัยตามปรากฏในรายการบรรณานุกรมที่ผู้วิจัย ได้ใช้ศึกษาอ้างอิง ส่งผลให้งานวิจัยสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู และบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ พร้อมทั้งโรงเรียนวาปีปทุม โรงเรียน โกสุมวิทยาสรรค์ และโรงเรียนสารคามพิทยาคม ที่ให้ความอนุเคราะห์ ช่วยเหลือ สนับสนุนการวิจัย ในทุกขั้นตอนจนบรรลุความมุ่งหมายของการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้ความห่วงใย กำลังใจ กำลังกาย กำลังทรัพย์ ช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุนข้าพเจ้าเสมอมา ขอขอบคุณกัลยาณมิตรทุกท่านที่มีส่วนช่วยเหลือ ส่งเสริม ให้กำลังใจ จนข้าพเจ้ามีความมานะ พยายาม และดำเนินการวิจัยจนสำเร็จลุล่วงด้วยดี คุณค่า และ ประโยชน์ อันใดเกิดขึ้นจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบบูชาพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ ขอให้ทุกท่านมีความสุขสวัสดิ์พิพัฒนามงคลเทอญ

กานต์ธีรา ธรรมสา

## สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฅ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพประกอบ.....	ท
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
คำถามการวิจัย.....	5
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษา 4.0.....	12
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการนิเทศภายใน.....	27
แนวทางการนิเทศภายใน.....	58
แนวทางและการพัฒนาแนวทาง.....	59
บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์.....	61
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	65
งานวิจัยในประเทศ.....	65

งานวิจัยต่างประเทศ.....	76
กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	78
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	79
ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายใน การศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา บุรีรัมย์.....	81
ระยะที่ 2 พัฒนาแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์.....	88
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	93
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	96
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	96
ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	96
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	97
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	140
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	140
สรุปผล.....	140
อภิปรายผล.....	143
ข้อเสนอแนะ.....	146
บรรณานุกรม.....	147
ภาคผนวก.....	156
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	157
ภาคผนวก ข คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	178
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	182
ประวัติผู้เขียน.....	197

## สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบของทักษะการนิเทศยุคการศึกษา 4.0.....	18
ตาราง 2 การสังเคราะห์องค์ประกอบของการนิเทศภายใน.....	49
ตาราง 3 ข้อมูลบุคลากร และนักเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์.....	63
ตาราง 4 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	83
ตาราง 5 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามข้อมูลทั่วไป.....	97
ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ของการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยรวมทั้ง 4 ด้าน.....	99
ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ด้านการวางแผนการนิเทศ.....	100
ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ด้านการดำเนินการนิเทศ.....	102
ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ด้านการติดตาม และประเมินผลการนิเทศ.....	104
ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับ.....	105
ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์การนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI <sub>modified</sub> ) และลำดับความต้องการจำเป็น โดยรวม.....	107

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์การนิเทศภายในในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง ( $PNI_{modified}$ ) และลำดับความต้องการจำเป็น ด้านการวางแผนการนิเทศ ..... 108

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์การนิเทศภายในในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง ( $PNI_{modified}$ ) และลำดับความต้องการจำเป็น ด้านการดำเนินการนิเทศ ..... 110

ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์การนิเทศภายในในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง ( $PNI_{modified}$ ) และลำดับความต้องการจำเป็น ด้านการติดตาม และประเมินผลการนิเทศ ..... 112

ตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์การนิเทศภายในในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง ( $PNI_{modified}$ ) และลำดับความต้องการจำเป็น ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับ ..... 113

ตาราง 16 แสดงร่างแนวทางการนิเทศภายในในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ..... 123

ตาราง 17 ตารางบันทึกประเด็นสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ .. 126

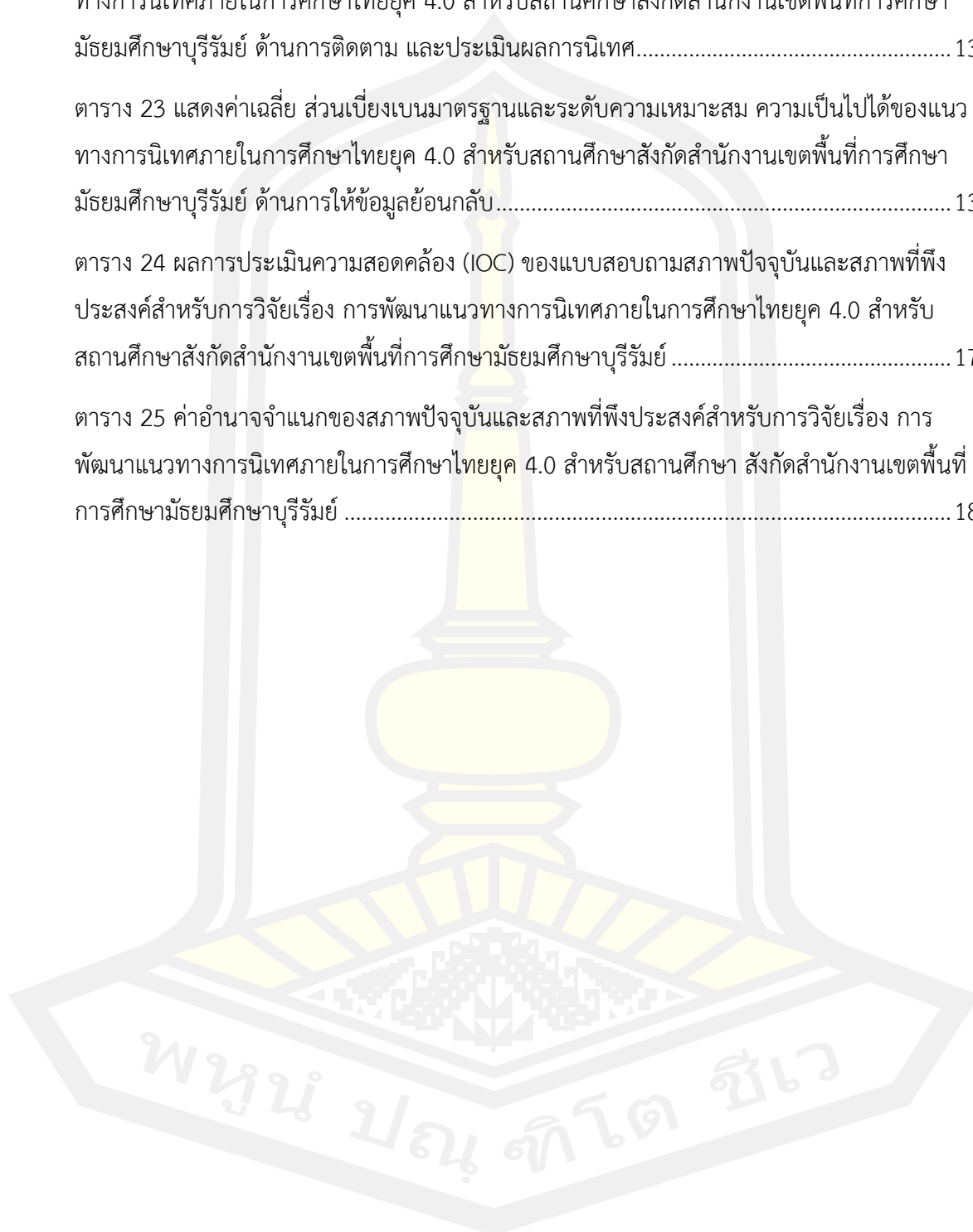
ตาราง 18 แนวทางการนิเทศภายในในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์..... 127

ตาราง 19 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของแนวทางการนิเทศภายในในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยรวมและรายด้าน ..... 130

ตาราง 20 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของแนวทางการนิเทศภายในในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ด้านการวางแผนการนิเทศ..... 131

ตาราง 21 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของแนวทางการนิเทศภายในในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ด้านการดำเนินการนิเทศ ..... 133

ตาราง 22 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ด้านการติดตาม และประเมินผลการนิเทศ.....	136
ตาราง 23 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับ.....	138
ตาราง 24 ผลการประเมินความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์สำหรับการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ .....	179
ตาราง 25 ค่าอำนาจจำแนกของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์สำหรับการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ .....	181



## สารบัญภาพประกอบ

หน้า

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ .....	78
ภาพประกอบ 2 แสดงระยะการวิจัย ขั้นตอนการดำเนินการ และผลการดำเนินการ .....	80



## บทที่ 1

### บทนำ

#### ภูมิหลัง

ปัจจุบันสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะการก้าวเข้าสู่โลกยุคดิจิทัลอย่างเต็มตัว ประกอบกับรัฐบาลได้ประกาศนโยบาย Thailand 4.0 ซึ่งมีหัวใจสำคัญคือการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม มีการขับเคลื่อนประเทศด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม และเปลี่ยนจากการเน้นภาคการผลิตไปสู่ภาคบริการมากขึ้น การเข้าสู่ Thailand 4.0 ประเทศไทยต้องมีการสร้างนวัตกรรมเป็นของตนเอง โดยไม่ต้องพึ่งพาต่างชาติเหมือนเมื่อก่อน ซึ่งเป้าหมายสำคัญของ Thailand 4.0 คือ การขับเคลื่อนไปสู่การเป็นประเทศที่ “มั่งคั่ง มั่นคง และยั่งยืน” กล่าวคือ การทำให้ประเทศไทยก้าวไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูงและมีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพสูง เนื่องจากคนหรือทรัพยากรมนุษย์นับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญและมีความจำเป็นมากที่สุด เพราะเป็นแหล่งความรู้และกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศ ซึ่งการที่จะพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถ สอดคล้องกับนโยบายดังกล่าวได้นั้น ระบบการศึกษาของประเทศจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนและก้าวสู่การศึกษา 4.0 ด้วยเช่นเดียวกัน เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพของบุคคล (เสาวลักษณ์ พิสิษฐ์ไพบูลย์, 2559)

ในแวดวงการศึกษาได้มีการกล่าวถึงการก้าวสู่ยุค Thailand 4.0 กันอย่างกว้างขวาง และมีความตื่นตัวเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการเร่งดำเนินการปฏิรูปการศึกษาเพื่อการก้าวเข้าสู่ยุค 4.0 ได้อย่างเป็นรูปธรรมในหลาย ๆ ด้าน นายแพทย์ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์ อธิบายว่าการศึกษาในยุค Thailand 4.0 ไม่ใช่เป็นเพียงการให้ความรู้กับคนหรือผู้เรียนเท่านั้น แต่เป็นการเตรียมมนุษย์ให้เป็นมนุษย์ นั่นหมายความว่า ในการเรียนรู้ใด ๆ ก็ตาม นอกจากความรู้ที่ผู้เรียนจะได้รับแล้ว ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาทักษะที่สำคัญในการดำเนินชีวิตไปด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2559) ซึ่งในการพัฒนาการศึกษาในยุค 4.0 นั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรมีทักษะที่ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง เน้นทักษะการคิด ทักษะการออกแบบ ทักษะการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติ เพื่อให้ได้ผลผลิตและนวัตกรรมใหม่ ๆ ควบคู่ไปกับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ และมีภาวะผู้นำ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามที่ต้องการ การดำเนินการที่สอดคล้องสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบนี้ ย่อมส่งผลให้การจัดการศึกษาเกิดสัมฤทธิ์ผลตามเจตนารมณ์การศึกษาไทย 4.0 ได้โดยสมบูรณ์ (ทวิศักดิ์ จินดานุรักษ์, 2560)



เพื่อให้การจัดการศึกษาดำเนินไปอย่างมีคุณภาพ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มาตรา 47 จึงได้มีบทบัญญัติว่า “ให้มีระบบการประกันคุณภาพ เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการปฏิบัติอย่างหลากหลาย ซึ่งประกอบด้วย กระบวนการที่สำคัญคือ กระบวนการบริหารจัดการ กระบวนการจัดการเรียนรู้ และกระบวนการนิเทศ ติดตามประเมินผล” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553) โดยมีการกำหนดไว้ในกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พ.ศ. 2542 ซึ่งกำหนดการกำกับติดตามการจัดการศึกษาของผู้บริหารไว้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ เกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ยังได้กำหนดให้การนิเทศภายในเป็นส่วนหนึ่งของเกณฑ์การประเมินด้วย เพื่อให้ผู้บริหารได้ตระหนักเห็นความสำคัญ และนำไปปฏิบัติในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและได้ผลอย่างเป็นรูปธรรมว่าการนิเทศภายในเป็นบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาครูให้สามารถจัดกิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้ (กรองทอง จิระเดชากุล, 2550)

การนิเทศการศึกษาถือเป็นกระบวนการสำคัญอย่างหนึ่งที่มีผลโดยตรงต่อมาตรฐานการจัดการศึกษาและพัฒนาการศึกษาในทุกขั้นตอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีนโยบายมุ่งเน้นในเรื่องการพัฒนาคุณภาพของการศึกษาให้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ จึงทำให้การนิเทศภายในสถานศึกษามีความจำเป็นมากขึ้น และจำเป็นต้องมีรูปแบบการนิเทศที่เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพการจัดการศึกษาในปัจจุบัน การนิเทศการศึกษาจะเป็นกระบวนการหนึ่งที่จะช่วยให้เกิดการยกระดับคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี เพราะการนิเทศเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาและเป็นกระบวนการที่มีจุดมุ่งหมายหลักในการช่วยพัฒนาครูให้มีความสามารถในการพัฒนาศักยภาพในการทำงานของตนเองให้ดีขึ้น ทั้งนี้เพราะการนิเทศเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างครูกับผู้นิเทศ เพื่อให้ครูมีขวัญกำลังใจสามารถพัฒนาการทำงานของตนเองได้ และมีผลต่อการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนต่อไปในที่สุด และในการดำเนินการนิเทศต้องอาศัยรูปแบบการนิเทศ หลักการพื้นฐานการนิเทศ ทักษะการนิเทศใช้กิจกรรมการนิเทศที่หลากหลายและใช้ขั้นตอนการนิเทศตามกระบวนการที่เหมาะสม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) ซึ่งกระบวนการนิเทศที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดควรเป็นการนิเทศที่เกิดจากบุคลากรภายในโรงเรียน เพราะคนที่อยู่ในโรงเรียนย่อมจะทราบปัญหาความต้องการในการได้รับการนิเทศของบุคลากรในโรงเรียนเดียวกันได้ดีกว่าการนิเทศที่เกิดจากบุคคลที่อยู่ภายนอกโรงเรียน การนิเทศเป็นกิจกรรมสำคัญที่ทำให้ผู้บริหารและครูปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนในชั้นเรียนและโรงเรียน

โดยการมีส่วนร่วม เป็นกระบวนการชี้แนะ แนะนำให้สมาชิกทุกคนในหน่วยงานเดียวกันได้กระทำกิจกรรมและรับผิดชอบร่วมกัน มีความรู้สึกในความรับผิดชอบร่วมกัน มีความสัมพันธ์กันอันเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร จะทำให้งานบรรลุเป้าหมายตามที่ทุกคนคาดหวังและประสบผลสำเร็จ เป็นการช่วยเหลือกันดึงเอาความสามารถพิเศษของแต่ละคนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อบุคคลอื่นในหมู่คณะ ก่อให้เกิดพลังความคิดและพลังที่จะผลักดันให้กิจการต่าง ๆ ก้าวไปข้างหน้าได้อย่างดี (กิตติมา ปริดีติติก, 2545) เห็นได้ว่า ผู้บริหาร ครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนิเทศ ต่างก็เป็นกลไกสำคัญในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ

ในสภาพปัจจุบันการนิเทศภายในยังมีปัญหาอยู่ค่อนข้างมาก แม้โรงเรียนจะมีการจัดทำโครงการนิเทศภายในบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการของโรงเรียนเพื่อให้สอดคล้องกับขอบข่าย ภารกิจ การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ แต่ยังไม่สามารถดำเนินการ และสร้างระบบการนิเทศภายในที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากมีอุปสรรคและข้อจำกัดบางประการ ของโรงเรียน เช่น ความรู้ความสามารถของผู้นิเทศงานวิชาการในการวางแผนการนิเทศภายใน ที่สอดคล้องกับความต้องการของบุคลากรในโรงเรียน หรือขาดเทคนิค ขั้นตอน วิธีการนิเทศที่ เหมาะสมกับสภาพและบริบทของโรงเรียน และครูส่วนใหญ่จะมีการรับรู้ในด้านลบ ในลักษณะว่า การนิเทศเป็นการออกคำสั่งให้ปฏิบัติและประเมินผลการปฏิบัติงาน ผลที่ตามมาคือ ครูมักจะต่อต้าน หรือพยายามหลีกเลี่ยงการมีส่วนร่วมในโครงการนิเทศต่าง ๆ ที่ถูกจัดขึ้น ดังนั้นกระบวนการนิเทศ ภายในจึงไม่สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ (วัชรรา เล่าเรียนดี, 2556) ซึ่งในสถานการณ์ ทางการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในระดับต่าง ๆ ที่ผ่านมา มักจะเป็นไปในลักษณะของ การเพิ่มพูนปัญญาให้แก่ครูผู้สอนมากกว่าจะเป็นการช่วยแก้ปัญหาด้านการเรียนการสอน เพราะการนิเทศการจัดการเรียนการสอนมักจะเป็นไปในลักษณะการประเมินการสอนหรือตรวจดู ผลการเรียนมากกว่าการช่วยครูพัฒนา ทำให้ครูรู้สึกหวาดกลัว ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง เพราะครุคิดว่าการนิเทศการจัดการเรียนการสอนเป็นการจับผิดมากกว่าเป็นการช่วยเหลือแก้ปัญหา การเรียนการสอน เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยใช้กระบวนการนิเทศการจัดการเรียน การสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงการนิเทศให้เป็นการนิเทศการจัดการ เรียนการสอนอย่างทั่วถึง มีความต่อเนื่องในการดำเนินการนิเทศเพื่อแก้ปัญหาของสถานศึกษา การที่จะดำเนินการดังกล่าวได้นั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในแต่ละแห่งจะต้องมีบทบาทอย่างสูงที่ใช้ การนิเทศการจัดการเรียนการสอนเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาของ ตนเอง โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการนิเทศการจัดการเรียนการสอน หรือจัดการนิเทศภายในสถานศึกษา สถานศึกษาไม่อาจละเลยการปฏิบัติการนิเทศภายใน เพราะการนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่ายเพื่อแก้ปัญหาาร่วมกัน ซึ่งต่างก็รับรู้ปัญหา มีความคุ้นเคยกันย่อมแก้ปัญหาได้ตรงจุด ทั้งยังกระทำได้อย่างต่อเนื่อง

รวดเร็วกว่าการนิเทศภายนอก อีกทั้งกระบวนการนิเทศภายในที่มีประสิทธิภาพจะสามารถสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของครูด้วย จะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพนั้น การนิเทศภายในเป็นกระบวนการที่สำคัญทางหนึ่งที่จะต้องดำเนินงานให้ประสานสัมพันธ์กับกระบวนการอื่น ๆ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุผลตามเป้าหมายของหลักสูตร (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) ดังนั้น การดำเนินงานนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 จึงเป็นกระบวนการที่สำคัญในการแนะนำช่วยเหลือครูให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสามารถใช้นวัตกรรมทางการศึกษามาเป็นตัวช่วยในกระบวนการเรียนการสอนให้ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งระบบการนิเทศจะเป็นตัวช่วยในการบอกถึงประโยชน์ต่าง ๆ ของระบบการศึกษาได้อย่างเป็นขั้นเป็นตอน และการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้นนั้นจะขึ้นอยู่กับทักษะและความสามารถของผู้ทำกรนิเทศ ตลอดจนเทคนิคและวิธีการต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการนิเทศเพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับของผู้รับประโยชน์จากโรงเรียนทุกฝ่าย เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่สำคัญในการกำกับดูแล ส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานให้ครูในสังกัดสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา พร้อมการนิเทศกำกับติดตามการปฏิบัติงานของสถานศึกษาเพื่อให้เกิดผลดีแก่การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน และการจัดการกิจกรรมทางการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการและเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียน ปัจจุบันรับผิดชอบดูแลสถานศึกษาในสังกัด จำนวน 66 โรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ดำเนินการเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการพัฒนาระบบบริหารและการจัดการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ ได้มาตรฐานเท่าเทียมกัน และมีนโยบายพัฒนาองค์กร เป็นองค์กร 4.0 ซึ่งได้สนองนโยบายโดยการจัดการนิเทศหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นวิธีการให้ศึกษานิเทศก์ออกนิเทศตามโรงเรียนต่าง ๆ การเน้นให้สถานศึกษามีการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อช่วยเหลือครูและพัฒนาระบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น แต่ผลการประเมินคุณภาพของสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) พบว่า หลายโรงเรียนยังไม่ผ่านการประเมิน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32, 2563) หากมีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยระบบการดำเนินงานในยุคการศึกษา 4.0 ซึ่งเป็นเวทีของครูที่เป็นนักปฏิบัติ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิถีปฏิบัติที่เน้นการสร้างนวัตกรรม และนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงาน โดยมีเป้าหมายให้นักเรียนได้เรียนรู้มีการพัฒนาด้านสติปัญญา มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจประเมินหรือแก้ปัญหาต่าง ๆ และ (วิจารณ์ พานิช, 2555) ก่อให้เกิดการเรียนรู้ พัฒนาตนเอง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาต่อไป

จากสภาพปัจจุบันและปัญหาที่กล่าวมานั้น ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของการนิเทศภายใน จึงได้มีแนวคิดในการพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนรวมทั้งผู้เกี่ยวข้องได้ศึกษาและนำแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 อันจะเป็นกระบวนการในการบริหารจัดการทางวิชาการที่จะช่วยสนับสนุนและเสริมสร้างการจัดการศึกษาที่สามารถที่จะดำเนินการจัดการนิเทศการศึกษาได้ตามเกณฑ์มาตรฐานให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างยั่งยืน และนำไปใช้ในการพัฒนา ปรับปรุงการนิเทศภายในของโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จต่อไป

### คำถามการวิจัย

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ อยู่ในระดับใด
2. แนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 ที่เหมาะสมสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เป็นอย่างไร

### ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

## ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้ทราบสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เพื่อนำไปพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0

2. ได้แนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เพื่อเป็นข้อเสนอแนะสำหรับสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ และหน่วยงานอื่นที่สนใจนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการนิเทศภายในให้มีคุณภาพ นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในด้านการจัดการเรียนการสอนของครู

## ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขอบเขตการวิจัย ดังนี้

### 1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาสังเคราะห์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ได้ดังนี้

1.1 องค์ประกอบการนิเทศภายใน โดยสังเคราะห์องค์ประกอบของการนิเทศภายในจากแนวคิดของ Copeland and Boyan (1978), Harris (1985), Acheson and Gall (2003), กระทรวงศึกษาธิการ (2544), สงัด อุทรานันท์ (2545), กรองทอง จิรเดชากุล (2550), วัชรานเล่าเรียนดี (2552) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2555) ผลจากการสังเคราะห์ได้องค์ประกอบของการนิเทศภายใน 4 องค์ประกอบ คือ

1.1.1 การวางแผนการนิเทศ

1.1.2 การดำเนินการนิเทศ

1.1.3 การติดตามและประเมินผลการนิเทศ

1.1.4 การให้ข้อมูลย้อนกลับ

1.2 องค์ประกอบของทักษะการดำเนินงานในยุคการศึกษา 4.0 โดยสังเคราะห์คุณลักษณะของทักษะการดำเนินงานในยุคการศึกษา 4.0 จากแนวคิดของ Couros (2015), World Economic Forum (2016), Wooten (2017), ไพฑูรย์ สีนลาร์ตัน (2559), ธนชาติ นุ่มนนท์ (2560),

อานนท์ ศักดิ์วรวิชญ์ (2560) และได้เป็นคุณลักษณะของทักษะการนิเทศยุคการศึกษา 4.0 ทั้งหมด 7 ประการ คือ

- 1.2.1 พฤติกรรมเชิงรุก (Proactive Behavior)
- 1.2.2 ความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking)
- 1.2.3 ความคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking)
- 1.2.4 จิตสาธารณะ (Public Mind)
- 1.2.5 ความร่วมมือร่วมใจ (Collaboration)
- 1.2.6 พฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรม (Innovative Behavior)
- 1.2.7 ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence)

## 2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง หรือกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

เพื่อให้สอดคล้องกับคำถามและความมุ่งหมายของการวิจัย ผู้วิจัยจึงนำเสนอโดยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จำนวน 3,222 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 150 คน ครูผู้สอน จำนวน 3,072 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จำนวน 344 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 69 คน ครูผู้สอน จำนวน 275 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie และ Morgan และใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา และนำมาคำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละชั้นภูมิ แล้วสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 2 พัฒนาแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

### 1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จากสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best Practices) จำนวน 3 โรงเรียน โรงเรียนละ 2 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา และครูในสถานศึกษา รวมจำนวนทั้งหมด 6 คน โดยได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง



1.2 ผู้ทรงคุณวุฒิ ในการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ  
แนวทางการดำเนินงานการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน  
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

### นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การนิเทศภายใน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารและบุคลากร  
ในโรงเรียน เพื่อปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐาน และบรรลุตามเป้าหมายที่  
กำหนดไว้ เป็นการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารและครูในสถานศึกษาในการให้ความช่วยเหลือ  
ให้คำปรึกษา สนับสนุน แนะนำซึ่งกันและกัน พร้อมทั้งเสริมสร้างแรงจูงใจและกระตุ้นให้ครูเกิด  
กำลังใจ มีความรับผิดชอบ ความคิดริเริ่มในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย  
4 องค์ประกอบ ดังนี้

1.1 การวางแผนการนิเทศ หมายถึง การกำหนดขอบข่ายและจุดมุ่งหมายในการนิเทศ  
เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ โดยทำการศึกษาสภาพปัจจุบัน  
ปัญหา และความต้องการ แล้วนำมาวิเคราะห์ร่วมกันเพื่อจัดลำดับความสำคัญ และให้ได้ประเด็นที่  
ต้องการพัฒนา ปัญหาที่ต้องการแก้ไข รวมทั้งกำหนดมาตรฐานของการปฏิบัติการสอนที่ต้องการ  
ร่วมกันออกแบบเครื่องมือหรือนวัตกรรมในการนิเทศ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการดำเนินงาน  
โดยจัดทำขึ้นในลักษณะของแผนหรือโครงการสำหรับเป็นแนวปฏิบัติ

1.2 การดำเนินการนิเทศ หมายถึง การปฏิบัติการนิเทศตามแผนที่ได้วางไว้ตามกิจกรรม  
และปฏิทินที่กำหนดไว้ในโครงการนิเทศ โดยผู้นิเทศต้องพิจารณานำหลักการนิเทศ เทคนิค ทักษะ  
เครื่องมือนิเทศ ไปใช้ให้เหมาะสมกับบริบทและบุคลากรผู้รับการนิเทศ และร่วมกันออกแบบสื่อ  
นวัตกรรมและกิจกรรมการนิเทศที่แปลกใหม่โดยใช้เทคโนโลยีเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง โดยกิจกรรม  
ต่าง ๆ ต้องอาศัยความร่วมมือของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย  
ของการนิเทศ

1.3 การติดตามและประเมินผลการนิเทศ หมายถึง การวัดผลการปฏิบัติงานว่า  
เป็นไปตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือมีการดำเนินการตามแผนที่วางไว้หรือไม่ เพื่อจะได้ทราบ  
ข้อมูลที่เป็นแนวทางในการแก้ไขจุดบกพร่องต่อไป หากพบว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคที่ทำให้  
การดำเนินงานไม่ได้ผล ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศควรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจหาแนวทางแก้ปัญหา  
ร่วมกันเมื่อเผชิญกับสถานการณ์ปัญหา โดยมีการประเมินผล ติดตามและปรับปรุงการปฏิบัติงาน  
อย่างเป็นระบบ ทั้งก่อนการนิเทศและหลังการนิเทศ โดยการตรวจสอบความสำเร็จของการนิเทศกับ

ความมุ่งหมายที่วางไว้ มีการสรุปผลการประเมินและปรับปรุงการปฏิบัติงาน และกำหนดระยะเวลาในการติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ

1.4 การให้ข้อมูลย้อนกลับ หมายถึง การให้ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานหลังจากการติดตามและประเมินผล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการปรับปรุง พัฒนาการทำงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้และเป็นการเสริมแรง ให้กำลังใจแก่ผู้รับการนิเทศ ซึ่งข้อมูลย้อนกลับควรเป็นในลักษณะการให้ข้อเสนอแนะอย่างสร้างสรรค์ มีความเป็นกัลยาณมิตร ชัดเจนเป็นรูปธรรม มีความน่าเชื่อถือ และจัดทำรายงานสรุปผล และเผยแพร่ผลการนิเทศอย่างสร้างสรรค์และเหมาะสม

2. การนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 หมายถึง กระบวนการที่บุคลากรภายในสถานศึกษาทำงานร่วมกันในฐานะผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศ เพื่อสนับสนุนงานด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอนภายในโรงเรียนให้ดำเนินไปอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ รวมไปถึงเกิดผลดีต่อนักเรียน โดยอาศัยทักษะการนิเทศในยุคการศึกษา 4.0 มาเป็นข้อกำหนดในการดำเนินการ

3. ทักษะการนิเทศภายในยุคการศึกษา 4.0 หมายถึง ความสามารถหรือการแสดงพฤติกรรมในการปฏิบัติงานนิเทศ โดยเน้นการสร้างความรู้ร่วมกันควบคู่กับการสร้างนวัตกรรม และนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงาน สนับสนุนการทำงานเชิงรุก เพื่อพัฒนาองค์กรให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ดังนี้

3.1 พฤติกรรมเชิงรุก (Proactive Behavior) หมายถึง การกระทำที่แสดงออกถึงความตั้งใจในการริเริ่ม มุ่งการทำงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ เพื่อปรับปรุงสภาพแวดล้อมการดำเนินงาน โดยการวิเคราะห์และวางแผนจากประสบการณ์และความรู้ ล้วนมีนำความคิดที่ได้ไปปฏิบัติตามแผนที่วางไว้และมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการทำงาน

3.2 ความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) หมายถึง กระบวนการคิดที่สามารถนำไปสู่ความคิดที่แปลกใหม่ หรืออาจจะคิดเพิ่มเติมจากความคิดเดิมและก่อให้เกิดผลงานหรือนวัตกรรมที่ค้นพบขึ้นมาใหม่ โดยความคิดอาจจะเชื่อมโยงจากประสบการณ์ของตนเอง

3.3 ความคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) หมายถึง กระบวนการคิดขั้นสูงที่ประกอบด้วย การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และตัดสินใจแก้ปัญหาเมื่อเผชิญกับสถานการณ์ปัญหา การคิดอย่างมีวิจารณญาณจึงมีความสัมพันธ์กับการคิดแก้ปัญหา มีเหตุและผลในการไตร่ตรองข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ เพื่อนำไปสู่ข้อสรุปในการแก้ปัญหาเมื่อเผชิญกับสถานการณ์ปัญหาได้อย่างเหมาะสม

3.4 จิตสาธารณะ (Public Mind) การทุ่มเทและอุทิศตน มีความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นส่วนหนึ่งของสังคม เคารพความแตกต่างระหว่างบุคคล รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีส่วนร่วมในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ลงมือกระทำ ไม่นิ่งดูคยกับสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ



3.5 ความร่วมมือร่วมใจ (Collaboration) หมายถึง การทำงานร่วมกันของบุคคลตั้งแต่ 2 ฝ่ายขึ้นไป อย่างมีประสิทธิภาพ โดยบุคคลจะต้องประสานความร่วมมือในการทำงาน มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน เพื่อบูรณาการให้เกิดการกำหนดเป้าหมาย การวางแผน การตัดสินใจ หรือหาทางออกในการแก้ปัญหาาร่วมกัน

3.6 พฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรม (Innovative Behavior) หมายถึง การกระทำที่มีจุดมุ่งหมายในการริเริ่มสิ่งใหม่ในกระบวนการทำงาน เช่น วิธีการทำงาน รวมถึงการแก้ไขปัญหาหรือปรับปรุงสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่เดิมด้วยวิธีการใหม่ให้เกิดความแตกต่างไปจากเดิม แสวงหาโอกาสในการพัฒนาจนกระทั่งการประยุกต์ใช้สิ่งที่ได้พัฒนาขึ้น

3.7 ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence) หมายถึง ความสามารถในการดำเนินชีวิตอย่างสร้างสรรค์ เข้าใจความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น มีแรงจูงใจที่จะกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด ให้บรรลุเป้าหมาย และสามารถปรับตัวต่อสภาพต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

4. การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 หมายถึง การสร้างแนวทางในการนิเทศภายใน ด้วยการนำทักษะการนิเทศในยุคการศึกษา 4.0 มาเป็นข้อกำหนดในการดำเนินการนิเทศภายใน โดยผ่านกระบวนการศึกษาค้นคว้าทางวิชาการ การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของโรงเรียนในเขตพื้นที่ การศึกษาจากโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่ดีเยี่ยม และประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ เพื่อให้ได้แนวทางการนิเทศภายใน การศึกษาไทยยุค 4.0 ที่สอดคล้องกับสภาพที่พึงประสงค์ มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้

5. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรักษาการในตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา และรองผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรักษาการในตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถานศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

6. ครู หมายถึง ข้าราชการครู ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

7. ขนาดสถานศึกษา หมายถึง ขนาดของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์แบ่งออกเป็น 4 ขนาด จำแนกได้ดังนี้

- |                            |   |
|----------------------------|---|
| 7.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก      | มีจำนวนนักเรียนระหว่าง 1 - 499 คน       |
| 7.2 สถานศึกษาขนาดกลาง      | มีจำนวนนักเรียนระหว่าง 500 - 999 คน     |
| 7.3 สถานศึกษาขนาดใหญ่      | มีจำนวนนักเรียนระหว่าง 1,000 - 1,499 คน |
| 7.4 สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ | มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,500 คนขึ้นไป   |

8. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ หมายถึง หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่บริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารและจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้งหมด 66 โรงเรียน

9. สภาพปัจจุบัน หมายถึง สภาพการดำเนินงานนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ประกอบด้วย ด้านการวางแผนการนิเทศ ด้านการดำเนินการนิเทศ ด้านการติดตามและประเมินผลการนิเทศ ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับที่เป็นอยู่จริงโดยทั่วไปในปัจจุบัน

10. สภาพที่พึงประสงค์ หมายถึง สภาพการดำเนินงานนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ประกอบด้วย ด้านการวางแผนการนิเทศ ด้านการดำเนินการนิเทศ ด้านการติดตามและประเมินผลการนิเทศ ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับ ที่ต้องการให้เกิดขึ้น เพื่อให้การปฏิบัติงานของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล



## บทที่ 2

### เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษา 4.0
  - 1.1 ความหมายการศึกษา 4.0
  - 1.2 ลักษณะสำคัญของการศึกษา 4.0
  - 1.3 ทักษะการดำเนินงานในยุคการศึกษา 4.0
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการนิเทศภายใน
  - 2.1 ความหมายการนิเทศภายใน
  - 2.2 ความสำคัญของการนิเทศภายใน
  - 2.3 จุดมุ่งหมายของการนิเทศภายใน
  - 2.4 หลักการนิเทศภายใน
  - 2.5 กระบวนการนิเทศภายใน
3. แนวทางการนิเทศภายใน
4. แนวทางและการพัฒนาแนวทาง
5. บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ
7. กรอบแนวคิดการวิจัย

#### แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษา 4.0

การจัดการเรียนรู้ในยุคไทยแลนด์ 4.0 (Thailand 4.0) หรือยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งถือเป็นนโยบายการขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน เพื่อให้ประเทศชาติก้าวทันปัญหาที่กำลังเผชิญในปัจจุบัน เรียกว่า สามกับดัก ลำดับแรก คือ กับดักของประเทศรายได้ปานกลาง ลำดับที่ 2 คือ กับดักความเหลื่อมล้ำ ลำดับที่ 3 คือ กับดักความไม่สมดุล เพื่อให้ผ่านพ้นปัญหา

ของประเทศดังกล่าว การปรับเปลี่ยนกระบวนการการเรียนรู้ในระบบการศึกษาของประเทศจึงเป็นประเด็นที่เร่งด่วนในการบ่มเพาะคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ซึ่งแผนการศึกษาแห่งชาติกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) ไว้ดังนี้ คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิต อย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

#### 1. ความหมายการศึกษา 4.0

การศึกษายุค 4.0 ในมุมมองของผู้นำทางการศึกษาและนักการศึกษา ต่างมีแนวความคิดสำคัญ ซึ่งได้อธิบายไว้ดังนี้

Harkins (2008) อธิบายการศึกษายุค 4.0 ว่ามีลักษณะเด่นที่เน้นการสร้างนวัตกรรมตามความสนใจของรายบุคคลและทีม การใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการสร้างความรู้และนวัตกรรม และเอื้อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา โรงเรียนและครูเป็นเพียงหนึ่งในแหล่งความรู้หลายแห่งที่มีบทบาทในการให้การศึกษาและสร้างสรรค์นวัตกรรม

Stopsky (2016) อธิบายเกี่ยวกับการศึกษาในยุคปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 คล้ายกันว่า การศึกษาในยุคนี้ผู้เรียนมีบทบาทเชิงรุกในการสร้างความรู้ร่วมกันในชุมชนสร้างความรู้ และแสวงหาความรู้โดยใช้เทคโนโลยีที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงแหล่งสารสนเทศได้ทุกที่และทุกเวลา และมีอิสระในการกำหนดวิธีการ เนื้อหาและนำความรู้ไปใช้ โดยขยายความต่อไปว่าการจัดการศึกษาในยุคนี้มุ่งตอบสนองความต้องการเรียนรู้ของปัจเจกบุคคล นอกจากนี้ในยุคนี้ผู้สอนและโรงเรียนไม่ได้มีเอกสิทธิ์ในการจัดการศึกษา แต่อำนาจการจัดการศึกษากระจายไปยังแหล่งความรู้อื่น ๆ หลากหลายแหล่ง

กัลยา ดิงศภัทย์ (2557) กล่าวว่า การศึกษายุค 4.0 คือการปรับกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลงไป และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่มาเป็นเครื่องมือกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียน นับเป็นความท้าทายสำหรับผู้สอนเป็นอย่างยิ่ง สังคมแห่งการเรียนรู้แบบใหม่ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีใช้เพียงแค่นี้ได้รับความรู้แต่ต้องเป็นผู้ที่สร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ จึงเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญที่ผู้สอนจะต้องพัฒนาศักยภาพเพื่อก้าวผ่านจากการเรียนการสอนระบบ Education 3.0 เข้าสู่ระบบการเรียนการสอนแบบใหม่หรือที่เรียกว่า Education 4.0

ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ (2559) อธิบายว่าการศึกษายุค 4.0 คือ การศึกษายุคผลิตภาพที่ให้ความสำคัญกับการสร้างผลผลิตให้ได้มากที่สุด เพื่อประโยชน์ของชุมชนของตนเองและผู้อื่น

ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์ (2560) กล่าวว่า การจัดการศึกษา 4.0 เป็นแนวคิดตามความพยายามของรัฐบาลที่มีความมุ่งมั่นในการนำ “โมเดลประเทศไทย 4.0” หรือ “Thailand 4.0” มาใช้เพื่อผลักดันประเทศให้หลุดพ้นจากประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง

การพัฒนาประเทศให้ยั่งยืนตามแนวทาง Thailand 4.0 ได้นั้นต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับ ยุคประเทศไทย 4.0 ซึ่งการศึกษาไทยยุค 4.0 เป็นการจัดการเรียนการสอนที่สอนให้ผู้เรียนสามารถ นำองค์ความรู้ที่มีอยู่ทุกหนทุกแห่งบนโลกนี้ มาบูรณาการเชิงสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนานวัตกรรมต่าง ๆ มาตอบสนองความต้องการของสังคม ผู้ที่มีผลโดยตรงต่อการพัฒนาให้เด็กและเยาวชนของประเทศ มีทักษะและคุณลักษณะที่เหมาะสมกับประเทศไทย 4.0 คือครู ดังนั้นครูต้องมีความรู้ความสามารถ เพียงพอในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่เหมาะสมสำหรับพัฒนาประเทศในยุคประเทศไทย 4.0 โดยครูจะต้องสามารถสอนให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ (Analytic Thinking) เป็นารคิดพื้นฐานสำคัญสำหรับการคิดขั้นสูงต่อไป การคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ (Critical Thinking) เป็นกระบวนการพิจารณาไตร่ตรองอย่างมีเหตุผล มีหลักเกณฑ์และตรวจสอบประเมินข้อมูลหลักฐาน ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เกิดขึ้นอย่างรอบคอบ โดยใช้เกณฑ์ที่กำหนดหลักเหตุผลจนได้คำตอบ ที่เหมาะสมหรือดีที่สุดเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจประเมินหรือแก้ปัญหาต่าง ๆ การคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) เป็นการคิดนอกกรอบจากความคิดเดิมที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้ความคิดใหม่ ความคิดริเริ่ม หรือความคิดต้นแบบ ซึ่งสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ดี และการคิดผลิตภาพ (Productive Thinking) เป็นการผลิตหรือสร้างผลงานออกมาเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน ซึ่งจะเป็น นวัตกรรมในผลผลิตต่อไป และต้องมีความคิดรับผิดชอบ (Responsibility Thinking) ในงานที่ทำใน ผลงานที่ผลิตขึ้น

จากการศึกษาสรุปได้ว่า การศึกษาในยุค 4.0 เป็นการศึกษาในยุคที่เน้นให้ผู้เรียน สร้างนวัตกรรมผลผลิตควบคู่กับการสร้างความรู้ โดยใช้เทคโนโลยีช่วยสนับสนุนการเรียนรู้เชิงรุก ด้วยการแสวงหาความรู้ และสร้างความรู้และนวัตกรรมร่วมกัน รวมถึงเอื้อให้สามารถกระจายอำนาจ ในการจัดการศึกษาไปยังแหล่งความรู้ที่หลากหลาย

## 2. ลักษณะสำคัญของการศึกษา 4.0

การจัดการศึกษาในยุค 4.0 มุมมองของนักศึกษามีแนวคิดสำคัญเกี่ยวกับ ลักษณะสำคัญของการศึกษา 4.0 ดังนี้

ไพฑูริย์ สีนลรัตน์ (2559) กล่าวว่า ปัจจุบันการศึกษาไทยเข้าสู่ยุค 4.0 แล้ว โดยเริ่มจากการศึกษา 1.0 ในยุคเกษตรกรรม ที่เน้นทักษะเพื่อยังชีพ ส่วนการศึกษาไทย 2.0 คือ การศึกษาที่อยู่บนพื้นฐานของอุตสาหกรรมเริ่มในสมัยรัชกาลที่ 5 และต่อมาเข้าสู่ยุคการศึกษา 3.0 คือการศึกษาไทยยุคเทคโนโลยี ยุคโลกาภิวัตน์ แต่ยุคโลกาภิวัตน์ในขณะนี้ เป็น Port Globalization ที่ค่อย ๆ เปลี่ยนไป เป็นการศึกษาเพื่อชุมชน นานาชาติ เน้นติดต่อสื่อสารทางเทคโนโลยีเป็นหลัก และคนจะเปลี่ยนไปในลักษณะช่วยตัวเองมากขึ้น แต่การศึกษา 4.0 คือ การศึกษายุคผลิตภาพ เป็นยุคที่ต้องการผลผลิต หรือ Products ให้ได้มากที่สุดเพื่อประโยชน์ของชุมชนตนเองและชุมชน อื่น ๆ ด้วยทักษะการศึกษาที่เน้นการทำได้ และลงมือทำ แล้วออกมาเป็นผลผลิต นอกจากนี้การศึกษา

ไทย 4.0 ยังถือว่าเป็นยุคที่เข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ที่ประเทศไทยต้องมองผลิตภาพในลักษณะที่ตามให้ทัน และก้าวไปข้างหน้า นอกจากนี้ยังได้เสนอว่า การศึกษาไทย 4.0 จำเป็นต้องเน้นที่การคิดสร้างสรรค์ (Creative) แล้วแปรความคิดสร้างสรรค์นั้นเป็นผลผลิตออกมา (Product) แล้วผู้เรียนต้องรับผิดชอบ ตามมากขึ้น การศึกษาเชิงผลิตภาพและสร้างสรรค์จึงประกอบไปด้วยแนวคิด Critical, Creative, Productive และ Responsible หรือ CCPR Model ในความหมายของการศึกษาเชิงสร้างสรรค์และ ผลิตภาพ ซึ่งโมเดลดังกล่าวหมายถึงคุณลักษณะ ดังนี้

คุณลักษณะที่ 1 คือ คติวิเคราะห์ (Critical Mind) คุณลักษณะเช่นนี้ เมื่อคนไทย เด็กไทยมีลักษณะนี้มากเขาจะตั้งข้อสงสัยต่อสิ่งที่เขาเชื่อ หรือเขาเห็นว่ามันดีจริงหรือไม่ มีความเหมาะสมหรือไม่ มีความจำเป็นหรือไม่ ควรจะซื้อสิ่งนี้หรือไม่ ซื้อแล้วจะมีผลอะไรตามมานั้น คือ เขาจะเป็นคน Smart Consumer เป็นผู้บริโภคที่ฉลาดนั่นเอง

คุณลักษณะที่ 2 คือ คิดสร้างสรรค์ ข้อนี้แตกต่างจากการคิดวิเคราะห์คือ ถ้าจะฝึกและพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์ตลอด โดยไม่คิดวิเคราะห์อะไรใหม่ ๆ เลย ก็จะเป็น ผู้ฟังที่ Negative อยู่ร่ำไป ซึ่งจะทำให้เราเสียโอกาสในอาเซียนมากขึ้น เราจึงควรคิดใหม่คิดสร้างสรรค์ บ้าง

คุณลักษณะที่ 3 คือ คิดผลิตภาพ ข้อนี้เน้นเป็นที่สร้างงานให้เป็นรูปธรรม (Product-Oriented, Productive) เมื่อคิดสร้างสรรค์และมีจินตนาการแล้วควรจะทำให้ให้เห็นงาน เป็นรูปธรรมขึ้น

คุณลักษณะที่ 4 คือ คติรับผิดชอบ ข้อนี้ชัดเจนในตัวเอง คนในอนาคตหรือ คนในปัจจุบันจำเป็นต้องรับผิดชอบต่อครอบครัวของคุณธรรม จริยธรรมด้วยพร้อมกันไป

### 3. ทักษะการดำเนินงานในยุคการศึกษา 4.0

นักวิชาการอธิบายเกี่ยวกับคุณลักษณะของทักษะการดำเนินงานในยุคการศึกษา 4.0 ดังนี้

Couros (2015) กล่าวถึงทักษะการดำเนินงานในยุคการศึกษา 4.0 ของผู้ที่มี กรอบความคิดแบบนวัตกรรม ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ที่ปฏิบัติงานว่ามีดังนี้

1. การเข้าใจความรู้สึกและความต้องการของผู้อื่น
2. ความสามารถในการระบุปัญหาและแก้ปัญหา
3. ความกล้าเสี่ยง
4. การสร้างเครือข่าย
5. ช่างสังเกต
6. การสร้างสรรค์
7. การมีความยืดหยุ่น

## 8. การสะท้อนความคิด

World Economic Forum (2016) ได้กล่าวถึงทักษะ 10 ประการที่ทำให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานในยุคการศึกษา 4.0 ดังนี้

1. การแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน (Complex Problem-solving)
2. การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking)
3. การคิดสร้างสรรค์ (Creativity)
4. การจัดการบุคคล (People Management)
5. การประสานงานกับผู้อื่น (Coordinating with others)
6. ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence)
7. รู้จักประเมินและการตัดสินใจ (Judgment and Decision-making)
8. มีใจรักการบริการ (Service Orientation)
9. การเจรจาต่อรอง (Negotiation)
10. ความยืดหยุ่นทางความคิด (Cognitive Flexibility)

Wooten (2017) ระบุคุณลักษณะของทักษะการดำเนินงานในยุค 4.0 ว่ามีดังนี้

1. การมีความคิดสร้างสรรค์
2. การร่วมมือกับเพื่อนร่วมวิชาชีพ
3. การมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิด และเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น
4. ใฝ่รู้และแสวงหาความคิดใหม่ ๆ
5. กล้าเสี่ยง ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค
6. มีพันธสัญญาต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตและสามารถสะท้อนความคิดจากการ

ปฏิบัติงาน

7. ความสามารถในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2559) กล่าวว่า การศึกษา 4.0 เกิดขึ้นได้ต้องมีการพัฒนาระบบการศึกษา โดยเฉพาะโรงเรียน ครู ต้องเป็นการจัดการศึกษาเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ เพื่อให้การศึกษาเป็นไปในทิศทางที่มีคุณค่าต่อตัวผู้เรียนต่อสังคมในทางสร้างสรรค์มากยิ่งขึ้น ซึ่งการดำเนินงานต้องประกอบไปด้วยแนวคิด CCPR Model เพื่อสร้างคนให้มีคุณลักษณะ 4 ประการ คือ

1. Critical คิดวิเคราะห์ มองสังคมให้รอบด้าน รู้ที่มาที่ไป เข้าใจเหตุและผล
2. Creative คิดสร้างสรรค์ เด็กต้องคิดต่อยอดจากที่มีอยู่ ประยุกต์และ

ใช้ประโยชน์มองประเด็นใหม่ ๆ

3. Productive คิดผลิตภาพ คำนึงถึงผลผลิต มีวิธีการและคุณภาพ

ค่าของผลงาน



#### 4. Responsible คิดรับผิดชอบ นึกถึงสังคม ประเทศชาติ มีจิตสำนึก

สาธารณะและมีคุณธรรมจริยธรรม ความดีงาม

ธนาคาร นุ่มนนท์ (2560) ได้กล่าวว่า ทักษะการดำเนินงานในยุคการศึกษา 4.0 ควรมีคุณลักษณะดังนี้

1. มีทักษะเชิงดิจิทัล ที่มีทักษะหกด้านที่จำเป็นต้องมีคือ Tools & Technologies, Find & Use, Teach & Learn, Communication & Collaborate, Create & Innovate และ Identity & Wellbeing ดังที่เขียนในบทความเรื่อง “Digital Skill ที่คนไทยควรมี ถ้าจะต้องก้าวไปสู่ Thailand 4.0”
2. เป็นคนที่เข้าใจการโลกยุคโลกาภิวัตน์ เข้าใจเศรษฐกิจแบบใหม่ที่เข้าสู่อุตสาหกรรม 4.0 และโลกยุคไร้พรมแดนที่มีความเป็นสากล สามารถทำงานกับผู้ร่วมมือที่อาจอยู่ที่ใด ๆ ในโลกนี้แบบทุกที่ ทุกเวลา และทุกอุปกรณ์ได้
3. เป็นคนที่เข้าใจบริบทของสังคมไทย เข้าใจในประเพณีและวัฒนธรรมไทย ประวัติศาสตร์ไทย เข้าใจสังคมในชนบท และช่องว่างของสังคมไทยได้
4. เป็นคนที่มีจิตสาธารณะเกื้อกูล แบ่งปัน มีจริยธรรม คุณธรรมและรับผิดชอบต่อส่วนรวม พร้อมทั้งจะก้าวสู่การทำงานในยุค Sharing Economy ไม่ใช่เทคโนโลยีเพื่อเอาเปรียบสังคม สร้างความร่ำรวยให้กับตัวเอง โดยละเลยช่องว่างทางสังคมไทย

อานนท์ ศักดิ์วรวิชญ์ (2560) ได้กล่าวถึง 11 ทักษะในการดำเนินงานในยุค 4.0 ที่ต้องปฏิรูปจะช่วยให้ Thailand 4.0 เป็นความจริงมีดังนี้

1. ความแตกฉานด้านข้อมูลและสถิติ (Data Literacy and Statistical Literacy)
2. ความแตกฉานด้านการเงิน (Financial Literacy)
3. ความแตกฉานด้านคณิตศาสตร์ (Mathematical Literacy)
4. ทักษะในการเขียนโปรแกรม (Programming Skills)
5. พฤติกรรมแสวงหาสารสนเทศ (Information Seeking Behavior)
6. ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ (English Proficiency)
7. ความคิดวิจารณ์ญาณ (Critical Thinking)
8. ความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking)

จากการศึกษาแนวคิดข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาจัดทำตารางแสดงรายการแนวคิดเกี่ยวกับทักษะการดำเนินงานในยุคการศึกษา 4.0 เพื่อสังเคราะห์ออกมาเป็นองค์ประกอบของทักษะการดำเนินงานในยุคการศึกษา 4.0 ดังตารางต่อไปนี้



ตาราง 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบของทักษะการนิเทศยุคการศึกษา 4.0

ทักษะการดำเนินงาน ในยุคการศึกษา 4.0	หน่วยงาน/นักวิชาการ/นักการศึกษา						องค์ประกอบของ ทักษะการ ดำเนินงาน ในยุคการศึกษา 4.0
	Couros	World Economic Forum	Wooten	ไพฑูริย์ สิ้นลารัตน์	ธนาชาติ นุ่มนนท์	อานนท์ ตักศิรินทร์	
	2015	2016	2017	2559	2560	2560	
1. พฤติกรรมเชิงรุก	✓		✓				1. พฤติกรรมเชิงรุก (Proactive Behavior)
2. คนที่มุ่งการทำงาน ให้เกิดผลสัมฤทธิ์				✓			
3. ทักษะในการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง			✓				
4. ผู้นำการเปลี่ยนแปลง			✓				
5. มีความคิดสร้างสรรค์			✓			✓	2. ความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking)
6. ทักษะในการออกแบบ							
7. การสร้างสรรค์	✓	✓					3. ความคิดอย่าง มีวิจารณญาณ (Critical Thinking)
8. ทักษะการวิเคราะห์ และตัดสินใจ				✓			
9. การแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน		✓					
10. ความคิดวิจารณ์		✓				✓	
11. ความสามารถในการระบุ ปัญหาและแก้ปัญหา	✓						
12. รู้จักประเมินและ การตัดสินใจ		✓					

ตาราง 1 (ต่อ)

ทักษะการนิเทศ ยุคการศึกษา 4.0	หน่วยงาน/นักวิชาการ/นักการศึกษา						องค์ประกอบของ ทักษะการนิเทศ ยุคการศึกษา 4.0
	Couros	World Economic Forum	Wooten	ไพฑูริย์ สิ้นลารัตน์	ธนาชาติ นุ่มนนท์	อานนท์ ศักดิ์วรวิชญ์	
	2015	2016	2017	2559	2560	2560	
13. คนที่มีจิตสาธารณะ ยึดประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง				✓	✓		4. จิตสาธารณะ (Public Mind)
14. มีใจรักการบริการ		✓					
15. การประสานงานกับผู้อื่น		✓					5. ความร่วมมือ ร่วมใจ (Collaboration)
16. การเจรจาต่อรอง		✓					
17. การจัดการบุคคล		✓					
18. การเข้าใจความรู้สึกและ ความต้องการของผู้อื่น	✓		✓		✓		
19. การร่วมมือกับเพื่อน ร่วมวิชาชีพ			✓		✓		
20. การสร้างเครือข่าย	✓						6. พฤติกรรม สร้างสรรค์ นวัตกรรม (Innovative Behavior)
21. คนที่มีความคิด สร้างสรรค์ มีความสามารถในการ สร้างสรรค์นวัตกรรม				✓			
22. พฤติกรรมแสวงหา สารสนเทศ			✓			✓	
23. ทักษะเชิงดิจิทัล					✓		
24. มีทักษะในการเขียน โปรแกรม						✓	

ตาราง 1 (ต่อ)

ทักษะการนิเทศ ยุคการศึกษา 4.0	หน่วยงาน/นักวิชาการ/นักการศึกษา						องค์ประกอบของ ทักษะการนิเทศ ยุคการศึกษา 4.0
	Couros	World Economic Forum	Wooten	ไพฑูริย์ สิ้นลารัตน์	ธนาชาติ นุมนนท์	อานนท์ ศักดิ์วรวิชญ์	
	2015	2016	2017	2559	2560	2560	
25. ความฉลาดทางอารมณ์		✓					7. ความฉลาด ทางอารมณ์ (Emotional Intelligence)
26. ความยืดหยุ่นทางความคิด	✓	✓					
27. ช่างสังเกต	✓						
28. การสะท้อนความคิด	✓						
29. ความแตกฉานด้านข้อมูล และสถิติ						✓	
30. ความแตกฉานด้านการเงิน						✓	
31. ความแตกฉานด้าน คณิตศาสตร์						✓	
32. ความสามารถในการใช้ ภาษาอังกฤษ						✓	

จากตาราง 1 ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ทักษะการดำเนินงานในยุคการศึกษา 4.0 หากรายการใดมีนิยามเชิงปฏิบัติการลักษณะเหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกันกับข้ออื่น ๆ จะพิจารณาจัดกลุ่มไว้ในกลุ่มเดียวกัน จากนั้นนำมากำหนดเป็นองค์ประกอบทักษะการดำเนินงานในยุคการศึกษา 4.0 ทั้งหมด 7 องค์ประกอบ ดังนี้

1. พฤติกรรมเชิงรุก (Proactive Behavior)
2. ความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking)
3. ความคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking)
4. จิตสาธารณะ (Public Mind)
5. ความร่วมมือร่วมใจ (Collaboration)

## 6. พฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรม (Innovative Behavior)

### 7. ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence)

การศึกษาและสังเคราะห์องค์ประกอบเกี่ยวกับองค์ประกอบทักษะการดำเนินงานในยุคการศึกษา 4.0 สามารถสรุปความหมายของแต่ละองค์ประกอบ ได้ดังนี้

#### 1. พฤติกรรมเชิงรุก (Proactive Behavior)

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องมีผู้ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมเชิงรุก (Proactive Behavior) ดังนี้

Covey (1989) อธิบายความหมายของลักษณะบุคลิกภาพเชิงรุกตามแนวทางด้านการบริหารไว้ว่า บุคคลที่มีบุคลิกภาพเชิงรุกจะกล้าเผชิญกับความเป็นจริงในสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และรู้สึกว่าจะตนเองมีอำนาจที่จะเลือกตอบสนองให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีที่สุด และคิดว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในองค์กรตนเป็นผู้กำหนด จะรวบรวมความคิดสร้างสรรค์ความรู้ ความสามารถที่มีอยู่สร้างผลงานให้เกิดขึ้น โดยองค์การไม่จำเป็นต้องสั่งการหรือรอภาวะเปียบ บุคคลเหล่านี้จะมีความรู้สึกว่าจะต้องลองหาทางเลือกที่ดีที่สุดที่เราสามารถทำได้ และสามารถเลือกวิธีการที่ดีกว่านี้ได้หรือฉันสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้บุคคลที่มีลักษณะบุคลิกภาพเชิงรุกจะทุ่มเทความพยายามทำในสิ่งที่เขาทำได้ ธรรมชาติของพลังงานหรือเจตคติในทางบวกจะขยายขอบเขตที่สามารถทำได้ให้ใหญ่ขึ้นและมีขอบเขตกว้างขึ้น ดังนั้น บุคคลที่ลักษณะบุคลิกภาพเชิงรุกจะทำงานกับผู้บังคับบัญชาแบบใดก็ได้ เพราะเขาจะทำงานตามกับผู้บังคับบัญชาต้องการ โดยไม่มองจุดอ่อนปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นซึ่งย่อมส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการปฏิบัติงานในที่สุด

Bateman และ Crant (1999) ได้เสนอแนวคิดเรื่องพฤติกรรมเชิงรุก โดยให้คำนิยามไว้ว่า เป็นลักษณะนิสัยที่ชอบทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม แสวงหาโอกาส มีความคิดริเริ่ม บุคคลที่มีพฤติกรรมเชิงรุกจะมีความเพียรพยายามที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง มองเป้าหมายคือ ภารกิจขององค์กรเป็นหลัก มองหาปัญหาแล้วทำการแก้ไขจนบรรลุผล พฤติกรรมเชิงรุก ประกอบด้วย

1. การริเริ่มสร้างความเปลี่ยนแปลงโดยไม่ได้ออกคอยการเปลี่ยนแปลงและคาดหวังว่าผลของสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปนั้นจะออกมาได้อย่างไม่มีปัญหา
2. การปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางความคิดโดยทำการตีความสถานการณ์เสียใหม่ เช่น การวิเคราะห์วิกฤติว่าเป็นโอกาส หรือในการมองเหตุการณ์ที่มีความกดดันสูงว่าเป็นเหตุการณ์ที่สามารถควบคุมได้
3. การใช้สติตัดสินใจที่จะเข้าสู่สถานการณ์ใด ๆ หรือออกจากสถานการณ์ใด ๆ ก็ได้ เช่น การเข้ารับงานใหม่การเข้าสู่ตลาดใหม่ นี่คือรูปแบบหนึ่งของพฤติกรรมเชิงรุกและเป็นตัวกำหนดให้คนและธุรกิจต่าง ๆ อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ต่างกัน

4. การตั้งใจที่จะเปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ โดยการสร้างสภาวะแวดล้อมใหม่ ๆ หรือปรับปรุงสภาวะแวดล้อมที่มีอยู่เดิม ซึ่งเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดของพฤติกรรมเชิงรุก

Frese และ Fay (2001) กล่าวว่า ความริเริ่มด้วยตนเอง เป็นพฤติกรรมการทำงานอย่างหนึ่งที่ประกอบด้วย พฤติกรรมเริ่มต้นด้วยตนเอง พิจารณาด้วยความคิดเชิงบวกหรือใช้วิธีการเชิงรุก ตลอดจนใช้ความมานะพยายามในการเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อไปให้ถึงจุดหมายที่ตั้งไว้

จากการศึกษานิยามและแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงรุกที่กล่าวแล้วข้างต้น สรุปได้ว่า พฤติกรรมเชิงรุก หมายถึง การกระทำที่แสดงออกถึงความตั้งใจในการริเริ่ม ปรับเปลี่ยนความคิดเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ ปรับปรุงสภาพแวดล้อมโดยการวิเคราะห์และวางแผนจากประสบการณ์และความรู้ และลงมือนำความคิดที่ได้ไปปฏิบัติตามแผนที่วางไว้โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการทำงาน

## 2. ความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking)

ได้มีผู้ให้ความหมายของความคิดสร้างสรรค์ ไว้ดังนี้

Guilford (1959) ได้กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ความคิดอเนกนัย (Divergent Thinking) ซึ่งคิดได้หลายทิศทาง หลายด้าน หลายมุม คิดได้กว้างไกลและนำไปสู่การคิดประดิษฐ์สิ่งแปลกใหม่ รวมถึงการคิดค้นพบวิธีการแก้ปัญหาได้สำเร็จ ความคิดอเนกนัยประกอบด้วย ความคิดริเริ่ม (Originality) ความคล่องในการคิด (Fluency) ความยืดหยุ่นในการคิด (Flexibility) และความคิดละเอียดลออ (Elaboration)

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2523) ได้ให้ความหมายว่า ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการแก้ปัญหาอย่างลึกซึ้ง นอกเหนือไปจากลำดับขั้นของการคิดอย่างปกติ เป็นลักษณะภายในของบุคคลที่จะคิดได้หลายแง่มุมประสมประสานกันอันได้ผลิตผลใหม่ที่ต้องสมบูรณ์

อารี รังสินันท์ (2526) ให้ความหมายว่า ความคิดสร้างสรรค์ คือ ความคิดจินตนาการประยุกต์ที่สามารถนำไปสู่การประดิษฐ์คิดค้นพบใหม่ ๆ ทางเทคโนโลยี ซึ่งเป็นความคิดในลักษณะที่คนอื่นคาดไม่ถึงหรือมองข้าม เป็นความคิดหลากหลาย คิดกว้างไกล เน้นทั้งปริมาณ และคุณภาพอาจเกิดจากการคิดผสมผสานเชื่อมโยงกับความคิดใหม่ ๆ ที่แก้ปัญหาหรือเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

จากความหมายของความคิดสร้างสรรค์ สรุปได้ว่า ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง กระบวนการคิดที่สามารถนำไปสู่ความคิดที่แปลกใหม่ หรืออาจจะคิดเพิ่มเติมจากความคิดเดิมและก่อให้เกิดผลงานหรือนวัตกรรมที่ค้นพบขึ้นมาใหม่ โดยความคิดอาจจะเชื่อมโยงจากประสบการณ์ของตนเอง

### 3. ความคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking)

ความคิดอย่างมีวิจารณญาณมาจากคำภาษาอังกฤษว่า “Critical Thinking” เป็นการคิดอย่างมีทิศทาง เป็นการคิดอย่างมีเหตุผลซึ่งมีผู้เรียกแตกต่างกัน ได้แก่ ความคิดแบบวิพากษ์วิจารณ์ การคิดเป็น การคิดอย่างมีเหตุผล การคิดวิเคราะห์วิจารณ์ การคิดวิจารณ์ ความคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้ คำว่า ความคิดอย่างมีวิจารณญาณ นักจิตวิทยา นักการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความคิดอย่างมีวิจารณญาณหลายท่านได้ให้ความหมายเกี่ยวกับความคิดอย่างมีวิจารณญาณไว้ดังนี้

Woolfolk (2007) กล่าวว่า การคิดวิจารณ์ประกอบด้วย ความสามารถ 7 ด้าน คือ การนิยามและทำความเข้าใจต่อปัญหา การเปรียบเทียบความคล้ายคลึงและความแตกต่างกันของประเด็นปัญหา การตัดสินใจระหว่างข้อมูลที่ชัดเจนกับข้อมูลที่คลุมเครือ การตั้งคำถามที่จะนำไปสู่ความเข้าใจที่ลึกซึ้งและชัดเจน การพิจารณาและตัดสินใจข้อมูล การระบุข้อสมมุติฐาน การตัดสินใจแก้ปัญหาและลงข้อสรุป

ทิสนา แคมมณี (2541) ได้สรุปความหมายของความคิดอย่างมีวิจารณญาณไว้ว่า คือ การเห็นปัญหาสามารถวิเคราะห์ปัญหาได้ต่อจากนั้น คือ การพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้องและตัดสินใจเลือกทางเลือกต่าง ๆ โดยยึดเหตุผลเป็นหลักสำคัญ

มยุรี หรุ่นขำ (2544) ได้ศึกษาเกี่ยวกับข้อโต้แย้งหรือความไม่แน่ใจโดยอาศัยความรู้ ความคิด และประสบการณ์ของบุคคลในการทำความเข้าใจ โดยผ่านกระบวนการรวบรวมและเชื่อมโยงข้อมูลที่มีอยู่อย่างละเอียดรอบคอบ ก่อนตัดสินใจเชื่อหรือไม่เชื่อ กระทำหรือไม่กระทำ ซึ่งต้องผ่านขั้นตอนหรือกระบวนการในการลงข้อสรุปอย่างมีเหตุผล มีสติสัมปชัญญะ และความคิดเชิงวิพากษ์ มีความสัมพันธ์กับการคิดแก้ปัญหาโดยความคิดเชิงวิพากษ์เป็นหลักและเป็นเครื่องมือในการคิดแก้ปัญหา

ศันศนีย์ ฉัตรคุปต์ และอุษา ชูชาติ (2544) กล่าวว่า ความคิดอย่างมีวิจารณญาณ คือ การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และตัดสินใจแก้ปัญหาโดยยึดหลักการคิดด้วยเหตุผล จากข้อมูลที่เป็นจริงมากกว่าอารมณ์และการคาดเดา พิจารณาความเป็นไปได้ในแง่มุมต่าง ๆ ว่าอะไรคือความจริง อะไรคือความถูกต้อง คิดด้วยความรอบคอบ ระมัดระวังใช้สติปัญญาและทักษะการคิดไตร่ตรองอย่างมีวิจารณญาณมากกว่าการใช้อารมณ์ ที่ทำให้เกิดความลำเอียงเกิดอคติ ซึ่งจะมีผลเสียต่อการตัดสินใจ ดังนั้นความคิดอย่างมีวิจารณญาณจึงเป็นการคิดที่เปิดกว้างมีเป้าหมายแน่นอน มีเหตุผล มีความถูกต้องแม่นยำสามารถตรวจสอบความคิดและประเมินความคิดของตนเองได้

จากการศึกษาความหมายเกี่ยวกับความคิดอย่างมีวิจารณญาณ สามารถสรุปความหมายของความคิดอย่างมีวิจารณญาณได้ว่า ความคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นกระบวนการคิดขั้นสูงที่ประกอบด้วย การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และตัดสินใจแก้ปัญหาเมื่อเผชิญกับสถานการณ์

ปัญหา การคิดอย่างมีวิจารณญาณจึงมีความสัมพันธ์กับการคิดแก้ปัญหาอย่างมีสติสัมปชัญญะ มีเหตุและผลในการไตร่ตรองข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ เพื่อนำไปสู่ข้อสรุปในการแก้ปัญหาเมื่อเผชิญกับสถานการณ์ปัญหาได้อย่างเหมาะสม

#### 4. จิตสาธารณะ (Public Mind)

มีนักวิชาการได้ให้ความหมายเกี่ยวกับจิตสาธารณะไว้หลากหลาย มีรายละเอียดดังนี้

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2543) ได้ให้ความหมาย จิตสาธารณะ หมายถึง ความคิดที่ไม่เห็นแก่ตัว มีความปรารถนาที่จะช่วยเหลือ ช่วยแก้ปัญหาให้แก่ผู้อื่นหรือสังคม พยายามฉวยโอกาสที่จะช่วยเหลืออย่างจริงจัง และมองโลกในแง่ดี บนพื้นฐานของความเป็นจริงและคำที่มีความหมายใกล้เคียงในเชิงพฤติกรรม ได้แก่ การทำประโยชน์เพื่อสังคม การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม จิตสำนึกทางสังคม จิตสำนึกต่อสาธารณสมบัติ จิตสำนึกต่อส่วนรวมหรือจิตสำนึกสาธารณะและจิตสาธารณะ

ไพฑูริย์ สีนลรัตน์ (2543) กล่าวว่า จิตสาธารณะ หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจ ความรับผิดชอบที่มีต่อสังคม และความรู้สึกร่วมได้ร่วมเสียกับสังคม

วิรัตน์ คำศรีจันทร์ (2544) ให้ความหมาย จิตสาธารณะว่า หมายถึง กระบวนการคิดและลักษณะของบุคคลที่มีการปฏิบัติ โดยมีกระบวนการในระดับบุคคลไปสู่สาธารณะ มีความรักและรู้สึกเป็นเจ้าของสาธารณะ ต้องการที่จะทำประโยชน์มากกว่าที่จะรับจากสาธารณะ

จากคำนิยามข้างต้น สรุปได้ว่า จิตสาธารณะ หมายถึง การทุ่มเทและอุทิศตน มีความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นส่วนหนึ่งของสังคม เคารพความแตกต่างระหว่างบุคคล รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีส่วนร่วมในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ลงมือกระทำ ไม่นิ่งดูตายกับสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ

#### 5. ความร่วมมือร่วมใจ (Collaboration)

นักการศึกษาได้ให้ความหมายเกี่ยวกับความร่วมมือร่วมใจ ไว้ดังนี้

Henneman, Lee และ Cohen (1995) กล่าวถึงความร่วมมือร่วมใจไว้ว่า คือ การมาทำงานร่วมกันอย่างเต็มใจในการวางแผน หรือการตัดสินใจ โดยสมาชิกแต่ละคนจะเสนอว่า ตนมีความเชี่ยวชาญอย่างไรบ้าง ร่วมกันแบ่งความรับผิดชอบรวมถึงจะมีการกระจายอำนาจให้กับสมาชิก โดยจะพิจารณาจากความรู้ความเชี่ยวชาญ เพื่อเป้าหมายที่มีร่วมกัน

Goleman (1998) ให้นิยามคำว่าความร่วมมือร่วมใจไว้ว่า หมายถึง ทักษะทางสังคมในการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อช่วยให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน

Welch และ Tulbert (2000) กล่าวถึงความร่วมมือร่วมใจไว้ว่า ความร่วมมือร่วมใจเป็นกรอบแนวทางเชิงพลวัต (Dynamic Framework) ซึ่งสนับสนุนให้เกิดการพึ่งพาอาศัยและ



ความเสมอภาคในการแลกเปลี่ยนทรัพยากรระหว่างผู้ร่วมงาน 2 คนขึ้นไป ในกระบวนการตัดสินใจ ซึ่งความร่วมมือร่วมใจ ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทางวัฒนธรรมและปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระบบโดยรวมที่นำไปสู่การบรรลุเป้าหมายที่มีร่วมกัน

สรุปได้ว่า ความร่วมมือร่วมใจ หมายถึง การทำงานร่วมกันของบุคคลตั้งแต่ 2 ฝ่ายขึ้นไป อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีเป้าหมายและพันธกิจร่วมกัน ซึ่งจะต้องประสานความร่วมมือในการทำงาน มีความเข้าอกเข้าใจผู้อื่น มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกันเพื่อบูรณาการให้เกิดการกำหนดเป้าหมาย การวางแผน การตัดสินใจหรือหาทางออกในการแก้ปัญหา ร่วมกัน

#### 6. พฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรม (Innovative Behavior)

นักการศึกษาหลายท่าน ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรม ไว้ดังนี้ Kanter (1988) กล่าวว่า พฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรมเป็นการแสดงออกของบุคคลว่ามีกระบวนการคิด การนำเสนอความคิดและผลักดันความคิดที่มีประโยชน์และแปลกใหม่ที่เกี่ยวกับงานที่ตนได้รับมอบหมายให้กับหน่วยงานหรือองค์กรได้ใช้ประโยชน์ต่อไป ประกอบด้วยพฤติกรรม 3 ประการ คือ การสร้างความคิด (Idea Generation) การสนับสนุนความคิด (Idea Promotion) และการทำให้ความคิดเป็นจริง (Idea Realization and Innovation) การสร้างสรรค์ของแต่ละบุคคลจะเริ่มมีการรับรู้ปัญหาและการสร้างความคิด หรือการแก้ปัญหาทั้งใหม่และที่รับมาปรับขั้นตอน ต่อมานักสร้างสรรค์ส่วนบุคคลจะมองหาการสนับสนุนสำหรับความคิดและความพยายามที่จะสร้างความร่วมมือกับผู้สนับสนุน ท้ายที่สุดในขั้นตอนที่ 3 ของกระบวนการสร้างสรรค์ นักสร้างสรรค์ส่วนบุคคลจะสร้างความคิดที่สมบูรณ์โดยการสร้างต้นแบบหรือรูปแบบของการสร้างสรรค์ที่สามารถจับต้องได้หรือมีประสบการณ์ได้ ซึ่งสามารถกระจายออกเป็นจำนวนมาก กลายเป็นการใช้ที่สร้างสรรค์และเป็นที่ยอมรับ

Farr และ Ford (1990) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรม ไว้ว่า เป็นพฤติกรรมของบุคคลที่มีความตั้งใจที่จะเริ่มต้นพัฒนาสิ่งใหม่หรือสิ่งเดิมที่มีอยู่ในงานกลุ่มงาน หรือในระดับองค์กร และนำเสนอในรูปแบบของวิธีการคิด วิธีการทำงาน กระบวนการหรือในรูปแบบของผลิตภัณฑ์

Scott และ Bruce (1994) ได้กล่าวไว้ว่า พฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรม เป็นกระบวนการที่มีความซับซ้อน โดยได้แบ่งพฤติกรรมออกแบ่ง 4 ส่วน ดังนี้

1. พฤติกรรมการรับรู้ปัญหา (Problem Recognition) คือ การที่บุคคลให้ความสำคัญกับปัญหาที่จะเกิดขึ้นโดยไม่ละเลยต่อปัญหานั้น ๆ
2. พฤติกรรมการสร้างแนวคิดหรือแนวทางใหม่ (New Idea/Solution Generation) คือ การที่บุคคลเริ่มหาวิธีการต่าง ๆ นำมาปรับปรุงและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น



3. พฤติกรรมการแสวงหาโอกาสในการนำเสนอแนวคิด (Seeks Ways to Idea/Solution Promotion) คือ การที่บุคคลนำเสนอแนวคิดให้กับบุคคลอื่น ๆ เพื่อให้ความคิดที่ตนได้คิดนั้นเป็นที่ยอมรับ

4. พฤติกรรมการนำแนวทางที่ได้พัฒนาไปใช้จริง (Idea/Solution Realization) คือ การที่บุคคลนำวิธีการต่าง ๆ ที่ได้คิดค้นนำไปใช้ในการแก้ปัญหาเหล่านั้นได้จริง

Zhou และ George (2001) ให้ความหมายพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรมว่าเป็นผลลัพธ์ของปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสถานการณ์ ทำให้เกิดแนวคิดที่สามารถผลิตผลงานหรือผลิตผลใหม่และมีประโยชน์ ซึ่งพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงความคิดใหม่เป็นการกระทำของบุคคลที่มาจากความคิดสร้างสรรค์ และความคิดสร้างสรรค์มาจากประสบการณ์ทั้งหมดที่ผ่านมา รวมทั้งที่เกิดจากการเรียนรู้เพื่อสร้างรูปแบบใหม่ ๆ รวมทั้งมีการนำความคิดใหม่ ๆ นั้นมาสร้างผลผลิตใหม่เพื่อนำไปใช้ในองค์กร

กล่าวโดยสรุป พฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรม หมายถึง การกระทำที่มีจุดมุ่งหมายในการริเริ่มสิ่งใหม่ในกระบวนการทำงาน เช่น วิธีการทำงาน รวมถึงการแก้ไขปัญหาหรือปรับปรุงสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่เดิม ด้วยวิธีการใหม่ให้เกิดความแตกต่างไปจากเดิม แสวงหาโอกาสในการพัฒนา จนกระทั่งการประยุกต์ใช้สิ่งที่ได้พัฒนาขึ้น

#### 7. ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence)

ความฉลาดทางอารมณ์หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า อีคิว มีผู้ให้ความหมายไว้อย่างหลากหลายด้วยกัน ดังนี้

มธุรส สว่างบำรุง (2542) ได้สรุปความหมายของความฉลาดทางอารมณ์ไว้ว่าเป็นความสามารถที่บุคคลได้แสดงออกถึงศักยภาพในการควบคุมอารมณ์ของตนเอง เข้าใจจิตใจผู้อื่น พร้อมทั้งแสดงออกมาให้อยู่ในทิศทางที่สังคมยอมรับ เมื่อใดก็ตามที่มีปัญหา มีความกดดัน หรือสภาวะความตึงเครียดเกิดขึ้น บุคคลสามารถที่จะปลดปล่อยและแก้ไขปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์เต็มไปด้วยความสุขใจ มีความรู้สึกภาคภูมิใจ นอกจากนี้ยังสามารถประกอบกิจกรรม การดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จลงได้ด้วยดี

สมณะ โปธิรักษ์ (2543) ได้ให้ความหมายของความฉลาดทางอารมณ์ไว้ว่า ความเจริญทางอารมณ์หรือความรู้สึกการรู้จักอารมณ์ของตน สามารถปรับปรุงอารมณ์ของตนให้พัฒนาเจริญขึ้น เป็นอารมณ์ที่ดีได้และรู้จักอารมณ์ของคนอื่น ปรับตนเองให้ดูดีกับคนอื่นได้มีความเห็นใจและมุ่งหมายปรารถนาดีกับอารมณ์คนอื่น

วีระวัฒน์ ปันนิตามัย (2545) ให้ความหมายของความฉลาดทางอารมณ์ว่า หมายถึง สิ่งชี้ให้เห็นถึงความรู้เท่าทันในท่วงที และความเปลี่ยนแปลงในอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น

ที่สามารถประเมินเป็นช่วงค่าของตัวเลขได้ อารมณ์สามารถช่วยเหลือเกื้อกูลให้การกระทำของมนุษย์ให้มีเหตุผลมากขึ้นผิดพลาดน้อยลง ในความเป็นจริงของชีวิตจะเป็นสุขได้สำเร็จ

จากความหมายของ ความฉลาดทางอารมณ์ดังกล่าว สรุปได้ว่า ความฉลาดทางอารมณ์ หมายถึง ความสามารถในการดำเนินชีวิตอย่างสร้างสรรค์ เข้าใจความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น มีแรงจูงใจที่จะกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้บรรลุเป้าหมาย และสามารถปรับตัวต่อสภาพต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

## แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการนิเทศภายใน

### 1. ความหมายการนิเทศภายใน

การนิเทศภายในเป็นการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา บุคคลที่ทำหน้าที่ในการนิเทศและครูทุกคนในโรงเรียน ซึ่งมุ่งเน้นการปรับปรุงแก้ไข พัฒนาการปฏิบัติงานของครูให้มีประสิทธิภาพ และส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนและคุณภาพการจัดการศึกษา นักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการนิเทศภายในไว้หลายทัศนะ ดังนี้

Spears (1967) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การนิเทศภายใน หมายถึง กระบวนการที่ทำให้เกิดการปรับปรุงการเรียนการสอนของครู โดยการทำงานร่วมกันของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เป็นกระบวนการกระตุ้นความเจริญก้าวหน้าของครู และมุ่งหวังที่จะช่วยเหลือครูให้ช่วยเหลือตนเองได้

Harris (1985) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การนิเทศภายใน หมายถึง สิ่งทีบุคลากรในโรงเรียนกระทำต่อบุคลากรหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินการหรือเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงการดำเนินงานการเรียนการสอนในโรงเรียนที่มุ่งให้เกิดประสิทธิภาพในด้านการเรียนการสอนเป็นสำคัญ

ซารี มณีศรี (2542) ให้ความหมายว่าการนิเทศภายใน หมายถึง การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร และครูในโรงเรียนเพื่อปรับปรุง แก้ไขพัฒนาการทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพ และส่งผลต่อคุณภาพการเรียนนักเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2544) ได้ให้ความหมายการนิเทศภายใน หมายถึง การจัดการให้เกิดความร่วมมือหรือประสานงานกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาหรือปรับปรุงคุณภาพการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมในโรงเรียน และการจัดกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2548) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การนิเทศภายใน หมายถึง กระบวนการจัดการบริหารศึกษาเพื่อชี้แนะให้ความช่วยเหลือ และร่วมมือกับครู และบุคคล

ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครู และเพิ่มคุณภาพของนักเรียน ให้เป็นไปตามเป้าหมายของการศึกษา

สังต์ อุทรานันท์ (2548) ได้ให้ความหมายของการนิเทศภายในไว้ว่า การนิเทศภายใน เป็นกระบวนการทำงานของผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายในการพัฒนาคุณภาพของครู และบุคลากรภายในโรงเรียน เพื่อให้ได้มาซึ่งผลสัมฤทธิ์สูงสุดในการเรียนของนักเรียน

โสภณ ทองจิตร์ (2553) ได้ให้ความหมายการนิเทศภายในไว้ว่า การนิเทศภายใน หมายถึง กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอน โดยการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารและครูในสถานศึกษาในการให้ความช่วยเหลือให้คำปรึกษา สนับสนุน แนะนำซึ่งกันและกัน ในการพัฒนาปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานของครู เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ให้สูงขึ้น

กรองทอง จิระเดชากุล (2554) ได้ให้ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ว่า หมายถึง การส่งเสริมสนับสนุน หรือให้ความช่วยเหลือครูในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามภารกิจหลัก คือ การสอนหรือการสร้างเสริมพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน ทั้งทางร่างกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคม ให้เต็มตามวัยและตามศักยภาพ โดยความร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียน

วัชรา เล่าเรียนดี (2556) ให้ความหมายของการนิเทศภายในไว้ว่า เป็นกระบวนการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้ให้การนิเทศหรือผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ เพื่อที่จะพัฒนาหรือปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนของครู เพื่อให้ได้มาซึ่งประสิทธิผลในการเรียนของนักเรียน

จากแนวคิดที่นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายการนิเทศภายในไว้แล้ว สรุปความหมายการนิเทศภายในได้ดังนี้ การนิเทศภายใน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียน เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานการจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐาน และบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เป็นการเสริมสร้างแรงจูงใจและกระตุ้นให้ครูเกิดกำลังใจ ความรับผิดชอบ ความคิดริเริ่มในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

## 2. ความสำคัญของการนิเทศภายใน

ระบบการศึกษาในปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงในหลายด้าน ทั้งด้านหลักสูตร สื่อการเรียนรู้หรือกระบวนการจัดการเรียนการสอน การที่จะควบคุมและพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้เป็นไปในทิศทางที่ดีจำเป็นต้องมีกระบวนการพัฒนาคุณภาพครูอย่างต่อเนื่อง จึงส่งผลให้การนิเทศภายในเป็นกระบวนการหนึ่งที่มีความสำคัญยิ่ง ดังที่มีผู้ให้ความเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการนิเทศภายในไว้ดังนี้

ส่งด์ อุทรานันท์ (2548) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการจัดการนิเทศการศึกษา ภายในว่า ในปัจจุบันการนิเทศภายในโรงเรียนมีความสำคัญและเป็นสิ่งจำเป็นยิ่งขึ้นด้วยเหตุผล ดังนี้

1. ศึกษานิเทศก์โดยตำแหน่ง มีจำนวนจำกัด จึงไม่สามารถสนองตอบความต้องการทางการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนต่าง ๆ ได้ทั่วถึง
2. สภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียนแต่ละแห่งไม่เหมือนกัน จึงเป็นการยากที่ศึกษานิเทศก์ที่ซึ่งอยู่นอกจะรู้สภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของโรงเรียนได้ การสนองตอบความต้องการจึงเป็นไปได้ยาก
3. สภาพปัจจุบันบุคลากรในโรงเรียนส่วนใหญ่ มีความรู้ความสามารถเพียงพอ และบางคนมีความชำนาญในเฉพาะสาขาวิชาอีกด้วย จึงสมควรจะใช้ทรัพยากรเหล่านี้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และยังเป็นการสร้างการยอมรับซึ่งกันและกันอีกด้วย
4. เป็นการสอดคล้องกับปรัชญาหลักการและวิธีการของการนิเทศสมัยใหม่ที่สุด ซึ่งการนิเทศสมัยใหม่จะเกิดขึ้นโดยความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่ต้องมีคนคอยชี้แนะให้ทำงานอยู่ตลอดเวลา

กรองทอง จิระเดชากุล (2550) ได้กล่าวถึง ความสำคัญและความจำเป็นของการนิเทศภายในไว้ดังนี้

1. เพื่อปรับปรุงคุณภาพของการจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐานใกล้เคียงกัน
2. ปริมาณศึกษานิเทศก์ก็ยังไม่เพียงพอกับความต้องการของครูและสถานศึกษา
3. บุคลากรภายในให้มีความรู้ความสามารถคุ้นเคยและใกล้ชิดปัญหาได้มากที่สุด
4. บรรยากาศการนิเทศเป็นกันเองและสามารถปฏิบัติงานนิเทศได้อย่างต่อเนื่อง

และยังกล่าวไว้ว่า การนิเทศเป็นการส่งเสริมคุณภาพด้านการเรียนการสอนภายในโรงเรียน ครูควรได้รับการนิเทศเพื่อพัฒนาความเจริญด้านการสอนและทางวิชาการ โรงเรียนจะต้องมีการนิเทศเพราะโครงการที่ประกอบด้วยข้อมูลจากการนิเทศจะช่วยในการจำแนกคุณภาพของครู และสามารถช่วยในการตัดสินใจปัญหาบางอย่างในโรงเรียนได้ดีกว่า การนิเทศสามารถกระตุ้นนำความคิดใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นกับครูภายในโรงเรียนโดยเฉพาะกรณีที่น่าเอาเทคนิคและวิธีการใหม่ ๆ ตลอดจนนำการวิจัยมาใช้จะเป็นการช่วยในการเก็บข้อมูลในการนิเทศการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและน่าเชื่อถือ โรงเรียนมีความจำเป็นที่จะต้องให้ครูได้ทำและถือปฏิบัติอย่างต่อเนื่องกัน เพราะไม่มีหลักประกันว่าครูที่ผ่านสถาบันฝึกหัดครูแล้วจะเป็นครูที่มีประสิทธิภาพได้ตลอดไป โดยที่ไม่ต้องมีการนิเทศเพราะเนื่องจากว่าความก้าวหน้าทางวิทยาการมีเพิ่มพูนขึ้นเรื่อย ๆ

เพื่อเป็นการให้ครูเข้าใจวัตถุประสงค์ของการศึกษาโดยทั่วไป ปรัชญาของโรงเรียนวัตถุประสงค์ของโรงเรียน เพื่อที่จะช่วยในการดำเนินการสอนบรรลุวัตถุประสงค์และเป็นการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจของคณะครูและก่อให้เกิดความรู้สึกลดท้อภัยในการทำงาน เพื่อจะได้ร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมายเดียวกัน มีความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันมีความรักและภูมิใจในอาชีพครูที่ตนปฏิบัติอยู่

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ได้นำเสนอถึงความจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ ดังนี้

1. กระบวนการที่สำคัญของการพัฒนาการศึกษา ได้แก่ กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศการศึกษา ทั้งสามกระบวนการนี้เป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเน้นกระบวนการนั้น ๆ อย่างเท่าเทียมกัน จะเน้นกระบวนการใดเพียงกระบวนการเดียวไม่ได้ จึงถือว่าผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่นิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนด้วย

2. ภารกิจหลักของผู้บริหารโรงเรียน คือ บริหารงานที่รับผิดชอบหรือหน้าที่ 6 ประการ ได้แก่ งานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจกรรมนักเรียน งานธุรการ และการเงิน งานอาคารสถานที่และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้มีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจึงจำเป็นต้องนิเทศครู เพื่อให้ครูสามารถปรับปรุงหรือพัฒนาวิธีสอนให้มีคุณภาพ ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนเรียนรู้และเกิดสัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

3. ภายในโรงเรียนย่อมมีครูที่มีประสบการณ์ความรู้ความสามารถที่แตกต่างกัน ดังนั้นประสิทธิภาพของการเรียนการสอนย่อมแตกต่างกัน การที่จะลดช่องว่างดังกล่าวผู้บริหารจะต้องนิเทศภายในโรงเรียน นอกจากจะทำให้ช่องว่างดังกล่าวลดลงแล้วยังทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. การปฏิบัติงานใดก็ตาม โดยธรรมชาติมักมีปัญหาเกิดขึ้น หากเป็นหน่วยงานใหญ่ปัญหาย่อมมีมากขึ้นและแตกต่างกัน โรงเรียนซึ่งประกอบด้วยทั้งครูและนักเรียนซึ่งพื้นฐานแตกต่างกัน วิธีป้องกันหรือลดปัญหาต่าง ๆ ให้น้อยลงวิธีหนึ่งได้แก่ การนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนมักใช้เป็นยุทธศาสตร์สำหรับป้องกันและแก้ปัญหาดังกล่าว

จากแนวคิดข้างต้น สรุปได้ว่า การนิเทศภายในมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการศึกษา เนื่องจากบุคลากรภายในโรงเรียนคือผู้ที่รู้จักโรงเรียนดีที่สุด หากได้รับการพัฒนาให้เกิดทักษะการนิเทศ และสนับสนุนให้ดำเนินการนิเทศอย่างสม่ำเสมอแล้ว จะช่วยทำให้เกิดบรรยากาศการพัฒนาในองค์กร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างยิ่งยั้งนี้ผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องให้ความสำคัญและผลักดันให้เกิดกระบวนการนิเทศที่สม่ำเสมอและมีประสิทธิภาพด้วย

### 3. จุดมุ่งหมายของการนิเทศภายใน

นักวิชาการและนักการศึกษาได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในไว้หลายลักษณะ ดังนี้

Adam และ Frank (1966) ได้นำเสนอความมุ่งหมายของการนิเทศภายในไว้ว่า เพื่อช่วยให้ครูรู้จักคิดค้นวิธีทำงานด้วยตนเอง สามารถที่จะนำตนเองและตัดสินใจปัญหาของตนเองได้ เพื่อช่วยให้ครูรู้สึกมั่นใจในอาชีพ เพื่อช่วยให้ครูคุ้นเคยกับแหล่งวิทยาการ และสามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนได้ ช่วยเผยแพร่ให้ชุมชนเข้าใจถึงปรัชญาและความต้องการของการศึกษา

Brigg และ Joseph (1982) ได้นำเสนอความมุ่งหมายของการนิเทศภายในไว้ 4 ประการ คือ เพื่อเสริมสร้างความเป็นผู้นำทางอาชีพ เพื่อส่งเสริมความเจริญงอกงามของครู เพื่อปรับปรุงการสอนของครูให้ดีขึ้น และเพื่อส่งเสริมแนะนำครู และส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

กระทรวงศึกษาธิการ (2544) ได้กำหนดความมุ่งหมายของการนิเทศไว้ดังนี้

1. เพื่อให้สถานศึกษามีศักยภาพการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สอดคล้องตามมาตรฐานหลักสูตร
2. เพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหาร และจัดการเรียนรู้
3. เพื่อพัฒนาหลักสูตร และการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน สังคม ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทุกด้าน
4. เพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษาได้พัฒนาและเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการปฏิบัติงาน ตลอดจนความก้าวหน้าทางวิชาชีพ
5. เพื่อส่งเสริมให้โรงเรียนปฏิรูประบบการบริหาร โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจและร่วมรับผิดชอบ ชื่นชมในผลงาน
6. เพื่อให้เกิดการประสานงาน และความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระหว่างผู้เกี่ยวข้องทั้งหลาย ได้แก่ ชุมชน สังคม และวัฒนธรรม วิชาชีพต่าง ๆ

กิตติมา ปรีดีติติก (2545) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในไว้เพื่อ

1. ช่วยครูค้นหาและรู้วิธีการสอนของตนเอง
2. ช่วยครูแยกแยะวิเคราะห์ปัญหาของตนเอง
3. ช่วยครูให้รู้สึกมั่นใจในอาชีพ เชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง
4. ช่วยครูให้มีความรู้คุ้นเคยกับแหล่งวิทยาการ
5. ช่วยเผยแพร่ให้ชุมชนเข้าใจแผนการศึกษาของโรงเรียน
6. ช่วยครูให้เข้าใจปรัชญาความต้องการทางการศึกษา



ชาญชัย อาจินสมาจาร (2546) ได้กล่าวถึงเป้าหมายของการนิเทศภายในไว้ว่า การนิเทศภายในเป็นการปรับปรุงสภาพการเรียนการสอน ช่วยให้ครูได้ทำงานเป็นหมู่คณะเพื่อปรับปรุงผลผลิตทางการศึกษา

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) กล่าวถึงความมุ่งหมายของการนิเทศภายใน มีดังนี้

1. เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการบริหารและงานวิชาการของสถานศึกษา
2. เพื่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. เพื่อสำรวจ วิเคราะห์ วิจัย และประเมินผล เพื่อปรับปรุงคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา
4. เพื่อพัฒนาหลักการ และสื่อการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐาน และเอกสารทางวิชาการให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นของสถานศึกษา และครูอาจารย์
5. เพื่อพัฒนาบุคลากรโดยเฉพาะครูอาจารย์ให้มีความรู้ ทักษะและประสบการณ์ อันจำเป็นที่จะนำไปใช้ในการเรียนการสอน การจัดการศึกษา ทั้งให้สามารถแก้ปัญหาเหล่านั้นได้

กรรองทอง จิระเดชากุล (2554) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ดังต่อไปนี้

1. เพื่อให้ผู้บริหารและคณะกรรมการนิเทศของสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจ และปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนได้
2. เพื่อพัฒนาความสามารถของครู
3. เพื่อช่วยเหลือและจัดสรรเครื่องมือ สื่อการเรียนรู้อย่างเหมาะสมช่วยเหลือและปรับปรุงวิธีจัดการเรียนรู้
4. เพื่อให้ครูเกิดความงอกงามทางวิชาชีพ

วัชรรา เล่าเรียนดี (2556) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศอีกนัยหนึ่งว่า เพื่อการดำเนินการให้สำเร็จ ในการปรับปรุงและพัฒนาการสอนและกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับนักเรียนมี ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตร
2. การจัดการเรียนการสอน
3. การจัดบุคลากร
4. การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก
5. การจัดและเลือกวัสดุอุปกรณ์
6. การฝึกอบรมครูประจำการ
7. การปฐมนิเทศครูใหม่



8. การจัดบริการพิเศษให้นักเรียน
9. การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน
10. การประเมินผลการสอน

จากแนวคิดของนักการศึกษาสามารถสรุปได้ว่า การนิเทศภายในมีจุดมุ่งหมาย เพื่อที่จะช่วยเหลือ สนับสนุน ให้คำแนะนำครูในการพัฒนาตนเอง ปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียน การสอนให้มีประสิทธิภาพและได้มาตรฐาน อีกทั้งเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครูผู้ปฏิบัติงาน ส่งเสริมให้ครูมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง นำไปสู่ความก้าวหน้าทางวิชาชีพ

#### 4. หลักการนิเทศภายใน

นักการศึกษาและนักวิจัยได้กล่าวถึงหลักการนิเทศภายในไว้ ดังนี้

Burton และ Bruckner (1965) ได้ให้หลักการนิเทศภายในไว้ดังนี้ คือ

1. การนิเทศการศึกษาควรมีความถูกต้องตามหลักวิชา (Theoretically Sound) คือ ความเป็นไปตามค่านิยมความเป็นจริง ตามหลักเกณฑ์ควรมีวิวัฒนาการทั้งทางด้านเครื่องมือ และ กลวิธีโดยมีจุดมุ่งหมายและนโยบายที่แน่นอน
2. การนิเทศการศึกษาควรจะเป็นวิทยาศาสตร์ (Scientific) คือ เป็นไปอย่างมี ลำดับเป็นระเบียบในกระบวนการทำงาน มีการรวบรวมและสรุปผลจากข้อมูลอย่างถูกต้องเชื่อถือได้
3. การนิเทศการศึกษาควรเป็นประชาธิปไตย (Democratic) คือ เคารพในตัว บุคคล คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เปิดโอกาสมีความร่วมมือ (ใช้อำนาจให้น้อยที่สุด)
4. การนิเทศการศึกษาควรเป็นการสร้างสรรค์ (Creative) คือ การแสวงหา ความสามารถพิเศษของแต่ละบุคคล ส่งเสริมให้แสดงออกและพัฒนาปรับปรุง และเปลี่ยนแปลง สภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการทำงานมากที่สุด

Marks และ King (1974) กล่าวว่า การนิเทศภายในมีหลักการดังต่อไปนี้ คือ เป็นโครงการทางการศึกษาที่ต้องอาศัยความร่วมมือกันของทุกฝ่าย ครูต้องการการบริการด้าน การนิเทศ ครูใหญ่ควรเป็นผู้รับผิดชอบในการบริการด้านนี้ การนิเทศควรปรับให้สอดคล้องกับ ความต้องการของบุคลากรในโรงเรียน และช่วยชี้ให้เห็นถึงความต้องการของบุคลากรในโรงเรียน การนิเทศช่วยสร้างสรรค์เจตคติ และความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรในโรงเรียนและชุมชน การนิเทศช่วยให้จุดมุ่งหมายเด่นชัดขึ้น การนิเทศช่วยในการจัดและบริหารกิจกรรมการเรียนการสอน ของโรงเรียน การนิเทศจึงขึ้นอยู่กับครูและผู้บริหารทั้งในและนอกสนาม การนิเทศควรมีงบประมาณ ประจำปีเพื่อสนับสนุนโครงการนิเทศภายในควรได้รับความร่วมมือจากหลาย ๆ ฝ่าย โครงการนิเทศ ภายในควรได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายบริหาร ควรเผยแพร่ผลการวิจัยทางการศึกษาใหม่ สนับสนุนให้ มีการปฏิบัติและควรมีการประเมินผลโครงการนิเทศโดยผู้ร่วมงานและผู้ที่เกี่ยวข้องภายนอกโครงการ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) กล่าวถึงหลักการนิเทศภายในว่า เป็นแนวปฏิบัติที่ผู้นิเทศต้องนำไปปฏิบัติขณะทำการนิเทศ การนิเทศภายในโดยเฉพาะทางด้านวิชาการจะบรรลุผลตามความมุ่งหมายที่วางไว้ต้องมีประสิทธิภาพ ผู้ดำเนินงานต้องมีหลักยึดในการทำงาน หลักการนิเทศภายใน มีดังนี้

1. การนิเทศควรมีการบริหารงานเป็นระบบและมีการวางแผนการดำเนินงานเป็นโครงการ
2. การนิเทศต้องถือหลักการมีส่วนร่วมในการทำงาน คือ มีความเป็นประชาธิปไตย เคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น เห็นความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นความร่วมมือร่วมใจกันในการดำเนินงานและใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน เพื่อให้งานนั้นไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ
3. การนิเทศเป็นงานสร้างสรรค์ เป็นการแสวงหาความสามารถพิเศษของแต่ละบุคคล ให้แต่ละบุคคลได้แสดงออกและพัฒนาความสามารถเหล่านั้นได้อย่างเต็มที่
4. การนิเทศเป็นการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอน โดยให้ครูอาจารย์ได้เรียนรู้ว่าปัญหาของตนเองเป็นอย่างไร จะหาวิธีแก้ไขปัญหานั้นได้อย่างไร
5. การนิเทศเป็นการสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานให้ดีขึ้น สร้างความเข้าใจระหว่างกัน สร้างมนุษยสัมพันธ์ มีวิธีการทำงานที่ดีและสามารถที่จะอยู่ร่วมกันได้
6. การนิเทศเป็นการสร้างความผูกพัน และความมั่นคงต่องานอาชีพ รวมทั้งความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง เกิดความพึงพอใจในการทำงาน
7. การนิเทศเป็นการพัฒนาและส่งเสริมวิชาชีพครู ให้มีความรู้สึภาคภูมิใจในวิชาชีพว่าเป็นอาชีพที่ต้องใช้วิชาความรู้และความสามารถ และสามารถที่จะพัฒนาได้

กรองทอง จิรเดชากุล (2554) กล่าวถึงหลักการนิเทศภายในโรงเรียน ได้ดังนี้

1. การดำเนินการนิเทศ ต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องตามขั้นตอนอย่างมีกระบวนการ
2. บุคลากรที่เป็นหลักสำคัญ ในการดำเนินการพัฒนาระบบนิเทศภายในโรงเรียน คือ ผู้บริหารสถานศึกษา
3. การนิเทศภายในโรงเรียนต้องสอดคล้องกับความต้องการความจำเป็นในการพัฒนาครูและนักเรียน

เก็จกนก เอื้อวงศ์ (2555) ระบุว่าหลักการเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา ประกอบด้วย

1. การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการในการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ ที่จะช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา แนะนำครูผู้รับการนิเทศและบุคลากรทางการศึกษาให้

พัฒนาการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดความงอกงามในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ให้เป็นไปตามเป้าหมายของการศึกษา

2. การนิเทศการศึกษามีจุดมุ่งหมายคือการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยผ่านกระบวนการนิเทศ เพื่อพัฒนาครูให้มีภาวะผู้นำทางวิชาการในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน เสริมสร้างสมรรถนะด้านการสอนและการปฏิบัติงานของครู ส่งเสริมการประสานความร่วมมือในการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอน และเสริมสร้างขวัญกำลังใจให้ครูมีความไว้วางใจและความมั่นคงในความก้าวหน้าในวิชาชีพ

3. หลักการในการนิเทศการศึกษา ประกอบด้วยหลักของการมุ่งประโยชน์ เพื่อการพัฒนาครูเป็นสำคัญ หลักแห่งความร่วมมือของผู้บริหาร ผู้นิเทศและครู หลักการสร้างสัมพันธภาพบนความเท่าเทียมและการยอมรับซึ่งกันและกัน หลักความเป็นระบบและมีความต่อเนื่อง และหลักความยืดหยุ่นให้อิสระในการพัฒนา

4. ผู้นิเทศต้องมีความรู้ มีทักษะระหว่างบุคคลและทักษะเชิงเทคนิค เพื่อปฏิบัติการกิจกรรมนิเทศต่าง ๆ เช่น การให้ความช่วยเหลือการพัฒนาโดยกลุ่ม การพัฒนาวิชาชีพ การพัฒนาหลักสูตร และการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

5. ความสัมพันธ์ของการนิเทศและการบริหารการศึกษา เป็นความสัมพันธ์ที่เป็นการประสานการทำงานร่วมกัน และเป็นองค์ประกอบของกันและกัน การนิเทศจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ต้องอาศัยการพึงพาการบริหารจัดการของสถานศึกษาที่ดี ขณะเดียวกัน การนิเทศซึ่งช่วยให้ครูได้รับการพัฒนาให้มีศักยภาพสูงขึ้นในการจัดการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานก็ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษาเช่นกัน

จากหลักการนิเทศภายในดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า หลักการสำคัญของการนิเทศภายในสถานศึกษา ผู้นิเทศต้องมีความรู้ความเข้าใจหลักการนิเทศอย่างถูกต้อง ตรงประเด็น มีระบบและขั้นตอนที่ชัดเจน ในกระบวนการนิเทศส่งเสริมหรือสนับสนุนช่วยเหลือครูท่ามกลางบรรยากาศแห่งความร่วมมือสร้างสรรค์แบบประชาธิปไตย โดยมุ่งส่งเสริมให้ครูปรับปรุงกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มความก้าวหน้าในวิชาชีพ

#### 5. กระบวนการนิเทศภายใน

กระบวนการนิเทศภายในเป็นกระบวนการสำคัญที่จะช่วยให้การนิเทศการศึกษาบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ มีลักษณะเป็นกระบวนการที่มีแบบแผนขั้นตอนการปฏิบัติ ซึ่งได้มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้แนวคิดไว้อย่างหลากหลาย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

Copeland และ Boyan (1978) ได้นำเสนอกระบวนการการนิเทศ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การประชุมก่อนการสังเกตการสอน เพื่อพิจารณาระบุเรื่องหรือพฤติกรรมที่ควรปรับปรุงพัฒนา กำหนดมาตรฐานพฤติกรรมที่ต้องการปรับปรุงพัฒนา เลือกหรือสร้างเครื่องมือสังเกตการสอนที่สอดคล้องกับพฤติกรรมหรือเรื่องที่จะปรับปรุงพัฒนา

2. การสังเกตการสอน คือ การสังเกตพฤติกรรมที่กำหนดหรือกระบวนการสอนที่กำหนดจากขั้นตอนแรก ทำการบันทึกข้อมูลพฤติกรรมหรือกระบวนการสอนโดยใช้เครื่องมือที่เหมาะสม

3. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตการสอน โดยผู้สังเกตวิเคราะห์เอง หรือร่วมกับผู้รับการนิเทศ พิจารณาพฤติกรรมที่ปฏิบัติหรือขั้นตอนกระบวนการสอน สิ่งใดเรื่องใด ควรคงไว้หรือควรปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้น

4. การประชุมภายหลังการสังเกตการสอน เป็นขั้นตอนการให้ข้อมูลย้อนกลับที่เกี่ยวกับผลการสังเกตและบันทึกข้อมูลจากการสังเกตการสอน ในขณะเดียวกันควรกระตุ้นให้ครูมองเห็น ยอมรับผลที่ได้จากการสังเกตการสอน โดยผู้สังเกตกับครูร่วมกันพิจารณาหาวิธีการปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาพฤติกรรมการสอน เพื่อให้ส่งผลถึงพัฒนาการเรียนรู้นักเรียน

Harris (1985) ได้กำหนดขั้นตอนของกระบวนการนิเทศการศึกษาไว้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นวางแผน (Planning) ได้แก่ การคิด การตั้งวัตถุประสงค์ การคาดการณ์ล่วงหน้า การกำหนดตารางงาน การค้นหาวิธีปฏิบัติงาน และการวางแผนงาน

2. ขั้นการจัดโครงการ (Organizing) ได้แก่ การตั้งเกณฑ์มาตรฐาน การรวบรวมทรัพยากรที่มีอยู่ทั้งคนและวัสดุอุปกรณ์ ความสัมพันธ์แต่ละขั้น การมอบหมายงาน การประสานงาน การกระจายอำนาจตามหน้าที่ โครงสร้างขององค์การ และการพัฒนานโยบาย

3. ขั้นการนำเข้าสู่การปฏิบัติ (Leading) ได้แก่ การตัดสินใจ การเลือกสรรบุคคล การเร้าใจให้มีกำลังใจคิดริเริ่มอะไรใหม่ ๆ การสาธิต การจูงใจ และให้คำแนะนำ การสื่อสาร การกระตุ้นส่งเสริมกำลังใจ การแนะนำนวัตกรรมใหม่ ๆ และให้ความสะดวกในการทำงาน

4. ขั้นการควบคุม (Controlling) ได้แก่ การสั่งการ การให้รางวัล การลงโทษ การให้โอกาส การตำหนิ การไล่ออก และการบังคับให้กระทำตาม

5. ขั้นประเมินผล (Appraising) ได้แก่ การตัดสินใจปฏิบัติงาน การวิจัย และการวัดผลการปฏิบัติงาน กิจกรรมที่สำคัญ คือ พิจารณาผลงานในเชิงปฏิบัติว่าได้ผลมากน้อยเพียงใด และวัดผลด้วยการประเมินอย่างมีแบบแผน มีความเที่ยงตรง ทั้งนี้ ควรจะมีการวิจัยด้วย

ต่อมาแฮร์ริสได้พัฒนาให้มีความสมบูรณ์เหมาะสมกับการนิเทศมากขึ้น โดยเน้นการวางแผนปฏิบัติงานมากกว่าการควบคุมงาน ทำให้มีขั้นตอนเพิ่มขึ้นเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2548)

1. การประเมินสภาพการทำงาน (Assessing) เป็นกระบวนการศึกษาถึงสภาพต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลเพื่อเป็นตัวกำหนดการเปลี่ยนแปลง ซึ่งมีขั้นตอนย่อยดังนี้
  - 1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาธรรมชาติและความสัมพันธ์ของเรื่องต่าง ๆ
  - 1.2 การสังเกตสิ่งรอบตัวอย่างละเอียดถี่ถ้วน
  - 1.3 การทบทวนและตรวจสอบสิ่งรอบตัวอย่างตั้งใจ
  - 1.4 การวัดพฤติกรรมการทำงาน
  - 1.5 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการทำงาน
2. การจัดลำดับความสำคัญของงาน (Prioritizing) เป็นกระบวนการกำหนดความสำคัญของงานตามเป้าหมาย วัตถุประสงค์และกิจกรรมตามลำดับความสำคัญ ซึ่งประกอบด้วย
  - 2.1 การกำหนดเป้าหมาย
  - 2.2 การกำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะ
  - 2.3 การกำหนดทางเลือก
  - 2.4 การจัดลำดับความสำคัญของงาน
3. การออกแบบวิธีการทำงาน (Designing) เป็นกระบวนการวางแผนโครงการเพื่อก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลง โดยประกอบด้วยขั้นตอนต่อไปนี้
  - 3.1 การจัดสายงาน เป็นการจัดส่วนประกอบต่าง ๆ ของงานให้สัมพันธ์กัน
  - 3.2 การหาวิธีการนำเอาทฤษฎีหรือหลักการต่าง ๆ ไปสู่การปฏิบัติ
  - 3.3 การเตรียมการส่วนต่าง ๆ ให้พร้อมสำหรับการทำงาน
  - 3.4 การจัดระบบการทำงาน
  - 3.5 การกำหนดแผนในการทำงาน
4. การจัดสรรทรัพยากร (Allocating Resources) เป็นกระบวนการกำหนดทรัพยากรต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการทำงาน ซึ่งประกอบไปด้วยงานต่อไปนี้
  - 4.1 การกำหนดทรัพยากรที่ต้องใช้ความต้องการของหน่วยงานต่าง ๆ
  - 4.2 การจัดสรรทรัพยากรไปให้หน่วยงานต่าง ๆ
  - 4.3 การกำหนดทรัพยากรที่จำเป็นจะต้องใช้สำหรับความมุ่งหมายเฉพาะ
  - 4.4 การมอบหมายบุคลากรให้ทำงานในแต่ละโครงการหรือแต่ละเป้าหมาย
5. การประสานงาน (Coordination) เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับเวลา งาน วัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกทุก ๆ อย่าง เพื่อให้การเปลี่ยนแปลงบรรลุผล ซึ่งประกอบไปด้วย
  - 5.1 การประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ ให้ดำเนินการไปด้วยความราบรื่น
  - 5.2 การสร้างความกลมกลืนและความพร้อมเพรียงกัน

5.3 การปรับการทำงานในส่วนต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพให้มากที่สุด

5.4 การกำหนดเวลาในแต่ละช่วง

5.5 การสร้างความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้น

6. การอำนวยการ (Directing) เป็นกระบวนการที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติ เพื่อให้เกิดสภาพที่เหมาะสมที่จะสามารถบรรลุผลแห่งการเปลี่ยนแปลงให้มากที่สุด ซึ่งประกอบไปด้วย

6.1 การแต่งตั้งบุคลากร

6.2 การกำหนดแนวทางหรือกฎเกณฑ์ในการปฏิบัติงาน

6.3 การกำหนดระเบียบแบบแผนเกี่ยวกับเวลา หรือปริมาณงาน

6.4 การแนะนำการปฏิบัติงาน

Acheson และ Gall (2003) กล่าวถึง กระบวนการในการดำเนินการนิเทศว่า ประกอบด้วย 3 กระบวนการ ได้แก่

1. จัดประชุมเพื่อวางแผน โดยผู้นิเทศกับครูผู้รับการนิเทศ เพื่อให้ครูได้มีโอกาสเสนอความต้องการ ประเด็นที่สนใจจะปรับปรุงพัฒนา และความมุ่งหวังที่จะพัฒนา บทบาทของผู้นิเทศในขั้นตอนนี้ก็คือ ช่วยให้ครูเข้าใจในเรื่องที่ครูสนใจ ให้ครูได้มองเห็นภาพการสอนของตน ในปัจจุบัน ร่วมกันพิจารณาเทคนิคใหม่ ๆ ที่ครูสนใจจะนำไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน

2. การสังเกตการสอน การสังเกตการสอนต้องดำเนินการด้วยกระบวนการที่มีการวางแผน กำหนดแนวทางและวิธีการสังเกตการสอนที่เหมาะสม เวลาที่จะทำการสังเกตการสอนในชั้นเรียน และวิธีการให้ข้อมูลย้อนกลับ

3. การประชุมให้ข้อมูลย้อนกลับ ขั้นตอนนี้ผู้นิเทศและครูประชุมพร้อมกัน เพื่อวิเคราะห์ผลการสังเกตการสอน และร่วมกันตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไข

กระทรวงศึกษาธิการ (2544) ได้กำหนดองค์ประกอบการดำเนินงานการนิเทศภายในไว้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวางแผนการนิเทศ (Planning)

เป็นกิจกรรมหนึ่งในกระบวนการที่มีความจำเป็นและสำคัญมาก ซึ่งเป็นขั้นตอนที่นำทางเลือกที่จะดำเนินการมาร่วมกันกำหนดรายละเอียดกิจกรรมและขั้นตอนการปฏิบัติ เขียนโครงการ นิเทศ ซึ่งในโครงการควรระบุสาระสำคัญ ดังนี้

1.1 หลักการและเหตุผล

1.2 วัตถุประสงค์

1.3 เป้าหมาย



#### 1.4 แผนการดำเนินการ ประกอบด้วยกิจกรรมสำคัญและปฏิทิน

##### การปฏิบัติงาน

##### 1.5 ทรัพยากรที่ต้องการ

##### 1.6 การประเมินผล

##### 1.7 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ในส่วนของการวางแผนการนิเทศนั้น กระทรวงศึกษาธิการ (2544)

ได้สรุปไว้ว่า สิ่งที่ควรพิจารณามีดังนี้

1. การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานนิเทศ ก่อนการดำเนินงาน  
ในขั้นตอนต่าง ๆ ที่กำหนด โรงเรียนควรสรรหาและแต่งตั้งบุคลากรของโรงเรียนตามความเหมาะสม  
เป็นผู้รับผิดชอบโครงการและการทำงานในขั้นตอนต่าง ๆ

2. การสำรวจ ปัญหาและความจำเป็น การวิเคราะห์พิจารณาทางเลือก  
ในการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นขั้นตอนที่โรงเรียนต้องสำรวจปัญหาและความต้องการ การวิเคราะห์ปัญหา  
และความต้องการจำเป็นที่จะต้องมีการกำหนดนโยบายและจุดประสงค์ของการนิเทศ การกำหนด  
ขั้นตอนการปฏิบัติการนิเทศ การจัดลำดับความจำเป็นเร่งด่วนก่อนหลัง ซึ่งในการสำรวจปัญหาและ  
ความต้องการ ความจำเป็นในการนิเทศต้องอาศัยความร่วมมือในการแสดงความคิดเห็นจากคณะครู  
และบุคลากรในโรงเรียนทุกคน

##### 2. การสร้างความเข้าใจและเตรียมการนิเทศ (Informing)

การดำเนินงานตามขั้นตอนนี้โรงเรียนควรมีการจัดประชุมชี้แจงครู  
ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคนให้เกิดความเข้าใจตรงกัน โดยกำหนดชี้แจงในช่วงที่เริ่มวางแผนเขียนโครงการ  
และการนำโครงการไปสู่แนวปฏิบัติ สิ่งที่ต้องชี้แจงคือ รายละเอียดของโครงการ ความรู้พื้นฐาน  
เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา เช่น ความหมาย กิจกรรมการนิเทศ จุดมุ่งหมาย และหลักการนิเทศ  
รวมทั้งนโยบายที่เกี่ยวกับการนิเทศ เพื่อให้ครูมีทัศนคติที่ดีและได้เล็งเห็นความสำคัญของการนิเทศ  
การสร้างความเข้าใจดังกล่าวควรทำอย่างต่อเนื่องตั้งแต่เริ่มต้นวางแผน ปฏิบัติและประเมินผล  
รวมทั้งการทำความเข้าใจบทบาทหน้าที่ เอกสารรายงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง สำหรับทำให้ความรู้  
หลังจากโรงเรียนได้ทราบสภาพปัญหาและความต้องการของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้และกลุ่มงาน  
แล้วควรนำข้อมูลมาวิเคราะห์ว่าปัญหาใดบ้างที่ต้องการให้ความรู้แก่ครูที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการให้ความรู้  
ดังกล่าวมีกิจกรรมนิเทศที่สามารถดำเนินการได้ เช่น การให้เอกสารให้ความรู้ เชิญวิทยากรมาให้  
ความรู้ การศึกษาดูงาน เป็นต้น เตรียมบุคลากร เตรียมอุปกรณ์ เตรียมกิจกรรมให้เรียบร้อยที่สุด  
เพื่อให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการที่วางไว้ กิจกรรมของขั้นตอน ได้แก่

##### 2.1 สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศให้แก่ผู้ร่วมงาน

##### 2.2 ให้ความรู้และทักษะในการนิเทศแก่ผู้นิเทศและผู้ร่วมงาน



2.3 กำหนดผู้ให้การนิเทศ

2.4 กำหนดสื่อ เครื่องมือ และแหล่งทรัพยากร

2.5 กำหนดกิจกรรมที่ใช้ในการปฏิบัติการนิเทศ

สรุปได้ว่า การสร้างความเข้าใจและเตรียมการนิเทศเป็นการประชุมอบรมชี้แจงให้ความรู้ การเตรียมสื่อ เครื่องมือ ทรัพยากรให้กับครูและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคนทราบก่อนการดำเนินการนิเทศภายใน

### 3. การปฏิบัติการนิเทศ (Doing)

การจัดทำโครงการนิเทศภายในโรงเรียนจะสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายหรือไม่ขึ้นอยู่กับเทคนิค วิธีการในการปฏิบัติงานและความร่วมมือของบุคลากรของโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องทุกคน ซึ่งเริ่มจากการศึกษาโครงการให้ชัดเจนโดยเฉพาะวิธีการดำเนินการ ดังนี้

3.1 การกำหนดการนิเทศ ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศต้องร่วมมือ ยอมรับซึ่งกันและกัน มีข้อตกลงในการปฏิบัติการนิเทศ ศึกษากิจกรรมการนิเทศดำเนินการให้เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด โดยเฉพาะผู้นิเทศจะต้องมีความรู้พื้นฐานการนิเทศอย่างแท้จริง

3.2 การควบคุมคุณภาพ บุคลากรของโรงเรียนทุกคนจะต้องร่วมมือในการควบคุมคุณภาพของการนิเทศให้ชัดเจน มีการติดตาม ควบคุมและกำกับ ซึ่งอาจจะกระทำได้หลายลักษณะ เช่น แบบรายงานการประชุม แบบสำรวจ แบบติดตาม แบบรายงานผลการปฏิบัติงาน เป็นต้น

3.3 การบริการ สนับสนุนภารกิจที่สำคัญยิ่งในการจัดทำโครงการภายในโรงเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ ผู้บริหารโรงเรียนและคณะกรรมการดำเนินงาน ควรจะต้องตระหนักถึงการสนับสนุนให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินงานด้วยความรู้สึกที่เต็มใจ เต็มความสามารถ เต็มกำลังทั้งในด้านวัสดุ อุปกรณ์ งบประมาณ และการจัดอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

### 4. การสร้างขวัญและกำลังใจ (Reinforcing)

การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นการทำงานอย่างเป็นระบบ คือ มีการวางแผน การปฏิบัติและการประเมินผล การทำงานในลักษณะนี้เป็นระยะเวลานาน บุคลากรในโรงเรียนจะเคร่งเครียด จริงจัง และเมื่อยล้า ซึ่งอาจจะส่งผลทำให้ผลงานที่ออกมามีประสิทธิภาพน้อย ฉะนั้น สิ่งที่จะทำให้สิ่งเหล่านี้หมดไปก็คือ การสร้างขวัญและกำลังใจในฝ่าย กลุ่มสาระการเรียนรู้ งานของเขาเอง ซึ่งควรพิจารณาปัจจัยที่มีผลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ดังนั้น ก่อนการดำเนินการนิเทศควรให้ฝ่าย กลุ่มงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ประชุมระดมสมองบุคลากรเพื่อหาข้อตกลงว่าจะสร้างขวัญกำลังใจแก่กัน ดังต่อไปนี้

4.1 บุคลากรในฝ่าย กลุ่มงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ของท่านคิดว่าผู้นิเทศควรมีพฤติกรรมอย่างไรต่อผู้รับการนิเทศจะทำให้ผู้รับการนิเทศมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน เช่น ความเป็นกันเอง กล้าแสดงความคิดเห็น และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

4.2 ฝ่าย กลุ่มงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ของท่านคิดว่าบุคลากรภายในฝ่าย กลุ่มงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ ควรมีพฤติกรรมต่อกันอย่างไรจึงจะเป็นการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจซึ่งกันและกัน ที่จะช่วยให้การดำเนินการนิเทศภายในบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น มีความจริงใจต่อกัน เปิดเผย ไว้นใจเชื่อใจ ยอมรับในกฎ กติกา และพึงพาอาศัยซึ่งกันและกัน เป็นต้น

## 5. การประเมินผลการนิเทศ (Evaluating)

การประเมินผลเป็นขั้นตอนหนึ่งของกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนที่เป็นระบบระเบียบและมีขั้นตอนการประเมินมุ่งจะตัดสินและหาคุณค่าของโครงการที่จัดขึ้น ซึ่งการประเมินผลการนิเทศมีจุดมุ่งหมาย 3 ประการ คือ

5.1 เพื่อประเมินตัดสินว่างานหรือโครงการที่ทำขึ้นเหมาะสม ควรดำเนินการหรือไม่หรือควรเพิ่มเติมอะไรบ้าง จึงเหมาะสมที่สุดซึ่งเรียกว่าการประเมินผลก่อนการดำเนินการหรือการวิเคราะห์โครงการ มีสิ่งที่ควรพิจารณา ดังนี้

### 5.1.1 ความเหมาะสมของการประเมินผลการนิเทศ

5.1.1.1 มีปัญหาหรือความจำเป็นจริงหรือไม่

5.1.1.2 ความเป็นไปได้ของทรัพยากรหรือกำลังความสามารถ

ที่จะดำเนินการ

5.1.1.3 เทคนิคที่ใช้ดำเนินการ

5.1.1.4 กิจกรรมหรือวิธีการทุกขั้นตอนเป็นหนทางนำไปสู่

วัตถุประสงค์และเป้าหมายหรือไม่เพียงใด

5.1.1.5 การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายชัดเจนหรือไม่

### 5.1.2 ผลตอบแทนที่จะได้รับการลงทุนและการดำเนินงานคุ้มค่า

กันหรือไม่

5.1.2.1 ผลตอบแทนตามวัตถุประสงค์

5.1.2.2 ผลพลอยได้

### 5.1.3 ผลกระทบของโครงการต่อโรงเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้

และงานบุคลากรทั้งในแง่ดีและแง่ลบมากน้อยเพียงใด

5.2 เพื่อประเมินตัดสินว่าโครงการที่กำลังดำเนินอยู่เป็นไปตาม กำหนดเวลาหรือไม่มีประสิทธิภาพ มีอุปสรรคเพียงใด เพื่อที่จะแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานให้บรรลุ

วัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้เรียกการประเมินลักษณะนี้ว่า การติดตามผลหรือการประเมินระหว่างการทำงาน ลักษณะการประเมินนี้แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือ

5.2.1 การติดตามผลการดำเนินงาน การประเมินขั้นตอนนี้ผู้ดำเนินงานตามโครงการจะต้องมีการประเมินผลการดำเนินงานต่อเนื่องทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน ผลการประเมินขั้นตอนนี้จะช่วยให้ผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ และบุคลากรที่เกี่ยวข้องสามารถวิเคราะห์ผลปัญหาและอุปสรรคเพื่อร่วมมือปรับปรุงแก้ไขต่อไป

5.2.2 การรายงานผล การรายงานผลการปฏิบัติงาน จากผลการประเมินในการติดตามผลเป็นระยะ ๆ ของโครงการโดยใช้ระยะเวลา 1 เดือน/ครั้ง การรายงานผลนี้จะเป็นประโยชน์ในการบริหารโรงเรียน นอกจากนี้ การรายงานผลเป็นลายลักษณ์อักษรจะช่วยให้ทราบปัญหาและอุปสรรค ข้อเสนอแนะในการแก้ไขตลอดจนได้วิธีทำงานอย่างเป็นระบบ มีหลักฐานการทำงานอย่างชัดเจน รวมทั้งสามารถสรุปผลการติดตาม และรายงานการนิเทศภายในตลอดจนทราบผลการทำงานที่มีประสิทธิภาพเป็นระยะด้วย

5.3 เพื่อประเมินตัดสินว่าเมื่องานโครงการได้ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว จะได้ผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่เพียงใด การประเมินลักษณะนี้เรียกว่า การประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการ การประเมินนี้ถือเอาวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ดังนี้

5.3.1 ระดับผลสัมฤทธิ์ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพในแง่ของการประเมินกิจกรรมนิเทศที่ได้ปฏิบัติ การประเมินพฤติกรรมของบุคคลสามารถเปลี่ยนแปลงได้

5.3.2 ทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินงาน

5.3.3 ผลพลอยได้หรือผลกระทบคือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดีขึ้น

5.3.4 ปัญหาและอุปสรรค และข้อบกพร่องที่ต้องแก้ไข

5.3.5 ผลงานดีเด่นหรือจุดดีเด่นของโครงการ

5.3.6 ผลข้างเคียงหลังจากได้รับการนิเทศแล้ว ฝ่ายกลุ่มสาระการเรียนรู้และงานมีอะไรเปลี่ยนแปลงดีขึ้น

สังต์ อุทรานันท์ (2545) ได้เสนอกระบวนการการนิเทศการศึกษาของไทย ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง 5 ขั้นตอน (PIDRE) ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การวางแผนการนิเทศ (P = Planning) ขั้นนี้ผู้นิเทศจะประชุมปรึกษาหารือเพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหา ความต้องการ ความจำเป็นของสิ่งที่จะต้องมีการนิเทศ รวมทั้งการวางแผนถึงขั้นตอนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนิเทศที่จะจัดขึ้นอีกด้วย

ขั้นที่ 2 ให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ (I = Informing) เป็นขั้นตอนของการให้ความรู้ความเข้าใจถึงสิ่งที่จะต้องดำเนินการว่าจะต้องอาศัยความรู้ความสามารถอย่างไรบ้าง

จะมีขั้นตอนในการดำเนินการอย่างไร และจะอย่างไรจึงจะทำให้ผลงานออกมาอย่างมีคุณภาพ  
ข้อนี้จำเป็นทุกครั้งสำหรับการเริ่มการนิเทศที่จัดขึ้นใหม่ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องใดก็ตาม และมีความจำเป็น  
สำหรับงานนิเทศที่เป็นไปอย่างไม่ได้ผล หรือไม่ถึงขั้นเป็นที่พอใจ ซึ่งจำเป็นต้องทำการทบทวนให้  
ความรู้ในการปฏิบัติงานให้ถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง

ขั้นที่ 3 การปฏิบัติงาน (D = Doing) การปฏิบัติงานประกอบด้วย 3 ลักษณะ คือ

3.1 การปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศ ขั้นนี้ผู้รับการนิเทศลงมือปฏิบัติงาน  
ตามความรู้ความสามารถที่ได้รับมาจากการดำเนินการในขั้นที่ 2

3.2 การปฏิบัติงานของผู้ให้การนิเทศ ขั้นนี้ผู้ให้การนิเทศจะทำการนิเทศ  
และควบคุมคุณภาพให้งานสำเร็จออกมาทันตามกำหนดเวลาและมีคุณภาพ

3.3 การปฏิบัติงานของผู้สนับสนุนการนิเทศ ผู้บริหารก็จะให้การสนับสนุน  
ในเรื่องวัสดุ อุปกรณ์ ตลอดจนเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่จะช่วยให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างได้ผล

ขั้นที่ 4 การสร้างขวัญและกำลังใจ (R = Reinforcing) ขั้นนี้เป็นขั้นของ  
การเสริมแรงของผู้บริหาร เพื่อให้ผู้รับการนิเทศมีความมั่นใจและบังเกิดความพึงพอใจในการ  
ปฏิบัติงาน ขั้นนี้อาจดำเนินการไปพร้อม ๆ กันกับขณะที่ผู้รับการนิเทศกำลังปฏิบัติงานหรือ  
การปฏิบัติงานได้เสร็จสิ้นลงไปแล้วก็ได้

ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผลการผลิตและกระบวนการดำเนินงาน (E = Evaluation)  
ผู้นิเทศจะทำการประเมินผลงานและประเมินผลการดำเนินงานที่ผ่านไปแล้วว่าเป็นอย่างไร  
หลังจากประเมินผลการนิเทศได้พบว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคอย่างหนึ่งอย่างใดที่ทำให้เกิดการ  
ดำเนินงานไม่ได้ผลก็สมควรจะดำเนินการปรับปรุงแก้ไข อาจทำโดยให้ความรู้ในสิ่งที่ทำมาอีกครั้งหนึ่ง  
ถ้าผลงานออกมาไม่ถึงขั้นที่พอใจหรือดำเนินการปรับปรุงวิธีการดำเนินการทั้งหมด สำหรับกรณี  
กระบวนการดำเนินงานเป็นไปไม่ได้ผล ถ้าหากการประเมินผลและการดำเนินงานได้ผลก็สามารถ  
ดำเนินการต่อไปได้

กรองทอง จิระเดชากุล (2550) นำเสนอขั้นตอนการนิเทศภายในโรงเรียน  
เป็นกระบวนการที่สำคัญที่สุด โดยเป็นการสนับสนุนการเรียนการสอนภายในสถานศึกษาให้ดำเนินไป  
อย่างมีประสิทธิภาพ ขั้นตอนกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ โดยมีวัตถุประสงค์  
ดังนี้

- 1.1 เพื่อทราบสภาพการศึกษาและคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
- 1.2 เพื่อทราบสภาพที่เป็นปัญหา
- 1.3 เพื่อทราบความต้องการ
- 1.4 เพื่อกำหนดแนวทางตัดสินใจในการแก้ปัญหา

1.5 เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ไปสู่นาจุดที่พึงประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

1.6 เพื่อปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ  
 ขั้นที่ 2 การวางแผนและกำหนดทางเลือก การวางแผนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนภายในสถานศึกษานั้นจะสอดคล้องกับนโยบายและแนวคิดในการพัฒนาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในแต่ละระดับ ดังนี้

2.1 เร่งรัดยกระดับคุณภาพการเรียนการสอน การพัฒนาบุคลากร การพัฒนาด้านวิชาการ และเทคโนโลยีให้ทัดเทียมกัน

2.2 กระจายทรัพยากรอย่างเสมอภาค เป็นธรรม และประหยัดระหว่างชั้นเรียนต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา

2.3 ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนด้านโอกาสทางการศึกษาของนักเรียน

2.4 จัดการศึกษาภายในโรงเรียนโดยใช้ทรัพยากรท้องถิ่นและสอดคล้องกับ

อาชีพในชุมชน

2.5 ให้ชุมชนตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา และเข้ามามีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาและพัฒนาการศึกษาการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียนมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

1) ขั้นเตรียมการวางแผน 2) ขั้นลงมือปฏิบัติตามแผน คณะทำงานจัดประชุมครูโดยนำประเด็นปัญหาและความต้องการที่สำคัญจากการศึกษาสภาพปัจจุบัน และนโยบายของหน่วยเหนือมาพิจารณาแล้วสรุปว่าปีงบประมาณนี้มีงานสำคัญอะไรบ้าง จากนั้นทำการกำหนดการวางแผนหรือการจัดทำโครงการเพื่อสนองนโยบายและความต้องการของสถานศึกษา จะต้องพิจารณาตัดสินใจกำหนดตามลำดับความสำคัญของงานและเขียนไว้เป็นแนวปฏิบัติ 3) ขั้นประสานแผน มีรายละเอียดเป็นขั้นตอน ได้แก่ การทบทวนเป้าหมายและวัตถุประสงค์ งบประมาณ เวลา ประสานคนและประสานงาน 4) ขั้นเตรียมนำแผนปฏิบัติ โดยทำเป็นคู่มือการปฏิบัติงาน

ขั้นที่ 3 การปฏิบัติการนิเทศภายใน การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนหมายถึง การดำเนินการตามกิจกรรมที่กำหนดไว้ในโครงการนิเทศภายในโรงเรียน โดยพิจารณากิจกรรมการนิเทศภายในให้เหมาะสมกับสภาพบริบท ทรัพยากรของสถานศึกษา เช่น การเยี่ยมชั้นเรียน การให้คำปรึกษาแนะนำการศึกษาเอกสาร การปฏิบัติการนิเทศภายในให้ได้ผลดีควรดำเนินการตามขั้นตอน คือ ประชุมผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ปฏิบัติการนิเทศภายในตามแผนงาน ประชุมเพื่อทบทวนการปฏิบัติงานตามขั้นตอนประชุมสรุปผลการนิเทศ และนำข้อมูลไปใช้ดำเนินการต่อไป

ขั้นที่ 4 การประเมินผลและการรายงานผลการประเมินผลการนิเทศ หมายถึง การตรวจสอบความสำเร็จของโครงการกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้ เพื่อทราบผลการดำเนินงาน อาจประเมินทั้งก่อน ระหว่างและหลังการนิเทศ โดยมีขอบข่ายการประเมินตามกิจกรรม

ในโครงการ เช่น ประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ประเมินความคิดเห็น ประเมินกระบวนการและสรุปผลรวมการประเมิน เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงการปฏิบัติงานในโอกาสต่อไป

วิชา เล่าเรียนดี (2552) กล่าวถึงกระบวนการนิเทศภายในเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขั้นตอนที่ 1 การประชุมก่อนการสังเกตการสอน (Pre-observation Conference) เป็นการประชุมปรึกษาหารือระหว่างผู้นิเทศกับครูผู้สอนก่อนการสังเกตการสอน ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนย่อย 3 ขั้นตอน ดังนี้
  - 1.1 ผู้นิเทศพูดปรึกษาหารือกับผู้สอนเกี่ยวกับประเด็นที่น่าสนใจหรือประเด็นที่เป็นปัญหาในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้มองเห็นชัดเจนเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนหรือพฤติกรรมเรียนที่เป็นปัญหาและที่เกิดขึ้นในห้องเรียน
    - 1.2 เป็นขั้นตอนการตกลงกันในเรื่องพฤติกรรมที่จะสังเกตในห้องเรียน ร่วมกันกำหนดเกณฑ์มาตรฐานของพฤติกรรมที่ใช้ได้หรือต้องปรับปรุง ถ้าผู้นิเทศหรือครูไม่ได้พูดคุยหรือปรึกษาหารือเกี่ยวกับประเด็นที่เป็นปัญหาก่อน ผู้นิเทศก็จะกำหนดเกณฑ์ที่เป็นพื้นฐานของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในห้องเรียนเพื่อจะบันทึกได้ตรง แต่ถ้าครูและผู้นิเทศได้พูดจาตกลงกันก่อนแล้วเกี่ยวกับประเด็นที่เป็นปัญหาในขั้นตอนนี้ ก็จะต้องพยายามนิยามพฤติกรรมนั้นให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อจะได้หาแนวทางแก้ไขจุดที่เป็นปัญหานั้น แต่ในขั้นตอนนี้ ทั้งผู้นิเทศและครูจะต้องช่วยกันกำหนดเกณฑ์มาตรฐานพื้นฐาน การปฏิบัติที่ครูควรจะทำปฏิบัติได้
    - 1.3 เป็นขั้นตอนการเลือกเครื่องมือ หรือสร้างเครื่องมือในการสังเกตการสอน โดยที่ผู้นิเทศอาจจะเสนอเครื่องมือในการสังเกตการสอนในชั้นเรียน ให้ครูได้รับรู้ที่จะใช้ในการเก็บบันทึกข้อมูลพฤติกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดและเกี่ยวข้องกับประเด็นที่เป็นปัญหาและเกิดขึ้นในห้องเรียน
2. ขั้นตอนที่ 2 การสังเกตการสอน (Observation) เป็นการสังเกตพฤติกรรมการสอนที่ได้ตกลงกันไว้ โดยที่ผู้นิเทศจะดำเนินการสังเกตการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน ตั้งแต่ต้นจนจบหรือในช่วงเวลาที่เหมาะสมตามที่ตกลงกันไว้ระหว่างครูและผู้นิเทศ โดยใช้เครื่องมือที่ได้เลือกหรือสร้างขึ้น ทำการบันทึกข้อมูลจากการสังเกต
3. ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตการสอน (Analysis) เป็นการวิเคราะห์จากการสังเกตการสอน และระบุที่ตรงจุดที่ควรปรับปรุงหรือคงไว้ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนย่อย 2 ขั้นตอน ดังนี้
  - 3.1 การวิเคราะห์ผลจากการสังเกตการสอน ผู้นิเทศรวบรวม เรียบเรียงข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการสอนให้ชัดเจน เข้าใจง่าย พร้อมทั้งจะนำเสนอให้ครูผู้สอนทราบ โดยที่ผู้นิเทศจะต้องจัดการเก็บข้อมูลนั้นอย่างสมบูรณ์ที่สุด แปลผลของข้อมูลจากการสังเกตให้ครูเข้าใจอย่าง



ชัดเจน แต่ไม่ควรให้ความสำคัญเห็นส่วนตัวเชิงประเมินผลหรือวิพากษ์วิจารณ์การปฏิบัติงานของครู เพียงเพื่อเสนอให้ครูทราบว่า จากการสังเกตการสอนนั้น พฤติกรรมที่บันทึกออกมาตามที่เห็นและ ร่วมกันคิดพิจารณาจุดที่ต้องแก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือคงไว้หลังจากที่ครูยอมรับความเป็นจริงที่เกิดขึ้น

3.2 การร่วมพิจารณาพฤติกรรมที่จะต้องคงไว้ หรือเปลี่ยนแปลงจากการ วิเคราะห์ผลของการสังเกต ซึ่งผู้นิเทศจะพิจารณาพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งดีอยู่แล้วและควรคงไว้ และพฤติกรรมการสอนที่ควรเปลี่ยนแปลง เพื่อจะได้แก้ปัญหาการสอนของครู โดยผู้นิเทศจะต้อง วางแผนยุทธวิธีในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เป็นปัญหาดังกล่าว ซึ่งอาจจะพิจารณาร่วมกับครู

4. ขั้นตอนที่ 4 การประชุมหลังการสังเกตการสอน (Post-observation Conference) เป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการนิเทศการสอนก่อนที่จะมีการดำเนินการกระบวนการ ซ้ำ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนย่อย 2 ขั้นตอน ดังนี้

4.1 การให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครูผู้สอน เกี่ยวกับผลการสังเกตการสอน ในขั้นตอนนี้ผู้นิเทศจะทบทวนข้อตกลงต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับประเด็นปัญหาในการสอนของครูและวิธีการ ที่ได้มาซึ่งข้อมูลดังกล่าว ซึ่งข้อมูลนี้จะได้มาจากการสังเกตการสอนของผู้นิเทศเอง การนำเสนอข้อมูล ย้อนกลับแก่ครู จะต้องเป็นไปในลักษณะที่พยายามทำให้ครูเข้าใจและกระตุ้น ส่งเสริมให้ครูได้ทำการ พิจารณาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง แม้ว่าผู้นิเทศจะต้องทำการวิเคราะห์มาแล้วก็ตาม แต่ผลการ วิเคราะห์ของผู้นิเทศจะยังไม่นำเสนอให้ครูทราบ แต่จะใช้วิธีนำและฝึกให้ครูได้ใช้ข้อมูลจากการสังเกต มาสรุปผลของประเด็นที่เป็นปัญหาหรือที่ต้องแก้ไขด้วยตัวเองให้ได้

4.2 การพิจารณายุทธวิธีการแก้ปัญหาของครู โดยผู้นิเทศจะให้ผู้ช่วยแนะนำ หรือชี้แนะวิธีการปรับปรุงและพัฒนา ทั้งคู่จะร่วมกันปรับปรุงและพิจารณาในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ 1) พฤติกรรมการสอนที่เหมาะสมควรแก่การคงไว้ 2) พฤติกรรมการสอนที่ไม่ถูกต้อง ควรต้อง ปรับปรุง แก้ไข 3) ยุทธวิธีต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เป็นปัญหา และ 4) การดำเนินการตามกระบวนการนิเทศการสอนอีกครั้ง (Recycle) โดยการดำเนินการตาม กระบวนการนิเทศการสอนอีกครั้ง (Recycle) เป็นเรื่องที่ควรปฏิบัติเมื่อปรากฏว่าครูมีการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เป็นปัญหาแต่ปัญหาการสอนยังคงเกิดขึ้นอยู่ ดังนั้นการดำเนินการตาม กระบวนการนิเทศควรมีการปฏิบัติซ้ำอีกครั้ง โดยเน้นประเด็นปัญหาเดิม แต่เครื่องมือในการ สังเกตการณ์สอนก็ควรจะต้องปรับเปลี่ยนด้วยผู้นิเทศและครูควรร่วมกันปฏิบัติตามทุกขั้นตอนของ กระบวนการ เพื่อช่วยกันแก้ปัญหาในการสอนของครู

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2555) กล่าวไว้ว่า กระบวนการนิเทศ ประกอบไปด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ ซึ่งขั้นตอนการศึกษา สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ ประกอบไปด้วย



- มีดังนี้
- ในขณะนั้น
- ประสิทธิภาพ
- ประสิทธิภาพ
- ดำเนินการอยู่ขณะนั้น
- หรือผลที่ปรากฏกับสิ่งที่ต้องการให้เป็นหรือเป้าหมาย
- และเป้าหมายที่วางไว้
- ระดับที่ 1 วัตถุประสงค์ของการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ
- 1.1 เพื่อทราบสภาพการศึกษาและคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน
  - 1.2 เพื่อทราบสภาพที่เป็นปัญหา
  - 1.3 เพื่อทราบความต้องการ
  - 1.4 เพื่อกำหนดแนวทางตัดสินใจในการแก้ปัญหา
  - 1.5 เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายไปสู่อนาคตที่พึงประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ
  - 1.6 เพื่อปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ
- ระดับที่ 2 สภาพปัจจุบัน หมายถึง สภาพเป็นจริง กำลังเป็นอยู่หรือกำลังดำเนินการอยู่
- ระดับที่ 3 สภาพปัญหา หมายถึง สภาพความแตกต่างของสิ่งที่เป็นอย่างอยู่หรือผลที่ปรากฏกับสิ่งที่ต้องการให้เป็นหรือเป้าหมาย
- ระดับที่ 4 ความต้องการ หมายถึง สิ่งที่ต้องการปรารถนาตามจุดประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้
- ระดับที่ 5 วิธีการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ
2. ขั้นเตรียมการวางแผน
    - 2.1 ทำความเข้าใจขอบข่าย อำนาจหน้าที่และบทบาทของผู้รับผิดชอบภายในโรงเรียนทำแผนและโครงการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน
    - 2.2 นำผลการศึกษาข้อมูลจากสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของโรงเรียนมาจัดลำดับความสำคัญให้ทราบแน่ชัดว่า ปัญหาใดที่ต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไข
    - 2.3 ขั้นลงมือปฏิบัติการวางแผน คณะทำงานจัดประชุมครู โดยนำประเด็นปัญหาและความต้องการที่สำคัญจากการศึกษา สภาพปัจจุบัน และนโยบายของหน่วยงานมาพิจารณาแล้วสรุปว่าปีงบประมาณนี้มีงานสำคัญอะไรบ้าง การกำหนดการวางแผน หรือการจัดทำโครงการเพื่อสนองนโยบายและความต้องการของโรงเรียนจะต้องพิจารณาตัดสินใจกำหนดตามลำดับความสำคัญของงาน และเขียนไว้เป็นแนวปฏิบัติต่อไป รูปแบบของการเขียนแผนและโครงการมีดังนี้
      - 1) ความเป็นมาของโครงการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เป้าหมาย 4) ผู้ดำเนินการ 5) วิธีดำเนินการ 6) ช่วงเวลา 7) สถานที่ดำเนินการ 8) งบประมาณ 9) ผลที่คาดว่าจะได้รับ 10) แนวทางการติดตามผล ประเมินผล

2.4 ชั้นประสานแผน มีรายละเอียดเป็นขั้นตอน ได้แก่ การทบทวนเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ งบประมาณ เวลา ประสานคนและประสานงาน

2.5 ชั้นเตรียมหน้าแผนไปปฏิบัติ โดยทำเป็นคู่มือปฏิบัติงาน

2.5.1 จัดทำแผนเป็นรูปเล่ม

2.5.2 ทำปฏิทินปฏิบัติงาน

3. การปฏิบัติการนิเทศภายใน หมายถึง การดำเนินการตามกิจกรรมที่กำหนดไว้ในโครงการนิเทศภายในโรงเรียนการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน โดยได้พิจารณากิจกรรมการนิเทศภายในที่เหมาะสมกับสภาพบริบททรัพยากรของโรงเรียน โดยได้ดำเนินการการนิเทศภายในจำนวน 3 กิจกรรม ได้แก่ 1) กิจกรรมการเยี่ยมชั้นเรียน 2) กิจกรรมการให้คำปรึกษาแนะนำ 3) กิจกรรมการให้ศึกษาเอกสารทางวิชาการ

การปฏิบัติการนิเทศดำเนินการใน 2 ลักษณะ คือ

1. นิเทศเพื่อตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

2. นิเทศเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษา

4. การประเมินผลการนิเทศ หมายถึง การตรวจสอบความสำเร็จของโครงการกับจุดประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ การประเมินผลการนิเทศภายใน เพื่อทราบผลการดำเนินงาน อาจประเมินทั้งก่อนระหว่างและหลังการนิเทศ โดยมีขอบข่ายการประเมินตามกิจกรรมในโครงการ เช่น

4.1 ประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมาย

4.2 ประเมินความคิดเห็น

4.3 ประเมินกระบวนการนิเทศ

4.4 สรุปผลรวมการประเมิน เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงการ

ปฏิบัติงานในโอกาสต่อไป

หลังจากที่มีการประเมินผลแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการสรุปและรายงานผลการประเมิน ทั้งนี้เพื่อรวบรวมข้อมูล 2 ประการ คือ

1. ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงาน ได้แก่ ความพร้อมในการดำเนินงานการมอบอำนาจหน้าที่ให้ผู้ร่วมงาน การอำนวยความสะดวกและการรายงาน

2. ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ ได้แก่ ด้านปริมาณและด้านคุณภาพ

แบบรายงานการประเมินผลโครงการ มีดังนี้

2.1 ชื่อโครงการ

2.2 วัตถุประสงค์

2.3 เป้าหมาย

- 2.4 ปัญหาและอุปสรรค
- 2.5 ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ
- 2.6 ข้อเสนอแนะ
- 2.7 ผู้รับผิดชอบโครงการ
- 2.8 ผู้รายงาน

การเสนอรายงานผลการประเมิน เป็นหลักฐานที่รวบรวมข้อมูลจากผลการประเมินไว้ประกอบการพิจารณาการวางแผนในอนาคต คณะทำงานควรเสนอรายงานเมื่อได้สรุปการประเมินผลโครงการในที่ประชุม เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบ

5. ขั้นการขยายผลต่อยอดและยกย่องเชิดชูเกียรติ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาศาสนศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการนำเสนอคณะกรรมการติดตามตรวจสอบประเมินผลและนิเทศการศึกษา (ก.ต.ป.น.) ในเขตพื้นที่การศึกษา นำไปขยายผล

จากแนวคิดข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาจัดทำตารางแสดงรายการแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายใน เพื่อสังเคราะห์ออกมาเป็นองค์ประกอบของการนิเทศภายใน ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 2 การสังเคราะห์องค์ประกอบของการนิเทศภายใน

กระบวนการนิเทศภายใน	หน่วยงาน/นักวิชาการ/นักการศึกษา								องค์ประกอบของการนิเทศภายใน
	Copeland and Boyan	Harris	Acheson and Gall	กระทรวงศึกษาธิการ	สิงโต อุทรานันท์	กรองทอง จิระเดชกุล	วัชรก เล่าเรียนดี	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	
	1978	1985	2003	2544	2545	2550	2552	2555	
1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ		✓				✓		✓	1. การวางแผนการนิเทศ
2. ประชุมก่อนการสังเกตการสอน	✓						✓		

ตาราง 2 (ต่อ)

กระบวนการณ์เทศ ภายใน	หน่วยงาน/นักวิชาการ/นักการศึกษา								องค์ประกอบ ของการณ์เทศ ภายใน
	Copeland and Boyan	Harris	Acheson and Gall	กระทรวงศึกษาธิการ	สังต์ อุทรานันท์	กรองทอง จิระเดชากุล	วิชา เล่าเรียนดี	สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน	
	1978	1985	2003	2544	2545	2550	2552	2555	
3. วางแผนและกำหนด ทางเลือก						✓			
4. การจัดลำดับ ความสำคัญของงาน		✓							
5. การวางแผนการณ์เทศ		✓	✓	✓	✓	✓		✓	
6. การจัดสรรทรัพยากร		✓							
7. การประสานงาน		✓							
8. การอำนวยความสะดวก		✓							
9. การสร้างความเข้าใจ และเตรียมการณ์เทศ				✓					
10. การให้ความรู้ก่อน ดำเนินการณ์เทศ					✓				
11. ปฏิบัติการณ์เทศ				✓	✓	✓		✓	2. การดำเนิน การณ์เทศ
12. การสังเกตการสอน	✓		✓				✓		
13. การสร้างขวัญและ กำลังใจ				✓	✓				
14. การติดตามและ ประเมินผลการณ์เทศ	✓			✓	✓	✓		✓	3. การติดตาม และประเมิน ผลการณ์เทศ
15. การวิเคราะห์ข้อมูล จากการสังเกตการสอน	✓						✓		

ตาราง 2 (ต่อ)

กระบวนการนิเทศ ภายใน	หน่วยงาน/นักวิชาการ/นักการศึกษา								องค์ประกอบ ของการนิเทศ ภายใน
	Copeland and Boyan	Harris	Acheson and Gall	กระทรวงศึกษาธิการ	สิงโต อุทรานันท์	กรองทอง จิตรเดชากุล	วัชรา เล่าเรียนดี	สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน	
	1978	1985	2003	2544	2545	2550	2552	2555	
16. การให้ข้อมูลย้อนกลับ			✓						4. การให้ ข้อมูล ย้อนกลับ
17. การขยายผลและ ต่อยอด							✓		
18.การรายงานผลการ ประเมินผลการนิเทศ						✓			
19.การประชุมหลังการ สังเกตการสอน	✓		✓				✓		

จากตาราง 2 ผู้วิจัยได้พิจารณาองค์ประกอบโดยหากรายการใดที่คัดเลือกมามีนิยามเชิงปฏิบัติการลักษณะเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันกับข้ออื่น ๆ จะพิจารณาจัดกลุ่มเข้าไว้ด้วยกัน จากนั้นนำมากำหนดเป็นองค์ประกอบของการนิเทศภายในทั้งหมด 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การวางแผนการนิเทศ
2. การดำเนินการนิเทศ
3. การติดตามและประเมินผลการนิเทศ
4. การให้ข้อมูลย้อนกลับ

ผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบของการนิเทศภายในแต่ละองค์ประกอบมาทำการศึกษา เพื่อนำไปสังเคราะห์กับคุณลักษณะของทักษะการดำเนินงานในยุคการศึกษา 4.0 เพื่อกำหนดตัวชี้วัด ดังนี้

1. การวางแผนการนิเทศ

นักการศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษา ได้นำเสนอความหมายของการวางแผนการนิเทศ ดังนี้

Allen (1982) กล่าวว่า กระบวนการวางแผน เป็นกระบวนการในการคิดว่าจะทำอะไรบ้าง กำหนดแผนงานว่าจะทำที่ไหน เมื่อไหร่ กำหนดจุดประสงค์ในการทำงาน คาดคะเนผลในการทำงาน พัฒนาระบบการทำงาน วางแผนงานในการทำงาน

Harris (1985) ได้กล่าวถึงการวางแผนการนิเทศการเรียนการสอนว่าเป็นการออกแบบวิธีการทำงาน (Designing) เป็นกระบวนการวางแผนหรือกำหนดโครงการต่าง ๆ เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย การจัดสายงาน เป็นการจัดส่วนประกอบต่าง ๆ ของงานให้สัมพันธ์กัน การหาวิธีการนำเอาทฤษฎีหรือหลักการไปสู่การปฏิบัติ การเตรียมการต่าง ๆ ให้พร้อมที่จะทำงานเป็นการจัดระบบงาน การกำหนดแผนในการทำงาน

ชาลี มณีศรี (2542) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายในในขั้นการวางแผนโดยนำเอาทางเลือกตามขั้นที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการมากำหนดรายละเอียดของกิจกรรม โดยเขียนเป็นโครงการนิเทศ ซึ่งประกอบด้วยสาระสำคัญ คือ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ ผู้รับผิดชอบโครงการ แผนดำเนินงาน ระยะเวลา สถานที่งบประมาณ การประเมินผลและผลที่คาดว่าจะได้รับ

สันติ บุญภิรมย์ (2552) กล่าวว่า การวางแผนเป็นขั้นตอนเริ่มแรกของการนิเทศการศึกษา ซึ่งการวางแผนเป็นการคาดการณ์ไว้ล่วงหน้าว่าจะทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ใครเป็นคนทำ และทำไปทำไม สำหรับการวางแผนในการนิเทศ ประกอบไปด้วย การกำหนดวันเวลา สถานที่ จัดทำโครงการ ให้เกิดความชัดเจน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) ได้กล่าวถึงขั้นการวางแผนการนิเทศภายในไว้ว่า การวางแผนและการจัดทำโครงการนิเทศ การวางแผนตามลักษณะงานนิเทศภายใน หมายถึงวิธีการที่อาศัยหลักการ เหตุผล และข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาความต้องการของสถานศึกษาว่ามีความต้องการนิเทศในด้านใดบ้าง แล้วนำมาจัดทำแผนและโครงการต่อไป ในการวางแผนยังกำหนดวิธีการว่าจะทำอย่างไร โดยกำหนดเป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องและสัมพันธ์กัน การจัดทำแผนงานและโครงการถือเป็นส่วนหนึ่งของการจัดทำรายละเอียดของแผน ซึ่งเป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ให้เฉพาะมากขึ้น และกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจน ดังนี้

1. แจกแจงกิจกรรมการนิเทศที่จะทำในโครงการนั้น
2. กำหนดแผนงานการนิเทศ รวมถึงการกำหนดหน่วยปฏิบัติค่าใช้จ่าย เวลา และสถานที่ เป็นต้น

3. จัดทำงบประมาณโครงการ การขออนุมัติ และการดำเนินงาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2555) ได้ให้ความหมายและสรุปหลักการเกี่ยวกับการวางแผนการนิเทศไว้ว่า การวางแผน คือ การพิจารณาและตัดสินใจอย่างมีเหตุผลตามหลักการทางวิทยาศาสตร์ ในการกำหนดวัตถุประสงค์และเป็นเป้าหมายที่ต้องการ ซึ่งรวมถึง

การกำหนดทางเลือก แนวปฏิบัติ รายละเอียด ขั้นตอนการทำงานอย่างมีระบบที่สะดวกแก่การปฏิบัติ และเป็นทางเลือกที่ดีที่สุด ขั้นตอนการวางแผนการนิเทศ มี 4 ประการ ดังนี้

#### 1. ขั้นเตรียมการวางแผน

1.1 ทำความเข้าใจขอบข่าย อำนาจหน้าที่และบทบาทของผู้นิเทศภายใน โรงเรียนทำแผนและโครงการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

1.2 นำผลการศึกษาข้อมูลจากสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของโรงเรียนมาจัดลำดับความสำคัญให้ทราบแน่ชัดว่า ปัญหาใดที่ต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไข

2. ขั้นลงมือปฏิบัติการวางแผน คณะทำงานจัดประชุมครู โดยนำประเด็น ปัญหาและความต้องการที่สำคัญจากการศึกษา สภาพปัจจุบัน และนโยบายของหน่วยเหนือมา พิจารณาแล้วสรุปว่าปีงบประมาณนี้มีงานสำคัญอะไรบ้าง การกำหนดการวางแผน หรือการจัดทำโครงการเพื่อสนองนโยบายและความต้องการของโรงเรียนจะต้องพิจารณาตัดสินใจกำหนดตามลำดับ ความสำคัญของงาน และเขียนไว้เป็นแนวปฏิบัติต่อไป รูปแบบของการเขียนแผนและโครงการ มีดังนี้

2.1 ความเป็นมาของโครงการ

2.2 วัตถุประสงค์

2.3 เป้าหมาย

2.4 ผู้ดำเนินการ

2.5 วิธีดำเนินการ

2.6 ช่วงเวลา

2.7 สถานที่ดำเนินการ

2.8 งบประมาณ

2.9 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

2.10 แนวทางการติดตามผล ประเมินผล

3. ขั้นประสานแผน มีรายละเอียดเป็นขั้นตอน ได้แก่ การทบทวนเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ งบประมาณ เวลา ประสานคนและประสานงาน

#### 4. ขั้นเตรียมนำแผนไปปฏิบัติ โดยทำเป็นคู่มือปฏิบัติงาน

4.1 จัดทำแผนเป็นรูปเล่ม

4.2 ทำปฏิทินปฏิบัติงาน

เมื่อทำการสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนในการนิเทศภายในจากนักวิชาการ ช่างต้น พบว่า การวางแผนการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 เป็นการกำหนดขอบข่ายและ จุดมุ่งหมายในการนิเทศ เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ โดยทำการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ แล้วนำมาวิเคราะห์ร่วมกันเพื่อจัดลำดับ



ความสำคัญ และให้ได้ประเด็นที่ต้องการพัฒนา ปัญหาที่ต้องการแก้ไข รวมทั้งกำหนดมาตรฐานของการปฏิบัติการสอนที่ต้องการ ร่วมกันออกแบบเครื่องมือหรือนวัตกรรมในการนิเทศเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการดำเนินงาน โดยจัดทำขึ้นในลักษณะของแผนหรือโครงการสำหรับเป็นแนวปฏิบัติ

## 2. การดำเนินการนิเทศ

นักการศึกษาได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินการนิเทศไว้ ดังนี้

Harris (1985) ได้ให้ความหมายของการดำเนินการนิเทศไว้ว่า หมายถึง การจัดโครงสร้างของการดำเนินงาน โดยสร้างหลักเกณฑ์ในการทำงาน สร้างความสัมพันธ์ของงาน แบ่งงาน โดยกำหนดหน้าที่ในการปฏิบัติงานมีการประสานงาน มอบหมายอำนาจให้ตามหน้าที่ วางโครงการของหน่วยงานและพัฒนานโยบายต่าง ๆ

ซารี มณีศรี (2542) ได้ให้ความหมายของการดำเนินการนิเทศไว้ว่า หมายถึง การปฏิบัติการนิเทศ เป็นขั้นลงมือทำตามโครงการนิเทศที่กำหนดหลักโดยค้ำประกันหลักการนิเทศ เทคนิค ทักษะ สื่อและเครื่องมือนิเทศ การเตรียมความพร้อม สร้างความเข้าใจ รวมทั้งการเสริมแรงให้กำลังใจช่วยเหลือสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียน

กรองทอง จิระเดชากุล (2550) นำเสนอการดำเนินการนิเทศภายในไว้ว่า การดำเนินการนิเทศภายใน หมายถึง การดำเนินการตามกิจกรรมที่กำหนดไว้ในโครงการนิเทศภายใน โดยพิจารณากิจกรรมการนิเทศภายในให้เหมาะสมกับสภาพบริบท ทรัพยากรของสถานศึกษา เช่น การเยี่ยมชั้นเรียน การให้คำปรึกษาแนะนำ การศึกษาเอกสาร การปฏิบัติการนิเทศภายในให้ได้ผลดี ควรดำเนินการตามขั้นตอน คือ ประชุมผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ปฏิบัติการนิเทศ ภายในตามแผนงาน ประชุมเพื่อทบทวนการปฏิบัติงานตามขั้นตอน ประชุมสรุปผลการนิเทศ และนำข้อมูลไปใช้ดำเนินการต่อไป

ทัศนจิมา พงษ์พรหม (2558) กล่าวถึง การดำเนินการนิเทศภายในไว้ว่า เป็นขั้นตอนการดำเนินงานการนิเทศที่ควบคุมให้เป็นไปตามแนวทางในการนิเทศที่วางตั้งไว้ ทั้งนี้สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจัดการเรียนการสอนของผู้สอนให้มุ่งไปในทิศทางที่ดีขึ้น และพัฒนาด้านการปฏิบัติงาน ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

เมื่อทำการสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินการนิเทศภายในจากนักวิชาการข้างต้น พบว่า การดำเนินการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 คือ การปฏิบัติการนิเทศตามแผนที่ได้วางไว้ตามกิจกรรมและปฏิทินที่กำหนดไว้ในโครงการนิเทศ โดยผู้นิเทศต้องพิจารณานำหลักการนิเทศ เทคนิค ทักษะ เครื่องมือนิเทศ ไปใช้ให้เหมาะสมกับบริบทและบุคลากรผู้รับการนิเทศ และร่วมกันออกแบบสื่อ นวัตกรรมและกิจกรรมการนิเทศที่แปลกใหม่โดยใช้เทคโนโลยีเข้ามามีส่วน

เกี่ยวข้อง โดยกิจกรรมต่าง ๆ ต้องอาศัยความร่วมมือของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมายของการนิเทศ

### 3. การติดตามและประเมินผลการนิเทศ

นักการศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษา ได้นำเสนอแนวทางการติดตามและประเมินผลการนิเทศไว้ ดังนี้

Harris (1985) ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการติดตามและประเมินผลการนิเทศไว้ว่า เป็นการควบคุมการปฏิบัติงาน ดำเนินงานโดยการพิจารณาอบหมายงานให้ความสะดวกในด้านต่าง ๆ พิจารณาลงโทษ มีการแก้ไขทันทีเมื่องานผิดพลาด การให้บุคลากรออกจากงาน การตักเตือน และการกำหนดระเบียบในการปฏิบัติงาน การตรวจสอบผลการปฏิบัติงานโดยการประเมินผลการปฏิบัติงานวัดผลการปฏิบัติงาน และวิเคราะห์ผลการปฏิบัติงาน

สัจด์ อุทรานันท์ (2530) กล่าวถึง ขั้นตอนการติดตามและประเมินผลการนิเทศ (Evaluating-E) และการสร้างขวัญและกำลังใจ (Reinforcing-R) ซึ่งในการประเมินผลการนิเทศภายในและการสร้างเสริมกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานอาศัยหลักการและวิธีการทั่วไป ดังนี้

#### 1. การประเมินผลการนิเทศ (Evaluating-E)

1.1 การประเมินผลการนิเทศควรดำเนินการประเมินผลผลิต กระบวนการ และปัจจัยป้อนเข้า โดยให้ความสำคัญมากที่สุด คือ ผลผลิตให้นำมาประเมินในกระบวนการทำงาน สำหรับปัจจัยป้อนเข้านั้นให้ความสำคัญน้อยที่สุด

1.2 ในส่วนของผลผลิตนั้น ให้ประเมินผลที่เกิดขึ้นกับผู้รับการนิเทศ โดยตรงไม่จำเป็นต้องประเมินคุณภาพนักเรียน ซึ่งเป็นผลจากการปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศ ทั้งนี้เพราะคุณภาพของนักเรียนนั้นจะขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่น ๆ อีกมาก ในส่วนของกระบวนการปฏิบัติงานควรมุ่งเน้นพฤติกรรมในการทำงานร่วมกัน

1.3 ผลที่ได้จากการประเมินควรจะได้นำมาเป็นพื้นฐานสำหรับการตัดสินใจในการปฏิบัติงานนิเทศต่อไปอีก นั่นคือ หากได้ผลดีแล้วก็ดำเนินการนิเทศต่อไปอีก จนกระทั่งบรรลุเป้าหมายสูงสุด คือ ผู้รับการนิเทศได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเป็นถาวร หรือสามารถช่วยเหลือตนเองได้แล้ว สำหรับกรณีที่ไม่ได้ผลตามจุดหมายก็ต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขส่วนที่บกพร่องหรือจุดอ่อนต่อไป

2. สร้างขวัญและกำลังใจ (Reinforcing-R) ในการสร้างเสริมกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานนิเทศ มีข้อเสนอแนะดังนี้

2.1 ผู้ที่มีบทบาทในการสร้างเสริมกำลังใจ คือ ผู้นิเทศซึ่งจะทำการสร้างเสริมกำลังใจให้แก่ผู้รับการนิเทศและอีกผู้หนึ่งที่มีความสำคัญมาก คือ ผู้บริหารโรงเรียนซึ่งจะต้องสร้างเสริมกำลังใจให้แก่ผู้ปฏิบัติการนิเทศทั้งหมด คือ ทั้งผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ

2.2 การสร้างเสริมกำลังใจของผู้นิเทศนั้น จะทำได้โดยหลักมนุษยสัมพันธ์ สร้างความคุ้นเคยเป็นกันเอง และวางตัวอยู่ในฐานะผู้ร่วมงานไม่ใช่ฐานะผู้บังคับบัญชา

2.3 การสร้างเสริมกำลังใจของผู้บริหารโรงเรียน สามารถทำได้โดยการให้ความสนใจและสนับสนุนการปฏิบัติงาน การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในการนิเทศเท่าที่สามารถจะทำได้

2.4 ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องระวังในการทำงานบำรุงขวัญของผู้ปฏิบัติงาน ทั้งผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ เมื่อสร้างขวัญและกำลังใจในการนิเทศขึ้นแล้วก็ห้ามทำลายขวัญอย่างเด็ดขาด สิ่งสำคัญที่เป็นการทำลายขวัญของผู้บริหารโรงเรียนพึงระมัดระวังอย่างยิ่งคือ “มาตรการให้ความดีความชอบเป็นกรณีพิเศษ” ผู้บริหารควรจำไว้ว่า ถ้าหากการดำเนินการพิจารณาให้ความดีความชอบอย่างไม่เป็นธรรมแล้ว ท่านจะได้มิตรเทียม 1 คน และศัตรูถาวรอีก 6 คน

และสังัด อุทรานันท์ (2554) ยังได้กล่าวอีกว่า การติดตามและประเมินผลการนิเทศ เป็นขั้นตอนที่ผู้นิเทศทำการประเมินผลการดำเนินงานที่ผ่านไปแล้วว่าเป็นอย่างไรหลังจากการประเมินผลการนิเทศ หากพบว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคอย่างใดอย่างหนึ่งที่ทำให้การดำเนินงานไม่ได้ผล สมควรที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข ซึ่งการปรับปรุงแก้ไขอาจทำได้โดยการให้ความรู้เพิ่มเติมในเรื่องที่ปฏิบัติใหม่อีกครั้ง ในกรณีที่ผลงานที่ได้ยังไม่ถึงขั้นน่าพึงพอใจหรือให้ดำเนินการปรับปรุงการดำเนินงานทั้งหมด ในกรณีที่มีการดำเนินงานไม่ได้ผลแต่ถ้าประเมินแล้วประสบผลสำเร็จตามที่ตั้งไว้ และต้องการจะดำเนินการนิเทศต่อไปก็สามารถทำได้โดยไม่ต้องให้ความรู้ในเรื่องที่ปฏิบัติอีก การดำเนินการนิเทศตามกระบวนการจะเป็นไปอย่างต่อเนื่องไม่หยุดยั้งจนกว่าจะบรรลุตามจุดประสงค์ที่วางไว้ หรือสามารถพัฒนาผู้รับการนิเทศได้ตามที่ต้องการ หากบรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายแล้วต้องการหยุดกระบวนการทำงานก็ถือว่ากรณีในเรื่อนั้นได้สิ้นสุดลงแล้ว

ศูนย์พัฒนาการนิเทศและเร่งรัดคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556) กล่าวถึง การติดตามและประเมินผลการนิเทศ ว่าเป็นการติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานตามแผนการนิเทศ ภายในสถานศึกษาในด้านกระบวนการนิเทศ ด้านการจัดการเรียนรู้ของครู มีการสรุปและรายงานผลการนิเทศและนำผลการนิเทศมาปรับปรุงและพัฒนาการนิเทศต่อไป

เมื่อทำการสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับการติดตามและประเมินผลการนิเทศ จากนักวิชาการข้างต้นพบว่า การติดตามและประเมินผลการนิเทศในการศึกษาไทยยุค 4.0 คือ การวัดผลการปฏิบัติงานว่าเป็นไปตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือมีการดำเนินการตามแผนที่วางไว้หรือไม่ เพื่อจะได้ทราบข้อมูลที่เป็นแนวทางในการแก้ไขจุดบกพร่องต่อไป หากพบว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคที่ทำให้การดำเนินงานไม่ได้ผล ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศควรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจหาแนวทางแก้ปัญหาร่วมกันเมื่อเผชิญกับสถานการณ์ปัญหา โดยมีการประเมินผล ติดตามและปรับปรุงการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ ทั้งก่อนการนิเทศและหลังการนิเทศ โดยการตรวจสอบความสำเร็จของ

การนิเทศกับความมุ่งหมายที่วางไว้ มีการสรุปผลการประเมินและปรับปรุงการปฏิบัติงาน และกำหนดระยะเวลาในการติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ

#### 4. การให้ข้อมูลย้อนกลับ

นักการศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษา ได้นำเสนอเกี่ยวกับการให้ข้อมูลย้อนกลับไว้ดังนี้

Copeland และ Boyan (1978) ได้กล่าวถึง การให้ข้อมูลย้อนกลับที่อยู่ในชั้นประชุมหลังสังเกตการสอนที่เกี่ยวกับผลการสังเกตและบันทึกข้อมูลจากการสังเกตการสอน ในขณะที่เดียวกันควรกระตุ้นให้ครูมองเห็น ยอมรับผลที่ได้จากการสังเกตการสอน โดยผู้นิเทศกับครู ร่วมกันพิจารณายุทธวิธีในการปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาพฤติกรรมการสอน เพื่อให้ส่งผลถึงพัฒนาการการเรียนรู้ของนักเรียน

William (2012) กล่าวว่า การให้ข้อมูลย้อนกลับ คือ การให้ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติกับบุคคลอื่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงไปสู่เป้าหมายที่กำหนด ซึ่งข้อมูลย้อนกลับจะเป็นประโยชน์ได้นั้นต้องมุ่งไปสู่เป้าหมายของการพัฒนา และข้อมูลดังกล่าว ต้องมีความชัดเจน ตรงประเด็น มีความเป็นรูปธรรม และผู้ให้ข้อมูลต้องสร้างความเป็นมิตรให้เกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของเวลาในการให้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อให้ข้อมูลนั้นเกิดประโยชน์และเกิดความน่าเชื่อถือ โดยผลที่เกิดขึ้นจากการให้ข้อมูลย้อนกลับนั้นมีสองลักษณะ คือ ข้อมูลย้อนกลับนั้น จะแสดงให้เห็นถึงวิธีการปฏิบัติย่อย ๆ ที่ไปสู่เป้าหมายหรือแสดงให้เห็นถึงเป้าหมายปลายทางของการปฏิบัติ และเมื่อผู้รับข้อมูลได้รับข้อมูลอาจเกิดการตอบสนองใน 4 ลักษณะ คือ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ปรับเป้าหมาย ไม่สนใจเป้าหมาย และปฏิเสธเป้าหมาย

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2551) ได้นำเสนอเกี่ยวกับการสะท้อนผลการนิเทศและการให้ข้อมูลย้อนกลับไว้ว่า เป็นการแต่งตั้งคณะกรรมการรายงานผลการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับความถนัดและความสามารถของบุคลากรในโรงเรียน การแจ้งผลข้อมูลของการนิเทศให้ครูทราบ เพื่อนำไปปรับปรุงการปฏิบัติงาน มีการรายงานผลข้อมูลของการนิเทศให้ผู้บริหารทราบ ส่งเสริมขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานนิเทศจากผู้บริหาร การกำกับติดตามควบคุมดูแลมีความต่อเนื่อง มีการนำผลการนิเทศมาปรับปรุงแก้ไขการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุผลตามที่โรงเรียนกำหนดและมีรายงานประจำปี โดยนำผลจากการประเมินการนิเทศภายในมาใช้เป็นแนวทางในการกระตุ้น สนับสนุนส่งเสริมการเรียนการสอน การจัดทำแผนการพัฒนาบุคลากร การจัดทำแผนพัฒนาโรงเรียน และการปรับปรุงแก้ไขการจัดการเรียนการสอน

วีชรา เล่าเรียนดี (2552) กล่าวว่า การประชุมหลังการสังเกตการสอน (Post-Observation Conference) เป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการนิเทศการสอนก่อนที่จะมีการดำเนินกระบวนการซ้ำ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนย่อย 2 ขั้นตอน ดังนี้

### 1. การให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครูผู้สอนเกี่ยวกับผลการสังเกตการสอน

ในขั้นตอนนี้ผู้นิเทศจะทบทวนข้อตกลงต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับประเด็นปัญหาในการสอนของครูและวิธีการที่ได้มาซึ่งข้อมูลดังกล่าว ซึ่งข้อมูลนี้จะได้มาจากการสังเกตการสอนของผู้นิเทศเอง การนำเสนอข้อมูลย้อนกลับแก่ครูจะต้องเป็นไปในลักษณะที่พยายามทำให้ครูเข้าใจและกระตุ้น ส่งเสริมให้ครูได้ทำการพิจารณาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง แม้ว่าผู้นิเทศจะต้องทำการวิเคราะห์มาแล้วก็ตาม แต่ผลการวิเคราะห์ของผู้นิเทศจะยังไม่นำเสนอให้ครูทราบ แต่จะใช้วิธีนำและฝึกให้ครูได้ใช้ข้อมูลจากการสังเกตมาสรุปผลของประเด็นที่เป็นปัญหาหรือที่ต้องแก้ไขด้วยตัวเองให้ได้

2. การพิจารณายุทธวิธีการแก้ปัญหาของครู โดยผู้นิเทศจะให้ผู้ช่วยแนะนำ หรือชี้แนะวิธีการปรับปรุงและพัฒนา ทั้งคู่จะร่วมกันปรับปรุงและพิจารณาในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ

2.1 พฤติกรรมการสอนที่เหมาะสมควรแก่การคงไว้

2.2 พฤติกรรมการสอนที่ไม่ถูกต้อง ควรต้องปรับปรุงแก้ไข

2.3 ยุทธวิธีต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เป็นปัญหา

2.4 การดำเนินการตามกระบวนการนิเทศการสอนอีกครั้ง (Recycle)

เมื่อทำการสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับการให้ข้อมูลย้อนกลับ จากนักวิชาการข้างต้น พบว่า การให้ข้อมูลย้อนกลับในการศึกษาไทยยุค 4.0 เป็นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน หลังจากการติดตามและประเมินผล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการปรับปรุงพัฒนาการทำงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ และเป็นการเสริมแรงให้กำลังใจแก่ผู้รับการนิเทศ ซึ่งข้อมูลย้อนกลับควรเป็นในลักษณะการให้ข้อเสนอแนะอย่างสร้างสรรค์ มีความเป็นกัลยาณมิตร ชัดเจน เป็นรูปธรรม มีความน่าเชื่อถือ และจัดทำรายงานสรุปผล และเผยแพร่ผลการนิเทศอย่างสร้างสรรค์และเหมาะสม

### แนวทางการนิเทศภายใน

#### 1. แนวทางการนิเทศภายใน

กรมสามัญศึกษา (2534) ได้กล่าวถึงแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ ดังนี้

1. จัดโครงสร้างการนิเทศภายในระดับสถานศึกษา ฝ่าย หมวดงาน พร้อมทั้งวางตัวบุคลากรต่าง ๆ ในสถานที่จะช่วยในการนิเทศได้ทั้งระดับฝ่าย หมวด งานตามแผนที่กำหนดไว้ ทั้งนี้จะเป็นคณะกรรมการหรือไม่ก็ได้ เพื่อแสดงระบบการนิเทศบุคลากรผู้รับผิดชอบและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในแต่ละจุดงานและระบบกับระบบ

2. จัดระบบบริหารให้เอื้ออำนวยต่อการนิเทศ ดังนี้

2.1 กำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรในโรงเรียนในระดับต่าง ๆ ให้ชัดเจน เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในด้านใด ขอบข่ายใด เท่าใด

2.2 กำหนดวงจรการบริหารให้ชัดเจนและมองเห็นกระบวนการนิเทศภายในที่เกิดขึ้นภายในวงจรนี้ศึกษา

2.3 กำหนดงบประมาณสนับสนุนการนิเทศภายในตามความต้องการจำเป็น

3. ในการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษา มีแนวทางปฏิบัติที่สำคัญในการนิเทศ เพื่อให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างเต็มประสิทธิภาพ ดังนี้

3.1 วางแผนการนิเทศทั้งที่เป็นการกระตุ้น แนะนำ กำกับ ติดตาม ด้วยวิธีการ และขั้นตอนต่อไปนี้

3.1.1 สำรวจสภาพปัญหาการปฏิบัติงานในสถานศึกษาว่ามีเรื่องใดบ้างในการดำเนินการนิเทศ

3.1.2 ตั้งวัตถุประสงค์ของการนิเทศ

3.1.3 กำหนดกิจกรรม งบประมาณ และเครื่องมือในการนิเทศ

ตลอดจนการประเมินผลการนิเทศ

3.2 ดำเนินการนิเทศตามแผนที่กำหนดไว้โดยใช้กิจกรรมการนิเทศต่าง ๆ

3.3 ประเมินการนิเทศตามแผนที่กำหนดไว้

จากแนวทางดังกล่าวสรุปได้ว่า แนวทางในการนิเทศภายใน หมายถึง แบบแผนที่ได้กำหนดไว้เป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินงานนิเทศภายในที่สนับสนุนงานด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอนภายในโรงเรียนให้ดำเนินไปอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้

#### แนวทางและการพัฒนาแนวทาง

##### 1. ความหมายของแนวทาง

มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ดังต่อไปนี้

Good (1973) ได้ให้ความหมายของแนวทางว่า หมายถึง แบบอย่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างหรือทำซ้ำเป็นตัวอย่าง เพื่อการลอกเลียนแบบเป็นสิ่งที่เป็นตัวแบบของสิ่งหนึ่ง เป็นหลักการหรือแนวคิด หรือเป็นชุดของปัจจัยหรือตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

ราชบัณฑิตยสถาน (2556) ให้ความหมายไว้ว่าแนวทาง หมายถึง ทางปฏิบัติที่วางไว้เป็นแนว

##### 2. ความหมายของการพัฒนา

Good (1973) ให้ความหมายไว้ว่า การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นทางด้านความรู้ความสามารถซึ่งเกิดขึ้นจากการกระทำของตนเองหรือบุคคลอื่นกระทำ แนวทาง



หมายถึง แบบอย่างของสิ่งหนึ่งสิ่งใดเพื่อที่จะใช้เป็นแนวทางในการทำซ้ำเป็นแบบอย่างเพื่อการที่จะเลียนแบบ เป็นหลักการหรือแนวคิดและเป็นชุดของปัจจัยหรือตัวแปรที่มีความหมายซึ่งสัมพันธ์ระหว่างกันและกัน

พะยอม วงศ์สารศรี (2534) กล่าวว่า การพัฒนา หมายถึง การเริ่มสร้างความรู้ ความคิดความสามารถที่มีในการปฏิบัติงานที่ได้รับผิดชอบมอบหมายให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพเป็นที่พอใจสำหรับองค์กร

อำภา บุญช่วย (2537) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การพัฒนา หมายถึง การพัฒนาตนเอง เพราะพื้นฐานของการพัฒนาทั้งหมดนั้นถ้าหากขาดการพัฒนาตนเองเป็นพื้นฐานแล้วนั้นก็ยากที่จะสามารถพัฒนาสิ่งอื่น แม้กระทั่งครอบครัวของตนเอง ดังนั้นก่อนจะไปพัฒนาบุคคลใดก็ควรที่จะพัฒนาตนเองก่อนเสมอ บุคคลอื่นเขาถึงจะยอมรับฟังและเกิดความศรัทธา โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลที่ประกอบวิชาชีพครู

ยนต์ ชุ่มจิต (2541) กล่าวว่า การพัฒนา หมายถึง วิธีการพยายามเสริมสร้างครูให้เป็นบุคคลที่มีความสามารถ มีความรู้ มีทักษะการทำงาน ตลอดจนมีทัศนคติที่ดีสำหรับการทำงาน พร้อมทั้งมีคุณธรรม จริยธรรมบุคลิกเหมาะสมของการเป็นครูด้วย

คำหามาน คนไค (2542) กล่าวว่า การพัฒนา หมายถึง กรรมวิธีที่จะทำให้ครูมีมาตรฐานและคุณภาพเพิ่มสูงขึ้นด้วยวิธีและกิจกรรมในด้านต่าง ๆ

กิติมา ปรีดีติลล (2545) กล่าวว่า การพัฒนา หมายถึง วิธีการมากมายที่จะมุ่งเน้นเพิ่มเติมความคิด ความรู้ ความสามารถให้แก่บุคคลในองค์กร รวมทั้งพัฒนามุมมอง เจตคติของบุคคลที่ปฏิบัติงาน เพื่อให้เป็นไปในทางที่ดี ซึ่งจะทำให้การทำงานเกิดประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า การพัฒนาแนวทาง หมายถึง การเพิ่มพูนความรู้ความชำนาญและความสามารถ รวมถึงประสบการณ์ทุกด้าน เพื่อปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จตามแนวปฏิบัติที่วางไว้ และการพัฒนาแนวทางการนิเทศภายใน หมายถึง กระบวนการหรือวิธีการปฏิบัติที่ดีในการดำเนินงานนิเทศภายในที่สนับสนุนงานด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอนภายในโรงเรียนให้ดำเนินไปอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้รวมถึงเกิดผลดีต่อนักเรียน ผู้รับบริการ และชุมชน



## บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

### 1. ข้อมูลพื้นฐาน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เริ่มจัดตั้งขึ้นตามมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ประกอบกับพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 34(1) โดยแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2560 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2561 ดังนี้

1. กลุ่มอำนวยการ
2. กลุ่มบริหารงานบุคคล
3. กลุ่มนโยบายและแผน
4. กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
5. กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
6. กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์
7. หน่วยตรวจสอบภายใน
8. กลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา
9. กลุ่มส่งเสริมการศึกษาทางไกล เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
10. กลุ่มกฎหมายและคดี

ที่ตั้ง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ตั้งอยู่ที่ ถนนนิเวศ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ 31000

หมายเลขโทรศัพท์ 044-612408

โทรสาร 044-612644

Website: [www.ssbr.go.th](http://www.ssbr.go.th).

เขตพื้นที่บริการ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ มีเขตพื้นที่บริการทั้งหมด 23 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ อำเภอห้วยราช อำเภอพลับพลาชัย อำเภอบ้านด่าน อำเภอขามเฒ่า อำเภอหนองหงส์ อำเภอนางรอง อำเภอประโคนชัย อำเภอพุทไธสง อำเภอนาโพธิ์ อำเภอแคนดง อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ อำเภอโนนสุวรรณ อำเภอเฉลิมพระเกียรติ อำเภอโนนดินแดง

อำเภอลำปลายมาศ อำเภอสตึก อำเภอกระสัง อำเภอคูเมือง อำเภอละหานทราย อำเภอบ้านกรวด  
อำเภอหนองกี่ อำเภอปะคำ

#### วิสัยทัศน์

“องค์การก้าวหน้า สร้างคุณภาพสถานศึกษา พัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ”

#### พันธกิจ

1. พัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะวิชาการ คุณธรรมจริยธรรม ทักษะชีวิต  
ทักษะวิชาชีพ และคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21
2. ส่งเสริมการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม  
โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. สร้างโอกาส ความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำ ให้ผู้เรียนทุกคนได้รับบริการ  
ทางการศึกษาอย่างทั่วถึงตามแนวคิด No Child left Behind (NCLB)
4. ส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นผู้มืออาชีพ
5. พัฒนาระบบบริหารจัดการแบบบูรณาการและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม  
ในการจัดการศึกษา
6. ส่งเสริม สนับสนุนการศึกษา มุ่งสู่ไทยแลนด์ 4.0

#### ข้อมูลพื้นฐานการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ มีโรงเรียนในสังกัด 66 โรงเรียน  
จำนวนโรงเรียน แบ่งกลุ่มบริหารจัดการโดยจำแนกตามสหวิทยาเขต จำนวน 9 สหวิทยาเขต ดังนี้

พหุบัณฑิต ชีวะ

ตาราง 3 ข้อมูลบุคลากร และนักเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

สหวิทยาเขต	สถานศึกษา	บุคลากร	จำนวนนักเรียน	ขนาดสถานศึกษา
1. เมืองบุรีรัมย์	บุรีรัมย์พิทยาคม	192	3,536	ใหญ่พิเศษ
	ภัทรบพิตร	101	1,291	ใหญ่
	บัวหลวงพิทยาคม	93	1,659	ใหญ่
	พระครูพิทยาคม	57	837	กลาง
	สองห้องพิทยาคม	32	328	เล็ก
	กนกศิลป์พิทยาคม	41	387	387
	สวายจิกพิทยาคม	37	408	กลาง
	หนองตาดพิทยาคม	18	138	เล็ก
	กลันทาพิทยาคม	27	273	เล็ก
	รัมย์บุรีพิทยาคม ฯ	67	878	กลาง
2. ลำปลายมาศ	ธารทองพิทยาคม	77	1,407	ใหญ่
	ลำปลายมาศ	158	2,603	ใหญ่พิเศษ
	ตลาดโพธิ์พิทยาคม	31	415	กลาง
	จตุรราษฎร์พิทยาคม	30	247	เล็ก
	เมืองแฝกพิทยาคม	16	128	เล็ก
	ทะเมนชัยพิทยาคม	16	108	เล็ก
	ขำนิพิทยาคม	21	243	เล็ก
3. กระสัง	กระสังพิทยาคม	165	2,906	ใหญ่พิเศษ
	ลำดวนพิทยาคม	26	398	กลาง
	ชุมแสงพิทยาคม	30	317	เล็ก
	สูงเนินพิทยาคม	22	274	เล็ก
	ห้วยราชพิทยาคม	73	1,089	ใหญ่
	พลับพลาชัยพิทยาคม	53	754	กลาง
4. ประโคนชัย	ประโคนชัยพิทยาคม	158	2,895	ใหญ่พิเศษ
	บ้านบุรีวิทยาสรรค์	32	356	เล็ก
	ไพศาลพิทยาคม	48	598	กลาง
	เมืองตลุงพิทยาสรรค์	122	2,026	ใหญ่พิเศษ
	แสลงโทนพิทยาคม	30	258	เล็ก
	บ้านกรวดวิทยาคาร	157	2,494	ใหญ่พิเศษ
	โนนเจริญพิทยาคม	39	612	กลาง

ตาราง 3 (ต่อ)

สหวิทยาเขต	สถานศึกษา	บุคลากร	จำนวนนักเรียน	ขนาดสถานศึกษา
5. นางรอง	นางรอง	179	2,998	ใหญ่พิเศษ
	สิงห์วิทยาคม	43	568	กลาง
	นางรองพิทยาคม	59	1,169	ใหญ่
	ทุ่งแสงทองพิทยาคม	18	177	เล็ก
	พิมพ์รัฐประชาสรรค์	35	444	กลาง
	เหล็องพนาวิทยาคม	30	365	กลาง
	ถนนหักพิทยาคม	32	485	กลาง
	พนมรุ้ง	35	443	กลาง
6. หนองกี่	หนองกี่พิทยาคม	146	2,680	ใหญ่พิเศษ
	เมืองโพธิ์ชัยพิทยาคม	24	296	เล็ก
	หนองหงส์พิทยาคม	63	994	กลาง
	ห้วยหินพิทยาคม	36	434	กลาง
	สามัคคีพิทยาคม	21	129	เล็ก
	โนนสุวรรณพิทยาคม	51	761	กลาง
7. ละหานทราย	ละหานทรายวิทยา	22	265	เล็ก
	ตาจพิทยาสรรค์	29	210	เล็ก
	ละหานทรายรัชดาภิเษก	157	2,709	ใหญ่พิเศษ
	ไทยเจริญวิทยา	31	493	กลาง
	ปะคำพิทยาคม	17	196	เล็ก
	ร่วมจิตต์วิทยา	25	326	เล็ก
	ร่มเกล้าบุรีรัมย์	56	686	กลาง
	8. พุทไธสง	คูเมืองวิทยาคม	74	1,064
ตูมใหญ่วิทยา		58	818	กลาง
มัธยมพรสำราญ		25	296	เล็ก
นาโพธิ์พิทยาคม		59	989	กลาง
อุดมอักษรพิทยาคม		29	246	เล็ก
พุทไธสง		172	2,617	ใหญ่พิเศษ
กุสุวันแดงพิทยาคม		69	908	กลาง

## 2. บริบทการนิเทศภายใน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

ปัจจุบันสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ได้มีการดำเนินการเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการพัฒนาระบบบริหารและการจัดการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการเรียนการสอน ได้อย่างมีคุณภาพ ได้มาตรฐานเท่าเทียมกัน ซึ่งได้สนองนโยบายโดยการจัดการนิเทศหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นวิธีการให้ศึกษานิเทศก์ออกนิเทศตามโรงเรียนต่าง ๆ หรือการเน้นให้สถานศึกษามีการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อช่วยเหลือครูและพัฒนาระบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น แต่ในสภาพปัจจุบันพบว่า แม้โรงเรียนจะมีการจัดทำโครงการนิเทศภายในบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการของโรงเรียนเพื่อให้สอดคล้องกับขอบข่าย ภารกิจการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ แต่ยังไม่สามารถดำเนินการและสร้างระบบการนิเทศภายในที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากมีอุปสรรคและข้อจำกัดบางประการของโรงเรียน เช่น ความรู้ความสามารถของผู้นิเทศงานวิชาการในการวางแผนการนิเทศภายในที่สอดคล้องกับความต้องการของบุคลากรในโรงเรียน หรือขาดเทคนิค ขั้นตอน วิธีการนิเทศที่เหมาะสมกับสภาพและบริบทของโรงเรียนและครู ส่วนใหญ่จะมีการรับรู้ในด้านลบ ในลักษณะว่าการนิเทศเป็นการออกคำสั่งให้ปฏิบัติและประเมินผลการปฏิบัติงาน ผลที่ตามมาคือ ครูมักจะต้องต้านหรือพยายามหลีกเลี่ยงการมีส่วนร่วมในโครงการนิเทศต่าง ๆ ที่ถูกจัดขึ้น ดังนั้นกระบวนการนิเทศภายในจึงไม่สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32, 2563)

### งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

#### งานวิจัยในประเทศ

พิชญชาญ์ สุตหุม (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยมีความมุ่งหมายการวิจัย เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน และเพื่อพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 230 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการและหัวหน้ากลุ่มสาระฯ ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นหน่วยของการสุ่ม กำหนดสัดส่วน และทำการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายแบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็น

รายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 5 ด้าน โดยเรียงลำดับดังนี้ ชั้นที่มีคะแนนสูงสุด คือ ด้านสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ การวางแผนและกำหนดทางเลือก และการปฏิบัติการ นิเทศภายในโรงเรียน การสร้างสื่อและเครื่องมือ ด้านที่มีระดับสภาพปัจจุบันจริงต่ำสุด คือ การประเมินผลและรายงานผล แนวทางพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า มีแนวทาง ในการพัฒนาครอบคลุมขั้นตอนการนิเทศภายใน ทั้ง 5 ด้าน ดังนี้ ด้านที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของการนิเทศภายใน โรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านที่ 2 การวางแผนและ กำหนดทางเลือกของการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านที่ 3 การสร้างสื่อและเครื่องมือของ การนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านที่ 4 การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของการนิเทศ ภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านที่ 5 การประเมินผลและรายงานผลของการนิเทศภายในโรงเรียน มัธยมศึกษา

วาริ ฎุแบ่ง (2559) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบพี่เลี้ยงใน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ความมุ่งหมายการศึกษา

- 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการนิเทศภายในสถานศึกษาสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา
- 2) เพื่อเปรียบเทียบสภาพสภาพปัญหาการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามสถานภาพ และขนาดของสถานศึกษา
- 3) เพื่อศึกษาแนวทางทางการพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า 1. กระบวนการการนิเทศภายในแบบ พี่เลี้ยงในสถานศึกษา ประกอบ 4 กระบวนการ ได้แก่ 1) การเตรียมการนิเทศ 2) การจัดทำแผน การนิเทศ 3) การนิเทศการปฏิบัติงาน 4) การประเมินผลการนิเทศ 2. สภาพปัจจุบันของการนิเทศ ภายในแบบพี่เลี้ยงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในแบบพี่เลี้ยงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3. แนวทาง การนิเทศภายในแบบพี่เลี้ยงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 คือ โรงเรียนควรมีการเตรียมการก่อนการนิเทศ เป็นการสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้บริหารกับ คณะครูและครูผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการนิเทศภายใน สถานศึกษาควรมีการประชุมวางแผนมีโครงการนิเทศที่ประกอบไปด้วยสาระสำคัญของโครงการ สถานศึกษาควรมีการวางแผนส่งเสริมพัฒนาบุคลากรไปสู่การเป็นมืออาชีพ สถานศึกษา ควรสร้างสื่อและเครื่องมือในการนิเทศที่หลากหลาย และมีคู่มือการใช้ไว้อย่างชัดเจน สถานศึกษาควร แจ้งผลการประเมินให้ผู้รับการนิเทศรับทราบผลการนิเทศ เพื่อที่จะมีข้อเสนอแนะหรือแนวทางในการ ดำเนินงานหรือพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้น

สันติ อุดคำ (2560) ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายใน แบบสอนแนะ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 การวิจัย ในครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษากระบวนการ การนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 2) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และ สภาพที่พึงประสงค์ในการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 3) เพื่อพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยใช้กระบวนการวิจัยและ พัฒนา ประกอบด้วย 3 ระยะคือ ระยะที่ 1 การศึกษากระบวนการ การนิเทศภายในแบบสอนแนะ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ระยะที่ 2 การศึกษา สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ระยะที่ 3 การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบ สอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยระยะที่ 1 ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดจำนวน 7 คน ระยะที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญ เครื่องมือการวิจัย จำนวน 5 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จำนวน 310 คน ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 12 คน และระยะที่ 3 สถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best Practice) จำนวน 2 แห่ง ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินแนวทาง จำนวน 7 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบประเมินแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1. กระบวนการ การนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 สามารถแยกเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นการวางแผนการสอน แนะ มี 3 ตัวชี้วัด 2) ขั้นการเตรียมการสอนแนะ มี 3 ตัวชี้วัด 3) ขั้นปฏิบัติการนิเทศ มี 3 ตัวชี้วัด 4) ขั้นติดตามและประเมินผลการนิเทศ มี 4 ตัวชี้วัด 2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึง ประสงค์ในการจัดการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 พบว่า สภาพปัจจุบันในการจัดการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) การติดตามและประเมินผลการนิเทศ 2) กรวางแผนการนิเทศ 3) การเตรียมการนิเทศ 4) การปฏิบัติการนิเทศ สภาพที่พึงประสงค์ การนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษาด้านการติดตามและประเมินผลการนิเทศ อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน 3. แนวทางการจัดการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ประกอบด้วยกระบวนการ 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นการวางแผนการสอน



แนะ มี 4 แนวทางปฏิบัติ 2) ขั้นการเตรียมการสอนแนะ มี 8 แนวทางปฏิบัติ 3) ขั้นปฏิบัติการนิเทศ มี 5 แนวทางปฏิบัติ 4) ขั้นติดตามและประเมินผลการนิเทศ มี 7 แนวทางปฏิบัติ จากการประเมินกระบวนการดังกล่าวโดยรวมมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ส่วนความเป็นไปได้มีความเป็นไปได้ในระดับมาก ยกเว้นรูปแบบและวิธีการพัฒนา ที่มีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด กล่าวโดยสรุป เนื่องจากสภาพปัจจุบันในการจัดการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มีสภาพปัจจุบันในการจัดการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับสภาพที่พึงประสงค์การนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ที่มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกที่จะจัดการพัฒนาแนวทางจัดการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26 เพื่อแก้ไขสภาพปัจจุบันดังกล่าว

จากรูธรรม ชนะพันธ์ (2561) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบชี้แนะสะท้อนคิดสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาองค์ประกอบการนิเทศภายในแบบชี้แนะสะท้อนคิด สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในแบบชี้แนะสะท้อนคิด สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 และเพื่อพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบชี้แนะสะท้อนคิด สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 การวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบการนิเทศภายในแบบชี้แนะสะท้อนคิดสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบประเมิน ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในแบบชี้แนะสะท้อนคิดสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 321 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางเครจซี่ และมอร์แกน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ การนิเทศภายในแบบชี้แนะสะท้อนคิด สำหรับสถานศึกษา สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 กลุ่มเป้าหมายคือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 ท่าน และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์ แบบประเมิน วิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1. องค์ประกอบการนิเทศภายในแบบชี้แนะสะท้อนคิด สำหรับสถานศึกษา ประกอบด้วย

8 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการในการนิเทศภายในสถานศึกษา 2) การวางแผนการนิเทศภายในสถานศึกษา 3) การปฏิบัติการนิเทศภายในสถานศึกษา 4) การติดตามและประเมินผลการนิเทศภายในสถานศึกษา 5) การเผยแพร่และขยายผลการนิเทศภายในสถานศึกษา 6) การศึกษากิจกรรมในห้องเรียน 7) การสะท้อนคิด 8) การอภิปราย

2. สภาพปัจจุบันการนิเทศภายในแบบชี้แนะสะท้อนคิดสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับสภาพที่พึงประสงค์การนิเทศภายในแบบชี้แนะสะท้อนคิดสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 3. แนวทางการนิเทศภายในแบบชี้แนะสะท้อนคิดสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 สรุปได้ดังนี้ องค์ประกอบการนิเทศภายในสถานศึกษา 6 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการในการนิเทศภายในสถานศึกษา องค์ประกอบที่ 2 การวางแผนการนิเทศภายในสถานศึกษาแบบชี้แนะสะท้อนคิด องค์ประกอบที่ 3 การปฏิบัติการนิเทศภายในสถานศึกษา องค์ประกอบที่ 4 การติดตามและประเมินผลการนิเทศภายในสถานศึกษา องค์ประกอบที่ 5 การเผยแพร่และขยายผลการนิเทศภายในสถานศึกษา และ องค์ประกอบที่ 6 กระบวนการนิเทศภายในแบบชี้แนะสะท้อนคิดสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ซึ่งประกอบไปด้วยกระบวนการย่อย 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนย่อยที่ 1 การเตรียมการนิเทศภายในแบบชี้แนะสะท้อนคิด ขั้นตอนย่อยที่ 2 การศึกษากิจกรรมในห้องเรียน ขั้นตอนย่อยที่ 3 การสะท้อนคิด ขั้นตอนย่อยที่ 4 การอภิปรายร่วมกัน และขั้นตอนย่อยที่ 5 การทดสอบและติดตามผลการนิเทศ

พันธิชญ์ เลี้ยวชีพชอบ (2561) ทำการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดคนไทย 4.0 การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากรอบแนวคิดการบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาและคนไทย 4.0 2) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดคนไทย 4.0 3) พัฒนากลยุทธ์การบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดคนไทย 4.0 โดยเป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธีพหุระยะ (Multi-phase Mixed Method Research) ที่ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ผู้ให้ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ผู้บริหารโรงเรียน และครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมจำนวน 589 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีแบบประเมินกรอบแนวคิด แบบสอบถาม และแบบประเมินร่างกลยุทธ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนี PNI<sub>modified</sub> และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1. กรอบแนวคิดการบริหารวิชาการ ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ

- 1) การพัฒนาหลักสูตร 2) การจัดการเรียนรู้ 3) การวัดผลประเมินผล 4) การพัฒนาสื่อ แหล่งเรียนรู้

นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา กรอบแนวคิดคนไทย 4.0 มี 9 คุณลักษณะ ได้แก่

1) พฤติกรรมเชิงรุก 2) ความคิดสร้างสรรค์ 3) ความคิดวิจารณ์ญาณ 4) จิตสาธารณะ  
5) ความร่วมมือร่วมใจ 6) พฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรม 7) ความฉลาดทางอารมณ์ 8) พฤติกรรม  
แสวงหาสารสนเทศ 9) ความเป็นผู้ประกอบการดิจิทัล 2. สภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการของ  
โรงเรียนประถมศึกษิตตามแนวคิดคนไทย 4.0 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ  
การพัฒนาหลักสูตร ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด  
คือ ด้านการพัฒนาสื่อ แหล่งเรียนรู้ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา 3) จุดแข็ง คือ  
การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ จุดอ่อน คือ การพัฒนาสื่อ แหล่งเรียนรู้ นวัตกรรม และ  
เทคโนโลยีทางการศึกษา และการวัดผลประเมินผล โอกาส คือ สภาพสังคม ภาวะคุกคาม คือ  
การเมืองและนโยบายของรัฐ สภาพเศรษฐกิจ และเทคโนโลยี

วรรณภา ธรรมพันธ์ (2561) ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายใน  
โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา  
มัธยมศึกษา เขต 21 มีความมุ่งหมายดังนี้ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบของแนวทางการนิเทศภายใน  
โดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC)  
สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ผู้ทรงคุณวุฒิประเมิน  
ประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบของแนวทางการนิเทศภายใน โดยใช้แนวคิดชุมชน  
การเรียนรู้ทางวิชาชีพ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบประเมิน 2) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน  
และสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการนิเทศภายใน โดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ  
สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 เก็บข้อมูลจากกลุ่ม  
ตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหาร และครูวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสำนักงานเขต  
พื้นที่มัธยมศึกษาหนองคาย เขต 21 จำนวน 230 คน ใช้เทคนิคการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified  
Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า  
5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของ  
การนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .36-.89  
มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .87 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน  
มาตรฐาน 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายใน โดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทาง  
วิชาชีพสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 การศึกษาแนวทางการ  
พัฒนาการนิเทศภายใน โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ศึกษาจากการปฏิบัติที่  
เป็นเลิศ (Best Practice) จากสถานศึกษา จำนวน 3 แห่ง โดยผู้ให้ข้อมูล จำนวน 3 คน ได้แก่  
ดร.ประยูร ยวนยี่ นางสาวลักษณาศิริ คาญแก้ว นายสุรียา มะโยธี ผู้ทรงคุณวุฒิประเมิน  
ความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายใน โดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบประเมินความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีความจำเป็น PNI (Modified) และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1. องค์ประกอบของการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ประกอบด้วย 1) การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ 2) การดำเนินงานการนิเทศ 3) การประเมินผลการนิเทศ พบว่ามีระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับความเหมาะสมมากทั้ง 3 ด้าน 2. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 การศึกษาสภาพปัจจุบันของการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 พบว่ามีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปฏิบัติมาก การศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 พบว่ามีระดับความต้องการและสภาพที่พึงประสงค์ในการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด 3. การศึกษาแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 พบว่า แนวทางการพัฒนาการนิเทศโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย 1) การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ 2) การดำเนินงานการนิเทศ 3) การประเมินผลการนิเทศ มีระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

วิไลพร อ่อนภูษา (2561) ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบเพื่อนช่วยเพื่อนสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการนิเทศภายในแบบเพื่อนช่วยเพื่อนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 2) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในแบบเพื่อนช่วยเพื่อนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 3) เพื่อพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบเพื่อนช่วยเพื่อนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำนวน 322 คน กำหนดขนาดกลุ่มโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 3 ระยะ คือระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของการนิเทศภายในแบบเพื่อนช่วยเพื่อนสำหรับสถานศึกษา ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในแบบเพื่อนช่วยเพื่อนสำหรับสถานศึกษา และระยะที่ 3

การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบเพื่อนช่วยเพื่อนสำหรับสถานศึกษา ศึกษาแนวทางการพัฒนา โดยการศึกษาจากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้ 1. องค์ประกอบของการนิเทศ ภายในแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ประกอบด้วย 1) ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ในการนิเทศภายในแบบเพื่อนช่วยเพื่อน 2) ด้านการวางแผนและกำหนดทางเลือกในการนิเทศภายใน แบบเพื่อนช่วยเพื่อน 3) ด้านการสร้างเครื่องมือ สื่อและพัฒนาวิธีการในการนิเทศภายในแบบ เพื่อนช่วยเพื่อน 4) ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในแบบเพื่อนช่วยเพื่อน 5) ด้านการประเมินผล การนิเทศภายในแบบเพื่อนช่วยเพื่อน โดยรวมอยู่ในระดับความเหมาะสมมากที่สุด 2. สภาพปัจจุบัน ของการนิเทศภายในแบบเพื่อนช่วยเพื่อนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศ ภายในแบบเพื่อนช่วยเพื่อนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3. การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบเพื่อนช่วยเพื่อน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศภายใน แบบเพื่อนช่วยเพื่อน 2) ด้านการวางแผนและกำหนดทางเลือกในการนิเทศภายในแบบเพื่อนช่วย เพื่อน 3) ด้านการสร้างเครื่องมือ สื่อและพัฒนาวิธีการในการนิเทศภายในแบบเพื่อนช่วยเพื่อน 4) ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในแบบเพื่อนช่วยเพื่อน 5) ด้านการประเมินผลการนิเทศภายในแบบ เพื่อนช่วยเพื่อน แนวทางการนิเทศภายในแบบเพื่อนช่วยเพื่อนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

สมยศ แผ่นทอง (2561) ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายใน ไทยแลนด์ 4.0 เพื่อยกระดับคุณภาพการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนเนินสง่าวิทยา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและ ความต้องการของครูในการสร้างและพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในไทยแลนด์ 4.0 เพื่อยกระดับ คุณภาพการประกันภายในสถานศึกษาของโรงเรียนเนินสง่าวิทยา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ชัยภูมิ 2) เพื่อการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในไทยแลนด์ 4.0 เพื่อยกระดับคุณภาพการประกัน ภายในสถานศึกษา 3) เพื่อทดลองใช้การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในไทยแลนด์ 4.0 เพื่อยกระดับ คุณภาพการประกันภายในสถานศึกษา และ 4) เพื่อประเมินผลและปรับปรุงการพัฒนารูปแบบ การนิเทศภายในไทยแลนด์ 4.0 เพื่อยกระดับคุณภาพการประกันภายในสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน และครูผู้สอนจำนวน 18 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามความต้องการในการนิเทศภายในสถานศึกษา 2) แบบประเมิน ความสอดคล้องเหมาะสมของการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในไทยแลนด์ 4.0 เพื่อยกระดับคุณภาพ การประกันภายในสถานศึกษา 3) แบบสอบถามการใช้การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในไทยแลนด์



4.0 เพื่อยกระดับคุณภาพการประกันภายในตามมาตรฐานการประเมินประสิทธิภาพของ คณะกรรมการมาตรฐานการประเมินทางการการศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เอกสาร การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง การหาค่าร้อยละการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า 1) ครูผู้สอนร้อยละ 80 ต้องการให้มีการนิเทศภายใน 2) การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในไทยแลนด์ 4.0 เพื่อยกระดับคุณภาพการประกันภายใน สถานศึกษาที่พัฒนาประกอบด้วย 1) ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง 2) ด้านการพัฒนา ทักษะการทำงานกลุ่ม 3) ด้านการเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ 4) ด้านการพัฒนาหลักสูตร 5) ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

สุรียา ขาวน้ำปาด (2561) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบ พี่เลี้ยงสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการนิเทศภายในแบบพี่เลี้ยง 2) เพื่อศึกษา สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในแบบพี่เลี้ยงสำหรับโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 และ 3) เพื่อพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบ พี่เลี้ยง การวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการนิเทศ ภายในแบบพี่เลี้ยง ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การนิเทศภายในแบบ พี่เลี้ยง ระยะที่ 3 การพัฒนาแนวทางการนิเทศทางการนิเทศภายในแบบพี่เลี้ยง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ใน การวิจัย ระยะที่ 1 ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ระยะที่ 2 ผู้บริหารและครู จำนวน 325 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ ระยะที่ 3 ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบประเมินความเหมาะสม แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์แบบมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ แบบประเมินความสอดคล้องความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทาง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ และดัชนีลำดับความต้องการจำเป็น ผลการวิจัยปรากฏผล ดังนี้ 1. องค์ประกอบและ ตัวบ่งชี้ของการนิเทศภายในแบบพี่เลี้ยงสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 19 มีองค์ประกอบจำนวน 4 ด้าน 12 ตัวบ่งชี้ ซึ่งประกอบด้วย 1) ด้านเตรียมการ นิเทศ 3 ตัวบ่งชี้ 2) ด้านประชุมวางแผนระหว่างครูพี่เลี้ยงกับครูผู้รับการนิเทศ 3 ตัวบ่งชี้ 3) ด้านสังเกตการสอน 3 ตัวบ่งชี้ และ 4) ด้านประชุมหลังการสังเกตการสอน 3 ตัวบ่งชี้ ผลการประเมินองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ พบว่า องค์ประกอบและตัวบ่งชี้มีความ เหมาะสมระดับ มากและระดับมากที่สุด 2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการนิเทศภายในแบบพี่เลี้ยงสำหรับ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในแบบพี่เลี้ยงสำหรับโรงเรียนใน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

3. การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบพี่เลี้ยงโรงเรียนสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 ผลการวิเคราะห์หัตถ์ชั้นลำดับความต้องการจำเป็น พบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นอันดับแรก ได้แก่ ด้านประชุมหลังการสังเกตการสอน รองลงมา ด้านประชุมวางแผนระหว่างครูพี่เลี้ยงกับครูผู้รับการนิเทศ ด้านสังเกตการสอน และด้านเตรียมการนิเทศ ตามลำดับการพัฒนาแนวทางการนิเทศแบบพี่เลี้ยง ได้แก่ 3.1) ด้านเตรียมการนิเทศ โรงเรียนกำหนดนโยบายการนิเทศแบบพี่เลี้ยงสำหรับครูที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 3 ปี แต่งตั้งครูที่มีประสบการณ์ที่สมัครใจเป็นครูพี่เลี้ยง จัดทำคู่มือการนิเทศ จัดประชุมวางแผนการนิเทศ 3.2) ด้านประชุมวางแผนระหว่างครูพี่เลี้ยงและครูผู้รับ การวิเคราะห์ห้องประกอบต่าง ๆ ของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน การให้ข้อเสนอแนะวิธีการฝึกทักษะการคิดที่สอดคล้องกับลักษณะของแบบทดสอบมาตรฐานระดับชาติ การแนะนำการจัดลำดับโครงสร้างเนื้อหาและการพัฒนาเนื้อหาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และการกำหนดวันเวลาสำหรับการสังเกตการสอน 3.3) ด้านสังเกตการสอน การเก็บรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนเต็มเวลา การบันทึกระยะเวลาที่ครูใช้ในการจัดกิจกรรมแต่ละขั้นตอน 3.4) ด้านประชุมหลังการสังเกตการสอน การกล่าวชมเชยจุดเด่นของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การตั้งคำถามเพื่อให้ครูสะท้อนคิดการบรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรม การจูงใจให้ครูแสวงหาแนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง การให้ข้อมูลย้อนกลับการให้คำแนะนำโดยครูพี่เลี้ยง ผลการประเมินแนวทางการนิเทศภายในแบบพี่เลี้ยงสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 พบว่ามีความสอดคล้อง ความเหมาะสม และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

นวพร อุดรินทร์ (2563) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม การวิจัยมีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม 2) พัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม เป็นการวิจัยและพัฒนา โดยมีการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามขนาดของโรงเรียน จำนวน 262 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วน ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่ดี โดยศึกษาโรงเรียนจำนวน 2 แห่ง ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่



ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้บริหารและบุคลากรจากโรงเรียนเอกชน จำนวน 6 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างและแบบประเมินความเหมาะสม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบันของการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายใน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความต้องการจำเป็นในการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชน ได้แก่ การประเมินผลการนิเทศ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ การวางแผนและกำหนดทางเลือก และการปฏิบัติการนิเทศภายใน ตามลำดับ 2. การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม มีแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชน 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ 2) การวางแผนและกำหนดทางเลือก 3) การปฏิบัติการนิเทศภายใน และ 4) การประเมินผลการนิเทศ ได้รับการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ธีรวุฒิ หอมอินทร์ (2563) ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายใน โดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 การวิจัยในครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 2) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 3) เพื่อพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 การดำเนินการวิจัยมี 3 ระยะ ประกอบด้วย ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการนิเทศภายในโดยการวิเคราะห์ สังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดการนิเทศภายในจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยอาศัยการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ของการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 15 คน และครูผู้สอน จำนวน 324 คน ใช้เทคนิคการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ระยะที่ 3 พัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยอาศัยการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความจำเป็น PNI (Modified) ผลการวิจัยพบว่า 1. องค์ประกอบและตัวชี้วัด

ของการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก คือ 1) ด้านการวางแผน 2) การสังเกตการสอน 3) การวิเคราะห์ผลการสังเกตการสอน 4) การให้ข้อมูลย้อนกลับ 2. สภาพปัจจุบันของการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด 3. ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเห็นว่า แนวทางการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 มีระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมระดับ มากที่สุด โดยสรุปประเด็นได้ว่าการดำเนินการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ควรมีการวางแผน การสังเกต การสอน การวิเคราะห์ผลการสังเกตการสอน และการให้ข้อมูลย้อนกลับ

#### งานวิจัยต่างประเทศ

Kelton (2016) ได้ศึกษาเรื่อง การรับรู้ของครูต่อสาระความรู้ในบทบาทตาม กระบวนการนิเทศ จุดมุ่งหมายของการศึกษาเป็นการศึกษาทัศนะของครูเกี่ยวกับความรู้ในการนิเทศ การสอนโดยอาศัยข้อมูลจากแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ครูผู้สอนในโรงเรียนเขตชนบท รัฐแมริแลนด์ จำนวน 120 คน ผลการวิจัยปรากฏดังนี้ 1) ครูส่วนใหญ่มีความเห็นว่าความรู้เกี่ยวกับการนิเทศ เป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการนิเทศการเรียนการสอน 2) ครูมีความคิดเห็นว่าความจำเป็นในการให้ เนื้อหาสาระของความรู้ในการนิเทศครูผู้สอนต้องปรับเปลี่ยนไปตามรูปแบบหรือวิธีการจัดการเรียน การสอนของครู 3) ครูที่มีวุฒิการสอนหลายวิชามีความเห็นว่าผู้ให้การนิเทศต้องมีความรู้เกี่ยวกับ พัฒนาการของเด็กนักเรียน 4) ครูที่มีประสบการณ์มากมีความเห็นว่าผู้ให้การนิเทศต้องมีความรู้ใน สาขาวิชาที่ให้การนิเทศ ส่วนครูใหม่ต้องการได้รับการนิเทศเกี่ยวกับการจัดชั้นเรียน

Sanna (2016) ได้ศึกษาหลักการและวิธีการนิเทศที่สนับสนุนการพัฒนาความเป็นครู แบบองค์รวม ในการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่าการนิเทศแบบใดที่สนับสนุนการพัฒนา ความเป็นครูได้ดีที่สุด ซึ่งความเป็นครูแบบองค์รวมเป็นการพัฒนาทักษะวิชาชีพของครูและ การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมของโรงเรียน โดยการมีส่วนร่วมของโรงเรียน โดยทำการศึกษาแนวคิดของ ผู้นิเทศที่มีประสบการณ์ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่ข้อมูลได้มาจากวิธีการสนทนากลุ่ม ทำการสัมภาษณ์ผู้นิเทศที่มีประสบการณ์จากห้าเมืองของประเทศฟินแลนด์ การวิเคราะห์ข้อมูล สามารถทำได้โดยการศึกษาปรากฏการณ์ภาพ การศึกษาทฤษฎีความผันแปรและการสนทนากลุ่ม จากผลการวิจัยพบว่า การนิเทศที่สนับสนุนความเป็นครูแบบองค์รวม แบ่งได้เป็น 2 ประเด็นสำคัญ คือ หลักการของการกำกับติดตาม และวิธีการนิเทศที่แตกต่างจากรูปแบบการกำกับติดตามทั่วไป ซึ่งในหลักการของการกำกับติดตามควรตระหนักถึงความซ้ำซ้อนกันของวิธีการวางแผนอย่างรอบคอบ

การกำกับติดตามอย่างสม่ำเสมอและการกำกับติดตามในระยะยาว ส่วนวิธีการนิเทศที่แตกต่างจากรูปแบบการกำกับติดตามทั่วไปควรเป็นวิธีการที่มีหลากหลายมีความน่าสนใจและมีความถูกต้องเหมาะสมตามกระบวนการนิเทศ และสิ่งที่สำคัญที่สุดของการสนับสนุนการพัฒนาความเป็นครูแบบองค์รวม คือ การสนับสนุนและการสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้กับครู

Jeran (2016) ศึกษาการวิจัยเรื่อง บทบาทที่คาดหวังของผู้ทำกรนิเทศในโรงเรียน ประถมศึกษาแบบนอกระบบโรงเรียนที่เน้นการทำงานเป็นทีม และเป็นรายบุคคล โดยมีจุดมุ่งหมายจะศึกษาว่า การให้บริการด้านกรนิเทศจะเป็นการช่วยปรับปรุงการเรียนการสอน ในโรงเรียน ประถมศึกษานอกระบบโรงเรียนได้มากที่สุด โดยสอบถามจากกลุ่มศึกษานิเทศก์ครูใหญ่และครูอาจารย์ ในรัฐโคโลราโด ผลการวิจัยพบว่า 1. ประชากรทั้ง 3 กลุ่ม มีความเห็นตรงกันว่า การให้ความช่วยเหลือและส่งเสริมเป็นสิ่งที่ต้องการก่อนสิ่งอื่น 2. ครูใหญ่กับศึกษานิเทศก์มีความเห็นตรงกันมากกว่าครูใหญ่กับครู 3. ครูใหญ่กับศึกษานิเทศก์เห็นความสำคัญของบทบาทของผู้นิเทศในการที่จะติดต่อครูใหญ่เพื่อให้เกิดการวางแผนเกี่ยวกับนักเรียนและคณะครูสูงกว่ากลุ่มครู 4. ครูใหญ่มีความเห็นว่าการพบปะกับผู้นิเทศเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพื่อจะได้ปรึกษาหารือเกี่ยวกับปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู 5. ครูได้ให้ความสำคัญสูง ในเรื่องที่จะให้ผู้นิเทศช่วยเสริมสร้างบรรยากาศในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

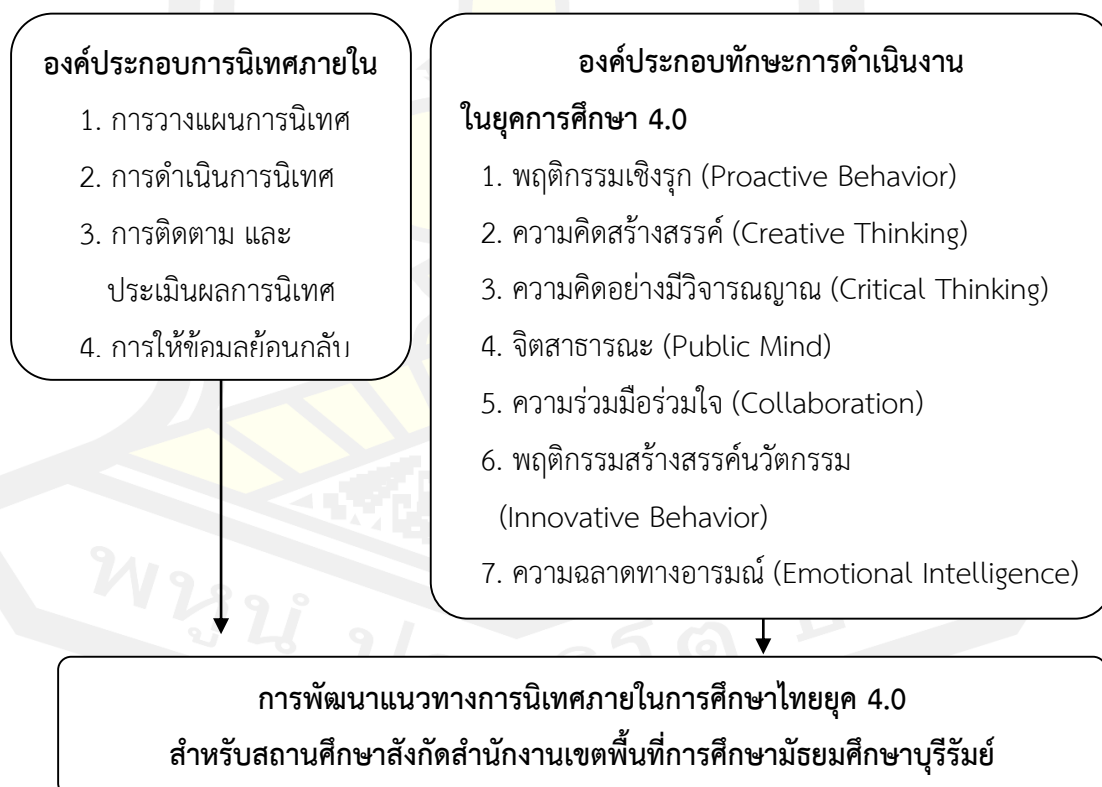
Mehall (2017) ศึกษาการวิจัยเรื่อง การสำรวจผลกระทบของการตรวจสอบกระบวนการประกันคุณภาพของอิลลินอยส์ การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรการสอนและการประเมินการอ่านในโรงเรียนมัธยมต้น จากการวิเคราะห์เอกสารซึ่งเป็นวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพผลจากการวิจัยนี้พบว่ากระบวนการประกันคุณภาพและการวางแผนปรับปรุงของอิลลินอยส์จะทำให้เกิดแรงผลักดันขึ้นในโรงเรียนมัธยมต้นในการสร้างสรรค์การปรับปรุงโครงสร้างที่จะสามารถนำไปสู่การพัฒนาการอ่าน กระบวนการประกันคุณภาพและการวางแผนปรับปรุงนั้นนำไปสู่การกำหนดเพื่อการมีส่วนร่วมในระดับสูง โดยคณาจารย์ในโรงเรียนเพื่อเป็นการพัฒนาในทั้ง 2 โรงเรียน ผู้ที่เชี่ยวชาญในการอ่านมีผลกระทบเป็นอย่างมากในการเปลี่ยนแปลงการสอนที่จะเกิดขึ้นต่อมามีทั้ง 2 โรงเรียนแม้ว่าทุกองค์ประกอบของการเสริมกรอบแนวคิดหลักของการพัฒนาโรงเรียนมีการดำเนินการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืนไม่เกี่ยวข้องกับการอ่าน กระบวนการประกันคุณภาพและการวางแผนปรับปรุงของอิลลินอยส์จะทำให้เกิดแรงผลักดันขึ้นในโรงเรียนระดับชั้นมัธยมต้นในการสร้างสรรค์การปรับปรุงโครงสร้างขั้นนั้นสามารถนำไปสู่การพัฒนาการอ่าน กระบวนการประกันคุณภาพและการวางแผนปรับปรุงนั้นนำไปสู่การกำหนดเพื่อการมีส่วนร่วมในระดับสูง

Alabdulkareem (2019) ได้วิจัยเรื่อง การปฏิบัติกรนิเทศตามแนวความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนรียาดประเทศซาอุดีอาระเบีย จุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาแนวความคิดของครูและผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติกรนิเทศที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียนพบว่า ผู้บริหาร

สถานศึกษามีแนวคิดทางบวกต่อการปฏิบัติการนิเทศ ส่วนครูมีแนวคิดต้องการได้รับการนิเทศและฝึกฝนตนเองให้มากขึ้นจากเดิมจากการสอบถามแบบปลายเปิดทำให้ทราบปัจจัยที่ส่งผลต่อการนิเทศที่ประสบผลสำเร็จประกอบด้วย 1) ประสิทธิภาพการทำงานของครู 2) ความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูและผู้บริหารสถานศึกษา 3) ไม่จับผิดซึ่งกันและกัน 4) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องแสดงให้เห็นถึงประสบการณ์ในการสอนและการทำงานที่ประสบผลสำเร็จ

### กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้ศึกษา สังเคราะห์ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการนิเทศภายใน และทักษะการดำเนินงานในยุคการศึกษา 4.0 เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ให้ได้กระบวนการเพื่อเป็นแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 โดยมีกรอบแนวคิดดังนี้



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

### บทที่ 3

#### วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการนิเทศภายใน การศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ และเพื่อพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ มีวิธีดำเนินการวิจัยแบบออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

ระยะที่ 2 พัฒนาแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

ระยะการวิจัยมีขั้นตอนดำเนินการ และผลการดำเนินการ แสดงโดยแผนภาพปรากฏดังภาพประกอบ 2

พหุบัณฑิต ชีวะ



ภาพประกอบ 2 แสดงระยะการวิจัย ขั้นตอนการดำเนินการ และผลการดำเนินการ

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายใน การศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

ขั้นตอนการดำเนินการ

1. ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0
  - 1.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0
  - 1.2 สังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดของการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0
    - 1.2.1 ได้องค์ประกอบการนิเทศภายใน 4 องค์ประกอบ ดังนี้
      - 1) การวางแผนการนิเทศ
      - 2) การดำเนินการนิเทศ
      - 3) การติดตามและประเมินผลการนิเทศ
      - 4) การให้ข้อมูลย้อนกลับ
    - 1.2.2 องค์ประกอบของทักษะการดำเนินงานในยุคการศึกษา 4.0
      - 1) พฤติกรรมเชิงรุก (Proactive Behavior)
      - 2) ความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking)
      - 3) ความคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking)
      - 4) จิตสาธารณะ (Public Mind)
      - 5) ความร่วมมือร่วมใจ (Collaboration)
      - 6) พฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรม (Innovative Behavior)
      - 7) ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence)
  - 1.3 ตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 โดยอาจารย์ที่ปรึกษา
2. ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์
  - 2.1 นำผลการสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดของการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 มาใช้ในการสร้างแบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์



2.2 เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

2.3 วิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายใน การศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2564 จำนวน 3,222 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 150 คน ครูผู้สอน จำนวน 3,072 คน ทั้งสิ้น 66 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie และ Morgan ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 344 คน แล้วใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เพื่อให้ได้สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างตามขนาดของโรงเรียน โดยมีขั้นตอนการสุ่ม ดังนี้

2.1 ใช้จำนวนรวมของโรงเรียนแต่ละขนาดเป็นหน่วยการสุ่ม ทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 50 ได้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 33 โรงเรียน ดังนี้

2.1.1 ขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 6 โรงเรียน

2.1.2 ขนาดใหญ่ จำนวน 3 โรงเรียน

2.1.3 ขนาดกลาง จำนวน 13 โรงเรียน

2.1.4 ขนาดเล็ก จำนวน 11 โรงเรียน

2.2 จากโรงเรียนที่สุ่มได้ 33 โรงเรียน มีประชากรทั้งหมด 1,745 คน แล้วทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างให้ได้จำนวน 344 คน ตามจำนวนที่เปิดตาราง โดยใช้วิธีการสุ่ม ดังนี้

2.2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 69 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purpose Sampling)

2.2.2 ครูผู้สอน จำนวน 275 คน ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

พหุบัณฑิต ชีวะ

ตาราง 4 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ขนาดโรงเรียน/ชื่อโรงเรียน	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
	ผู้บริหาร	ครู	รวม	ผู้บริหาร	ครู	รวม
โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ						
1. บุรีรัมย์พิทยาคม	4	175	179	4	28	32
2. ลำปลายมาศ	5	128	133	5	21	26
3. กระสังพิทยาคม	5	143	148	5	23	28
4. ประโคนชัยพิทยาคม	5	140	145	5	23	28
5. นางรอง	4	142	146	4	23	27
6. หนองกี่พิทยาคม	5	128	133	5	21	26
รวม	28	856	884	28	139	167
ขนาดใหญ่						
1. ภัทรบพิตร	3	70	73	3	11	14
2. บัวหลวงพิทยาคม	3	80	73	3	13	16
3. ธารทองพิทยาคม	4	65	69	4	11	15
รวม	10	215	225	10	35	45
ขนาดกลาง						
1. พระครูพิทยาคม	1	46	47	1	7	8
2. กนกศิลป์พิทยาคม	1	25	26	1	4	5
3. สวายจิกพิทยาคม	2	24	26	2	4	6
4. รมย์บุรีพิทยาคม ฯ	1	44	45	1	7	8
5. ตลาดโพธิ์พิทยาคม	1	24	25	1	4	5
6. ลำดวนพิทยาคม	2	22	24	2	4	6
7. พลับพลาชัยพิทยาคม	2	37	39	2	6	8
8. ไผ่ศาลพิทยาคม	1	31	32	1	5	6
9. โนนเจริญพิทยาคม	2	33	35	2	5	7
10. สิงห์พิทยาคม	2	51	53	2	8	10
11. พิมพรัฐประชาสรรค์	2	40	42	2	6	8

ตาราง 4 (ต่อ)

ขนาดโรงเรียน/ชื่อโรงเรียน	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
	ผู้บริหาร	ครู	รวม	ผู้บริหาร	ครู	รวม
12. เทลิ่งพนาวิทยาคม	2	19	21	2	3	5
13. ถนนหักพิทยาคม	1	28	29	1	4	5
รวม	20	424	444	20	67	87
ขนาดเล็ก						
1. สองห้องพิทยาคม	1	20	21	1	3	4
2. หนองตาดพิทยาคม	1	11	12	1	3	4
3. กลันทาพิทยาคม	1	22	23	1	4	5
4. จตุราษฎร์พิทยาคม	1	21	22	1	3	4
5. เมืองแฝกพิทยาคม	1	11	12	1	3	4
6. ทะเมนชัยพิทยาคม	1	10	11	1	3	4
7. ชำนิพิทยาคม	1	14	15	1	3	4
8. ชุมแสงพิทยาคม	1	20	21	1	3	4
9. สูงเนินพิทยาคม	1	11	12	1	3	4
10. บ้านบุวิทยาสรรรค์	1	21	22	1	3	4
11. แสลงโพนพิทยาคม	1	20	21	1	3	4
รวม	11	191	202	11	34	45
รวมทั้งสิ้น	69	1,676	1,745	69	275	344

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในระยะที่ 1 นี้เป็นแบบสอบถาม  
สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษา  
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ประกอบด้วย 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบ  
รายการ (Check List) ในประเด็นต่อไปนี้ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งในการทำงาน

ตอนที่ 2 ข้อคำถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายใน การศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert Type) 5 ระดับ เพื่อสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

## 2. การสร้างและหาคุณภาพแบบสอบถาม

2.1 ศึกษาหลักเกณฑ์ และวิธีการสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า

2.2 ร่างแบบสอบถามโดยใช้ประเด็นขององค์ประกอบที่ได้จากผลการศึกษา

ในระยะที่ 1 มาเป็นกรอบการสร้าง

2.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบ และให้คำแนะนำ

2.4 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เสนอแนะ แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม IOC (Index of Item-Objective Congruence) เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามศัพท์ โดยมีเกณฑ์คุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

2.4.1 มีวุฒิปริญญาทางการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาโทหรือปริญญาเอก สาขาการวิจัยทางการศึกษา การบริหารการศึกษา หรือ การวัดผลทางการศึกษา หรือ

2.4.2 มีตำแหน่งทางวิชาการระดับชำนาญการพิเศษหรือเชี่ยวชาญ หรือ

2.4.3 เป็นผู้บริหารสถานศึกษา เช่น ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือ

2.4.4 เป็นผู้มีการะงานด้านบริหารงาน มีความรู้ความชำนาญด้านการนิเทศให้คำปรึกษาทางการศึกษา การวิจัยและการวัดผลทางการศึกษา ซึ่งผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยครั้งนี้ประกอบไปด้วย

1) รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วุฒิการศึกษา กศ.ด. สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา

2) ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์ ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วุฒิการศึกษา กศ.ด. สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา

3) ดร.ภาณุวัชร ปุระณะศิริ ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ วุฒิการศึกษา ปร.ด. สาขาวิชาวิจัย วัดผลและสถิติการศึกษา

4) นายธัญวิษณุ ไตรรัตน์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนราชวินิตบางเขน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 วุฒิการศึกษา กศ.ม. สาขาวิชาการศึกษา การศึกษา

5) นายวรกร เสนามาตย์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนคูเมืองพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ วุฒิการศึกษา กศ.ม. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

เกณฑ์ในการพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ IOC (Index of Item-Objective Congruence) ใช้เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- +1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00

2.5 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามที่คุณผู้เกี่ยวข้องแนะนำ แล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูผู้สอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ที่อยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จากนั้นนำผลการทดลองใช้แบบสอบถามมาหาคุณภาพ

2.6 หาคุณภาพของแบบสอบถามโดยการหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discriminant Power) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน โดยดูจากค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-Total Correlation) เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า 0.20 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

2.6.1 แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง 0.315 - 0.837

2.6.2 แบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง 0.457 - 0.975

2.7 นำแบบสอบถามที่คัดเลือกไว้มาหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (Reliability) ด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยกำหนดความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่นำไปใช้ได้ตั้งแต่ 0.8 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า

2.7.1 แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.804

2.7.2 แบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.865

2.8 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

ต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อดำเนินการเก็บข้อมูล

2. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ พร้อมแบบสอบถามจัดส่งทางไปรษณีย์ถึง โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างโดยผู้วิจัยจัดเตรียมซอง ติดแสตมป์ จ่าหน้าซองถึงผู้วิจัยใส่ซอง เพื่อส่งกลับคืน ทางไปรษณีย์ จำนวน 344 ฉบับ พร้อมระบุนัดหมายเพื่อขอรับคืนภายใน 2 สัปดาห์

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม

1. การจัดกระทำข้อมูล

1.1 ตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา

1.2 ตรวจสอบให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนต่อไปนี้

การนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สภาพปัจจุบัน/ที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด ให้ 5 คะแนน

การนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สภาพปัจจุบัน/ที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก ให้ 4 คะแนน

การนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สภาพปัจจุบัน/ที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับปานกลาง ให้ 3 คะแนน

การนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สภาพปัจจุบัน/ที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อย ให้ 2 คะแนน

การนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สภาพปัจจุบัน/ที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด ให้ 1 คะแนน

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 บันทึกคะแนนเข้าโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ของการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์และแปลความค่าเฉลี่ยโดยมีเกณฑ์ต่อไปนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

ค่าเฉลี่ย	มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์
4.51-5.00	มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด
3.51-4.50	มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก
2.51-3.50	มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง
1.51-2.50	มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อย
1.00-1.50	มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.2 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) โดยการนำข้อมูล ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ มาหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็น โดยคำนวณจากสูตรต่อไปนี้

$$PNI_{\text{modified}} = (I-D)/D$$

$PNI_{\text{modified}}$	แทน	ค่าดัชนีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น
I	แทน	คะแนนเฉลี่ยสภาพที่คาดหวังหรือสภาพที่พึงประสงค์
D	แทน	คะแนนเฉลี่ยตามสภาพปัจจุบัน

## ระยะที่ 2 พัฒนาแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

### ขั้นตอนการดำเนินการ

- นำผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น มาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เพื่อใช้สัมภาษณ์สถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best Practices) เกี่ยวกับการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกสถานศึกษาดั้งเดิมที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีเยี่ยมเกี่ยวกับการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 คือ เป็นสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลทรงคุณค่า สพฐ. (OBEC AWARDS) ด้านวิชาการยอดเยี่ยม ระดับภาค จำนวน 3 แห่ง ได้แก่
  - โรงเรียนวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา จำนวน 2 คน
  - โรงเรียนโกสุมพิทยาสรรค์ จังหวัดมหาสารคาม ผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา จำนวน 2 คน
  - โรงเรียนสารคามพิทยาคม จังหวัดมหาสารคาม ผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา จำนวน 2 คน



2. ร่างแนวทางการดำเนินงานการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์
3. นำแนวทางที่พัฒนาขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของแนวทาง และปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา
4. ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน โดยเลือกแบบเจาะจง ตามเกณฑ์การพิจารณาคือ เป็นบุคคลที่มีประสบการณ์ด้านการบริหาร เป็นบุคคลที่รับผิดชอบงานด้านการนิเทศภายใน และเป็นบุคคลที่ประเมินสถานศึกษาเกี่ยวกับระบบการนิเทศภายในสำหรับสถานศึกษา

#### กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูในสถานศึกษาของสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best Practices) โรงเรียนละ 2 คน โดยมีเกณฑ์คุณสมบัติ ดังนี้
  - 1.1 มีวุฒิปริญญาทางการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาโทหรือปริญญาเอก หรือ
  - 1.2 มีตำแหน่งทางวิชาการระดับชำนาญการพิเศษหรือเชี่ยวชาญ หรือ
  - 1.3 เป็นผู้มีการงานด้านการนิเทศ มีความรู้ความชำนาญด้านการนิเทศ
 โดยมีประสบการณ์ในการดำเนินงานนิเทศตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป
2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ที่ประเมินเพื่อยืนยันแนวทาง ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยมีเกณฑ์คุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้
  - 2.1 มีวุฒิปริญญาทางการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาโทหรือปริญญาเอก สาขาการวิจัยทางการศึกษา การบริหารการศึกษา หรือ การวัดและประเมินผล หรือ
  - 2.2 มีตำแหน่งทางวิชาการระดับชำนาญการพิเศษหรือเชี่ยวชาญ หรือ
  - 2.3 ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือ
  - 2.4 เป็นผู้มีการงานด้านการบริหารการศึกษา หรือด้านการนิเทศ มีความรู้ความชำนาญด้านการ ให้คำปรึกษาทางการศึกษา
 ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินแนวทางครั้งนี้ประกอบไปด้วย
  - 1) ดร.สัมพันธ์ บุญเรือง ตำแหน่ง ศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์ วุฒิการศึกษา กศ.ด. สาขาบริหารการศึกษา
  - 2) ดร.กฤษ ละมุลมอญ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาวิทย์ฐานะ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชี่ยวชาญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ วุฒิการศึกษา ป.ร.ด. สาขาวิชาภาวะผู้นำทางการบริหาร

3) นางสาวอภิญญา บุญอุไร ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะ ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ วุฒิการศึกษา กศ.ม.สาขาวิชาพลศึกษา

4) นายสังจา ประเสริฐกุล ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ วุฒิการศึกษา กศ.ม. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

5) ดร.ภูวนาด ยุพานวิทย์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบัวหลวงวิทยาคม จังหวัดบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ วุฒิการศึกษา ค.ด. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

#### 1. ประเภทเครื่องมือ

1.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาวิธีปฏิบัติที่ดี คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interview) โดยใช้คำถามที่ประกอบด้วยข้อมูลทั่วไป และความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 ซึ่งมีส่วนประกอบดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับตำแหน่งทางการบริหาร ตำแหน่งทางวิชาการ คุณวุฒิสูงสุด สถานที่ทำงาน และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0

1.2 เครื่องมือที่ใช้ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไป

ตอนที่ 2 แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ลักษณะข้อความเป็นแบบมาตรวัดประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของ Likert 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด มีค่าคะแนนและความหมาย ดังนี้ (Likert, 1932 อ้างอิงมาจาก ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538) ดังนี้

5 หมายถึง แนวทางมีความเหมาะสม/เป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง แนวทางมีความเหมาะสม/เป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง แนวทางมีความเหมาะสม/เป็นไปได้อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง แนวทางมีความเหมาะสม/เป็นไปได้อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง แนวทางมีความเหมาะสม/เป็นไปได้อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม มีลักษณะเป็นข้อความปลายเปิด

ในกรณีที่ผู้ทรงคุณวุฒิมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางเพิ่มเติม

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง มีวิธีการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

1.1 ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการนิเทศ  
ภายในการศึกษาไทยยุค 4.0

1.2 นำผลที่ได้จากการศึกษามาสร้างเป็นข้อความสำหรับการสัมภาษณ์

1.3 นำแบบสัมภาษณ์เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณา  
ความเหมาะสมและให้ความเห็นชอบ

1.4 ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและจัดพิมพ์  
แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์

1.5 นำแบบสัมภาษณ์ไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิธีปฏิบัติที่ดีจากโรงเรียน  
ต้นแบบ

2. แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการนิเทศภายใน  
การศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา แนวคิด และทฤษฎี ขั้นตอนการสร้างและพัฒนาแนวทางการ  
นิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

2.2 ดำเนินการสร้างแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการ  
นิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

2.3 นำแบบประเมินเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบ  
ความเหมาะสมของแบบประเมินก่อนนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาเห็นชอบ  
ให้นำแบบประเมินไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลได้

2.4 จัดพิมพ์แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง  
เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ทรงคุณวุฒิต่อไป

### การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 จากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best Practices) ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการดังนี้

1.1 ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือราชการ ขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์จากทางคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ถึงผู้ทรงคุณวุฒิ

1.2 ติดต่อประสานงานกับโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best Practices) เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์ และนัดหมายวันและเวลา

1.3 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0

2. การประเมินแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการดังนี้

2.1 ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือราชการ ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากทางคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ถึงผู้ทรงคุณวุฒิ

2.2 ติดต่อประสานงานกับผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการประเมินความเหมาะสมของแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ประเมินความเหมาะสม

### การจัดกระทำกับข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

#### 1. การจัดกระทำกับข้อมูล

1.1 การสัมภาษณ์โรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best Practices) ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึกการสัมภาษณ์มาเรียบเรียง จัดเรียงเรียงข้อมูล และจัดกลุ่มเนื้อหาตามองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อย

1.2 การประเมินแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยการตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบประเมิน บันทึกคะแนนเข้าโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

#### 2. การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์โรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best Practices) โดยการสรุปประเด็นการสัมภาษณ์ จัดกลุ่มเนื้อหา สรุปวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสรุปใจความสำคัญและนำเสนอเป็นความเรียง เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการเสนอแนะแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0

2.2 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการประเมินแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทย ยุค 4.0 ซึ่งเป็นข้อมูลแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทหารดับความเหมาะสม และความเป็นไปได้ โดยหากมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป แสดงว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นชอบในคุณภาพของแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 โดยใช้เกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ยของบุญชม ศรีสะอาด (2553) ดังต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง ระดับความเหมาะสม/ความเป็นไปได้มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง ระดับความเหมาะสม/ความเป็นไปได้มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ระดับความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ระดับความเหมาะสม/ความเป็นไปได้น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง ระดับความเหมาะสม/ความเป็นไปได้น้อยที่สุด

### สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

#### 1. สถิติพื้นฐาน

1.1. ค่าเฉลี่ย (Mean)

1.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

1.3 ร้อยละ (Percentage)

#### 2. การวิเคราะห์หาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs Index :

$PNI_{modified}$ ) โดยใช้สูตรดังนี้ (สุวิมล ว่องวาณิช, 2558)

$$PNI_{modified} = (I - D)/D$$

เมื่อ  $PNI_{modified}$  แทน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

I แทน สภาพที่พึงประสงค์

D แทน สภาพปัจจุบัน

### 3. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

3.1 การหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม ใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม กับจุดมุ่งหมายของการวิจัย เพื่อหาความเที่ยงตรงของข้อคำถาม IOC (Index of Item Objective Congruence) โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์  
 $\sum R$  แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ  
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

3.2 หาค่าอำนาจจำแนก (Item-Discriminates) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตร สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ใช้สูตรดังนี้ (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2555)

$$r_{xy} = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ  $r_{xy}$  แทน ค่าอำนาจจำแนก  
 X แทน คะแนนของข้อที่หาค่าอำนาจจำแนก  
 Y แทน คะแนนรวมของทุกข้อคำถาม  
 N แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

3.3 วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ใช้สูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ	$\alpha$	แทน	ความเชื่อมั่นของเครื่องมือวัด
	k	แทน	จำนวนข้อคำถามของเครื่องมือวัด
	$S_i^2$	แทน	ความแปรปรวนเป็นรายข้อ
	$S_t^2$	แทน	ความแปรปรวนของเครื่องมือวัด

พหุบัณฑิต ชีวะ



## บทที่ 4

### ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทย ยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้ลำดับการนำเสนอ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

### สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์แทนความหมายต่าง ๆ ดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
D	แทน	ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน
I	แทน	ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์
$PNI_{\text{modified}}$	แทน	ดัชนีความต้องการจำเป็น

### ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเป็น 2 ระยะ ตามลำดับ ดังนี้

ระยะที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

ระยะที่ 2 ผลการวิเคราะห์แนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

## ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนซึ่งมีรายละเอียดการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ระยะที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ประกอบด้วย ผู้บริหารจำนวน 69 คน ครูจำนวน 275 รวมทั้งสิ้น 344 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตาราง 5

ตาราง 5 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

ที่	ข้อมูลทั่วไป	ผู้ตอบแบบสอบถาม	
		จำนวน (คน)	ร้อยละ (100.00)
1	เพศ		
	1.1 ชาย	153	44.48
	1.2 หญิง	191	55.52
	รวม	344	100.00
2	อายุ		
	2.1 20-30 ปี	117	34.01
	2.2 31-40 ปี	121	35.17
	2.3 41-50 ปี	81	23.55
	2.4 51 ปี ขึ้นไป	25	7.27
	รวม	344	100.00
3	การศึกษา		
	3.1 ปริญญาตรี	213	61.92
	3.2 ปริญญาโท	121	35.17
	3.3 ปริญญาเอก	10	2.91
	รวม	344	100.00

ตาราง 5 (ต่อ)

ที่	ข้อมูลทั่วไป	ผู้ตอบแบบสอบถาม	
		จำนวน (คน)	ร้อยละ (100.00)
4	ตำแหน่ง		
	4.1 ผู้บริหารสถานศึกษา	69	20.06
	4.2 ข้าราชการครู	275	79.94
	รวม	344	100.00

จากตาราง 5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คือ เป็นเพศหญิงจำนวน 191 คน คิดเป็นร้อยละ 55.52 และเพศชายจำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 44.48 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีอายุ 31-40 ปี จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 35.17 อายุ 20-30 ปี จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 34.01 อายุ 41-50 ปี จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 23.55 อายุ 50 ปี ขึ้นไป จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 7.27 ตามลำดับ ส่วนมากสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 61.92 ระดับปริญญาโท จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 35.17 ระดับปริญญาเอก จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.91 ตามลำดับ เป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 20.06 และข้าราชการครูจำนวน 275 คน คิดเป็นร้อยละ 79.94

1.2 ผลการวิเคราะห์แนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จากกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จำนวน 344 คน โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตาราง 6-10

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ของการนิเทศ  
 ภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยรวมทั้ง 4 ด้าน

องค์ประกอบการนิเทศภายใน การศึกษาไทยยุค 4.0	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการวางแผนการนิเทศ	2.77	0.87	ปานกลาง	4.61	0.66	มากที่สุด
2. ด้านการดำเนินการนิเทศ	2.86	0.85	ปานกลาง	4.67	0.61	มากที่สุด
3. ด้านการติดตาม และประเมินผล การนิเทศ	3.01	0.79	ปานกลาง	4.48	0.82	มาก
4. ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับ	2.91	0.79	ปานกลาง	4.45	0.71	มาก
รวม	2.89	0.83	ปานกลาง	4.55	0.70	มากที่สุด

จากตาราง 6 พบว่าสภาพปัจจุบันของการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับ  
 สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง  
 ( $\bar{X} = 2.89$ ) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการติดตาม และประเมินผลการนิเทศ  
 ( $\bar{X} = 3.01$ ) ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับ ( $\bar{X} = 2.91$ ) ด้านการดำเนินการนิเทศ ( $\bar{X} = 2.86$ )  
 และด้านการวางแผนการนิเทศ ( $\bar{X} = 2.77$ ) ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษา  
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.55$ )  
 เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการดำเนินการนิเทศ ( $\bar{X} = 4.67$ ) ด้านการวางแผนการนิเทศ  
 ( $\bar{X} = 4.61$ ) ด้านการติดตาม และประเมินผลการนิเทศ ( $\bar{X} = 4.48$ ) และด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับ  
 ( $\bar{X} = 4.45$ ) ตามลำดับ

พหุ ประถมศึกษา

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศ  
 ภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา  
 มัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ด้านการวางแผนการนิเทศ

ด้านการวางแผนการนิเทศ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. มีการประชุมเตรียมการนิเทศ และกำหนด ขอบเขตในการนิเทศ เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน	2.90	0.87	ปานกลาง	4.42	0.76	มาก
2. แต่งตั้งคณะกรรมการการนิเทศภายใน และกำหนดบทบาทหน้าที่ในการ ดำเนินการนิเทศภายในอย่างชัดเจน	2.83	0.93	ปานกลาง	4.65	0.57	มากที่สุด
3. ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการศึกษา วิเคราะห์ สภาพปัจจุบัน ปัญหา และ ความต้องการในการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ	2.86	0.83	ปานกลาง	4.61	0.72	มากที่สุด
4. มีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และร่วมกันหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	2.95	0.86	ปานกลาง	4.66	0.63	มากที่สุด
5. ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนด วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการนิเทศภายในที่ เห็นพ้องต้องกันในการปฏิบัติงาน	2.92	0.76	ปานกลาง	4.75	0.59	มากที่สุด
6. ครูและบุคลากรร่วมกันวิเคราะห์เป้าหมาย ในการนิเทศภายใน เพื่อสร้างบรรทัดฐานและ วิสัยทัศน์ของการนิเทศ	2.76	0.96	ปานกลาง	4.74	0.59	มากที่สุด
7. วิสัยทัศน์ เป้าหมาย และแนวปฏิบัติ ในการนิเทศภายใน สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของสถานศึกษา	2.79	0.91	ปานกลาง	4.67	0.64	มากที่สุด
8. บุคลากรร่วมกันแสวงหาความรู้ เพื่อนำมาใช้ ในการสร้างสรรค์สื่อ นวัตกรรม และวิธีการ ดำเนินการนิเทศที่เหมาะสมกับกิจกรรมการนิเทศ	2.87	0.79	ปานกลาง	4.49	0.78	มาก

ตาราง 7 (ต่อ)

ด้านการวางแผนการนิเทศ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
9. ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดปฏิทินตารางเวลาในการนิเทศภายใน	2.81	0.93	ปานกลาง	4.60	0.64	มากที่สุด
10. จัดทำโครงการนิเทศภายในบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา	3.72	0.93	มาก	4.50	0.68	มาก
รวม	2.85	0.83	ปานกลาง	4.61	0.66	มากที่สุด

จากตาราง 7 พบว่า สภาพปัจจุบันของการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ด้านการวางแผนการนิเทศโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ( $\bar{X} = 2.85$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ข้อ 10. จัดทำโครงการนิเทศภายในบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา ( $\bar{X} = 3.72$ ) ข้อ 4. มีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และร่วมกันหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ( $\bar{X} = 2.95$ ) และข้อ 5. ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการนิเทศภายในที่เห็นพ้องต้องกันในการปฏิบัติงาน ( $\bar{X} = 2.92$ ) และข้อที่มีระดับการปฏิบัติต่ำที่สุด คือ ข้อ 6. ครูและบุคลากรร่วมกันวิเคราะห์เป้าหมายในการนิเทศภายใน เพื่อสร้างบรรทัดฐานและวิสัยทัศน์ของการนิเทศ ( $\bar{X} = 2.76$ )

สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.61$ ) เมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ข้อ 5. ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการนิเทศภายในที่เห็นพ้องต้องกันในการปฏิบัติงาน ( $\bar{X} = 4.75$ ) รองลงมา คือ ข้อ 6. ครูและบุคลากรร่วมกันวิเคราะห์เป้าหมายในการนิเทศภายใน เพื่อสร้างบรรทัดฐานและวิสัยทัศน์ของการนิเทศ ( $\bar{X} = 4.74$ ) และข้อ 7. วิสัยทัศน์ เป้าหมาย และแนวปฏิบัติในการนิเทศภายใน สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของสถานศึกษา ( $\bar{X} = 4.67$ )

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศ  
 ภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา  
 มัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ด้านการดำเนินการนิเทศ

ด้านการดำเนินการนิเทศ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. มีการประชุมชี้แจง สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการนิเทศ และแนวทางในการดำเนินงาน	2.89	0.84	ปานกลาง	4.38	0.73	มาก
2. ดำเนินการนิเทศภายในตามแผนและปฏิทินที่ได้กำหนดไว้	3.05	0.95	ปานกลาง	4.80	0.54	มากที่สุด
3. ดำเนินการนิเทศภายในโดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของสถานศึกษา	2.46	0.75	น้อย	4.48	0.73	มาก
4. มีความยืดหยุ่นในการดำเนินการนิเทศภายในแต่ละกิจกรรมตามความเหมาะสม	3.13	0.96	ปานกลาง	4.79	0.55	มากที่สุด
5. ใช้เครื่องมือการนิเทศที่มีความเหมาะสมและเป็นมาตรฐานเดียวกัน	2.97	0.83	ปานกลาง	4.81	0.53	มากที่สุด
6. การนำสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงานนิเทศภายใน	2.41	0.72	น้อย	4.83	0.52	มากที่สุด
7. วิธีการในการดำเนินการนิเทศมีความเหมาะสมกับกิจกรรมการนิเทศ	3.03	0.92	ปานกลาง	4.45	0.76	มาก
8. ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศปฏิบัติตนเป็นกัลยาณมิตรและมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีในการนิเทศภายใน	3.17	0.99	ปานกลาง	4.80	0.54	มากที่สุด
9. มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ วิธีการนิเทศร่วมกันระหว่างผู้นิเทศ เพื่อให้เกิดความร่วมมือกันในการพัฒนางาน	3.04	0.88	ปานกลาง	4.77	0.54	มากที่สุด



ตาราง 8 (ต่อ)

ด้านการดำเนินการนิเทศ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
10. มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ การแก้ปัญหาในชั้นเรียน การจัดการเรียน การสอนระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ	2.92	0.85	ปานกลาง	4.82	0.53	มากที่สุด
11. มีการกระตุ้นเสริมแรง และสร้างขวัญ กำลังใจแก่บุคลากร ในการปฏิบัติ การนิเทศภายในอย่างสม่ำเสมอ	2.42	0.72	น้อย	4.46	0.77	มาก
รวม	2.86	0.85	ปานกลาง	4.67	0.61	มากที่สุด

จากตาราง 8 พบว่า สภาพปัจจุบันของการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ด้านการดำเนินการนิเทศ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ( $\bar{X} = 2.86$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ข้อ 8. ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศปฏิบัติตนเป็นกัลยาณมิตรและมีปฏิสัมพันธ์ที่ดี ในการนิเทศภายใน ( $\bar{X} = 3.17$ ) ข้อ 4. มีความยืดหยุ่นในการดำเนินการนิเทศภายในแต่ละกิจกรรม ตามความเหมาะสม ( $\bar{X} = 3.13$ ) และข้อ 2. ดำเนินการนิเทศภายในตามแผนและปฏิทินที่ได้กำหนดไว้ ( $\bar{X} = 3.05$ ) และข้อที่มีระดับการปฏิบัติต่ำที่สุด คือ ข้อ 6. การนำสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงานนิเทศภายใน ( $\bar{X} = 2.41$ )

สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.67$ ) เมื่อพิจารณารายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ข้อ 6. การนำสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี มาใช้ในการดำเนินงานนิเทศภายใน ( $\bar{X} = 4.83$ ) รองลงมา คือ ข้อ 10. มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ การแก้ปัญหาในชั้นเรียน การจัดการเรียนการสอนระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ( $\bar{X} = 4.82$ ) และข้อ 5. ใช้เครื่องมือการนิเทศที่มีความเหมาะสม และเป็นมาตรฐานเดียวกัน ( $\bar{X} = 4.81$ ) และข้อที่มีระดับพึงประสงค์ที่ต่ำที่สุด คือ ข้อ 1. มีการประชุมชี้แจง สร้างความเข้าใจ เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการนิเทศ และแนวทางในการดำเนินงาน ( $\bar{X} = 4.38$ )

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศ  
 ภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ด้านการติดตาม และประเมินผลการนิเทศ

ด้านการติดตาม และประเมินผลการนิเทศ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. สถานศึกษามีการประเมินผลการนิเทศภายใน อย่างเป็นระบบ	3.06	0.83	ปานกลาง	4.38	0.89	มาก
2. ผู้บริหาร ครูและบุคลากรร่วมกันกำหนด เกณฑ์การประเมิน และแนวทางการประเมินผล การนิเทศภายใน	2.48	0.76	น้อย	4.59	0.69	มากที่สุด
3. การกำหนดวิธีการและเกณฑ์การประเมิน สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการ นิเทศภายใน	3.20	0.78	ปานกลาง	4.58	0.69	มากที่สุด
4. ผู้นิเทศเปิดโอกาสให้คณะครูมีส่วนร่วม ในการประเมินตนเอง	3.46	0.64	ปานกลาง	4.44	0.90	มาก
5. ผู้รับการนิเทศให้ความร่วมมือในการ ประเมินผลการนิเทศภายใน	3.24	0.89	ปานกลาง	4.60	0.68	มากที่สุด
6. มีการสรุปผลและวิเคราะห์ผลการนิเทศภายใน	2.47	0.76	น้อย	4.45	0.90	มาก
7. มีการแลกเปลี่ยน นำเสนอปัญหาหารือ การปฏิบัติงาน เพื่อร่วมกันหาแนวทาง ปรับปรุงแก้ไขการทำงาน	3.10	0.77	ปานกลาง	4.52	0.84	มากที่สุด
8. ผู้บริหารส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือ ในการแก้ไขปัญหาให้สำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม	3.14	0.94	ปานกลาง	4.29	0.95	มาก
9. มีการจัดทำกำหนดการติดตาม ประเมินผล การปรับปรุงการทำงาน	2.97	0.74	ปานกลาง	4.49	0.84	มาก
รวม	3.01	0.79	ปานกลาง	4.48	0.82	มาก

จากตาราง 9 พบว่า สภาพปัจจุบันของการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับ  
 สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ด้านการติดตาม และประเมินผล  
 การนิเทศ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ( $\bar{X} = 3.01$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ย  
 จากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ข้อ 4. ผู้นิเทศเปิดโอกาสให้คณะครูมีส่วนร่วมในการประเมิน

ตนเอง ( $\bar{X} = 3.46$ ) ข้อ 5. ผู้รับการนิเทศให้ความร่วมมือในการประเมินผลการนิเทศภายใน ( $\bar{X} = 3.24$ ) และข้อ 3. การกำหนดวิธีการและเกณฑ์การประเมิน สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการนิเทศภายใน ( $\bar{X} = 3.20$ ) และข้อที่มีระดับการปฏิบัติต่ำที่สุด คือ ข้อ 6. มีการสรุปผลและวิเคราะห์ผลการนิเทศภายใน ( $\bar{X} = 2.47$ )

สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.48$ ) เมื่อพิจารณารายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ข้อ 5. ผู้รับการนิเทศให้ความร่วมมือในการประเมินผลการนิเทศภายใน ( $\bar{X} = 4.60$ ) รองลงมา คือ ข้อ 2. ผู้บริหาร ครูและบุคลากรร่วมกันกำหนดเกณฑ์การประเมิน และแนวทางการประเมินผลการนิเทศภายใน ( $\bar{X} = 4.59$ ) และข้อ 3. การกำหนดวิธีการและเกณฑ์การประเมิน สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการนิเทศภายใน ( $\bar{X} = 4.58$ ) และข้อที่มีระดับพึงประสงค์ที่ต่ำที่สุด คือ ข้อ 8. ผู้บริหารส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาให้สำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม ( $\bar{X} = 4.29$ )

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับ

ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. มีการแจ้งผลการประเมินให้ผู้รับการนิเทศทราบ และให้ข้อเสนอแนะในประเด็นต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์ เพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงาน	3.13	0.87	ปานกลาง	4.45	0.69	มาก
2. ข้อเสนอแนะมีความชัดเจน เป็นรูปธรรม และมีความน่าเชื่อถือ	2.44	0.73	น้อย	4.59	0.65	มากที่สุด
3. ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง รับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่นในประเด็นที่ต้องการให้ปรับปรุง และพัฒนาการทำงาน	3.03	0.83	ปานกลาง	4.48	0.70	มาก
4. มีการสื่อสารกันด้วยภาษาที่เหมาะสม แสดงออกด้วยความจริงใจ เปิดเผยเป็นมิตร และมีความปรารถนาดีต่อกัน	3.08	0.80	ปานกลาง	4.41	0.74	มาก

ตาราง 10 (ต่อ)

ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
5. ผู้นิเทศเปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศได้ซักถามในประเด็นที่สงสัย เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน	2.43	0.71	น้อย	4.52	0.70	มากที่สุด
6. มีการเสริมแรง ให้กำลังใจแก่ผู้รับการนิเทศ	3.12	0.81	ปานกลาง	4.47	0.69	มาก
7. มีการสรุปและรายงานผลการดำเนินการนิเทศให้ผู้บังคับบัญชาและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ	3.06	0.84	ปานกลาง	4.45	0.69	มาก
8. มีการเผยแพร่ผลการนิเทศอย่างสร้างสรรค์	3.00	0.71	ปานกลาง	4.28	0.81	มาก
รวม	2.91	0.79	ปานกลาง	4.45	0.71	มาก

จากตาราง 10 พบว่า สภาพปัจจุบันของการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ( $\bar{X} = 2.91$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ข้อ 1. มีการแจ้งผลการประเมินให้ผู้รับการนิเทศทราบ และให้ข้อเสนอแนะในประเด็นต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์ เพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงาน ( $\bar{X} = 3.13$ ) ข้อ 6. มีการเสริมแรง ให้กำลังใจแก่ผู้รับการนิเทศ ( $\bar{X} = 3.12$ ) และข้อ 4. มีการสื่อสารกันด้วยภาษาที่เหมาะสม แสดงออกด้วยความจริงใจ เปิดเผย เป็นมิตร และมีความปรารถนาดีต่อกัน ( $\bar{X} = 3.08$ ) และข้อที่มีระดับการปฏิบัติต่ำที่สุด คือ 5. ผู้นิเทศเปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศได้ซักถามในประเด็นที่สงสัย เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ( $\bar{X} = 2.43$ )

สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.45$ ) เมื่อพิจารณารายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ข้อ 2. ข้อเสนอแนะมีความชัดเจน เป็นรูปธรรม และมีความน่าเชื่อถือ ( $\bar{X} = 4.59$ ) รองลงมา คือ ข้อ 5. ผู้นิเทศเปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศได้ซักถามในประเด็นที่สงสัย เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ( $\bar{X} = 4.52$ ) และข้อ 3. ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง รับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่นในประเด็นที่ต้องการให้ปรับปรุง และพัฒนาการทำงาน ( $\bar{X} = 4.48$ ) และข้อที่มีระดับพึงประสงค์ที่ต่ำที่สุด คือ ข้อ 8. มีการเผยแพร่ผลการนิเทศอย่างสร้างสรรค์ ( $\bar{X} = 4.28$ )

1.3 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการนิเทศ  
ภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา  
บุรีรัมย์ เพื่อนำไปสู่แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษา  
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้

การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0  
สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์  
ความต้องการจำเป็นเพื่อจัดลำดับความสำคัญ (Modified Priority Needs Index:  $PNI_{modified}$ )  
เพื่อนำไปใช้ในการออกแบบแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัด  
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ปรากฏผลดังตาราง 11-15

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์การนิเทศภายในการศึกษา  
ไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์  
ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง ( $PNI_{modified}$ ) และลำดับความต้องการจำเป็น  
โดยรวม

องค์ประกอบการนิเทศภายใน การศึกษาไทยยุค 4.0	D	I	$PNI_{modified}$	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
1. ด้านการวางแผนการนิเทศ	2.85	4.61	0.62	2
2. ด้านการดำเนินการนิเทศ	2.86	4.67	0.63	1
3. ด้านการติดตาม และประเมินผลการนิเทศ	3.01	4.48	0.49	4
4. ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับ	2.91	4.45	0.53	3

จากตาราง 14 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0  
สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เรียงลำดับจาก  
ความต้องการมากไปหาความต้องการน้อย ได้แก่ ด้านการดำเนินการนิเทศ ด้านการวางแผนการนิเทศ  
ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับ และด้านการติดตาม และประเมินผลการนิเทศ ตามลำดับ

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์การนิเทศภายในการศึกษา  
ไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์  
ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง ( $PNI_{\text{modified}}$ ) และลำดับความต้องการจำเป็น  
ด้านการวางแผนการนิเทศ

ด้านการวางแผนการนิเทศ	D	I	$PNI_{\text{modified}}$	ลำดับ ความต้องการจำเป็น
1. มีการประชุมเตรียมการนิเทศ และกำหนดขอบเขตในการนิเทศ เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน	2.90	4.42	0.527	9
2. แต่งตั้งคณะกรรมการการนิเทศภายใน และกำหนดบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการนิเทศภายในอย่างชัดเจน	2.44	4.65	0.904	2
3. ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการศึกษาวิเคราะห์ สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ	2.60	4.61	0.772	3
4. มีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และร่วมกันหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์	2.95	4.66	0.580	7
5. ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการนิเทศภายในที่เห็นพ้องต้องกันในการปฏิบัติงาน	2.92	4.75	0.626	6
6. ครูและบุคลากรร่วมกันวิเคราะห์เป้าหมายในการนิเทศภายใน เพื่อสร้างบรรทัดฐานและวิสัยทัศน์ของการนิเทศ	2.45	4.74	0.937	1
7. วิสัยทัศน์ เป้าหมาย และแนวปฏิบัติในการนิเทศภายใน สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของสถานศึกษา	2.79	4.67	0.673	4

ตาราง 12 (ต่อ)

ด้านการวางแผนการนิเทศ	D	I	PNI <sub>modified</sub>	ลำดับ ความต้องการจำเป็น
8. บุคลากรร่วมกันแสวงหาความรู้ เพื่อนำมาใช้ในการสร้างสรรค์สื่อ นวัตกรรม และวิธีการดำเนินการนิเทศ ที่เหมาะสมกับกิจกรรมการนิเทศ	2.87	4.49	0.567	8
9. ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดปฏิทินตารางเวลาในการนิเทศภายใน	2.81	4.60	0.640	5
10. จัดทำโครงการนิเทศภายในบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา	3.72	4.50	0.209	10

จากตาราง 12 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ด้านการวางแผนการนิเทศ เรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อ 6. ครูและบุคลากรร่วมกันวิเคราะห์เป้าหมายในการนิเทศภายใน เพื่อสร้างบรรทัดฐานและวิสัยทัศน์ของการนิเทศ ข้อ 2. แต่งตั้งคณะกรรมการการนิเทศภายใน และกำหนดบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการนิเทศภายในอย่างชัดเจน และข้อ 3. ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการศึกษา วิเคราะห์ สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ ตามลำดับ



ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์การนิเทศภายในการศึกษา  
ไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์  
ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง ( $PNI_{\text{modified}}$ ) และลำดับความต้องการจำเป็น  
ด้านการดำเนินการนิเทศ

ด้านการดำเนินการนิเทศ	D	I	$PNI_{\text{modified}}$	ลำดับ ความต้องการจำเป็น
1. มีการประชุมชี้แจง สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับ วัตถุประสงค์ของการนิเทศ และแนวทางในการดำเนินงาน	2.89	4.38	0.515	9
2. ดำเนินการนิเทศภายในตามแผน และปฏิทิน ที่ได้กำหนดไว้	3.05	4.80	0.575	6
3. ดำเนินการนิเทศภายในโดยคำนึงถึง ความเหมาะสมและความสอดคล้องกับ สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของ สถานศึกษา	2.46	4.48	0.822	3
4. มีความยืดหยุ่นในการดำเนินการนิเทศ ภายในแต่ละกิจกรรมตามความเหมาะสม	3.13	4.79	0.533	8
5. ใช้เครื่องมือการนิเทศที่มีความเหมาะสม และเป็นมาตรฐานเดียวกัน	2.97	4.81	0.619	5
6. การนำสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีมาใช้ ในการดำเนินงานนิเทศภายใน	2.41	4.83	1.004	1
7. วิธีการในการดำเนินการนิเทศ มีความ เหมาะสมกับกิจกรรมการนิเทศ	3.03	4.45	0.467	11
8. ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศปฏิบัติตน เป็นกัลยาณมิตรและมีปฏิสัมพันธ์ที่ดี ในการนิเทศภายใน	3.17	4.80	0.513	10

ตาราง 13 (ต่อ)

ด้านการดำเนินการนิเทศ	D	I	PNI <sub>modified</sub>	ลำดับ ความต้องการจำเป็น
9. มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ วิธีการนิเทศร่วมกันระหว่างผู้นิเทศ เพื่อให้ เกิดความร่วมมือกันในการ พัฒนางาน	3.04	4.77	0.567	7
10. มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ การ แก้ปัญหาในชั้นเรียน การจัดการเรียน การสอนระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ	2.92	4.82	0.651	4
11. มีการกระตุ้นเสริมแรง และสร้างขวัญ กำลังใจแก่บุคลากร ในการปฏิบัติ การนิเทศภายในอย่างสม่ำเสมอ	2.42	4.46	0.845	2

จากตาราง 13 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ด้านการดำเนินการนิเทศ เรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อ 6. การนำสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงานนิเทศภายใน ข้อ 11. มีการกระตุ้นเสริมแรง และสร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากร ในการปฏิบัติการนิเทศภายในอย่างสม่ำเสมอ และข้อ 3. ดำเนินการนิเทศภายในโดยคำนึงถึงความเหมาะสม และความสอดคล้อง กับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของสถานศึกษา ตามลำดับ



ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์การนิเทศภายในการศึกษาไทย  
ยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์  
ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง ( $PNI_{modified}$ ) และลำดับความต้องการจำเป็น  
ด้านการติดตาม และประเมินผลการนิเทศ

ด้านการติดตาม และประเมินผลการนิเทศ	D	I	$PNI_{modified}$	ลำดับ ความต้องการจำเป็น
1. สถานศึกษามีการประเมินผลการนิเทศ ภายในอย่างเป็นระบบ	3.06	4.38	0.431	6
2. ผู้บริหาร ครูและบุคลากรร่วมกันกำหนด เกณฑ์การประเมิน และแนวทางการ ประเมินผลการนิเทศภายใน	2.48	4.59	0.851	1
3. การกำหนดวิธีการและเกณฑ์การประเมิน สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายของ การนิเทศภายใน	3.20	4.58	0.432	5
4. ผู้นิเทศเปิดโอกาสให้คณะครูมีส่วนร่วม ในการประเมินตนเอง	3.46	4.44	0.282	9
5. ผู้รับการนิเทศให้ความร่วมมือในการ ประเมินผลการนิเทศภายใน	3.24	4.60	0.420	7
6. มีการสรุปผลและวิเคราะห์ผลการนิเทศ ภายใน	2.47	4.45	0.799	2
7. มีการแลกเปลี่ยน นำเสนอปัญหาระหว่าง การปฏิบัติงาน เพื่อร่วมกันหาแนวทาง ปรับปรุงแก้ไขการทำงาน	3.10	4.52	0.457	4
8. ผู้บริหารส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือ ในการแก้ไขปัญหาให้สำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม	3.14	4.29	0.367	8
9. มีการจัดทำกำหนดการติดตาม ประเมินผล การปรับปรุงการทำงาน	2.97	4.49	0.516	3

จากตาราง 14 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ด้านการติดตาม และประเมินผลการนิเทศ เรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อ 2. ผู้บริหาร ครูและบุคลากร ร่วมกันกำหนดเกณฑ์การประเมิน และแนวทางการประเมินผลการนิเทศภายใน ข้อ 6. มีการสรุปผล และวิเคราะห์ผลการนิเทศภายใน และข้อ 9. มีการจัดทำกำหนดการติดตาม ประเมินผลการปรับปรุง การทำงาน ตามลำดับ

ตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์การนิเทศภายในการศึกษาไทย ยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง ( $PNI_{\text{modified}}$ ) และลำดับความต้องการจำเป็น ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับ

ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับ	D	I	$PNI_{\text{modified}}$	ลำดับ ความต้องการจำเป็น
1. มีการแจ้งผลการประเมินให้ผู้รับการนิเทศ ทราบ และให้ข้อเสนอแนะในประเด็นต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์ เพื่อนำไปปรับปรุงและ พัฒนาการปฏิบัติงาน	3.13	4.45	0.422	8
2. ข้อเสนอแนะมีความชัดเจน เป็นรูปธรรม และมีความน่าเชื่อถือ	2.44	4.59	0.880	1
3. ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ยอมรับ ความคิดเห็นที่แตกต่าง รับฟังความคิดเห็น จากผู้อื่นในประเด็นที่ต้องการให้ปรับปรุง และพัฒนาการทำงาน	3.03	4.48	0.477	3
4. มีการสื่อสารกันด้วยภาษาที่เหมาะสม แสดงออกด้วยความจริงใจ เปิดเผย เป็นมิตร และมีความปรารถนาดีต่อกัน	3.08	4.41	0.429	6

ตาราง 15 (ต่อ)

ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับ	D	I	PNI <sub>modified</sub>	ลำดับ ความต้องการจำเป็น
5. ผู้นิเทศเปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศได้ซักถามในประเด็นที่สงสัย เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน	2.43	4.52	0.859	2
6. มีการเสริมแรง ให้กำลังใจแก่ผู้รับการนิเทศ	3.12	4.47	0.432	5
7. มีการสรุปและรายงานผลการดำเนินการนิเทศให้ผู้บังคับบัญชาและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ	3.06	4.45	0.454	4
8. มีการเผยแพร่ผลการนิเทศอย่างสร้างสรรค์	3.00	4.28	0.427	7

จากตาราง 15 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับเรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อ 2. ข้อเสนอแนะมีความชัดเจน เป็นรูปธรรม และมีความน่าเชื่อถือ ข้อ 5. ผู้นิเทศเปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศได้ซักถามในประเด็นที่สงสัย เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน และข้อ 3. ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง รับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่นในประเด็นที่ต้องการให้ปรับปรุงและพัฒนาการทำงาน ตามลำดับ

โดยสรุปความต้องการจำเป็นในการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ผู้วิจัยสรุปแต่ละด้านได้ ดังนี้

1. ด้านการวางแผนการนิเทศ พบว่า ต้องการให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์เป้าหมายในการนิเทศภายในเพื่อสร้างบรรทัดฐานและวิสัยทัศน์ของการนิเทศ และแต่งตั้งคณะกรรมการการนิเทศภายในเพื่อกำหนดบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการนิเทศภายในอย่างชัดเจน มีการศึกษา วิเคราะห์ สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการนิเทศภายในร่วมกันอย่างเป็นระบบ

2. ด้านการดำเนินการนิเทศ พบว่า ต้องการให้มีการนำสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงานนิเทศภายใน ผู้บริหารและผู้นิเทศควรมีการกระตุ้นเสริมแรง และสร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากรในการปฏิบัติการนิเทศภายในอย่างสม่ำเสมอ และต้องการให้การดำเนินการนิเทศ

โดยคำนึงถึงความเหมาะสม และความสอดคล้อง กับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของสถานศึกษา

3. ด้านการติดตาม และประเมินผลการนิเทศ พบว่า ต้องการให้ผู้บริหาร ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การประเมิน และแนวทางการประเมินผลการนิเทศภายใน มีการสรุปผลและวิเคราะห์ผลการนิเทศภายในร่วมกัน และจัดทำกำหนดการติดตาม ประเมินผลการปรับปรุงการทำงานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

4. ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับ พบว่า ต้องการให้ผู้นิเทศให้ข้อเสนอแนะที่มีความชัดเจน เป็นรูปธรรม และมีความน่าเชื่อถือ สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง และผู้นิเทศเปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศได้ซักถามในประเด็นที่สงสัยเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน ทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศสามารถยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง รับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่นในประเด็นที่ต้องการให้ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานได้

ระยะที่ 2 ผลการวิเคราะห์แนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

จากผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ผู้วิจัยนำผลการศึกษาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI<sub>modified</sub>) ไปสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์ โดยเรียงลำดับความต้องการและความจำเป็นจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการดำเนินการนิเทศ ด้านการวางแผนการนิเทศ ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับ และด้านการติดตาม และประเมินผลการนิเทศ ตามลำดับ จากข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยได้นำข้อมูลทั้ง 4 ด้านไปสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เพื่อใช้ศึกษาแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน และครู จำนวน 1 คน จำนวน 3 โรงเรียน รวม 6 คน จากสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best Practices) เพื่อนำไปสู่การพัฒนาแนวทางทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สถานศึกษาดังกล่าวประกอบด้วย 1. โรงเรียนวชิรวิทย์ 2. โรงเรียนโกสุมพิทยาสรรค์ และ 3. โรงเรียนสารคามพิทยาคม ซึ่งผลการศึกษาแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 มีรายละเอียด ดังนี้

1. ผลการศึกษาแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จากสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best Practices)

#### 1.1 ด้านการวางแผนการนิเทศ

ผลจากการสัมภาษณ์ถึงแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 ด้านการวางแผนการนิเทศ ได้ข้อเสนอแนะว่า สถานศึกษาควรมีการประชุมชี้แจงเพื่อเตรียมความพร้อมในการนิเทศมีการแต่งตั้งคณะกรรมการการนิเทศภายในเพื่อกำหนดบทบาทหน้าที่

โดยทำการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศภายใน เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวทางในการดำเนินงาน และร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา โดยเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการนิเทศภายในและนำบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา มีการสร้างเครื่องมือที่นำมาใช้ในการนิเทศให้มีความหลากหลาย เป็นมาตรฐานเดียวกัน จัดทำคู่มือการนิเทศภายในของสถานศึกษาและจัดทำปฏิทินตารางเวลาในการนิเทศเพื่อความเป็นระบบในการดำเนินงาน และมีการสร้างเครือข่ายกลุ่มผู้นิเทศผ่านทางเครือข่ายสังคมออนไลน์ เช่น Line, Facebook, Google Meet เพื่อเป็นช่องทางสำหรับพูดคุย แลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ผู้นิเทศ

ผู้วิจัยนำเสนอตัวอย่างผลการสัมภาษณ์ ดังข้อความต่อไปนี้

“...มีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการทำงาน สถานศึกษาปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ ร่วมกัน และหาแนวทางการแก้ปัญหาและพัฒนางาน เพื่อให้การดำเนินการนิเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จัดทำคู่มือการนิเทศภายในเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถปฏิบัติงานได้ถูกต้อง ชัดเจนตามหน้าที่ และมีการสร้างเครือข่ายผู้นิเทศ โดยใช้สื่อเทคโนโลยี เช่น Line, Facebook, Google Meet ในการประสานงาน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการนิเทศ...”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1, วันที่ 2 พฤศจิกายน 2564 : การสัมภาษณ์)

“...จัดประชุมเพื่อร่วมกันวางแผนกำหนดขอบข่ายงานนิเทศมีการศึกษาวิเคราะห์ สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการนิเทศภายในเพื่อทราบถึงปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน และร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และกำหนดขั้นตอนในการนิเทศภายใน แล้วดำเนินการจัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศผ่าน Google Form หรือ Google Sheets โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการสร้างสื่อ นวัตกรรมที่มีความหลากหลาย และมีการสร้างเครือข่ายสำหรับผู้นิเทศไว้สำหรับแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน...”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2, วันที่ 2 พฤศจิกายน 2564 : การสัมภาษณ์)

“...มีการออกแบบรูปแบบการนิเทศร่วมกัน ร่วมกันกำหนดขั้นตอนและแนวทางปฏิบัติให้ชัดเจน แต่งตั้งคณะกรรมการการนิเทศภายใน ร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการเพื่อนำมากำหนดเป้าหมายที่ต้องการพัฒนา...”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3, วันที่ 10 พฤศจิกายน 2564 : การสัมภาษณ์)



“...จัดประชุมชี้แจง ระดมความคิด สอบถามความสภาพปัญหา ความต้องการร่วมกันของบุคลากร ร่วมกันกำหนดจุดมุ่งหมายของการดำเนินงาน และออกแบบ แนวทางในการนิเทศอย่างเป็นระบบ โดยจัดทำคู่มือการนิเทศภายในของโรงเรียน มีการแต่งตั้ง คณะกรรมการการนิเทศเพื่อให้บุคลากรเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง และกำหนดปฏิทินการนิเทศ ไว้อย่างชัดเจน...”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4, วันที่ 10 พฤศจิกายน 2564 : การสัมภาษณ์)

“...สร้างความตระหนักให้ครูเห็นความสำคัญของกระบวนการนิเทศ พร้อมทั้งจะให้ความร่วมมือพัฒนา ร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการ นิเทศภายในโรงเรียนเพื่อกำหนดเป้าหมายในการนิเทศ มีการวิเคราะห์เป้าหมายร่วมกันและกำหนด เครื่องมือที่สอดคล้องกับกิจกรรมการนิเทศ...”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5, วันที่ 12 พฤศจิกายน 2564 : การสัมภาษณ์)

“...มีการกำหนดจุดมุ่งหมาย และขั้นตอนในการนิเทศภายใน จากนั้นดำเนินการจัดทำเครื่องมือในการนิเทศให้มีความหลากหลาย เหมาะสมกับกิจกรรมการนิเทศ กำหนดปฏิทินตารางเวลาในการดำเนินการนิเทศของสถานศึกษา และจัดทำคู่มือการนิเทศภายใน โรงเรียน แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการนิเทศภายในของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ และประชุม ชี้แจงแนวปฏิบัติตามคู่มือการนิเทศภายในโรงเรียนให้ครูทุกคนได้รับทราบ...”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6, วันที่ 12 พฤศจิกายน 2564 : การสัมภาษณ์)

## 1.2 ด้านการดำเนินการนิเทศ

ผลจากการสัมภาษณ์ถึงแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 ด้านการดำเนินการนิเทศ ได้ข้อเสนอแนะว่า สถานศึกษาควรมีการจัดประชุมก่อนดำเนินการนิเทศ ภายใน เพื่อเป็นการทบทวนความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบ วิธีการ ปฏิทินการนิเทศ และประเด็นที่จะทำ การเก็บบันทึกข้อมูลให้กับครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องทราบ ดำเนินการนิเทศภายในตามแผนและ ปฏิทินการนิเทศภายในที่กำหนดไว้ โดยส่งเสริมให้เป็นการนิเทศเชิงรุก และนำเทคโนโลยีมาใช้ในการ นิเทศ โดยทำการนิเทศออนไลน์ผ่าน Google Meet, Zoom สลับกับการเข้าไปเยี่ยมชั้นเรียน โดยผู้นิเทศดำเนินการนิเทศด้วยความเป็นกัลยาณมิตร มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้รับการนิเทศ และ ควรเลือกใช้เครื่องมือ และวิธีการที่มีความเหมาะสม สอดคล้องกับบริบทของกิจกรรมการเรียน การสอน มีการนำสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี เช่น Google Form, Google Sheets มาใช้เก็บ

รวบรวมข้อมูลในการนิเทศ และเปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศมีส่วนร่วมในการนิเทศ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะในประเด็นต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์

ผู้วิจัยนำผลการสัมภาษณ์นำเสนอ ดังตัวอย่าง

“...ประชุมชี้แจงเกี่ยวกับรูปแบบ ขั้นตอน ปฏิทินการนิเทศ และประเด็นที่จะทำการเก็บบันทึกข้อมูลเพื่อให้บุคลากรทราบแนวทางในการดำเนินงาน และดำเนินการนิเทศให้เหมาะสมกับสถานการณ์หรือบริบทของสถานศึกษา ทางโรงเรียนสนับสนุนให้มีการนิเทศแบบออนไลน์เพื่อให้เข้ากับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (Covid-19)...”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1, วันที่ 2 พฤศจิกายน 2564 : การสัมภาษณ์)

“...มีการชี้แจงแผนการนิเทศ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการนิเทศ และร่วมกันจัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศแบบออนไลน์ เช่น Google Form, Google Sheets มาใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการนิเทศเพื่อให้ผู้นิเทศประเมินทันทีหลังสิ้นสุดการสอน ดำเนินการนิเทศด้วยความเป็นกัลยาณมิตรให้ผู้รับการนิเทศไม่รู้สึกเหมือนถูกจับผิด มีการนิเทศทั้งแบบออนไลน์และเป็นการเข้าไปเยี่ยมชั้นเรียน เพื่อให้คำแนะนำในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน...”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2, วันที่ 2 พฤศจิกายน 2564 : การสัมภาษณ์)

“...สถานศึกษาดำเนินการนิเทศตามแผนที่วางไว้ และปฏิบัติตามคู่มือการนิเทศของโรงเรียน มีการเลือกใช้เครื่องมือการนิเทศที่หลากหลาย ให้สอดคล้อง เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน มีการใช้หลักจิตวิทยาเข้ามาช่วยเพื่อกระตุ้นให้ผู้ถูกนิเทศมีการพัฒนาจากภายใน และเปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศมีส่วนร่วมในการนิเทศ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะในประเด็นต่าง ๆ...”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3, วันที่ 10 พฤศจิกายน 2564 : การสัมภาษณ์)

“...ในการนิเทศภายในโรงเรียน ผู้นิเทศได้ดำเนินการนิเทศโดยให้คำปรึกษา แนะนำ และเปิดโอกาสในการแสดงความคิดเห็นในการปฏิบัติการณ์ในแต่ละครั้ง เพื่อเป็นการสร้างบรรยากาศที่ดีระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ การแก้ปัญหาในชั้นเรียน...”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4, วันที่ 10 พฤศจิกายน 2564 : การสัมภาษณ์)

“...ดำเนินการนิเทศตามแผน โดยเลือกใช้วิธีการในการนิเทศให้มีความเหมาะสมกับกิจกรรมการนิเทศ พยายามสนับสนุนให้มีการนำนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการนิเทศ ทั้งในส่วนของเครื่องมือและกิจกรรม...ผู้นิเทศเป็นผู้ให้คำแนะนำ ปรีกษา ช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกด้านต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน และคอยให้กำลังใจ เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากร...”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5, วันที่ 12 พฤศจิกายน 2564 : การสัมภาษณ์)

“...ก่อนดำเนินการนิเทศ สถานศึกษาจะมีการประชุมเพื่อชี้แจงขั้นตอนในการดำเนินการนิเทศ จากนั้นผู้นิเทศจะดำเนินการนิเทศตามแผนและปฏิทินการนิเทศที่วางเอาไว้ ในลักษณะเป็นการเข้าไปเยี่ยมชั้นเรียน ให้คำแนะนำ ปรีกษาปัญหา และแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ ซึ่งกันและกันเพื่อไม่ให้ผู้รับการนิเทศรู้สึกอึดอัด โดยเลือกใช้เครื่องมือในการนิเทศที่มีความเหมาะสมกับสภาพบริบทของชั้นเรียน มีการเสริมแรง ยกย่อง ชื่นชม ให้กำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน...”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6, วันที่ 12 พฤศจิกายน 2564 : การสัมภาษณ์)

### 1.3 ด้านการติดตาม และประเมินผลการนิเทศ

ผลจากการสัมภาษณ์ถึงแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 ด้านการติดตาม และประเมินผลการนิเทศ ได้ข้อเสนอแนะว่า สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการติดตาม และประเมินผลการนิเทศภายใน โดยประเมินผลการทำงานตามแผนการนิเทศภายใน ทั้งในด้านกระบวนการนิเทศ ด้านการจัดการเรียนรู้ของครู และเปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศมีส่วนร่วมในการประเมินตนเอง โดยทำการประเมินผ่าน Google Form, Google Sheets เพื่อความสะดวกในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล มีการติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินการนิเทศ โดยจัดทำกำหนดการติดตาม ประเมินผลไว้อย่างชัดเจน และมีการดำเนินการติดตามการปฏิบัติงานจนกว่าผู้รับการนิเทศจะสามารถแก้ไขปัญหาได้สำเร็จ ซึ่งผู้รับการนิเทศสามารถปรึกษาปัญหาในการปฏิบัติงานกับผู้นิเทศผ่านช่องทางออนไลน์ต่าง ๆ เช่น Line, Google Meet, Zoom เพื่อเป็นการปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยนำผลการสัมภาษณ์นำเสนอ ดังตัวอย่าง

“...มีการประเมินผลการนิเทศทันทีหลังเสร็จกิจกรรมการนิเทศ ครูมีส่วนร่วมในการประเมินตนเอง โดยมีการประเมินผลการนิเทศผ่านทางระบบออนไลน์ เช่น

Google Form ซึ่งสะดวกต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อเป็นสารสนเทศของฝ่ายวิชาการ และสะดวกต่อการนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสามารถนำมาใช้ได้โดยง่าย...”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1, วันที่ 2 พฤศจิกายน 2564 : การสัมภาษณ์)

“...ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การประเมินให้สอดคล้องกับเป้าหมาย เพื่อวัดความสำเร็จของการดำเนินงาน ประเมินผลการนิเทศโดยให้ครูมีส่วนร่วมในการประเมินตนเองผ่านช่องทางออนไลน์ โดยหลังจากการประเมินผลการนิเทศภายในแล้ว มีการนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ร่วมกัน เพื่อหาทางส่งเสริมและแก้ไขจุดที่บกพร่อง...”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2, วันที่ 2 พฤศจิกายน 2564 : การสัมภาษณ์)

“...ประเมินผลการนิเทศโดยทุกฝ่ายรวมถึงผู้ได้รับการนิเทศ มีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานร่วมกัน และมีการติดตามการนิเทศ โดยผู้รับการนิเทศสามารถปรึกษาปัญหาในการปฏิบัติงานกับผู้นิเทศผ่านช่องทางออนไลน์ เช่น Line, Facebook, Google meet โดยที่ผู้นิเทศมีการติดตามการปฏิบัติงานจนกว่าผู้รับการนิเทศจะสามารถแก้ไขปัญหาได้สำเร็จ...”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3, วันที่ 10 พฤศจิกายน 2564 : การสัมภาษณ์)

“...การติดตามและประเมินผลการนิเทศภายในนั้น ทางสถานศึกษามีการสรุปและรายงานผลการนิเทศต่อผู้บังคับบัญชาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และเผยแพร่ต่อโรงเรียนอื่น ๆ ผ่านทางเว็บไซต์โรงเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อีกทั้งมีการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลย้อนกลับในการพัฒนาตนเองของครูอีกด้วย...”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4, วันที่ 10 พฤศจิกายน 2564 : การสัมภาษณ์)

“...ครูมีส่วนร่วมในการประเมินตนเอง สามารถแสดงความคิดเห็นต่อกิจกรรมการนิเทศได้โดยอิสระ พร้อมนำคำแนะนำของผู้นิเทศไปพัฒนา ปรับปรุงการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น...”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5, วันที่ 12 พฤศจิกายน 2564 : การสัมภาษณ์)

“...เปิดโอกาสให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการและหลักเกณฑ์ในการประเมินผลการนิเทศ ซึ่งการประเมินผลการนิเทศจะทำให้ทราบปัญหา อุปสรรค ข้อบกพร่อง จุดเด่น จุดด้อย ตามขอบข่ายภาระงานที่นิเทศ เพื่อดำเนินการปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่บกพร่อง และสามารถนำผลการนิเทศมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา...”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6, วันที่ 12 พฤศจิกายน 2564 : การสัมภาษณ์)

#### 1.4 ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับ

ผลจากการสัมภาษณ์ถึงแนวทางการนิเทศภายในในการศึกษาไทยยุค 4.0 ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับ ได้ข้อเสนอแนะว่า สถานศึกษาควรมีการประชุมชี้แจงผลการประเมินผลการนิเทศภายในให้บุคลากรในสถานศึกษาทุกคนทราบ และสะท้อนผลการนิเทศให้เห็นอย่างชัดเจนถึงจุดเด่น จุดด้อยของการนิเทศภายใน เพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผู้นิเทศควรให้ข้อเสนอแนะในประเด็นต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์ มีความชัดเจนเป็นรูปธรรมสามารถนำไปใช้ปรับปรุง พัฒนาการจัดการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี ในส่วนของผู้บริหารควรมีการยกย่อง ชมเชย ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องที่มีผลการปฏิบัติงานดีเด่นอย่างเหมาะสม เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน และมีการสรุปและรายงานผลการนิเทศภายในต่อผู้บังคับบัญชาระดับเขตพื้นที่การศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเผยแพร่ให้กับสาธารณชนได้รับทราบผ่านทาง เว็บไซต์ของโรงเรียน

ผู้วิจัยนำผลการสัมภาษณ์นำเสนอ ดังตัวอย่าง

“...มีการสรุปผลการนิเทศภายใน และชี้แจงผลการประเมินให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบ เปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศได้ซักถามในประเด็นที่สงสัย และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในประเด็นที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงาน...”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1, วันที่ 2 พฤศจิกายน 2564 : การสัมภาษณ์)

“...มีการเสริมแรง เพื่อกระตุ้นให้ครูได้มีกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่...”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2, วันที่ 2 พฤศจิกายน 2564 : การสัมภาษณ์)

“...แจ้งผลการประเมินให้ผู้รับการนิเทศทราบ พร้อมให้ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน และมีการสรุปข้อมูลผลการนิเทศภายในสถานศึกษา เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการจัดการศึกษา...”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3, วันที่ 10 พฤศจิกายน 2564 : การสัมภาษณ์)

“...มีการแจ้งผลการประเมินให้ผู้รับการนิเทศทราบ โดยผู้นิเทศเป็นผู้ให้ข้อเสนอแนะในประเด็นต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์ และรายงานผลการดำเนินงานนิเทศภายในตามขั้นตอนหรือกระบวนการต่าง ๆ ให้ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้ทราบ เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานต่อไป...”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4, วันที่ 10 พฤศจิกายน 2564 : การสัมภาษณ์)

“...ให้การยกย่อง ชมเชย แก่ครูที่มีผลการประเมินการนิเทศที่โดดเด่น และสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ผู้ที่ได้รับการประเมินทุกท่าน เพื่อเป็นแรงกระตุ้นในการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น โดยสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูด้วยกัน...”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5, วันที่ 12 พฤศจิกายน 2564 : การสัมภาษณ์)

“...ผู้นิเทศให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำแก่ผู้รับการนิเทศในการพัฒนาตนเองด้านต่าง ๆ ด้วยความเป็นมิตร และมีความชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง เพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงาน มีการสรุปผลการดำเนินการนิเทศและจัดทำรายงานเพื่อเสนอต่อผู้บังคับบัญชา และเผยแพร่ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผ่านทางเว็บไซต์โรงเรียน เพื่อนำไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติงาน...”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6, วันที่ 12 พฤศจิกายน 2564 : การสัมภาษณ์)

2. ร่างแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

ผู้วิจัยนำผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ และผลจากการสังเคราะห์การให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล จากสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best Practice) เกี่ยวกับการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 นำมาจัดทำร่างแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ปากภูดั่งตาราง 16

ตาราง 16 แสดงร่างแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัด  
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

องค์ประกอบ ของการนิเทศภายใน	ร่างแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0
1. ด้านการวางแผนการนิเทศ	<p>1. สถานศึกษามีการประชุมเตรียมความพร้อม เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับการนิเทศภายใน และแต่งตั้งคณะกรรมการการนิเทศภายในเพื่อกำหนดบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการนิเทศภายในอย่างชัดเจน</p> <p>2. ผู้บริหาร ครูและบุคลากรร่วมกันศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศภายในเพื่อนำมาจัดลำดับความสำคัญ ตลอดจนศึกษาและวิเคราะห์นโยบายในการจัดการศึกษา เพื่อนำมากำหนดวัตถุประสงค์ของการนิเทศภายในและแนวทางในการนิเทศภายในที่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของสถานศึกษา</p> <p>3. เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการนิเทศภายใน และนำบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา จัดให้มีการระดมความคิดเพื่อให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์สื่อนวัตกรรมที่นำมาใช้ในการนิเทศ โดยสร้างเครื่องมือให้มีความหลากหลาย และเป็นมาตรฐานเดียวกัน</p> <p>4. จัดทำคู่มือการนิเทศภายในให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ศึกษา เพื่อให้การปฏิบัติงานมีความชัดเจนและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน และร่วมกันออกแบบปฏิทินตารางเวลาในการนิเทศให้ตรงกับความต้องการของครูและบุคลากร เพื่อความสะดวกในการดำเนินการนิเทศ</p> <p>5. สร้างเครือข่ายกลุ่มผู้นิเทศภายในโรงเรียน โดยนำเทคโนโลยีมาใช้สร้างเครือข่ายสังคมออนไลน์ เช่น Line, Facebook, Google Meet เพื่อเป็นช่องทางสำหรับพูดคุย แลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ผู้นิเทศให้สมบูรณ์ และบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้</p>



ตาราง 16 (ต่อ)

องค์ประกอบ ของการนิเทศภายใน	ร่างแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0
2. ด้านการดำเนินการนิเทศ	<p>1. จัดประชุมก่อนดำเนินการนิเทศภายใน เพื่อเป็นการทบทวนความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบ วิธีการ เครื่องมือ ปฏิทินการนิเทศ และประเด็นที่จะทำการเก็บบันทึกข้อมูล ให้กับครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องทราบโดยทั่วกัน</p> <p>2. ดำเนินการนิเทศภายในตามแผนและปฏิทินการนิเทศภายในที่กำหนดไว้ โดยส่งเสริมให้เป็นการนิเทศเชิงรุก และนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติการนิเทศ โดยทำการนิเทศออนไลน์ผ่าน Google Meet, Zoom สลับกับการเข้าไปเยี่ยมชั้นเรียน</p> <p>3. ผู้นิเทศเลือกใช้เครื่องมือ และวิธีการในการนิเทศที่มีความเหมาะสม สอดคล้องกับบริบทของกิจกรรมการเรียนการสอน และนำเสนอ นวัตกรรมและเทคโนโลยี เช่น Google Form, Google Sheets มาใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการนิเทศ เพื่ออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน และการเรียกใช้ข้อมูล เพื่อนำไปจัดทำสารสนเทศของสถานศึกษา</p> <p>4. ผู้นิเทศดำเนินการนิเทศด้วยความเป็นกัลยาณมิตร มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้รับการนิเทศ โดยให้คำแนะนำ คำปรึกษา และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอน และเปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือให้ข้อเสนอแนะในประเด็นต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์</p>
3. ด้านการติดตาม และ ประเมินผลการนิเทศ	<p>1. สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลการนิเทศที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการนิเทศภายในและจัดทำกำหนดการติดตามการประเมินผลการนิเทศไว้อย่างชัดเจน</p> <p>2. สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศมีส่วนร่วมในการประเมินตนเอง โดยทำการประเมินผ่าน Google Form, Google Sheets เพื่อความสะดวกในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล</p>

ตาราง 16 (ต่อ)

องค์ประกอบ ของการนิเทศภายใน	ร่างแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0
3. ด้านการติดตาม และ ประเมินผลการนิเทศ (ต่อ)	3. ผู้นิเทศดำเนินการติดตามการปฏิบัติงานจนกว่าผู้รับการนิเทศจะสามารถแก้ไขปัญหาได้สำเร็จ ซึ่งผู้รับการนิเทศสามารถปรึกษาปัญหาในการปฏิบัติงานกับผู้นิเทศผ่านช่องทางออนไลน์ต่าง ๆ เช่น Line, Google Meet, Zoom เพื่อเป็นการปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
4. ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับ	<p>1. สถานศึกษามีการประชุมชี้แจงผลการประเมินการนิเทศภายในให้บุคลากรในสถานศึกษาทุกคนทราบ และร่วมกันวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยเพื่อหาแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาการจัดการเรียน การสอน และการดำเนินการนิเทศภายในให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ</p> <p>2. ผู้นิเทศมีการให้ข้อเสนอแนะในประเด็นต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์ และมีความชัดเจน เป็นรูปธรรม สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง เพื่อให้ผู้รับการนิเทศนำไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียน การสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศได้ซักถามในประเด็นที่สงสัย</p> <p>3. ผู้บริหารให้การยกย่อง ชมเชย เชิดชูเกียรติแก่ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องที่มีผลการปฏิบัติงานดีเด่นอย่างเหมาะสม เพื่อสร้างขวัญ และกำลังใจในการปฏิบัติงาน</p> <p>4. สถานศึกษามีการสรุปและรายงานผลการนิเทศภายใน ต่อผู้บังคับบัญชาระดับเขตพื้นที่การศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องตลอดจน เผยแพร่ให้กับสาธารณชนได้รับทราบผ่านทางเว็บไซต์ของโรงเรียน</p>

3. ผลการประเมินร่างแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

ผู้วิจัยได้ดำเนินการยกร่างแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ และให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้

ยืนยันแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ที่เหมาะสมในการที่จะนำไปพัฒนาสถานศึกษาต่อไป ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิที่ ตรวจสอบยืนยัน ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางมีจำนวน 5 คน ซึ่ง ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ปรากฏดังตาราง 17

ตาราง 17 ตารางบันทึกประเด็นสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการนิเทศภายใน การศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา บุรีรัมย์

ประเด็นการสัมภาษณ์	ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ	การปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะ
1. ด้านการวางแผนการนิเทศ	มีความชัดเจน (คงไว้)	คงไว้
2. ด้านการดำเนินการนิเทศ	มีความชัดเจน (คงไว้)	คงไว้
3. ด้านการติดตาม และประเมินผล การนิเทศ	มีความชัดเจน (คงไว้)	คงไว้
4. ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับ	มีความชัดเจน (คงไว้)	คงไว้

นำ (ร่าง) แนวทางมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ จนได้ แนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ซึ่งมีรายละเอียดปรากฏดังตาราง 18

พหุบัณฑิต ชีวะ

ตาราง 18 แนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

องค์ประกอบ ของการนิเทศภายใน	แนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0
1. ด้านการวางแผนการนิเทศ	<p>1. สถานศึกษามีการประชุมเตรียมความพร้อม เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับการนิเทศภายใน และแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในเพื่อกำหนดบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการนิเทศภายในอย่างชัดเจน</p> <p>2. ผู้บริหาร ครูและบุคลากรร่วมกันศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศภายในเพื่อนำมาจัดลำดับความสำคัญ ตลอดจนศึกษาและวิเคราะห์นโยบายในการจัดการศึกษา เพื่อนำมากำหนดวัตถุประสงค์ของการนิเทศภายในและแนวทางในการนิเทศภายในที่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของสถานศึกษา</p> <p>3. เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการนิเทศภายใน และนำบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา จัดให้มีการระดมความคิดเพื่อให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์สื่อนวัตกรรม ที่นำมาใช้ในการนิเทศ โดยสร้างเครื่องมือให้มีความหลากหลาย และเป็นมาตรฐานเดียวกัน</p> <p>4. จัดทำคู่มือการนิเทศภายในให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ศึกษา เพื่อให้การปฏิบัติงานมีความชัดเจนและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน และร่วมกันออกแบบปฏิทินตารางเวลาในการนิเทศให้ตรงกับความต้องการของครูและบุคลากร เพื่อความสะดวกในการดำเนินการนิเทศ</p> <p>5. สร้างเครือข่ายกลุ่มผู้นิเทศภายในโรงเรียน โดยนำเทคโนโลยีมาใช้สร้างเครือข่ายสังคมออนไลน์ เช่น Line, Facebook, Google Meet เพื่อเป็นช่องทางสำหรับพูดคุย แลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ผู้นิเทศให้สมบูรณ์ และบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้</p>

ตาราง 18 (ต่อ)

องค์ประกอบ ของการนิเทศภายใน	แนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0
2. ด้านการดำเนินการนิเทศ	<p>1. จัดประชุมก่อนดำเนินการนิเทศภายใน เพื่อเป็นการทบทวนความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบ วิธีการ เครื่องมือ ปฏิทินการนิเทศ และประเด็นที่จะทำการเก็บบันทึกข้อมูล ให้กับครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องทราบโดยทั่วกัน</p> <p>2. ดำเนินการนิเทศภายในตามแผนและปฏิทินการนิเทศภายในที่กำหนดไว้ โดยส่งเสริมให้เป็นการนิเทศเชิงรุก และนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติการนิเทศ โดยทำการนิเทศออนไลน์ผ่าน Google Meet, Zoom สลับกับการเข้าไปเยี่ยมชั้นเรียน</p> <p>3. ผู้นิเทศเลือกใช้เครื่องมือ และวิธีการในการนิเทศที่มีความเหมาะสม สอดคล้องกับบริบทของกิจกรรมการเรียนการสอน และนำสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี เช่น Google Form, Google Sheets มาใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการนิเทศเพื่ออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน และการเรียกใช้ข้อมูล เพื่อนำไปจัดทำสารสนเทศของสถานศึกษา</p> <p>4. ผู้นิเทศดำเนินการนิเทศด้วยความเป็นกัลยาณมิตร มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้รับการนิเทศ โดยให้คำแนะนำ คำปรึกษา และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอน และเปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือให้ข้อเสนอแนะในประเด็นต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์</p>
3. ด้านการติดตาม และประเมินผลการนิเทศ	<p>1. สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลการนิเทศที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการนิเทศภายในและจัดทำกำหนดการติดตามการประเมินผลการนิเทศไว้อย่างชัดเจน</p> <p>2. สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศมีส่วนร่วมในการประเมินตนเอง โดยทำการประเมินผ่าน Google Form, Google Sheets เพื่อความสะดวกในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล</p>

ตาราง 18 (ต่อ)

องค์ประกอบ ของการนิเทศภายใน	แนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0
3. ด้านการติดตาม และ ประเมินผลการนิเทศ (ต่อ)	3. ผู้นิเทศดำเนินการติดตามการปฏิบัติงานจนกว่าผู้รับการนิเทศจะสามารถแก้ไขปัญหาได้สำเร็จ ซึ่งผู้รับการนิเทศสามารถปรึกษาปัญหาในการปฏิบัติงานกับผู้นิเทศผ่านช่องทางออนไลน์ต่าง ๆ เช่น Line, Google Meet, Zoom เพื่อเป็นการปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
4. ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับ	<p>1. สถานศึกษามีการประชุมชี้แจงผลการประเมินการนิเทศภายในให้บุคลากรในสถานศึกษาทุกคนทราบ และร่วมกันวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยเพื่อหาแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาการจัดการเรียน การสอน และการดำเนินการนิเทศภายในให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ</p> <p>2. ผู้นิเทศมีการให้ข้อเสนอแนะในประเด็นต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์ และมีความชัดเจน เป็นรูปธรรม สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง เพื่อให้ผู้รับการนิเทศนำไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียน การสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้รับการ นิเทศได้ซักถามในประเด็นที่สงสัย</p> <p>3. ผู้บริหารให้การยกย่อง ชมเชย เชิดชูเกียรติแก่ครูและบุคลากร ที่เกี่ยวข้องที่มีผลการปฏิบัติงานดีเด่นอย่างเหมาะสม เพื่อสร้างขวัญ และกำลังใจในการปฏิบัติงาน</p> <p>4. สถานศึกษามีการสรุปและรายงานผลการนิเทศภายใน ต่อผู้บังคับบัญชาระดับเขตพื้นที่การศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องตลอดจน เผยแพร่ให้กับสาธารณชนได้รับทราบผ่านทางเว็บไซต์ของโรงเรียน</p>

ผลการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางมาปรับปรุง ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ จนได้แนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ดังตาราง 19-23

ตาราง 19 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยรวมและรายด้าน

รายการประเมิน		ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านการวางแผนการนิเทศ	4.84	0.36	มากที่สุด	4.76	0.40	มากที่สุด
2	ด้านการดำเนินการนิเทศ	4.85	0.25	มากที่สุด	4.65	0.35	มากที่สุด
3	การติดตาม และประเมินผลการนิเทศ	4.73	0.37	มากที่สุด	4.67	0.51	มากที่สุด
4	การให้ข้อมูลย้อนกลับ	4.80	0.45	มากที่สุด	4.70	0.35	มากที่สุด
รวม		4.81	0.35	มากที่สุด	4.69	0.40	มากที่สุด

จากตาราง 19 พบว่า ผลการประเมินแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ในด้านความเหมาะสมโดยรวม มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ( $\bar{X} = 4.81$ ) เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการดำเนินการนิเทศ ด้านการวางแผนการนิเทศ ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับ และด้านการติดตาม และประเมินผลการนิเทศ

ผลการประเมินแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ในด้านความเป็นไปได้โดยรวมมีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ( $\bar{X} = 4.69$ ) เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ การวางแผนการนิเทศ ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับ ด้านการติดตาม และประเมินผลการนิเทศ และการดำเนินการนิเทศ

พหุบัณฑิต ชีวะ



ตาราง 20 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของ  
 แนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต  
 พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ด้านการวางแผนการนิเทศ

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	
ด้านการวางแผนการนิเทศ							
1	สถานศึกษามีการประชุมเตรียมความพร้อมเพื่อสร้างความเข้าใจ ร่วมกันเกี่ยวกับการนิเทศภายใน และแต่งตั้งคณะกรรมการการนิเทศภายในเพื่อกำหนดบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการนิเทศภายในอย่างชัดเจน	5.00	0.00	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
2	ผู้บริหาร ครูและบุคลากรร่วมกันศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศภายในเพื่อนำมาจัดลำดับความสำคัญ ตลอดจนศึกษาและวิเคราะห์นโยบายในการจัดการศึกษา เพื่อนำมากำหนดวัตถุประสงค์ของการนิเทศภายในและแนวทางในการนิเทศภายในที่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของสถานศึกษา	4.60	0.89	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
3	เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการนิเทศภายใน และนำบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา จัดให้มีการระดมความคิดเพื่อให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์สื่อ นวัตกรรมที่นำมาใช้ในการนิเทศ โดยสร้างเครื่องมือที่มีความหลากหลาย และเป็นมาตรฐานเดียวกัน	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด

ตาราง 20 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
4. จัดทำคู่มือการนิเทศภายในให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ศึกษา เพื่อให้การปฏิบัติงานมีความชัดเจนและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน และร่วมกันออกแบบปฏิทินตารางเวลาในการนิเทศให้ตรงกับความต้องการของครูและบุคลากร เพื่อความสะดวกในการดำเนินการนิเทศ	4.80	0.45	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
5. สร้างเครือข่ายกลุ่มผู้นิเทศภายในโรงเรียน โดยนำเทคโนโลยีมาใช้สร้างเครือข่ายสังคมออนไลน์ เช่น Line, Facebook, Google Meet เพื่อเป็นช่องทางสำหรับพูดคุย แลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ผู้นิเทศให้สมบูรณ์ และบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้	4.80	0.45	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
รวม	4.84	0.36	มากที่สุด	4.76	0.40	มากที่สุด

จากตาราง 20 พบว่า ผลการประเมินแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ด้านการวางแผนการนิเทศ มีความเหมาะสมโดยรวมในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ( $\bar{X} = 4.84$ ) เมื่อพิจารณารายข้อมีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามลำดับแรกเรียงจากมากไปหาน้อย คือ สถานศึกษามีการประชุมเตรียมความพร้อม เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับการนิเทศภายใน และแต่งตั้งคณะกรรมการการนิเทศภายใน เพื่อกำหนดบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการนิเทศภายในอย่างชัดเจน เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการนิเทศภายในและนำบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาจัดให้มีการระดมความคิดเห็นเพื่อให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์สื่อ นวัตกรรมที่นำมาใช้ในการนิเทศ โดยสร้างเครื่องมือให้มีความหลากหลาย และเป็นมาตรฐานเดียวกัน และสร้างเครือข่ายกลุ่มผู้นิเทศภายในโรงเรียน โดยนำเทคโนโลยีมาใช้สร้างเครือข่ายสังคมออนไลน์ เช่น Line, Facebook, Google Meet เพื่อเป็นช่องทางสำหรับพูดคุย แลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ผู้นิเทศให้สมบูรณ์ และบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ผลการประเมินแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ด้านการวางแผนการนิเทศ มีความเป็นไปได้ โดยรวม ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ( $\bar{X} = 4.76$ ) เมื่อพิจารณารายข้อมีค่าเฉลี่ยสูงสุด สามลำดับแรกเรียงจากมากไปหาน้อย คือ เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการนิเทศ ภายในและนำบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา จัดให้มีการระดมความคิดเพื่อให้ ทุกคนมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์สื่อ นวัตกรรมที่นำมาใช้ในการนิเทศ โดยสร้างเครื่องมือให้มีความ หลากหลาย และเป็นมาตรฐานเดียวกัน สถานศึกษามีการประชุมเตรียมความพร้อม เพื่อสร้าง ความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับการนิเทศภายใน และแต่งตั้งคณะกรรมการการนิเทศภายในเพื่อกำหนด บทบาทหน้าที่ในการดำเนินการนิเทศภายในอย่างชัดเจน และผู้บริหาร ครูและบุคลากรร่วมกันศึกษา สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศภายในเพื่อนำมาจัดลำดับความสำคัญ

ตลอดจนศึกษาและวิเคราะห์นโยบายในการจัดการศึกษา เพื่อนำมากำหนดวัตถุประสงค์ ของการนิเทศภายในและแนวทางในการนิเทศภายในที่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของ สถานศึกษา

ตาราง 21 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของแนว ทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ด้านการดำเนินการนิเทศ

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	
ด้านการดำเนินการนิเทศ							
1	จัดประชุมก่อนดำเนินการนิเทศภายใน เพื่อเป็นการทบทวนความเข้าใจเกี่ยวกับ รูปแบบ วิธีการ เครื่องมือ ปฏิทินการ นิเทศและประเด็นที่จะทำการเก็บบันทึก ข้อมูล ให้กับครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ทราบโดยทั่วกัน	5.00	0.00	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด

ตาราง 21 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	
ด้านการดำเนินการนิเทศ							
2	ดำเนินการนิเทศภายในตามแผนและ ปฏิทินการนิเทศภายในที่กำหนดไว้ โดยส่งเสริมให้เป็นการนิเทศเชิงรุก และ นำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติการนิเทศ โดยทำการนิเทศออนไลน์ผ่าน Google Meet, Zoom สลับกับการเข้าไปเยี่ยม ชั้นเรียน	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
3	ผู้นิเทศเลือกใช้เครื่องมือ และวิธีการ ในการนิเทศที่มีความเหมาะสม สอดคล้องกับบริบทของกิจกรรมการเรียน การสอน และนำสื่อ นวัตกรรมและ เทคโนโลยี เช่น Google Form, Google Sheets มาใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการ นิเทศเพื่ออำนวยความสะดวกในการ ปฏิบัติงานและการเรียกใช้ข้อมูล เพื่อ นำไปจัดทำสารสนเทศของสถานศึกษา	4.60	0.55	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
4	ผู้นิเทศดำเนินการนิเทศด้วยความ เป็นกัลยาณมิตร มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้รับ การนิเทศ โดยให้คำแนะนำ คำปรึกษา และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการ จัดการเรียนการสอน และเปิดโอกาสให้ ผู้รับการนิเทศมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะใน ประเด็นต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์	5.00	0.00	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
	รวม	4.85	0.25	มากที่สุด	4.76	0.40	มากที่สุด

จากตาราง 21 พบว่า ผลการประเมินแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ด้านการดำเนินการนิเทศ มีความเหมาะสมโดยรวมในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ( $\bar{X} = 4.85$ ) เมื่อพิจารณารายข้อมีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามลำดับแรกเรียงจากมากไปหาน้อย คือ จัดประชุมก่อนดำเนินการนิเทศภายใน เพื่อเป็นการทบทวนความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบ วิธีการ เครื่องมือ ปฏิทินการนิเทศและประเด็นที่จะทำการเก็บบันทึกข้อมูล ให้กับครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องทราบโดยทั่วกัน ผู้นิเทศดำเนินการนิเทศด้วยความเป็นกัลยาณมิตร มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้รับการนิเทศ โดยให้คำแนะนำ คำปรึกษา และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอน และเปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือให้ข้อเสนอแนะในประเด็นต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์ และดำเนินการนิเทศภายในตามแผนและปฏิทินการนิเทศภายในที่กำหนดไว้ โดยส่งเสริมให้เป็นการนิเทศเชิงรุก และนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติการนิเทศ โดยทำการนิเทศออนไลน์ผ่าน Google Meet, Zoom สลับกับการเข้าไปเยี่ยมชั้นเรียน

ผลการประเมินแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ด้านการดำเนินการนิเทศ มีความเป็นไปได้ โดยรวม ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ( $\bar{X} = 4.76$ ) เมื่อพิจารณารายข้อมีค่าเฉลี่ยสูงสุด สามลำดับแรกเรียงจากมากไปหาน้อย จัดประชุมก่อนดำเนินการนิเทศภายใน เพื่อเป็นการทบทวนความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบ วิธีการ เครื่องมือ ปฏิทินการนิเทศ และประเด็นที่จะทำการเก็บบันทึกข้อมูล ให้กับครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องทราบโดยทั่วกัน ผู้นิเทศดำเนินการนิเทศด้วยความ เป็นกัลยาณมิตร มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้รับการนิเทศ โดยให้คำแนะนำ คำปรึกษา และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอน และเปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือให้ข้อเสนอแนะในประเด็นต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์และนำสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี เช่น Google Form, Google Sheets มาใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการนิเทศ เพื่ออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน และการเรียกใช้ข้อมูลเพื่อนำไปจัดทำสารสนเทศของสถานศึกษา

ตาราง 22 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของ  
 แนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต  
 พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ด้านการติดตาม และประเมินผลการนิเทศ

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	
ด้านการติดตาม และประเมินผลการนิเทศ							
1	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลการนิเทศที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการนิเทศภายในและจัดทำกำหนดการติดตามการประเมินผลการนิเทศไว้อย่างชัดเจน	5.00	0.00	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
2	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศมีส่วนร่วมในการประเมินตนเอง โดยทำการประเมินผ่าน Google Form, Google Sheets เพื่อความสะดวกในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล	4.60	0.55	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
3	ผู้นิเทศดำเนินการติดตามการปฏิบัติงานจนกว่าผู้รับการนิเทศจะสามารถแก้ไขปัญหาได้สำเร็จ ซึ่งผู้รับการนิเทศสามารถปรึกษาปัญหาในการปฏิบัติงานกับผู้นิเทศผ่านช่องทางออนไลน์ต่าง ๆ เช่น Line, Google Meet, Zoom เพื่อเป็นการปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น	4.60	0.55	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
	รวม	4.73	0.37	มากที่สุด	4.67	0.51	มากที่สุด

จากตาราง 22 พบว่า ผลการประเมินแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ด้านการติดตาม และประเมินผลการนิเทศ มีความเหมาะสมโดยรวมในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ( $\bar{X} = 4.73$ )

เมื่อพิจารณารายชื่อมีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามลำดับแรกเรียงจากมากไปหาน้อย คือ สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลการนิเทศที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการนิเทศภายในและจัดทำกำหนดการติดตามการประเมินผลการนิเทศไว้อย่างชัดเจน สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศมีส่วนร่วมในการประเมินตนเอง โดยทำการประเมินผ่าน Google Form, Google Sheets เพื่อความสะดวกในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล และผู้นิเทศดำเนินการติดตามการปฏิบัติงานจนกว่าผู้รับการนิเทศจะสามารถแก้ไขปัญหาได้สำเร็จ ซึ่งผู้รับการนิเทศสามารถปรึกษาปัญหาในการปฏิบัติงานกับผู้นิเทศผ่านช่องทางออนไลน์ต่าง ๆ เช่น Line, Google Meet, Zoom เพื่อเป็นการปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ผลการประเมินแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ด้านการติดตาม และประเมินผลการนิเทศมีความเป็นไปได้โดยรวม ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ( $\bar{X} = 4.67$ ) เมื่อพิจารณารายชื่อมีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามลำดับแรกเรียงจากมากไปหาน้อย คือ สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลการนิเทศที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการนิเทศภายในและจัดทำกำหนดการติดตามการประเมินผลการนิเทศไว้อย่างชัดเจน สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศมีส่วนร่วมในการประเมินตนเอง โดยทำการประเมินผ่าน Google Form, Google Sheets เพื่อความสะดวกในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล และผู้นิเทศดำเนินการติดตามการปฏิบัติงานจนกว่าผู้รับการนิเทศจะสามารถแก้ไขปัญหาได้สำเร็จ ซึ่งผู้รับการนิเทศสามารถปรึกษาปัญหาในการปฏิบัติงานกับผู้นิเทศผ่านช่องทางออนไลน์ต่าง ๆ เช่น Line, Google Meet, Zoom เพื่อเป็นการปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น





ตาราง 23 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของ  
 แนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน  
 เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับ

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	
ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับ							
1	สถานศึกษามีการประชุมชี้แจงผล การประเมินการนิเทศภายในให้บุคลากร ในสถานศึกษาทุกคนทราบ และร่วมกัน วิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยเพื่อหาแนวทาง ในการปรับปรุง พัฒนาการจัดการเรียน การสอน และการดำเนินการนิเทศภายใน ให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
2	ผู้นิเทศมีการให้ข้อเสนอแนะในประเด็น ต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์ และมีความชัดเจน เป็นรูปธรรม สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง เพื่อให้ผู้รับการนิเทศนำไปปรับปรุงและ พัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น พร้อมทั้ง เปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศได้ซักถาม ในประเด็นที่สงสัย	4.60	0.89	มากที่สุด	4.20	0.84	มาก
3	ผู้บริหารให้การยกย่อง ชมเชย เชิดชูเกียรติ แก่ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ที่มีผลการ ปฏิบัติงานดีเด่นอย่างเหมาะสม เพื่อสร้าง ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน	4.80	0.45	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
4	สถานศึกษามีการสรุปและรายงานผล การนิเทศภายในต่อผู้บังคับบัญชาระดับเขต พื้นที่การศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเผยแพร่ให้กับสาธารณชน ได้รับทราบผ่านทางเว็บไซต์ของโรงเรียน	4.80	0.45	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม		4.80	0.45	มากที่สุด	4.70	0.35	มากที่สุด

จากตาราง 23 พบว่า ผลการประเมินแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับ มีความเหมาะสมโดยรวมในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ( $\bar{X} = 4.80$ ) เมื่อพิจารณารายข้อมีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามลำดับแรกเรียงจากมากไปหาน้อย คือ สถานศึกษามีการประชุมชี้แจงผลการประเมินการนิเทศภายในให้บุคลากรในสถานศึกษาทุกคนทราบ และร่วมกันวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาการจัดการเรียนการสอน และการดำเนินการนิเทศภายในให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ผู้บริหารให้การยกย่อง ชมเชย เชิดชูเกียรติแก่ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องที่มีผลการปฏิบัติงานดีเด่นอย่างเหมาะสม เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน และสถานศึกษามีการสรุปและรายงานผลการนิเทศภายในต่อผู้บังคับบัญชาระดับเขตพื้นที่การศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องตลอดจนเผยแพร่ให้กับสาธารณชนได้รับทราบผ่านทางเว็บไซต์ของโรงเรียน

ผลการประเมินแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับ มีความเป็นไปได้ โดยรวม ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ( $\bar{X} = 4.70$ ) เมื่อพิจารณารายข้อมีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามลำดับแรกเรียงจากมากไปหาน้อย คือ สถานศึกษามีการประชุมชี้แจงผลการประเมินการนิเทศภายในให้บุคลากรในสถานศึกษาทุกคนทราบ และร่วมกันวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาการจัดการเรียนการสอน และการดำเนินการนิเทศภายในให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง และเป็นระบบ สถานศึกษามีการสรุปและรายงานผลการนิเทศภายในต่อผู้บังคับบัญชาระดับเขตพื้นที่การศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเผยแพร่ให้กับสาธารณชนได้รับทราบผ่านทางเว็บไซต์ของโรงเรียน และผู้บริหารให้การยกย่อง ชมเชย เชิดชูเกียรติแก่ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องที่มีผลการปฏิบัติงานดีเด่นอย่างเหมาะสม เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน



## บทที่ 5

### สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาสรุปผล อภิปรายผล และมีข้อเสนอแนะ ตามลำดับ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

#### ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

#### สรุปผล

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ผู้วิจัยสรุปผลได้ ดังนี้

1. ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

1.1 สภาพปัจจุบันของการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการติดตาม และประเมินผลการนิเทศ ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับ ด้านการดำเนินการนิเทศ และด้านการวางแผนการนิเทศ ตามลำดับ

1.2 สภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการดำเนินการนิเทศ ด้านการวางแผนการนิเทศ ด้านการติดตาม และประเมินผลการนิเทศ และด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับตามลำดับ

1.3 ลำดับความต้องการจำเป็น (PNI<sub>modified</sub>) ของการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เมื่อพิจารณาเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการดำเนินการนิเทศ ด้านการวางแผนการนิเทศ ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับ และด้านการติดตาม และประเมินผลการนิเทศตามลำดับ

2. พัฒนาแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ มีจำนวน 16 แนวทางโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.81 และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.69 โดยมีแนวทางการพัฒนารายละเอียด ดังนี้

1. ด้านการวางแผนการนิเทศ มี 5 แนวทาง ประกอบด้วย

1.1 สถานศึกษามีการประชุมเตรียมความพร้อม เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับการนิเทศภายใน และแต่งตั้งคณะกรรมการการนิเทศภายในเพื่อกำหนดบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการนิเทศภายในอย่างชัดเจน

1.2 ผู้บริหาร ครูและบุคลากรร่วมกันศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศภายในเพื่อนำมาจัดลำดับความสำคัญตลอดจนศึกษาและวิเคราะห์นโยบายในการจัดการศึกษา เพื่อนำมากำหนดวัตถุประสงค์ของการนิเทศภายในและแนวทางในการนิเทศภายในที่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของสถานศึกษา

1.3 เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการนิเทศภายในและนำบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา จัดให้มีการระดมความคิดเห็นเพื่อให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์สื่อ นวัตกรรมที่นำมาใช้ในการนิเทศ โดยสร้างเครื่องมือให้มีความหลากหลาย และเป็นมาตรฐานเดียวกัน

1.4 จัดทำคู่มือการนิเทศภายในให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ศึกษา เพื่อให้การปฏิบัติงาน มีความชัดเจนและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน และร่วมกันออกแบบปฏิทินตารางเวลาในการนิเทศ ให้ตรงกับความต้องการของครูและบุคลากร เพื่อความสะดวกในการดำเนินการนิเทศ

1.5 สร้างเครือข่ายกลุ่มผู้นิเทศภายในโรงเรียน โดยนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสร้าง เครือข่ายสังคมออนไลน์ เช่น Line, Facebook, Google Meet เพื่อเป็นช่องทางสำหรับพูดคุย แลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ผู้นิเทศให้สมบูรณ์ และบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

## 2. ด้านการดำเนินการนิเทศ มี 4 แนวทาง ประกอบด้วย

2.1 จัดประชุมก่อนดำเนินการนิเทศภายใน เพื่อเป็นการทบทวนความเข้าใจ เกี่ยวกับรูปแบบ วิธีการ เครื่องมือ ปฏิทินการนิเทศละประเด็นที่จะทำการเก็บบันทึกข้อมูลให้กับครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องทราบโดยทั่วกัน

2.2 ดำเนินการนิเทศภายในตามแผนและปฏิทินการนิเทศภายในที่กำหนดไว้ โดยส่งเสริมให้เป็นการนิเทศเชิงรุก และนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติการนิเทศ โดยทำการนิเทศ ออนไลน์ผ่าน Google Meet, Zoom สลับกับการเข้าไปเยี่ยมชั้นเรียน

2.3 ผู้นิเทศเลือกใช้เครื่องมือ และวิธีการในการนิเทศที่มีความเหมาะสม สอดคล้องกับบริบทของกิจกรรมการเรียนการสอน และนำสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี เช่น Google Form, Google Sheets มาใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการนิเทศ เพื่ออำนวยความสะดวก ในการปฏิบัติงานและการเรียกใช้ข้อมูล เพื่อนำไปจัดทำสารสนเทศของสถานศึกษา

2.4 ผู้นิเทศดำเนินการนิเทศด้วยความเป็นกัลยาณมิตร มีปฏิสัมพันธ์ที่ดี ต่อผู้รับการนิเทศ โดยให้คำแนะนำ คำปรึกษา และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการจัดการเรียน การสอน และเปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือให้ ข้อเสนอแนะในประเด็นต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์

## 3. ด้านการติดตาม และประเมินผลการนิเทศ มี 3 แนวทาง ประกอบด้วย

3.1 สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการ กำหนดเกณฑ์การประเมินผลการนิเทศที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการนิเทศภายในและจัดทำ กำหนดการติดตามการประเมินผลการนิเทศไว้อย่างชัดเจน

3.2 สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศมีส่วนร่วมในการประเมินตนเอง โดยทำการประเมินผ่าน Google Form, Google Sheets เพื่อความสะดวกในการเก็บรวบรวมและ วิเคราะห์ข้อมูล

3.3 ผู้นิเทศดำเนินการติดตามการปฏิบัติงานจนกว่าผู้รับการนิเทศจะสามารถ แก้ไขปัญหาได้สำเร็จ ซึ่งผู้รับการนิเทศสามารถปรึกษาปัญหาในการปฏิบัติงานกับผู้นิเทศผ่านช่องทาง

ออนไลน์ต่าง ๆ เช่น Line, Google Meet, Zoom เพื่อเป็นการปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

#### 4. ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับ มี 4 แนวทาง ประกอบด้วย

4.1 สถานศึกษามีการประชุมชี้แจงผลการประเมินการนิเทศภายใน ให้บุคลากรในสถานศึกษาทุกคนทราบ และร่วมกันวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยเพื่อหาแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาการจัดการเรียนการสอน และการดำเนินการนิเทศภายในให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง และเป็นระบบ

4.2 ผู้นิเทศมีการให้ข้อเสนอแนะในประเด็นต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์ และมีความชัดเจน เป็นรูปธรรม สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง เพื่อให้ผู้รับการนิเทศนำไปปรับปรุง และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศได้ซักถามในประเด็นที่สงสัย

4.3 ผู้บริหารให้การยกย่อง ชมเชย เชิดชูเกียรติแก่ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ที่มีผลการปฏิบัติงานดีเด่นอย่างเหมาะสม เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน

4.4 สถานศึกษามีการสรุปและรายงานผลการนิเทศภายในต่อผู้บังคับบัญชา ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเผยแพร่ให้กับสาธารณชนได้รับทราบผ่านทาง เว็บไซต์ของโรงเรียน

#### อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ พบว่า สภาพปัจจุบันของการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการติดตาม และประเมินผลการนิเทศ ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับ ด้านการดำเนินการนิเทศ และด้านการวางแผนการนิเทศ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการดำเนินการนิเทศ ด้านการวางแผนการนิเทศ ด้านการติดตาม และประเมินผลการนิเทศ และด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับ



ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนในปัจจุบันยังไม่มีกระบวนการนิเทศภายในที่ชัดเจนและไม่มีคู่มือการนิเทศภายในให้ศึกษา ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในด้านการนิเทศภายใน อีกทั้งความรู้ความสามารถและประสบการณ์ของผู้บริหาร ครูและบุคลากรมีความแตกต่างกัน และภารกิจอื่นที่นอกเหนือจากการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนของครู ส่งผลให้สภาพปัจจุบันของการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ พิชญ์ชาญ สุตทุม (2559) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 พบว่า สภาพปัจจุบันของการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การประเมินผลและรายงานผล ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งปัจจุบันสถานศึกษายังขาดการประเมินผลที่เป็นระบบ คือไม่ได้นำผลการนิเทศติดตามมาปรับปรุง แก้ไข เพื่อวางแผนการดำเนินการนิเทศภายในครั้งต่อไป และไม่ได้นำผลการนิเทศติดตามมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอน อีกทั้งยังขาดการนำสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้เพื่อส่งเสริมให้การปฏิบัติงานนิเทศภายในให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และยังสอดคล้องกับ วิไลพร อ่อนภูษา (2561) ที่ได้ทำการศึกษา การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบเพื่อนช่วยเพื่อนสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 พบว่า สภาพปัจจุบันการนิเทศภายในแบบเพื่อนช่วยเพื่อนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 โดยรวมและรายด้านอยู่ระดับปานกลาง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในแบบเพื่อนช่วยเพื่อนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งเหตุที่สภาพปัจจุบันการนิเทศภายในแบบเพื่อนช่วยเพื่อนสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 โดยรวมและรายด้านอยู่ระดับปานกลาง อาจเนื่องจากสภาพปัจจุบันของการนิเทศภายในยังขาดการให้การสนับสนุนส่งเสริม เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้ดำเนินการนิเทศอย่างจริงจังและเป็นระบบ องค์กรความรู้และนวัตกรรมทางการนิเทศไม่ได้รับการเผยแพร่และพัฒนาต่อยอดมากนัก สถานศึกษาทั่วไปจึงไม่มีโอกาสได้เรียนรู้และนำนวัตกรรมการนิเทศมาประยุกต์เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตลอดจนขาดเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับศาสตร์และองค์ความรู้และประสบการณ์ในการดำเนินการนิเทศภายใน ขาดการสนับสนุนส่งเสริมด้านการนิเทศการศึกษาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ยิ่งส่งผลให้สภาพปัญหาการนิเทศในสถานศึกษายังไม่ได้รับการพัฒนาแก้ไขอย่างจริงจัง (เก็จกนก เอื้อวงศ์, 2559)

2. การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ พบว่า มีผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้เพื่อเป็นแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับ



สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์จากข้อมูลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ผนวกกับการสัมภาษณ์โรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีเยี่ยม เพื่อนำมาสร้างแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ และมีการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการนิเทศภายใน จึงสามารถให้ข้อเสนอแนะที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับ สมยศ แผ่นทอง (2561) ที่ทำการศึกษารื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในไทยแลนด์ 4.0 เพื่อยกระดับคุณภาพการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนเนินสง่าวิทยา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ พบว่า รูปแบบการนิเทศภายในไทยแลนด์ 4.0 เพื่อยกระดับคุณภาพการประกันภายในสถานศึกษาที่พัฒนา ประกอบด้วย 1) ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง 2) ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม 3) ด้านการเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ 4) ด้านการพัฒนาหลักสูตร 5) ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน สอดคล้องกับ พิชญ์ชาญ สุตทุม (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ผลการวิจัย พบว่าความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของการนิเทศภายในโรงเรียนเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของการนิเทศ ด้านการวางแผนและกำหนดทางเลือกของการนิเทศภายในโรงเรียน โรงเรียนมีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานการปฏิบัติงานนิเทศภายใน และวางแผนให้สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ด้านการสร้างสื่อ และเครื่องมือของการนิเทศภายในโรงเรียนโรงเรียนสนับสนุนให้บุคลากรได้รับการพัฒนาความรู้ ทักษะ ในการสร้างสื่อ เครื่องมือในการนิเทศ ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน ดำเนินการนิเทศตามโครงการที่กำหนดไว้และรายงานความก้าวหน้าในการนิเทศ ด้านการประเมินผลและรายงานผลของการนิเทศภายในโรงเรียน โรงเรียนเปิดโอกาสให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการและหลักเกณฑ์ในการประเมิน มีการประเมินผลการนิเทศภายในเป็นระยะ และจัดให้มีการสร้างสื่อและเครื่องมือวัดและประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน

โดยสรุป แนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์นั้น สถานศึกษาสามารถนำไปวางแผนให้สอดคล้อง สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและความต้องการของครู เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในให้บรรลุตามเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนดและช่วยส่งเสริมการดำเนินงานนิเทศภายในให้มีประสิทธิภาพต่อไป

## ข้อเสนอแนะ

### 1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรส่งเสริมให้นำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการนิเทศภายใน และนำไปปรับใช้กับสถานศึกษาในสังกัดตามบริบทของสถานศึกษานั้น ๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิผลของงานได้จริง อันจะเกิดประโยชน์ต่อระบบการศึกษาต่อไป

1.2 จากการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ สรุปได้ว่า มีความต้องการด้านการดำเนินการนิเทศมากที่สุด ดังนั้นผู้วิจัยและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การดำเนินการนิเทศภายในมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษาที่ได้กำหนดไว้

1.3 แนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์จะมีลักษณะแตกต่างกันไปตามองค์ประกอบ ซึ่งสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการนิเทศภายในได้ และแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ มีองค์ประกอบหลัก 4 ด้าน รวมทั้งสิ้น 16 แนวทาง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้จริงนั้น ต้องอาศัยความเข้าใจและความร่วมมือร่วมใจจากทุกคนในองค์กรเป็นสำคัญ

### 2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยการพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 เป็นรายด้าน โดยเฉพาะด้านที่มีระดับความต้องการจำเป็นมาก เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาได้ตรงกับความต้องการอย่างแท้จริง

2.2 ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ในการนำแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ไปใช้ เพื่อปรับปรุงการและพัฒนาระบบการนิเทศภายในโรงเรียน

2.3 ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการนำแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ไปใช้

บรรณานุกรม



## บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2551). *คู่มือการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์ส่งเสริมการเกษตร แห่งประเทศไทย.
- กรมสามัญศึกษา. (2534). *แนวทางการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : กรมสามัญศึกษา.
- กรองทอง จิรเดชากุล. (2550). *คู่มือการนิเทศภายใน*. กรุงเทพฯ : ชารอักษร.
- กรองทอง จิรเดชากุล. (2554). *คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : ชารอักษร.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). *การนิเทศเพื่อพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ*. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). *แผนการพัฒนาศึกษาของกระทรวงฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559*. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- กัลยา ดิงศภัทย์. (2557). “ความท้าทาย ณ ขอบแดนใหม่แห่งการเรียนรู้: การศึกษาระบบ 4.0.” เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง *ขอบแดนใหม่แห่งการเรียนรู้: การศึกษาระบบ 4.0 (New Frontier of Learning: Education 4.0)*, กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กิติมา ปรีดีติติก. (2545). *การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ : อักษราพัฒนา.
- เก็จกนก เอื้อวงศ์. (2555). *การนิเทศในสถานศึกษา*. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เก็จกนก เอื้อวงศ์. (2559). การชี้แนะ: การประยุกต์ใช้เพื่อการนิเทศการศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ.*, 9(2), 1-13.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2543). *มองฝันไปข้างหน้า : วิสัยทัศน์ประเทศไทยปี 2560*. กรุงเทพฯ : ชัคเซสมิเดีย.
- คำหมาน คนไค. (2542). *ทางก้าวหน้าของครุมีอาอาชีพ*. กรุงเทพฯ : สายธาร.
- จารุวรรณ ชนะพันธ์. (2561). *การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบชี้แนะสะท้อนคิดสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชาญชัย อาจินสมาจาร. (2546). *การนิเทศการสอนแผนใหม่*. ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี วิทยาลัยการณในพระบรมราชูปถัมภ์.
- ชารี มณีศรี. (2542). *การนิเทศการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : บุรพาสาสน์.

- ทัศนทิมา พงษ์พรหม. (2558). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร  
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2. วิทยานิพนธ์  
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์  
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์. (2560). การจัดการศึกษา 4.0 กับการพัฒนาประเทศไทยที่ยั่งยืน. [ออนไลน์].  
ได้จาก : <http://adacstou.wixsite.com/adacstou/single-post>. [สืบค้นเมื่อ วันที่ 22  
พฤษภาคม 2564].
- ทิตนา แคมมณี. (2541). การเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด การปฏิบัติการเรียนรู้ตามแนวคิด  
5 ทฤษฎี. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ธนาชาติ นุ่มนนท์. (2560). Digital Skill ที่คนไทยควรมีถ้าจะต้องก้าวไปสู่ Thailand 4.0. [ออนไลน์].  
ได้จาก : <https://thanachart.org/2017/02/13>. [สืบค้นเมื่อ วันที่ 23 พฤษภาคม 2564]
- ธีรวิมล หอมอินทร์. (2563). การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทาง  
วิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27.  
วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา  
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นภาพร อุดรินทร์. (2563). การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงาน  
ศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา  
การบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2548). การนิเทศการสอน. กรุงเทพฯ : สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- พะยอม วงศ์สารศรี. (2534). การบริหารงานบุคคล. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยครูสวนดุสิต.
- พันธวิชัย เลี้ยงชีพชอบ. (2561). กลยุทธ์การบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิด  
คนไทย 4.0. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา  
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิชญ์ชาญ สุตทุม. (2559). แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน  
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต  
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2543). การอุดมศึกษากับสังคมไทย. กรุงเทพฯ : ภาควิชาอุดมศึกษา  
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2559). *การศึกษา 4.0 เป็นยิ่งกว่าการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ศูนย์ตำราและเอกสารวิชาการ วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- มธุรส สว่างบำรุง. (2542). *จิตวิทยาทั่วไป*. เชียงใหม่ : กิตติการพิมพ์.
- มยุรี หุ่นขำ. (2544). *ผลการใช้รูปแบบพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่มีต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหาในบริบทชุมชนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยนต์ ชุ่มจิต. (2541). *ความเป็นครู*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊ค.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วรรณภา ธรรมจันทร์. (2561). *แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วัชรา เล่าเรียนดี. (2552). *การนิเทศการสอน: Supervision of Instruction*. พิมพ์ครั้งที่ 7. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วัชรา เล่าเรียนดี. (2556). *ศาสตร์การนิเทศการสอน และการโค้ช การพัฒนาวิชาชีพ: ทฤษฎีกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ*. พิมพ์ครั้งที่ 12. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- วารี ภูแปง. (2559). *การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบพี่เลี้ยงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2553). *พัฒนาหลักสูตรและการสอน-มิติใหม่*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองธรรม.
- วิรัตน์ คำศรีจันทร์. (2544). *จิตสำนึกพลเมืองในบริบทสังคมไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาประชากรศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.



- วิไลพร อ่อนภูษา. (2561). *การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบเพื่อนช่วยเพื่อนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วีระวัฒน์ ปันนิตามัย. (2545). *เชาวน์อารมณ์ (EQ): ดัชนีวัดความสุข และความสำเริงของชีวิต*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์เน็ต.
- ศันศินีย์ ฉัตรคุปต์ และอุษา ชูชาติ. (2544). *รายงานเรื่องฝึกสมองให้คิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking)*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ศุภย์พัฒนาการนิเทศและเร่งรัดคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2556). *แนวทางการนิเทศเต็มพื้นที่*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- สงัด อุทรานันท์. (2530). *ทฤษฎีหลักสูตร*. กรุงเทพฯ : มิตรสยาม.
- สงัด อุทรานันท์. (2545). *การนิเทศการศึกษา: หลักการทฤษฎี และปฏิบัติ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มิตรสยาม.
- สงัด อุทรานันท์. (2548). *การนิเทศภายใน หลักการทฤษฎีและปฏิบัติ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มิตรสยาม.
- สงัด อุทรานันท์. (2554). *นิเทศการสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 9. นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมณะ โปธิรักษ์. (2543). *E.Q. โลกุตระ*. กรุงเทพฯ : ฟ้าอภัย.
- สมบัติ ท้ายเรือคำ. (2555). *ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมยศ แผ่นทอง. (2561). *การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในไทยแลนด์ 4.0 เพื่อยกระดับคุณภาพการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนเนินสง่าวิทยาลัยสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- สันติ บุญภิรมย์. (2552). *หลักการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ : บั๊ค พอยท์.
- สันติ อุดคำ. (2560). *การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. (2563). *รายงานผลการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา*. บุรีรัมย์ : กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32.

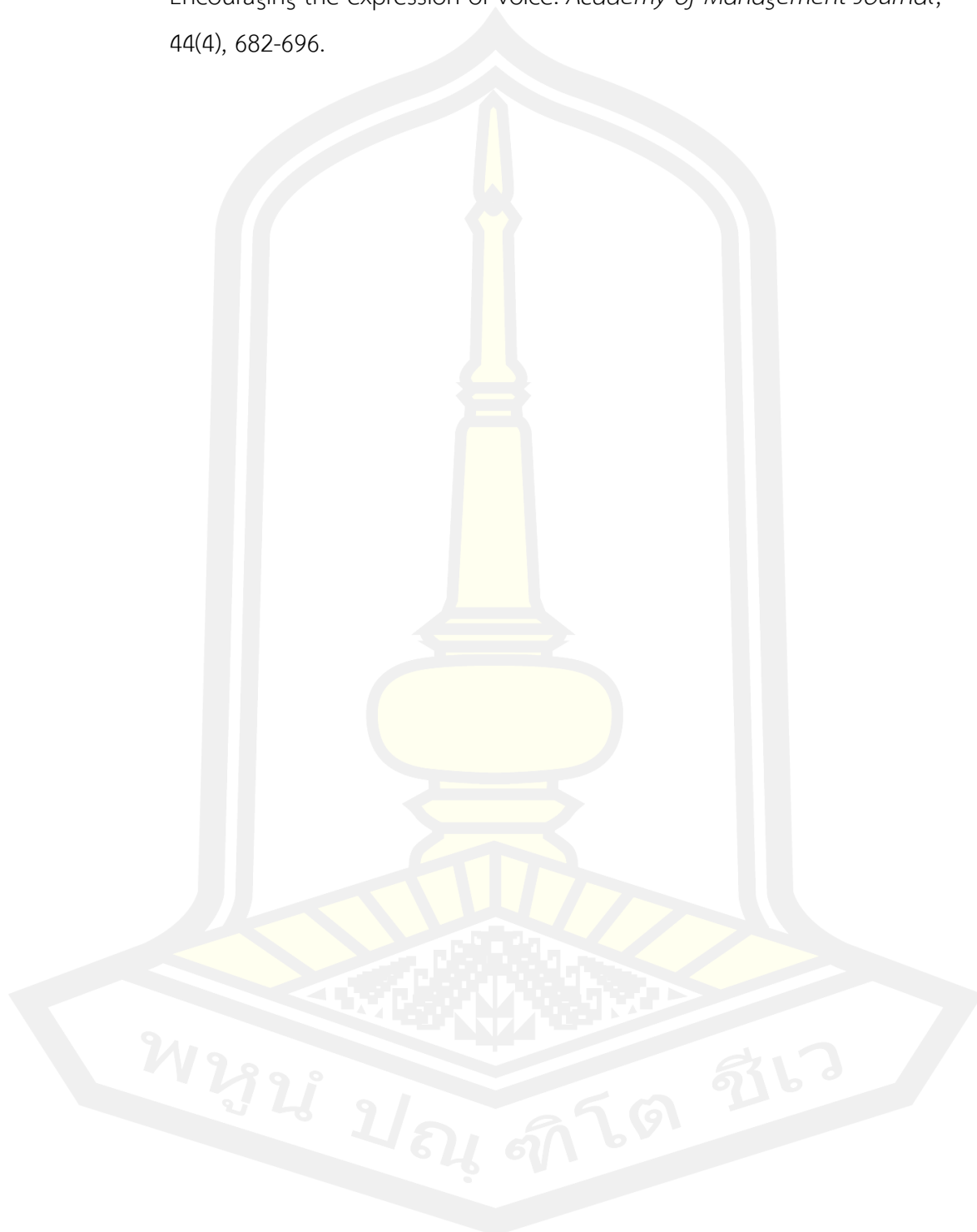


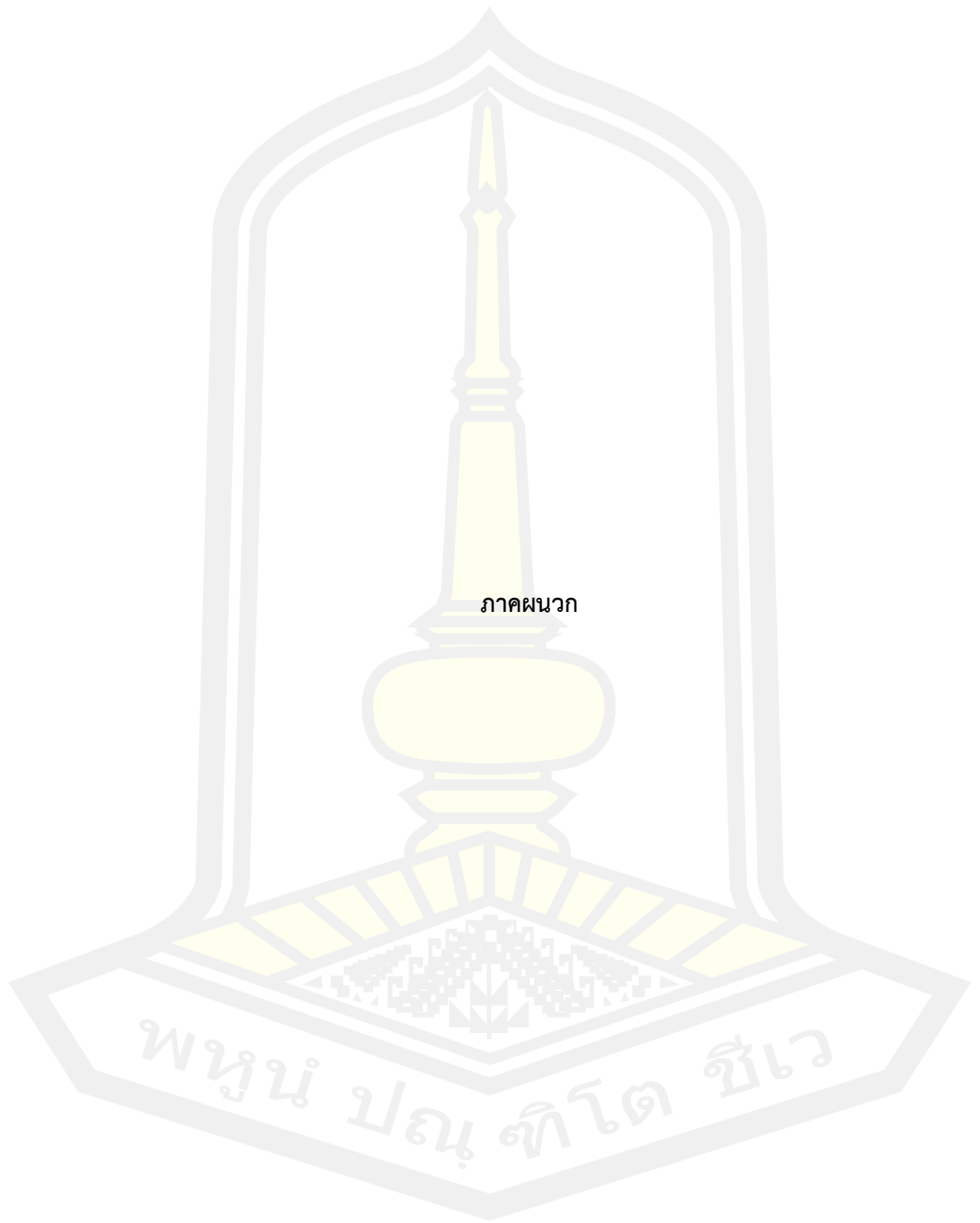
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *คู่มือการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2555). *การพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2559). สกอ.พัฒนานักศึกษาสู่ Thailand 4.0. *นุสารอุดมศึกษา*, 43(462), 11-13.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สุริยา ขาวน้ำปาด. (2561). *การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบพีเลียงสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2558). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสาวลักษณ์ พิสิษฐ์ไพบูลย์. (2559). *ขับเคลื่อนการศึกษาไทยสู่ไทยแลนด์ 4.0*. [ออนไลน์]. ได้จาก : <http://www.thaihealth.or.th/Content/33499>. [สืบค้นเมื่อ วันที่ 22 พฤษภาคม 2564].
- โสภณ ทองจิตร. (2553). *การปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศการศึกษาภายในของผู้นิเทศในสถานศึกษาในเครือข่ายบางกุ่ม จังหวัดสุราษฎร์ธานี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- อานนท์ ศักดิ์วีระวิชัย. (2560). *11 คุณลักษณะของคนไทย 4.0 ที่ต้องปฏิรูปจะช่วยให้ Thailand 4.0 เป็นความจริง (ตอนที่ 1)*. [ออนไลน์]. ได้จาก : <http://as.nida.ac.th/gsas/article/11-2>. [สืบค้นเมื่อ วันที่ 22 พฤษภาคม 2564].
- อารี รังสินันท์. (2526). *ความคิดสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ : ธนการพิมพ์.
- อำภา บุญช่วย. (2537). *การบริหารงานวิชาการ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- Acheson, K. and Gall, M. (2003). *Clinical Supervision and Teacher Development, Preservice and Inservice Applications*. 5th ed. New York : John Wiley & Sons.

- Adams, H. P. and Frank, D. (1966). *Basic Principles of Supervision*. New York : American Book.
- Alabdulkareem, R. (2019). Supervisory practices as perceived by teachers and supervisors on Riyadh Schools, Saudi Arabia. *Improving School Leadership in Saudi Arabia Journal of Research*, 4(3), 186-192.
- Allen, L.A. (1982). *Making managerial planning more effective*. New York : McGraw-Hill.
- Bateman, T.S. and Crant, J.M. (1999). Proactive behavior: Meanings, impact, and recommendations. *Business Horizons*, 42(3), 63–70, May-June.
- Briggs, T.H. and Justman, J. (1982). *Improving Instruction through Supervision*. New York : Macmillan.
- Burton, W.H. and Brueckner, L.J. (1965). *Supervisor: A Social Process*. New York : Appleton Century Crofts
- Copeland, W.D. and Boyan, N.J. (1978). *Instructional Supervision Training Program*. Columbus Ohio : Charles E. Merrill.
- Couros, G. (2015). *The Innovator's Mindset*. San Diego, CA : Dave Burgess Consulting.
- Covey, S. (1989). *The 7 Habits of Highly Effective People*. New York : Free Press.
- Farr, J.L. and Ford, C. (1990). Innovation at work. In M.A. West and J.L. Farr (Eds), *Innovation and creativity at work: Psychological and organizational strategies* (pp. 3-13). Chichester, England : Wiley.
- Frese, M. and Fay, D. (2001). The concept of personal initiative: An overview of validity studies. *Human Performance*, 14(1), 97–124.
- Goleman, D. (1998). *Working with emotional intelligence*. London : Bloomsbury.
- Good, C.V. (1973). *Dictionary of Education*. 3rd ed. New York : McGraw-Hill Book.
- Guilford, J.P. (1959). *Traits of Creativity*. New York : McGraw-Hill.
- Harkins, A.M. (2008). Leapfrog principles and practices: Core components of education 3.0 and 4.0. *Future Research Quarterly*, 24(1), 19–31.
- Harris, B.M. (1985). *Supervisory Behavior in Education*. Englewood Cliffs, NJ : Prentice–Hall.
- Henneman, E.A., Lee, J.L. and Cohen, J.I. (1995). Collaboration: A concept analysis. *Journal of Advanced Nursing*, 21(1), 103-109.

- Jeran, B.M. (2016). *Supervisory Behavior in Education*. New Jersey : Prentice–Hall.
- Kanter, R.M. (1988). When a Thousand Flowers Bloom Structural, Collective and Social Conditions for Innovation in Organization. *Research in Organizational Behavior*, 10, 169-211.
- Kelton, A.G. (2016). *The relation between school administrators supervisory styles and their, rule Administration behaviors*. Master's Thesis, School administration, Texas : A&M University-Commerce.
- Marks, J.R. and King, S. (1974). *Handbook of Educational Supervision: A Guide of The Practice*. Boston : Allyn and Bacon.
- Mehall, C.H. (2017). *Quality Assurance and Improvement High Schools*. New York : Institute of Public Administration, Columbia University.
- Sanna, A. (2016). The principles and practices of supervision that supports the development of Inclusive teacher hood. *Journal of Education and Learning*, 5(3), 297.
- Scott, S.G. and Bruce, R.A. (1994). Determinants of innovative behavior: A path model of individual innovation in the workplace. *Academy of Management Journal*, 37(3), 580-607.
- Spears, H. (1967). *Improving the Supervisor of Instruction*. New Jersey : Prentice-Hall.
- Stopsky, F. (2016). *Towards the Fourth Revolution in Education*. XLIBRIS.
- Welch, M. and Tulbert, B. (2000). Practitioners' perspectives of collaboration: a social validation and factor analysis. *Journal of Educational and Psychological Consultation*, 11(3&4), 357-378.
- Wiliam, D. (2012). Feedback Part of a System. *Educational Leadership*, 70(1), 31-34, September.
- Woolfolk, A. (2007). *Educational Psychology*. 10th ed. Boston : Pearson Education.
- Wooten, R. (2017). *Characteristics of the innovative educator*. [online]. Available from : <http://theinnovativeeducator.weebly.com/characteristics-of-an-innovative-educator.html>. [accessed 23 May 2021].
- World Economic Forum. (2016). *The 10 skills you need to thrive in the Fourth Industrial Revolution*. [online]. Available from : <https://www.weforum.org/agenda>. [accessed 23 May 2021].

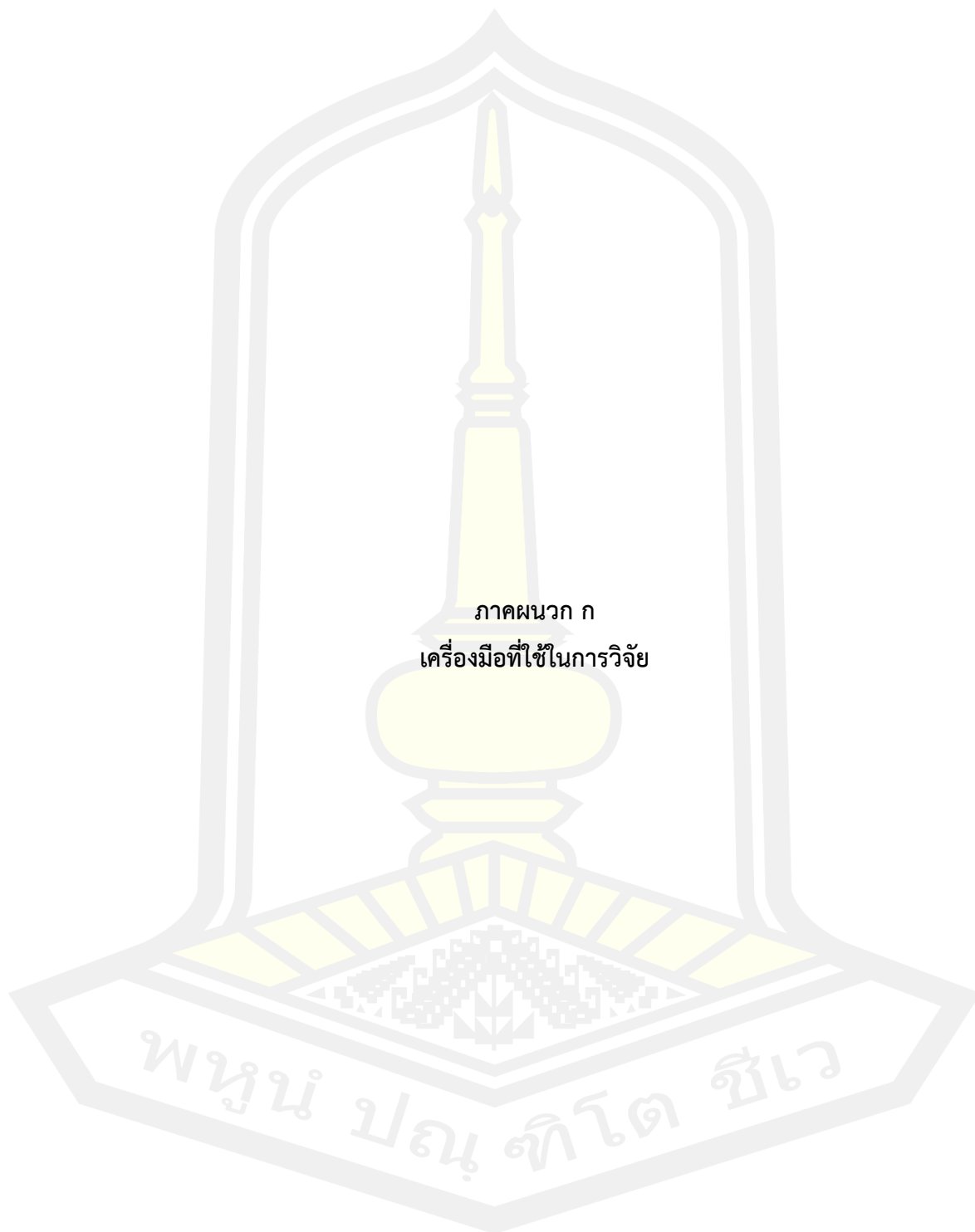
Zhou, J. and George, J.M. (2001). When job dissatisfaction leads to creativity :  
Encouraging the expression of voice. *Academy of Management Journal*,  
44(4), 682-696.





ภาคผนวก

พหุณฺ ปรณฺ ทิโต ชีเว



ภาคผนวก ก  
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

พหุณ ปณุ ทิโต สีเว

แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายใน  
สำหรับการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0  
สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์
  2. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน  
ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม  
ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของ Likert 5 ระดับ
  3. การตอบแบบสอบถามใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น ความคิดเห็นของท่านจะไม่ส่งผลกระทบต่อ ใด ๆ ต่อตัวท่าน แต่จะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปออกแบบแนวทางการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์
  4. โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบถ้วนทุกข้อเพื่อความสมบูรณ์ของแบบทดสอบ และสามารถนำไปประมวลผลได้
- ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถามนี้ หากท่านต้องการข้อมูลเพิ่มเติม สามารถติดต่อได้ที่นางสาวกานต์ธีรา ธรรมสา หมายเลขโทรศัพท์ 08 5011 3570 อีเมล 63010581007@msu.ac.th
- ขอขอบพระคุณท่านอย่างยิ่งที่ให้ความอนุเคราะห์มา ณ โอกาสนี้

นางสาวกานต์ธีรา ธรรมสา

นิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารและพัฒนการศึกษา  
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม



**แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การนิเทศภายใน  
สำหรับการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0  
สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์**

**ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม**

**คำชี้แจง** โปรดทำเครื่องหมาย  ลงในช่อง  หน้าข้อความที่ตรงกับความจริงที่เกี่ยวกับตัวท่าน

- |             |                                     |  |
|-------------|-------------------------------------|--|
| 1. เพศ      | <input type="checkbox"/> ชาย        | <input type="checkbox"/> หญิง  |
| 2. อายุ     | <input type="checkbox"/> 20 – 30 ปี | <input type="checkbox"/> 31 – 40 ปี                                  |
|             | <input type="checkbox"/> 41 - 50 ปี | <input type="checkbox"/> 51 ปี ขึ้นไป                                |
| 3. การศึกษา | <input type="checkbox"/> ปริญญาตรี  | <input type="checkbox"/> ปริญญาโท <input type="checkbox"/> ปริญญาเอก |
| 4. ตำแหน่ง  | <input type="checkbox"/> ผู้บริหาร  | <input type="checkbox"/> ข้าราชการครู                                |

**ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์**

**คำชี้แจง** 1. แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ  
2. โปรดใช้ดุลพินิจของท่านพิจารณาเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 และโปรดทำเครื่องหมาย  ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่ตรงกับความเป็นจริง ซึ่งแต่ละช่องมีความหมาย ดังนี้

- 5 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

พหุบัณฑิต







ที่	รายการองค์ประกอบการนิเทศภายใน การศึกษาไทยยุค 4.0	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
<b>ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับ</b>											
31	มีการแจ้งผลการประเมินให้ผู้รับการนิเทศทราบ และให้ข้อเสนอแนะในประเด็นต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์ เพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงาน										
32	ข้อเสนอแนะมีความชัดเจน เป็นรูปธรรม และมีความน่าเชื่อถือ										
33	ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง รับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่นในประเด็นที่ต้องการให้ปรับปรุงและพัฒนาการทำงาน										
34	มีการสื่อสารกันด้วยภาษาที่เหมาะสม แสดงออกด้วยความจริงใจ เปิดเผยเป็นมิตร และมีความปรารถนาดีต่อกัน										
35	ผู้นิเทศเปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศได้ซักถามในประเด็นที่สงสัย เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน										
36	มีการเสริมแรง ให้กำลังใจแก่ผู้รับการนิเทศ										
37	มีการสรุปและรายงานผลการดำเนินการนิเทศให้ผู้บังคับบัญชาและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ										
38	มีการเผยแพร่ผลการนิเทศอย่างสร้างสรรค์										

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านอย่างยิ่งที่เสียสละเวลาตอบแบบสอบถามฉบับนี้

**แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง**  
**สำหรับการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0**  
**สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์**

**คำชี้แจง**

1. แบบสัมภาษณ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา และรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ โรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best Practices) เกี่ยวกับแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0
  2. แบบสัมภาษณ์มีทั้งหมดเป็น 2 ตอน ดังนี้
    - ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์
    - ตอนที่ 2 ประเด็นการสัมภาษณ์แนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษา ซึ่งครอบคลุมองค์ประกอบการดำเนินงาน ดังนี้
  3. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้เป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นประโยชน์ใช้ในการวิจัยเท่านั้น จะไม่มีผลเสียหายหรือผลกระทบต่อองค์กรหรือหน้าที่การงานของท่านแต่ประการใด จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์ครั้งนี้ ผู้วิจัยหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในการสัมภาษณ์เป็นอย่างดี
- ขอขอบพระคุณท่านอย่างยิ่งที่ให้ความอนุเคราะห์มา ณ โอกาสนี้

นางสาวกานต์ธีรา ธรรมสา

นิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารและพัฒนการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พหุบัณฑิต ชีวะ

**แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง**  
**สำหรับการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0**  
**สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์**

**ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไป**

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ .....

ตำแหน่ง .....

สถานศึกษา ..... สังกัด .....

วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์ ..... สถานที่สัมภาษณ์ .....

**ตอนที่ 2 ประเด็นการสัมภาษณ์ เกี่ยวกับแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0**

ในฐานะที่ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ด้านการนิเทศภายใน ท่านมีแนวทางในการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 ในแต่ละกระบวนการอย่างไร

1. สถานศึกษาของท่านมีแนวปฏิบัติในด้านการวางแผนการนิเทศภายในอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. สถานศึกษาของท่านมีแนวปฏิบัติในด้านการดำเนินการนิเทศภายในอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....



3. สถานศึกษาของท่านมีแนวปฏิบัติในด้านการติดตาม และประเมินผลการนิเทศภายใน  
อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. สถานศึกษาของท่านมีแนวปฏิบัติในด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับในการนิเทศภายใน  
อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ

(.....)

ตำแหน่ง.....

พหุบัณฑิตวิทยา

แบบประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์  
สำหรับการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0  
สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

คำชี้แจง

โปรดพิจารณาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ในแบบสอบถาม และการประเมินสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ว่ามีความสอดคล้องกันหรือไม่ เสร็จแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องผลการพิจารณา ดังนี้

ให้คะแนน	+1	ถ้าแน่ใจว่าองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สอดคล้องกัน
ให้คะแนน	0	ถ้าไม่แน่ใจว่าองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สอดคล้องกัน
ให้คะแนน	-1	ถ้าแน่ใจว่าองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ไม่สอดคล้องกัน

ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากท่านในการประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถาม สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์นี้ หากท่านต้องการข้อมูลใด ๆ เพิ่มเติม สามารถติดต่อได้ที่ นางสาวกานต์ธีรา ธรรมสา หมายเลขโทรศัพท์ 08 5011 3570 อีเมล 63010581007@msu.ac.th ขอขอบพระคุณท่านอย่างยิ่งที่ให้ความอนุเคราะห์มา ณ โอกาสนี้

นางสาวกานต์ธีรา ธรรมสา

นิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารและพัฒนาศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พหุ อนุ ทิ โด ชี เว

**แบบประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์  
สำหรับการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0  
สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์**

ที่	รายการองค์ประกอบการนิเทศภายใน การศึกษาไทยยุค 4.0	ผลการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
<b>ด้านการวางแผนการนิเทศ</b>					
1	แต่งตั้งคณะกรรมการการนิเทศภายในและกำหนดบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการนิเทศภายในอย่างชัดเจน				
2	การประชุมเตรียมการนิเทศ และกำหนดขอบเขตของการนิเทศ เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน				
3	ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ				
4	มีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และร่วมกันหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์				
5	ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการนิเทศภายในที่เห็นพ้องต้องกันในการปฏิบัติงาน				
6	ครูและบุคลากรร่วมกันวิเคราะห์เป้าหมายในการนิเทศภายใน เพื่อสร้างบรรทัดฐานและวิสัยทัศน์ของการนิเทศภายใน				
7	วิสัยทัศน์ เป้าหมาย และแนวปฏิบัติในการนิเทศภายในสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของสถานศึกษา				
8	สถานศึกษาจัดกิจกรรมให้บุคลากรได้ร่วมกันแสวงหาความรู้เกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือ สื่อ นวัตกรรม และวิธีการในการดำเนินการนิเทศ				
9	มีการสร้างสรรค์สร้างสื่อและนวัตกรรมที่เหมาะสมกับกิจกรรมการนิเทศ				

ที่	รายการองค์ประกอบการนิเทศภายใน การศึกษาไทยยุค 4.0	ผลการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
10	ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผน การดำเนินการนิเทศภายใน				
11	ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดปฏิทิน ตารางเวลาในการนิเทศภายใน				
12	จัดทำโครงการนิเทศภายในบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการ ของสถานศึกษา				
<b>ด้านการดำเนินการนิเทศ</b>					
1	การประชุมชี้แจง สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ ของการนิเทศ และแนวทางในการดำเนินงาน				
2	ดำเนินการนิเทศภายในตามแผนและปฏิทินที่ได้กำหนด ไว้				
3	ดำเนินการนิเทศภายในโดยคำนึงถึงความเหมาะสมและ ความสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความ ต้องการของสถานศึกษา				
4	มีความยืดหยุ่นในการดำเนินการนิเทศภายใน แต่ละกิจกรรมตามความเหมาะสม				
5	ใช้เครื่องมือการนิเทศที่มีความเหมาะสม และเป็น มาตรฐานเดียวกัน				
6	การนำสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีมาใช้ในการ ดำเนินงานนิเทศภายใน				
7	ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศปฏิบัติตนเป็นกัลยาณมิตรและ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีในการนิเทศภายใน				
8	มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ วิธีการนิเทศ ร่วมกันระหว่างผู้นิเทศ เพื่อให้เกิดความร่วมมือกัน ในการพัฒนางาน				
9	มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ การแก้ปัญหาใน ชั้นเรียน การจัดการเรียนการสอนระหว่างผู้นิเทศและ ผู้รับการนิเทศ				

ที่	รายการองค์ประกอบการนิเทศภายใน การศึกษาไทยยุค 4.0	ผลการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
10	มีการกระตุ้นเสริมแรง และสร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากร ในการปฏิบัติภารกิจภายในอย่างสม่ำเสมอ				
<b>ด้านการติดตาม และประเมินผลการนิเทศ</b>					
1	สถานศึกษามีการประเมินผลการนิเทศภายในอย่างเป็น ระบบ				
2	ผู้บริหาร ครูและบุคลากรร่วมกันกำหนดเกณฑ์ การประเมิน และแนวทางการประเมินผลการนิเทศ ภายใน				
3	การกำหนดวิธีการและเกณฑ์การประเมิน สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการนิเทศภายใน				
4	ผู้นิเทศเปิดโอกาสให้คณะครูมีส่วนร่วมในการประเมิน ตนเอง				
5	ผู้รับการนิเทศให้ความร่วมมือในการประเมินผล การนิเทศภายใน				
6	มีการสรุปผลและวิเคราะห์ผลการนิเทศภายใน				
7	มีการแลกเปลี่ยน นำเสนอปัญหาระหว่างการปฏิบัติงาน เพื่อร่วมกันหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขการทำงาน				
8	ผู้บริหารส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาให้ สำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม				
9	มีการจัดทำกำหนดการติดตาม ประเมินผลการปรับปรุง การทำงาน				
<b>ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับ</b>					
1	มีการแจ้งผลการประเมินให้ผู้รับการนิเทศทราบ และให้ข้อเสนอแนะในประเด็นต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์ เพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงาน				
2	ข้อเสนอแนะมีความชัดเจน เป็นรูปธรรม และมีความ น่าเชื่อถือ				

ที่	รายการองค์ประกอบกรณีศึกษาภายใน การศึกษาไทยยุค 4.0	ผลการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
3	ผู้นิเทศและผู้รับกรณีศึกษา ยอมรับความคิดเห็น ที่แตกต่าง รับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่นในประเด็น ที่ต้องการให้ปรับปรุง และพัฒนาการทำงาน				
4	มีการสื่อสารกันด้วยภาษาที่เหมาะสม แสดงออกด้วย ความจริงใจ เปิดเผย เป็นมิตร และมีความปรารถนาดี ต่อกัน				
5	ผู้นิเทศเปิดโอกาสให้ผู้รับกรณีศึกษาได้ซักถามในประเด็นที่ สงสัย เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน				
6	มีการเสริมแรง ให้กำลังใจแก่ผู้รับกรณีศึกษา				
7	มีการสรุปและรายงานผลการดำเนินการนิเทศ ให้ผู้บังคับบัญชาและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ				
8	มีการเผยแพร่ผลการนิเทศอย่างสร้างสรรค์				

## ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ลงชื่อ

(.....)

ผู้ประเมิน

ผู้เชี่ยวชาญ

พหุบัณฑิตวิทยาลัย

**แบบประเมินร่างแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0  
สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์**

**คำชี้แจง**

1. แบบประเมินนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์
2. แบบประเมินนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้
  - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ทรงคุณวุฒิ
  - ตอนที่ 2 ตารางลงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของร่างแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์
  - ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
3. โปรดพิจารณาร่างแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ว่ามีความเหมาะสมและความเป็นไปได้หรือไม่ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องผลการพิจารณา ซึ่งแบบประเมินนี้ใช้ค่าความเห็นแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้
  - 5 หมายถึง แนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้มากที่สุด
  - 4 หมายถึง แนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้มาก
  - 3 หมายถึง แนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ปานกลาง
  - 2 หมายถึง แนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้น้อย
  - 1 หมายถึง แนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้น้อยที่สุด



## ตัวอย่างการประเมิน

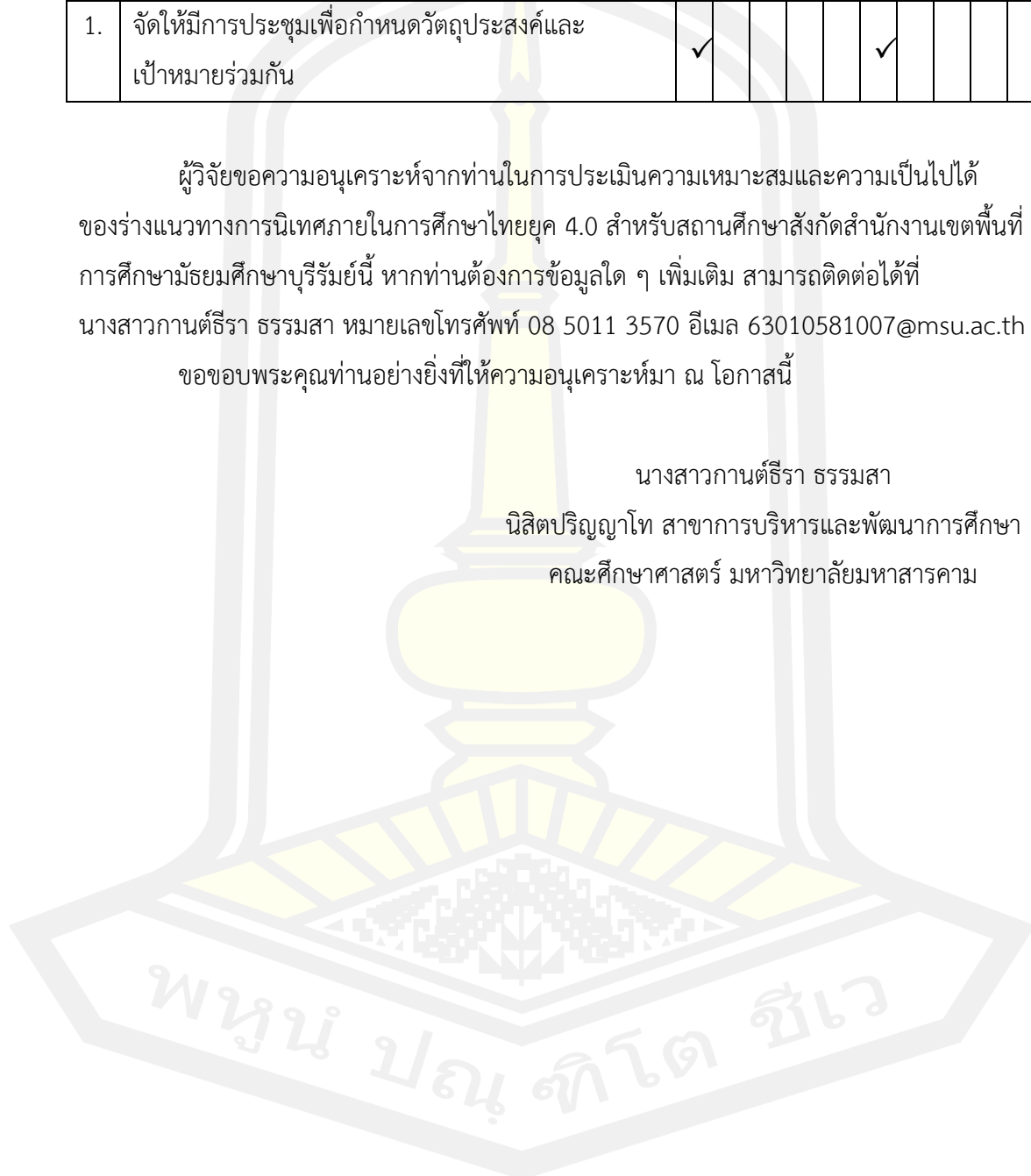
ข้อ	ร่างแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
1.	จัดให้มีการประชุมเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์และ เป้าหมายร่วมกัน	✓					✓				

ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากท่านในการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้  
ของร่างแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่  
การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์นี้ หากท่านต้องการข้อมูลใด ๆ เพิ่มเติม สามารถติดต่อได้ที่  
นางสาวกานต์ธีรา ธรรมสา หมายเลขโทรศัพท์ 08 5011 3570 อีเมล 63010581007@msu.ac.th  
ขอขอบพระคุณท่านอย่างยิ่งที่ให้ความอนุเคราะห์มา ณ โอกาสนี้

นางสาวกานต์ธีรา ธรรมสา

นิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม









ข้อ	ร่างแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาบุรีรัมย์	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้					
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับ												
13.	สถานศึกษามีการประชุมชี้แจงผลการประเมินการนิเทศภายใน ให้บุคลากรในสถานศึกษาทุกคนทราบ และร่วมกันวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยเพื่อหาแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาการจัดการเรียนการสอน และการดำเนินการนิเทศภายในให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง และเป็นระบบ											
14.	ผู้นิเทศมีการให้ข้อเสนอแนะในประเด็นต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์ และมีความชัดเจน เป็นรูปธรรม สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง เพื่อให้ผู้รับการนิเทศนำไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียน การสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศได้ซักถามในประเด็นที่สงสัย											
15.	ผู้บริหารให้การยกย่อง ชมเชย เชิดชูเกียรติแก่ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องที่มีผลการปฏิบัติงานดีเด่นอย่างเหมาะสม เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน											
16.	สถานศึกษามีการสรุปและรายงานผลการนิเทศภายใน ต่อผู้บังคับบัญชาระดับเขตพื้นที่การศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเผยแพร่ให้กับสาธารณชนได้รับทราบผ่านทางเว็บไซต์ของโรงเรียน											

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ลงชื่อ

(.....)

ผู้ทรงคุณวุฒิ



ภาคผนวก ข  
คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

พหุบัน ปณฺ ทัต ชีเว





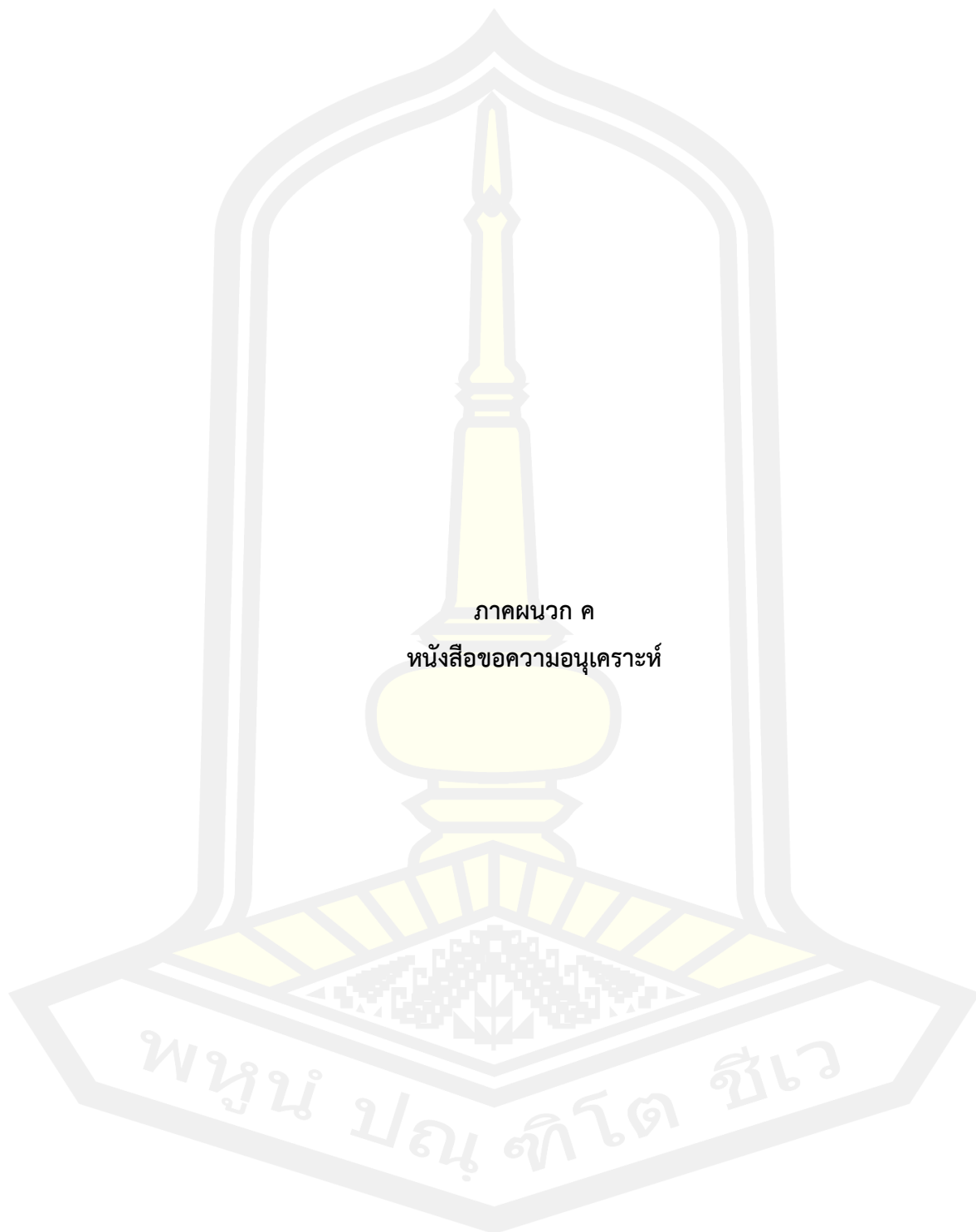
ตาราง 24 (ต่อ)

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	IOC	ผลการพิจารณา
	1	2	3	4	5			
24	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1	สอดคล้อง
25	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1	สอดคล้อง
26	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1	สอดคล้อง
27	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1	สอดคล้อง
28	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1	สอดคล้อง
29	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1	สอดคล้อง
30	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1	สอดคล้อง
31	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1	สอดคล้อง
32	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1	สอดคล้อง
33	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1	สอดคล้อง
34	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1	สอดคล้อง
35	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1	สอดคล้อง
36	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1	สอดคล้อง
37	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1	สอดคล้อง
38	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1	สอดคล้อง



ตาราง 25 ค่าอำนาจจำแนกของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์สำหรับการวิจัยเรื่อง  
การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษา  
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก ( $r_{xy}$ )		ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก ( $r_{xy}$ )	
	สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์		สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์
1	.613	.768	20	.387	.839
2	.520	.627	21	.683	.885
3	.837	.914	22	.659	.975
4	.463	.567	23	.472	.866
5	.468	.912	24	.658	.706
6	.331	.843	25	.730	.916
7	.394	.737	26	.529	.826
8	.625	.877	27	.530	.620
9	.531	.768	28	.530	.967
10	.426	.587	29	.637	.712
11	.519	.667	30	.422	.738
12	.315	.462	31	.527	.662
13	.632	.759	32	.334	.567
14	.615	.943	33	.327	.660
15	.320	.457	34	.626	.707
16	.532	.824	35	.535	.556
17	.414	.968	36	.724	.796
18	.517	.745	37	.625	.696
19	.427	.667	38	.429	.787



ภาคผนวก ค  
หนังสือขอความอนุเคราะห์

พหุบัณฑิต ชีวะ



ที่ อว 0605.5(2)/ว1725

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม  
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

29 กรกฎาคม 2564

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน นายธัญวิษณุ ไตรรัตน์

ด้วย นางสาวกานต์ธีรา ธรรมสา นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนา การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนา แนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนา การศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรรนธ นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน  
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0850113570



ที่ อว 0605.5(2)/ว1725

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม  
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

29 กรกฎาคม 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน นายวรากร เสนามาตย์

ด้วย นางสาวกานต์ธีรา ธรรมสา นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนา การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนา แนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนา การศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)  
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน  
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์  
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174  
เบอร์โทรนิสิต 0850113570



ที่ อว 0605.5(2)/ว1725

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม  
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

29 กรกฎาคม 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน อาจารย์ ดร.ภานุวัชร ปุระณะศิริ

ด้วย นางสาวกานต์ธีรา ธรรมสา นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนา การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนา แนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนา การศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0850113570



### บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทร 6216  
ที่ อว 0605.5(2)/ว1748 วันที่ 2 สิงหาคม 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน

ด้วย นางสาวกานต์ธิดา ธรรมสา นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนา  
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนา  
แนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา  
มัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนา  
การศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้  
เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์  
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และ  
มีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ  
ที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า  
คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน  
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์





ที่ อว 0605.5(2)/ว1799

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม  
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

9 สิงหาคม 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

ด้วย นางสาวกานต์ธีรา ธรรมสา นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนา การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนา แนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนา การศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรรินทร์ นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาวกานต์ธีรา ธรรมสา ทำการทดลองใช้เครื่องมือเพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โนมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน  
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์  
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174  
เบอร์โทรนิสิต 0850113570



ที่ อว 0605.5(2)/ว2012

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม  
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

10 กันยายน 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

ด้วย นางสาวกานต์ธีรา ธรรมสา นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนา การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนา แนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนา การศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้อนุญาตให้ นางสาวกานต์ธีรา ธรรมสา เก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4374-3174

เบอร์โทรนิสิต 0850113570



ที่ อว 0605.5(2)/ว2169

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม  
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

1 พฤศจิกายน 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์และตอบแบบสอบถามเพื่อการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวาปีปทุม

ด้วย นางสาวกานต์ธีรา ธรรมสา นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนา การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนา แนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนา การศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นขอความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์ เพื่อการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0850113570



ที่ อว 0605.5(2)/ว2169

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม  
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

3 พฤศจิกายน 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์และตอบแบบสอบถามเพื่อการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนโรงเรียนสารคามพิทยาคม

ด้วย นางสาวกานต์ธีรา ธรรมสา นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนา การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนา แนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนา การศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นขอความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์ เพื่อการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)  
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน  
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์  
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174  
เบอร์โทรนิสิต 0850113570



ที่ อว 0605.5(2)/ว2169

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม  
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

3 พฤศจิกายน 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์และตอบแบบสอบถามเพื่อการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนโรงเรียนโกสุมพิทยาสรรค์

ด้วย นางสาวกานต์ธีรา ธรรมสา นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนา การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนา แนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนา การศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นขอความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์ เพื่อการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้นำไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)  
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน  
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์  
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174  
เบอร์โทรนิสิต 0850113570





ที่ อว 0605.5(2)/ว2897

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม  
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

22 ธันวาคม 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ดร.สัมพันธ์ บุญเรือง

ด้วย นางสาวกานต์ธีรา ธรรมสา นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนา การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนา แนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนา การศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิขอในการประเมิน แนวทาง เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)  
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน  
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์  
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174  
เบอร์โทรนิสิต 0850113570



ที่ อว 0605.5(2)/ว2897

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม  
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

22 ธันวาคม 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ดร.กฤษ ละมุลมอญ

ด้วย นางสาวกานต์ธีรา ธรรมสา นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนา การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนา แนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนา การศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิขอในการประเมิน แนวทาง เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0850113570





ที่ อว 0605.5(2)/ว2897

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม  
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

22 ธันวาคม 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นางสาวอภิญญา บุญอุไร

ด้วย นางสาวกานต์ธีรา ธรรมสา นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนา การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนา แนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนา การศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิขอในการประเมิน แนวทาง เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)  
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน  
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์  
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174  
เบอร์โทรนิสิต 0850113570



ที่ อว 0605.5(2)/ว2897

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม  
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

22 ธันวาคม 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นายสัจจา ประเสริฐกุล

ด้วย นางสาวกานต์ธีรา ธรรมสา นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนา การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนา แนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนา การศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิขอในการประเมิน แนวทาง เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)  
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน  
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์  
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174  
เบอร์โทรนิสิต 0850113570



ที่ อว 0605.5(2)/ว2897

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม  
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

22 ธันวาคม 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ดร.ภูวนาถ ยุพานวิทย์

ด้วย นางสาวกานต์ธีรา ธรรมสา นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนา การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนา แนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนา การศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิขอในการประเมิน แนวทาง เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)  
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน  
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์  
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174  
เบอร์โทรนิสิต 0850113570

## ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาวกานต์ธีรา ธรรมสา
วันเกิด	วันที่ 28 ตุลาคม พ.ศ. 2538
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 379 หมู่ที่ 4 ตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ รหัสไปรษณีย์ 31000
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครู
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนมัธยมพรสำราญ ตำบลพรสำราญ อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ รหัสไปรษณีย์ 31190
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2553 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบุรีรัมย์พิทยาคม จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2556 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบุรีรัมย์พิทยาคม จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2561 ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชาคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พ.ศ. 2565 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูน ปณ ติโต ชีเว